

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

OKOLJSKO POROČILO ZA 14 OBMOČNIH GOZDNOGOSPODARSKIH NAČRTOV ZA OBDOBJE 2021–2030

FAZA: PO JAVNI RAZGRNITVI

LJUBLJANA, 10. 12. 2021, DOPOLNITEV 19. 04. 2022, DOPOLNITEV 02. 06.
2022, DOPOLNITEV 25. 11. 2022

Nosilec: Zavod za gozdove
Slovenije
Večna pot 2
1000 Ljubljana

Odgovorni predstavnik: Gregor Danev; direktor

Strokovna pomoč: Zavita, svetovanje, d.o.o.
Tominškova 40
1000 Ljubljana

Odgovorni nosilec naloge: Miha Marenče, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja projekta: Mag. Matjaž Guček

Odgovorni za pripravo vrednotenja: Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja priprave vrednotenja okoljskega poročila: Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog.

Vodja priprave dodatka: Sašo Weldt, univ. dipl. biol.

Ključni strokovnjaki: mag. Matjaž Guček, dr. Tina Simončič, mag. Rok Pisek, dr. Valerija Babij, Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd., dr. Aleš Poljanec, Miha Marenče, univ. dipl. inž. gozd., dr. Andreja Neve Repe, Ana Rep, univ. dipl. inž. gozd., mag. Andrej Breznikar, Darko Pristovnik, univ. dipl. inž. gozd., Marija Kolšek, univ. dipl. inž. gozd., Jože Mori, univ. dipl. inž. gozd., Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd., Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog., Sašo Weldt, univ. dipl. biol., Samo Škrjanec, univ. dipl. inž. gozd., Eva Harmel, mag. inž. kraj. arh., Sabina Cepuš, univ. dipl. ekol., Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog., Matevž Premelč, univ. dipl. geog., Jerneja Harmel, MSc okolj. znan., R Avstrija

Projekt: Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030

Številka pogodbe: P08/2021 (56/2021)

Številka projekta: 260/2021

Ključne besede: okoljsko poročilo | gozdnogospodarski načrt
gozdnogospodarskega območja | stanje okolja | okoljski cilji |
okoljski kazalci

Datum: 10. 12. 2021, dopolnitev 19. 04. 2022, dopolnitev 02.06.2022,
dopolnitev 25. 11. 2022

POLJUDEN POVZETEK

Slovenija je razdeljena na 14 gozdnogospodarskih območij (GGO), ki so zaokrožene ozemeljske ekosistemske celote, določene za zagotavljanje trajnosti gozdov in načrtovanje, usmerjanje ter spremljanje razvoja gozdov in gozdnega prostora. Za vsako GGO v okviru javne gozdarske službe Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) za 10-letno obdobje izdela gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja (GGN GGO), ki predstavlja strateški dokument za upravljanje gozdnih ekosistemov. GGN GGO so strateški načrti, v katerih se opredeli večnamensko vlogo gozdov, trajnostno rabo gozdnih lesnih virov in ostalih funkcij gozdov ter koncept sonaravnega gojenja gozdov v posameznem GGO, določijo se izhodišča za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje gozdnih ekosistemov na podnebne spremembe. Načrti predstavljajo pomembno orodje gozdarske politike in so ključen instrument za uresničevanje strateških usmeritev, zapisanih v Nacionalnem gozdnem programu (NGP). So ustrezen/primeren prostorski okvir za reševanje gozdnogospodarskih problemov in predstavljajo pomembno izhodišče za pripravo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot (GGE).

GGN GGO določajo funkcije gospodarjenja, ki so osnova za zagotavljanje večnamenskega gospodarjenja z gozdovi, cilje gospodarjenja, temeljne strategije ter usmeritve, ki se konkretizirajo na nižjih ravneh načrtovanja (GGN GGE in gozdnogojitveni načrti) s konkretnimi smernicami in ukrepi. Cilji gospodarjenja določajo pomen gozdov; glavni cilji gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji, ki jih določajo vsi GGN GGO 2021–2030, so:

- proizvodnja lesa;
- ohranjanje voda;
- varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst;
- čiščenje zraka in regulacija klime;
- varovanje pred naravnimi nesrečami;
- zagotavljanje ponorov ogljika;
- rekreacija in turizem;
- lov in dohodek od lova;
- vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov;
- pridobivanje drugih gozdnih proizvodov;
- estetski videz krajine;
- ohranjanje kulturne dediščine.

Okoljsko poročilo je dokument v okviru celovite presoje vplivov na okolje (CPVO), v katerem se opredelijo, opišejo in ovrednotijo pomembni vplivi izvedbe plana na naravne vire, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturne dediščine ter možne alternative, ki upoštevajo okoljske cilje in značilnosti območja, na katerega se plan nanaša. Ugotovljeni pomembni vplivi so v okoljskem poročilu natančneje opredeljeni tako, da jim je določena vrsta oz. značaj vpliva. Ker ob pripravi plana še niso znani posegi v okolje, se vplivi plana ugotavljajo glede na predvideno rabo naravnih virov ali predvideno opravljanje dejavnosti.

VSEBINJENJE (SCOPING)

Scoping oz. vsebinjenje je bilo izvedeno z razpravo na internih sestankih in na odprtem scopingu, kamor so bili vabljeni predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Sektorja za strateško presojo vplivov na okolje in mnenjedajalcev v postopku izdelave GGN GGO 2021–2030. Na podlagi opredelitve pomembnih vplivov plana je bila sprejeta odločitev o vsebinah, ki se bodo presojale v nadaljevanju CPVO. Te vsebine so sledeče:

- sestava, kakovost in zbitost tal ter pojavljanje erozije tal;
- stanje, stabilnost in odpornost gozda, trajnostno gospodarjenje z gozdovi, prisotnost tujerodnih vrst;
- določitev funkcij gozdov in usmeritev za načrtovanje na območju gozdnega prostora;
- stanje površinskih in podzemnih voda;
- stanje vrst in habitatnih tipov ter stanje naravovarstveno pomembnih območij;
- stanje/ohranjanje enot kulturne dediščine in arheoloških ostalin;
- zdravje ljudi in kakovost življenja;
- nevarnost in posledice naravnih nesreč;
- obremenjenost okolja s hrupom;
- blaženje podnebnih sprememb.

Na podlagi scopinga so bili za obravnavo v okoljskem poročilu določeni štirje okoljski cilji in sledeči kazalci:

- Kazalci za okoljski cilj: Trajnostna raba in varstvo naravnih virov
  - površina gozda;
  - površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami in členitev gozdnega prostora;
  - površina opredeljenih varovalnih gozdov, gozdnih rezervatov, mirnih con, ekocelic;
  - odprtost gozdov;
  - delež gozdov po stopnjah ohranjenosti drevesne sestave;
  - delež drevja po vrstah poškodovanosti (sanitarni posek);
  - dolžina vodotokov v gozdnem prostoru;
  - površina vodovarstvenih območij v gozdnem prostoru.
- Kazalci za okoljski cilj: Ohranjena narava
  - stanje kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst;
  - površina gozdov v območjih Natura 2000;
  - površina gozdov, ki so hkrati tudi del zavarovanih območij in/ali naravnih vrednot;
  - površina gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice);
  - površina varovalnih gozdov;
  - površina mirnih con;
  - volumen odmrle lesne biomase, puščene v gozdu;
  - površina gozdnega prostora s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti;
  - površina gozdnega prostora s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot;

- Kazalci za okoljski cilj: Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine
  - število enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru po režimu in zvrsti (tipu);
  - površina območij s prilagojenim gospodarjenjem z namenom ohranjanja kulturne dediščine;
  - površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s prilagojenim gospodarjenjem (glede na varstvene usmeritve po zvrsti (tipu) KD) z namenom ohranjanja kulturne dediščine.
- Kazalci za okoljski cilj: Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe
  - ponori ogljika;
  - kazalci vplivov na blaženje podnebnih sprememb;
  - kazalci vplivov na prilagajanje na podnebne spremembe.

STANJE OKOLJA

Vrednost kazalcev

Kazalci	Zadnji podatek in trend
Površina gozda	Površina gozdov po GGN GGO 2021–2030: 1.176.173 ha Gozdnatost: 58 % Trend: ←→
Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami in členitev gozdnega prostora	Površina gozdov s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij: <ul style="list-style-type: none"> • varovalna funkcija: 247.913 ha; • hidrološka funkcija: 55.885 ha; • klimatska funkcija: 42.317 ha; • zaščitna funkcija: 26.388 ha; • higiensko-zdravstvena funkcija: 28.637 ha; • rekreacijska funkcija: 21.394 ha; • turistična funkcija: 14.131 ha; • poučna funkcija: 3.134 ha. Trend: ↑ Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma (po razredih): <ul style="list-style-type: none"> • A: 11.307 ha; • B: 252.366 ha; • C: 572.713 ha; • D: 398.629 ha. Trend: ↑
Površina opredeljenih varovalnih gozdov, gozdnih rezervatov, mirnih con, ekocelic	<ul style="list-style-type: none"> • varovalni gozdovi: 98.829 ha; • gozdni rezervati: 9.426 ha; • ekocelice: 8.977 ha; • mirne cone: 107.590 ha. Trend: ↑
Odprtost gozdov	<ul style="list-style-type: none"> • gozdne ceste: 23,6 m/ha; • gozdne vlake: 92,5 m/ha. Trend: ↑

Kazalci	Zadnji podatek in trend
Delež gozdov glede na stopnje ohranjenosti drevesne sestave	<p>Stopnje ohranjenosti drevesne sestave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohranjeni: 27,5 %; • spremenjeni: 44,2 %; • močno spremenjeni: 22 %; • izmenjani: 6,3 %. <p>Trend: Zaradi spremembe modelov in metodologije v vmesnem obdobju je primerjava teh vrednosti neprimerna. Iz sprememb drevesne sestave je očiten trend približevanja k potencialni naravni drevesni sestavi in s tem izboljšanja ohranjenosti drevesne sestave.</p>
Delež drevja po vrstah poškodovanosti (sanitarni posek)	<p>Delež sanitarnega poseka od celotnega poseka v obdobju 2011–2020 v m³:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaradi biotskih dejavnikov 26,6 %; • zaradi abiotskih dejavnikov 24,4 %; • skupaj celotni sanitarni posek 51,0 %. <p>Trend: ↑</p>
Dolžina vodotokov v gozdnem prostoru	<p>Dolžina vodotokov: 26.235 km</p> <p>Trend: ↔</p>
Površina vodovarstvenih območij (VVO) v gozdnem prostoru	<p>Površina VVO: 220.793 ha</p> <p>Trend: ↔</p>
Stanje kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst	<p>V skladu z Poročilom o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019 (MKGP, 2021) je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 37 % vseh kvalifikacijskih vrst v ugodnem stanju ohranjenosti; • 48 % vseh vrst v neugodnem, nezadostnem stanju ohranjenosti; • 11 % vseh vrst v neugodnem, slabem stanju ohranjenosti; • pri 3 % vseh vrst stanja ni bilo mogoče oceniti; <p>V Alpski biogeografski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22 % vseh kvalifikacijskih HT v ugodnem stanju ohranjenosti; • 78 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, nezadostnem stanju ohranjenosti; <p>V kontinentalni biogeografski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 % vseh kvalifikacijskih HT v ugodnem stanju ohranjenosti; • 50 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, nezadostnem stanju ohranjenosti; • 25 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, slabem stanju ohranjenosti; <p>V skladu Poročilom o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019 (MKGP, 2021) je kratkoročen trend za krovnih 18 vrst ptic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naraščajoč pri 22 % populacij ptic; • stabilen pri 22 % populacij ptic; • padajoč pri 28 % populacij ptic; • negotov in neznan pri 28 % populacij ptic; <p>Trend: ↔</p>
Površina gozdov v območjih Natura 2000	<p>524.593 ha</p> <p>Trend: ↔</p>

Kazalci	Zadnji podatek in trend
Površina gozdov, ki so hkrati tudi del zavarovanih območij in/ali naravnih vrednot	254.546 ha Trend: ↔
Površina gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice)	Gozdni rezervati 9.426 ha Ekocelice 8.977 ha Trend: ↗↔
Površina varovalnih gozdov	98.829 ha Trend: ↔
Površina mirnih con	107.591 ha Trend: ↗
Volumen odmrle lesne biomase, puščene v gozdu	21,0 m ³ /ha Trend: ↗
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti	161.846 ha Trend: ↗
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot	50.434 ha Trend: ↗
Število enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru po režimu in zvrsti (tipu)	Število registriranih enot nepremične kulturne dediščine na območju gozda (delež vseh enot v RS) (eVRD, 2021): 6.672 (22,6 % enot) <ul style="list-style-type: none"> • po režimu: <ul style="list-style-type: none"> • spomenik: 1.731 (20,4 %); • arheološko najdišče: 1.662 (64,8 %); • dediščina: 2.234 (13,0 %); • dediščina priporočilno: 246 (16,8 %); • vplivno območje spomenika: 378 (50,9 %); • vplivno območje: 1.091 (52,6 %). • po zvrsti (tipu): <ul style="list-style-type: none"> • arheološka dediščina: 2.443 (67,4 %); • profana stavbna dediščina: 1.309 (9,6 %); • sakralna stavbna dediščina: 1.141 (17,4 %); • sakralno profana stavbna dediščina: 39 (24,8 %); • naselbinska dediščina: 651 (56,8 %); • kulturna krajina: 192 (88,9 %); • zgodovinska krajina: 22 (100,0 %); • vrtnoarhitekturna dediščina: 68 (31,5 %); • memorialna dediščina: 728 (19,1 %); • druga dediščina: 79 (64,2 %). Trend: ↗
Površina območij s prilagojenim gospodarjenjem z namenom ohranjanja kulturne dediščine	Površina gozdov s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine* (GGN 2021–2030): 129.053,3 ha** <ul style="list-style-type: none"> • na 1. stopnji: 19.935 ha; • na 2. stopnji: 107.575 ha; • na 3. stopnji: /. * upošteva se območja, linije in točke ** stopnje se prostorsko med sabo prekrivajo Trend: /

Kazalci	Zadnji podatek in trend
Površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s prilagojenim gospodarjenjem (glede na varstvene usmeritve po zvrsti (tipu) KD) z namenom ohranjanja kulturne dediščine	<p>Površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s funkcijo varovanja kulturne dediščine* (GGN 2021–2030): 127.040 ha</p> <ul style="list-style-type: none"> • arheološka dediščina: 19.110 ha; • profana stavbna dediščina: 5.039 ha; • sakralna stavbna dediščina: 2.343 ha; • sakralno profana stavbna dediščina: 498 ha; • naselbinska dediščina: 4.291 ha; • kulturna krajina: 96.470 ha; • zgodovinska krajina: 4.949 ha; • vrtnoarhitekturna dediščina: 541 ha; • ostalo: 654 ha; • memorialna dediščina: 2.161 ha; <p>* upošteva se območja, linije in točke Trend: /</p>
Ponori ogljika	<p>Letna vrednost ponorov ogljika: 4.910 gg CO₂* Trend: ↓ *vrednost je izračunana na podlagi povprečnih vrednosti po GGO</p>
Kazalci vplivov na blaženje podnebnih sprememb	<p>Lesna zaloga: 357.000.091 m³; Trend: ↑ Letni prirastek: 8.796.341 m³; Trend: ↑ Možni 10-letni posek: 75.771.000 m³; Trend: ↑ Površina gozdov: 1.176.173 ha; Trend: ↔</p>
Kazalci vplivov na prilagajanje na podnebne spremembe	<p>Stopnje ohranjenosti drevesne sestave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohranjeni: 27,5 %; Trend: ↓; • spremenjeni: 44,2 %; Trend: ↑; • močno spremenjeni: 22 %; Trend: ↑; • izmenjani: 6,3 %; Trend: ↑; <p>Zgradba sestojev:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mladovje: 48.410 ha; Trend ↓; • drogovnjak: 267.825 ha; Trend ↓; • debeljak: 512.602 ha; Trend ↑; • sestoj v obnovi: 159.805 ha; Trend ↑; • dvoslojni sestoj: 805 ha; Trend ↓; • raznomerno (ps.-šp.,preb.): 16.276 ha; Trend ↓; • raznomerno (sk.-gnz.): 105.057 ha; Trend ↑; • panjevec: 31.214 ha; Trend ↓; • grmičav gozd: 6.288 ha; Trend ↓; • pionirski gozd z grmišči: 15.145 ha; Trend ↓.
Trend:	<p>↑ povečanje vrednosti ↓ zmanjšanje vrednosti ↔ ni spremembe / ni podatka</p>

SMERNICE

ZGS je v postopku priprave GGN GGO 2021–2030 za vsak GGO prejel ločene naravovarstvene smernice Zavoda RS za varstvo narave (ZRSVN), smernice Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS) in smernice Direkcije za vode (DRSV). Na splošni (državni) ravni so bile na usklajevalnem sestanku vse obravnavane teme v veliki večini usklajene, na območni ravni pa so se posamezne specifike še podrobneje usklajevale oz. se bodo uskladile na nižjih nivojih načrtovanja.

NIČELNA ALTERNATIVA

Z GGN GGO 2021–2030 se vpeljuje nove prakse, ki imajo zelene učinke na gozdne ekosisteme in njihove funkcije, in ukinja tiste z neželenimi učinki. V kolikor GGN GGO 2021–2030 ne bi bili sprejeti,

se do sprejetja novih uporablja dotedanji načrt, kar bi v tem primeru pomenilo, da po izteku veljavnosti GGN GGO 2011–2020 ne bi več imeli osnove za pripravo izvedbenih GGN GGE, imeli bi slabša izhodišča za varstvo narave, ohranjanje biotske pestrosti in tudi za področje voda. Hkrati pa gozdarska stroka ne bi imela verificiranih enotnih izhodišč za blaženje in prilagajanje gozdov na podnebne spremembe. GGN GGO 2021–2030 vsebujejo temeljne strategije za usmerjanja razvoja gozdov v obdobju 2021–2030, smernice in ukrepe, ki določajo okvirne vrednosti najvišjega možnega poseka in ponore ogljika ter okvirne potrebe po vlaganjih v gozdove. Pomembna prednost načrtov je, da so pripravljene po enotnih izhodiščih in usklajeni med posameznimi območji. V načrtu zapisane strategije, usmeritve in ukrepi so načrtovani tako, da krepijo prilagajanje na podnebne spremembe, biotsko pestrost in zeleno krožno gospodarstvo in hkrati tudi pomembno prispevajo k zagotavljanju ponorov ogljika in s tem k blaženju podnebnih sprememb. Prav tako je zelo pomemben del GGN GGO 2021–2030 prenova funkcij gozdov na podlagi najnovjših podatkov in enotnih izhodišč kot osnova za zagotavljanje večnamenskega gospodarjenja z gozdovi. Z nesprejetjem načrtov v prakso preko podrobnejših načrtov enot ne bi bili prenešeni zgoraj navedeni strategije, usmeritve in ukrepi.

VREDNOTENJE VPLIVOV PLANA

GGN GGO 2021–2030 imajo v ciljih in temeljnih strategijah vgrajen princip trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi. S tem je zagotovljeno dolgoročno ohranjanje gozdov kot naravnega vira, njihove stabilnosti, s tem pa tudi ohranjanje tal in njihove rodovitnosti. Hkrati s trajnostnim in sonaravnim gospodarjenjem GGN GGO 2021–2030 zagotavljajo ohranjanje biotske raznovrstnosti v gozdovih. S temeljnimi strategijami in usmeritvami težijo k zmanjšanju ali preprečevanju nastajanja neželenih vplivov v okolju, kot so ujme v gozdovih, neprimerna rekreacijska raba gozdov itd.

Sklepna ocena vrednotenja vplivov GGN GGO 2021–2030 na posamezen okoljski cilj je sledeča:

Okoljski cilj: Trajnostna raba in varstvo naravnih virov

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj trajnostna raba in varstvo naravnih virov lahko ocenimo kot pozitiven (ocena A) zaradi:

- spodbujanja trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi;
- spodbujanja naravne obnove sestojev in spodbujanja ali pospeševanja rastiščem prilagojene drevesne sestave;
- krepitve stabilnosti in odpornosti gozdov;
- akumulacije prirastka in povečevanja lesnih zalog (ponori ogljika);
- izvajanja obnovitvenih in negovalnih del v gozdovih;
- zagotavljanja stalne pokrovnosti tal z gozdno vegetacijo;
- omejevanja prisotnosti tujerodnih vrst;
- določitve funkcij gozdov in usmeritev za prilagojeno ukrepanje in načrtovanje na območju gozdnega prostora (npr. prostorsko načrtovanje, krčitve gozdov v kmetijske namene);
- členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma;
- usmerjanja rekreacije, omejevanja obiska z določanjem mirnih con;
- ekološkim razmeram prilagojene gradnje gozdnih prometnic (gozdne ceste, vlake);

- gradnje infrastrukture (npr. ceste, vlake, skladišča lesa), ki omogočajo dostopnost v primeru naravnih nesreč;
- ekološkim razmeram prilagojene tehnologije spravila lesa;
- usmerjanja paše;
- omejevanja velikopovršinskih sečenj, odstranjevanja obrečne zarasti (ohranjanje zasenčenosti), uporabe gnojil in FFS;
- zadrževanja voda;
- pravočasnega in pravilnega ukrepanja po ujmah (določanje protokolov za ukrepanje ob naravnih katastrofah, sodelovanje med strokami);
- blaženja hrupa drugih dejavnosti v prostoru.

Okoljski cilj: Ohranjena narava

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj ohranjena narava lahko ocenimo kot nebiten zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (ocena C):

- Tudi GGN GGO Kranj in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 podata sklic na prilogo, v kateri so navedene varstvene usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij. Ob tem naj v načrte tudi vključita omenjeno prilogo.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj po zgledu GGN GGO Ljubljana v poglavje 5.3.9. k splošnim varstvenim usmeritvam dodajo usmeritev: »Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki si se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.«
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne varstvene cilje glede površine negospodarjenih gozdov v kompleksnih območjih Natura 2000, navedene v preglednici 31 pričujočega Dodatka.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključijo usmeritev: Povečati površine negospodarjenih gozdov v varovanih območjih s prednostnim usmerjanjem v upravljavske cone.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključijo usmeritev: Ekocelice naj se prioritarno oblikuje znotraj upravljavskih con za vrste, vezane na negospodarjene gozdove, v območjih že do sedaj negospodarjenih gozdov oziroma gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja v zadnjih 20 letih in v varstvenem pasu gozdnih rezervatov; ključen pogoj je primernost habitatov, pri čemer se zgledujemo po primerih dobrih praks in izdelanih priročnikih (Support, Life Kočevsko).
- Zaradi bolj jasno izraženega namena oblikovanja novih ekocelic naj tudi GGN GGO Postojna in Kraško GGN GGO v temeljnih strategijah izpostavita usmeritev za oblikovanje dodatnih ekocelic, kakor to izhaja iz usmeritev v drugih poglavjih omenjenih načrtov.
- GGN GGO Kranj, Novo mesto, Slovenj Gradec, Brežice ter Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9, v del besedila, ki se nanaša na konkretne varstvene usmeritve za Naturo 2000, vključijo usmeritev: »Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %.« Pri tem naj GGN GGO Kranj, Novo mesto in Slovenj Gradec v poglavje 5.3.9 dodajo Konkretne varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000, ki izhajajo iz

naravovarstvenih smernic, Brežice pa poglavje Konkretna usmeritev za vsa Natura 2000 območja prestavi iz priloge v besedilo načrta.

- GGN GGO Tolmin, Bled, Ljubljana in Kočevje naj tudi v poglavje Konkretna varstvena usmeritev za območja Natura 2000 dodajo usmeritev: Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %. Pri tem naj GGN GGO Ljubljana poglavje Konkretna varstvena usmeritev za območja Natura 2000 doda v poglavje 5.3.9.
- GGN GGO Tolmin naj v poglavje 5.3.9 doda ustrezen sklic na Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.
- GGN GGO Slovenj Gradec in GGN GGO Murska Sobota naj popravita zaporedne številke prilog v poglavju 5.3.9, da bo jasna povezava med sklicem na prilogo in Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 v Konkretna varstvena usmeritev za Natura 2000 območja dodajo usmeritev: Delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera naj se zagotavlja na predpisani vrednosti znotraj UC (50 %), podan v Prilogi posameznega načrta.
- V besedilo poglavja 5.3.9 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, ki so hkrati del UC«.
- V GGN GGO Novo mesto se zniža možni posek v varovalnih gozdovih na najnižjo, z vidika trajnega zagotavljanja varovalne funkcije še sprejemljivo raven, ki mora biti prilagojena stanju sestojev (cca. 85 % prirastka).
- V GGN GGO Murska Sobota naj se poglavji 5.3.9 in 5.3.10 dopolnita z besedilom, ki bo določalo, da se dolgoročno poveča delež površin varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljavskih con (vrst ptic z večjimi zahtevami glede sestojev z drevjem nad 30 cm prsnega premera: belohrbti detel, črna štokrlja, divji petelin itd.), na 10%.
- V besedilo poglavij 5.3.9 in 5.3.10 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.«.
- GGN GGO Ljubljana, Postojna, Brežice, Celje, Slovenj Gradec in Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9 Konkretna varstvena usmeritev za Natura 2000 zapišejo usmeritev »Ohranja naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradba gozdov«.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Proizvodne dobe v posameznih UC prilagajati glede na naravovarstvene smernice ob upoštevanju strateških usmeritev glede ohranjanja površine varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja in zagotavljanja ustreznega razmerje razvojnih faz in zgradbe gozda.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Pri obnovi gozdnih sestojev v posameznih UC upoštevati usmeritve za velikost pomladitvenih jeder, podane v naravovarstvenih smernicah oziroma v PUN za posamezne upravljavske cone oziroma vrste; v kompleksnem območju Mura podati max. 2 ha velikost pomladitvenih jeder v gozdnem

habitatnem tipu GHT 91F0 - hrastovo-jesenovo-brestovi logi znotraj UC za srednjega detla v kompleksnem območju Mura.

- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih v upravljavskih conah, ki so pomembne predvsem zaradi ohranjanja spodaj navedenih kvalifikacijskih vrst ptic (glej tudi Posebno prilogo 1), kot je določeno v Preglednica 32. Pri tem naj vsi GGN GGO 2021–2030 v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih na območjih Natura 2000, ki niso zajeta v osrednjih conah in so pomembna predvsem zaradi ohranjanja saprofitskih vrst hroščev, kot je določeno v Preglednica 33.
- Besedilo GGN GGO Brežice, Slovenj Gradec, Maribor naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo za gozdove znotraj območij Natura 2000 predpisal vsaj 3 % odmrle lesne biomase v lesni zalogi s prevladujočim drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Besedilo GGN GGO Tolmin naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo načrtovalca napotil k usmeritvam glede odmrle lesne biomase po upravljavskih conah, ki se nahajajo v prilogi posameznega načrta. GGN GGO Slovenj Gradec in Murska Sobota naj uredita številčenje prilog, da bo jasen sklic med tekstom načrta ter Prilogo za konkretne varstvene usmeritve za upravljavske cone.
- Zaradi bolj jasno izraženega določila o ohranjanju naravne drevesne sestave na vseh območjih gozdov naj tudi GGN GGO Kranj v poglavje 5.3.9 Splošne varstvene usmeritve doda usmeritev »ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb«.
- Zaradi večje preglednosti naj GGN GGO Postojna in Brežice poglavje Konkretna varstvena usmeritve za celotno območje Nature 2000 predstavijo iz prilog v poglavje 5.3.9, GGN GGO Celje, Tolmin in GGN za Kraško GGO, v katerih se Konkretna varstvena usmeritve za celotno območje Nature 2000 podvojijo v prilogi in v tekstu, pa naj te usmeritve v prilogi odstranijo, ob tem pa preverijo, da so vse navedene usmeritve v prilogi tudi v poglavju 5.3.9.
- GGN GGO Novo mesto, Slovenj Gradec in Maribor naj v poglavje 5.3.9 vključijo še konkretne varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000 z dikcijo: »Zagotavlja naj se naravno in rastišču prilagojeno drevesno sestavo gozdov ter omogoča naravno pomlajevanje.«.
- V vseh GGN GGO naj se po zgledu GGN GGO Ljubljana v delu poglavja 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti, ki se nanaša na splošne usmeritve, doda besedilo: »Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst)«.
- V GGN GGO Murska Sobota naj se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti doda besedilo »V ekocelicah je dovoljeno odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst.«.
- Tudi GGN GGO Tolmin naj po zgledu drugih GGN GGO 2021–2030 doda med temeljne strategije usmeritve glede prisotnosti invazivnih tujerodnih drevesnih vrst.
- Tudi GGN GGO Bled, Kranj, Novo mesto, Brežice, Nazarje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj v poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor pri krčitvah gozdov

v kmetijske namene dodajo dikcijo »V območjih z močno poudarjenimi ekološkimi funkcijami so krčitve dovoljene le v primeru, kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda«.

- V GGN GGO Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj pred zapisom o izločitvi gozdov z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami (1. stopnja) za gozdove s posebnim namenom bolj jasno zapišeta, da krčitve gozdov na območjih s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij praviloma niso dopustne.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor dodajo dikcijo: V skladu z naravovarstvenimi smernicami iz priloge načrta omejevati krčitve za izbrane upravljavske cone.
- Tudi GGN GGO Tolmin 2021–2030 naj po zgledu drugih načrtov v poglavje 5.3.9 doda sklic na konkretne varstvene usmeritve po upravljavskih conah iz Prilog. načrta.
- V GGN GGO Kočevje, Nazarje, Slovenj Gradec, Maribor in Sežana naj se po vzoru GGN GGO Ljubljana navede najpomembnejše ukrepe, združene v skupini ukrepi za nego habitatov, ki so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti pri poglavju Splošne varstvene usmeritve dodajo podpoglavje Druge usmeritve, tu pa dodajo usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje (npr. divji petelin, črna štokrlja, velika uharica).« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.13 Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge dodajo usmeritev: »Obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma«.
- GGN GGO Ljubljana, Celje in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti dodajo usmeritev: »Rekreacijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven naravovarstveno najobčutljivejših območij«.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa dodajo usmeritev »Načrtovanje in umeščanje gozdnih cest naj se prednostno izvaja v območja gozdov iz karte E brez omejitev in v območja z omejitvami v primeru, da bodo po presoji s strani pristojnih organizacij označena kot ustrezna«.
- V GGN GGO Postojna in Novo mesto naj se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključi usmeritev: »Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.«.
- Poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti za GGN GGO Celje, Murska Sobota, Brežice in Slovenj Gradec naj se dopolni z usmeritvami, ki prepovedujejo uporabo neselektivnih kemičnih sredstev v gozdovih na območju Natura 2000.
- Besedilo GGN GGO Kraško se v poglavju 5.3.7. Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave dopolni s splošnimi usmeritvami za varstvo naravnih vrednot glede na zvrst iz pripravljenih naravovarstvenih smernic ter doda priporočila.

- Poglavje 5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni na način, da so pri posamezni gozdarski dejavnosti podane usmeritve za posamezne zvrsti naravnih vrednot:
  - pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču;
  - novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljske geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik;
  - pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote;
  - čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja;
  - spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmeni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja;
  - gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmeni, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna;
  - pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja;
  - gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
  - v obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
  - na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- V vseh GGN GGO 2021–2030 naj se poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor v delu, ki se nanaša na usmeritve za krčitve gozda, dopolni s: »Krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO«.
- Poglavje 5.3.7 Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni s spodnjimi besedili:
  - »Na območju strogih naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane

so krčitve gozdov. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«

- »Na območju naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Izjemoma so dovoljena dela in ukrepi, ki povečujejo in izboljšujejo lastnosti narave, zaradi katere je bil naravni rezervat določen in so v skladu s cilji zavarovanja. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
- »Pri gospodarjenju z gozdovi na naravnih spomenikih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Na območju naravnih spomenikov je prepovedan vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil lastnosti, zaradi katerih je bil del narave določen za naravni spomenik - gradnje gozdnih prometnic, gospodarjenje z gozdovi in krčitve gozdov so izjemoma dovoljene le, v kolikor to ni prepovedano in je v skladu s cilji zavarovanja. Na najpomembnejših območjih je določena 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
- »Pri posegih v prostor v narodnem parku se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. V prvi varstveni coni je prepovedano gospodariti z gozdom in graditi novo gozdno infrastrukturo. Izjemoma je dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih, ter izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO. Na območju prve varstvene cone TNP sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
- »Pri umeščanju novih gozdnih prometnic se na širših zavarovanih območjih obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«
- »Pri posegih v prostor na širših zavarovanih območjih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«
- V vse GGN GGO 2021–2030 naj se po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti pri poglavju Splošne varstvene usmeritve doda podpoglavje Druge usmeritve, tu pa doda usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali

omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje.« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.

- V GGN GGO Brežice, Maribor in Murska Sobota se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti doda usmeritev, ki velja za vse gozdove: »V gozdovih uporabljati ustrezno, sestojnim in terenskim razmeram prilagojeno tehnologijo dela v gozdu.«.

Zaradi aktivnih ukrepov, ki prispevajo k ohranjanju narave, kot so povečanje deleža površin negospodarjenih gozdov, povečanja deleža in debelinske strukture odmrlega ter odmirajočega drevja, načrtovanja ukrepov za varstvo biotske raznovrstnosti, omejevanja krčitev gozdov bo prišlo do pozitivnih vplivov (ocena A).

Okoljski cilj: Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj ohranjena kulturna dediščina lahko ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine ocenimo kot nebitven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (ocena C):

- Enote kulturne dediščine se v besedilu GGN GGO navede z ustreznim imenom in EŠD iz Registra kulturne dediščine in ne s poljudnimi imeni.
- V sloj funkcije varstva kulturne dediščine se doda manjkajoče enote kulturne dediščine in odstrani izbrisane v skladu z aktualnimi podatki Registra kulturne dediščine iz leta 2021 ter doda vplivna območja spomenikov, pri katerih je v sloju eVRD prišlo do napake (podatek posreduje pristojno ministrstvo).
- V čim večji meri se odpravi razlike pri določitvi stopnje poudarjenosti funkcije med posameznimi GGO (pripombe posreduje pristojno ministrstvo).
- Prouči se možnosti vključitve sloja eVRD v Pregledovalnik podatkov o gozdovih in vključitev tudi izvede.

V primeru aktivnih ukrepov, ki prispevajo k celovitemu ohranjanju kulturne dediščine (npr. vedutne sečnje), bo prišlo do pozitivnih vplivov (ocena A).

Okoljski cilj: Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe lahko ocenimo kot pozitiven (ocena A) zaradi:

- spodbujanja trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi;
- krepitev stabilnosti in odpornosti gozdov;
- akumulacije prirastka in povečevanja lesnih zalog;
- spodbujanja naravne obnove sestojev in spodbujanja ali pospeševanja rastiščem prilagojene drevesne sestave;
- izvajanja obnovitvenih in negovalnih del v gozdovih;
- zagotavljanja stalne pokrovnosti tal z gozdno vegetacijo;
- omejevanja prisotnosti tujerodnih vrst;
- omejevanja velikopovršinskih sečenj;

- zadrževanja voda;
- pravočasnega in pravilnega ukrepanja po ujmah (določanje protokolov za ukrepanje ob naravnih katastrofah, sodelovanje med strokami);
- krepitev funkcij gozdov, ki so pomembne z vidika blaženja podnebnih sprememb in njihovega vpliva na ljudi.

OBRAVNAVA MOŽNIH ALTERNATIV

V predmetnem okoljskem poročilu niso bili ugotovljeni bistveni vplivi izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okolje, zato okoljske alternativne rešitve niso potrebne.

OMILITVENI UKREPI IN PRIPOROČILA

Omilitveni ukrepi, podani v okoljskem poročilu, se nanašajo na zmanjšanje oziroma na preprečitev potencialnih negativnih vplivov izvajanja GGN GGO 2021–2030 na naravo in kulturno dediščino.

Z namenom izboljšanja izvajanja GGN GGO 2021–2030 in povečanja njihovih pozitivnih vplivov na okolje so v okviru okoljskega poročila podana priporočila, ki pa se ne nanašajo samo na določila GGN GGO 2021–2030, temveč na izvedbene pogoje in strokovne podlage za podrobnejše načrtovanje.

SPREMLJANJE STANJA OKOLJA V ČASU IZVEDBE PLANA

Dodatno spremljanje stanja okolja, ki bi izhajalo iz ugotovitev celovite presoje vplivov na okolje, ni potrebno.

SEZNAM KRATIC

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CPVO	celovita presoja vplivov na okolje
DKN	digitalni katastrski načrt
DPS2050	Dolgoročna podnebna strategija Slovenije 2050
DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode
EGS	evidenca gozdnih cest
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EPO	ekološko pomembna območja
EŠD	evidenčna številka dediščine
EU	Evropska unija
Evrd	Varstveni režimi kulturne dediščine
FFS	fitofarmacevtska sredstva
FRL	referenčna vrednost gospodarjenja z gozdovi
GGE	gozdnogospodarska enota
GGN	gozdnogospodarski načrt
GGO	gozdnogospodarsko območje
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije
GPN	gozd s posebnim namenom
GRM	gozdni reprodukcijski material
GSO	gozdni semenski objekt
HT	habitatni tip
KD	kulturna dediščina
LULUCF	Raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo
LUN	lovsko upravljavski načrt
LUO	lovsko upravljavsko območje
LZ	lesna zaloga
NEPN	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije
NFAP	Nacionalni načrt Republike Slovenije za obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov na področju gozdarstva
NGP	Nacionalni gozdni program
NPVO	Nacionalni program varstva okolja
NUP	nosilci urejanja prostora
NUV	Načrt upravljanja z vodami
OPN	občinski prostorski načrt
OU	omilitveni ukrep
PRP	Program razvoja podeželja
PUN 2000	Program upravljanja območij Natura 2000
RGR	rastiščnogojitveni razred
RS	Republika Slovenija
SIDG	Slovenski državni gozdovi
TGP	toplogredni plini
TNP	Triglavski narodni park
VVO	vodovarstveno območje
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZON	Zakon o ohranjanju narave
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZV-1	Zakon o vodah
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

KAZALO

1	Uvod	21
1.1	Ozadje za pripravo okoljskega poročila in okvir	21
1.2	Metoda dela.....	21
2	Izhodišča za pripravo okoljskega poročila.....	24
2.1	Vsebinjenje (Scoping)	24
2.2	Okoljski cilji in kazalci.....	27
2.3	Merila vrednotenja.....	29
3	Podatki o planih.....	32
3.1	Cilji in kratek opis planov vključno z opredelitvijo odnosa do drugih ustreznih planov	32
3.1.1	Cilji plana	32
3.1.2	Opis planov.....	33
3.1.3	Odnos do drugih ustreznih programov.....	34
3.1.4	Podrejeni programski dokumenti in prostorski plani	37
3.1.5	Osnovni podatki o načrtovanih posegih z vplivi na okolje	38
3.2	Potrebe po naravnih virih in predvidene emisije, odpadki ter ravnanja z njimi	71
4	Podatki o stanju okolja	72
4.1	Stanje okolja.....	72
4.1.1	Naravni viri	72
4.1.2	Zdravje ljudi in kakovost življenja.....	85
4.1.3	Narava	92
4.1.4	Kulturna dediščina	93
4.1.5	Podnebne spremembe	94
4.2	Ocena razvoja stanja okolja ob upoštevanju ničelne alternative	95
5	Vrednotenje vplivov plana.....	101
5.1	Vrednotenje vplivov plana na okoljske cilje	101
5.1.1	Okoljski cilj: Trajnostna raba in varstvo naravnih virov	101
5.1.2	Okoljski cilj: Ohranjena narava	111
5.1.3	Okoljski cilj: Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine	142
5.1.4	Okoljski cilj: Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe	150
5.2	Obravnava možnih alternativ	156
5.3	Sklepna ocena	156
5.3.1	Omilitveni ukrepi.....	164
5.3.2	Priporočila	180
5.4	Spremljanje stanja okolja v času izvedbe plana.....	183
6	Opozorilo o celovitosti okoljskega poročila	184
7	Viri in literatura.....	188
8	Priloge.....	192

KAZALO POSEBNIH PRILOG

Dodatek okoljskemu poročilu za presojo sprejemljivosti izvedbe 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030 na varovana območja

Kartografski prikazi

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Vrsta oz. značaj vpliva plana na okolje.....	22
Preglednica 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe plana ali s planom načrtovanega posega v okolje na uresničevanje okoljskih ciljev	23
Preglednica 3: Pregled utemeljitev za obravnavo posameznih okoljskih vidikov.....	24
Preglednica 4: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>	27
Preglednica 5: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Ohranjena narava</i>	28
Preglednica 6: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine</i>	28
Preglednica 7: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe</i>	28
Preglednica 8: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>	29
Preglednica 9: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Ohranjena narava</i>	29
Preglednica 10: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine</i>	30
Preglednica 11: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: <i>Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe</i>	30
Preglednica 12: Vrste in pomen gozdnogospodarskih ciljev (opredelitev ciljev po GGO je v Prilogi 1)	39
Preglednica 13: Načrtovan možni posek za celotno Slovenijo (možni posek po GGO je v Prilogi 2).....	69
Preglednica 14: Skupni obseg načrtovanih gojitvenih in varstvenih del (obseg po GGO je v Prilogi 3).....	70
Preglednica 15: Okvirne načrtovane dolžine gozdnih prometnic (prikaz po GGO je v Prilogi 4)	71
Preglednica 16: Površine gozdov, primerne za strojno sečnjo (prikaz po GGO je v Prilogi 5)	73
Preglednica 17: Površine gozda v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 6)	74
Preglednica 18: Krčitve gozdov (v ha) v obdobju 2011–2020 po namenu (prikaz po GGO je v Prilogi 7)	75
Preglednica 19: Lesna zaloga gozdov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 8).....	75
Preglednica 20: Prirastek gozdov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 9).....	76
Preglednica 21: Deleži skupin drevesnih vrst v lesni zalogi slovenskih gozdovih v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 10)	76
Preglednica 22: Debelinska struktura gozdov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 11)	77
Preglednica 23: Primerjava ohranjenosti gozdov (delež površine po razredih) med letoma 2011 in 2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 12).....	78
Preglednica 24: Delež drevja po vrstah poškodovanosti (prikaz po GGO je v Prilogi 13).....	79
Preglednica 25: Delež realizacije možnega poseka v obdobju 2021–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 14).....	79
Preglednica 26: Sanitarni posek v obdobju 2011–2020 v m ³ (prikaz po GGO je v Prilogi 16).....	80
Preglednica 27: Deleži sestojnih tipov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 17)	81
Preglednica 28: Količine odmrlega drevja v m ³ /ha (prikaz po GGO je v Prilogi 18).....	81
Preglednica 29: Odprtost gozdov z gozdnimi cestami in vlakami (prikaz po GGO je v Prilogi 19).....	83
Preglednica 30: Dolžine gozdnih cest in protipožarnih presek prve kategorije v km.....	83
Preglednica 31: Gradnja gozdnih prometnic v preteklem ureditvenem obdobju v km (prikaz po GGO je v Prilogi 20).....	84
Preglednica 32: Prikaz površin vodovarstvenih območij na državnem in občinskem nivoju	85
Preglednica 33: Površina območij s poudarjeno rekreacijsko funkcijo.....	86
Preglednica 34: Površina območij s poudarjeno turistično funkcijo	87
Preglednica 35: Površina območij s poudarjeno poučno funkcijo.....	87
Preglednica 36: Površina območij s poudarjeno klimatsko funkcijo	89
Preglednica 37: Površina območij s poudarjeno higiensko zdravstveno funkcijo	90
Preglednica 38: Površina območij poplav in poplavne nevarnosti	90
Preglednica 39: Površina območij s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in zaščitno funkcijo.....	91
Preglednica 40: Kazalci stanja ohranjenosti narave (kazalci stanja ohr. narave po GGO so v Prilogi 21).....	92
Preglednica 41: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine v gozdnem prostoru (Zvrsti (tipi) kulturne dediščine po GGO so v Prilogi 23).....	93

Preglednica 42: Režim varstva enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru (Režimi varstva enot kulturne dediščine po GGO so v Prilogi 22)	94
Preglednica 43: Trajnostna raba in varstvo naravnih virov	95
Preglednica 44: Ohranjena narava	96
Preglednica 45: Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine	99
Preglednica 46: Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe	100
Preglednica 47: Vrednost kazalcev in predvidena smer gibanja	101
Preglednica 48: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana	103
Preglednica 49: Vrednost kazalcev stanja okolja in predvidena smer gibanja	111
Preglednica 50: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana	113
Preglednica 51: Kriteriji za določitev stopnje poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcije varovanja naravnih vrednot ter hidrološke funkcija (Vir: ZGS, 2022)	115
Preglednica 52: Pregled ustreznosti usmeritev 14 GGN GGO 2021–2030 glede na zvrst naravnih vrednot.....	129
Preglednica 53: Vrednost kazalcev in predvidena smer gibanja	142
Preglednica 54: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana	143
Preglednica 55: Vrednost kazalcev in predvidena smer gibanja	150
Preglednica 56: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana	151
Preglednica 57: Omilitveni ukrepi.....	164
Preglednica 58: Priporočila	180
Preglednica 59: Priporočila, ki presegajo načrtovalski okvir GGN GGO.....	182

KAZALO SLIK

Slika 1: Območje Slovenije z razdelitvijo na GGO	32
Slika 2: Shematski prikaz odnosov med funkcijami (komp-kompatibilni odnos; nevtr-nevtralni odnos; konkurenčni odnos; izključ-izključujoči odnos)	68
Slika 3: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč	74
Slika 4: Prostorski prikaz sanitarnih sečenj v obdobju 2011–2020	80
Slika 5: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliv divjadi na območjih neuspešnega pomlajevanja	82
Slika 6: Prikaz členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma	88
Slika 7: Primerjava prirastka in realiziranega poseka v preteklem obdobju.....	94

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vrste in pomen gozdnogospodarskih ciljev po GGO.....	192
Priloga 2: Možni posek po GGO v m ³ , m ³ na ha, leto, % od LZ, % od P za listavce in iglavce.....	193
Priloga 3: Okvirne potrebe po gojitvenih, varstvenih in ostalih delih po oblikah lastništva po GGO 193	
Priloga 4: Okvirne načrtovane dolžine gozdnih prometnic po GGO	195
Priloga 5: Površine in delež površin, primernih za strojno sečnjo po GGO.....	195
Priloga 6: Površine gozda po GGO v obdobju 2011–2020.....	196
Priloga 7: Krčitve gozdov v obdobju 2011–2020 po namenu po GGO	196
Priloga 8: Lesna zaloga gozdov po GGO v obdobju 2011–2020.....	196
Priloga 9: Prirastek gozdov po GGO v obdobju 2011–2020	198
Priloga 10: Drevesna sestava gozdov po GGO v obdobju 2011–2020 v m ³	198
Priloga 11: Debelinska struktura gozdov po GGO v obdobju 2011–2020 v m ³	200
Priloga 12: Deleži ohranjenosti drevesne sestave gozdov	202
Priloga 13: Delež drevja po vrstah poškodovanosti	202
Priloga 14: Delež realizacije možnega poseka v obdobju 2011–2020	203
Priloga 15: Možni posek in posek po GGO v obdobju 2011–2020 v m ³	203
Priloga 16: Sanitarni posek po GGO v obdobju 2011–2020 v m ³	204
Priloga 17: Razvojne faze oz. zgradbe gozdov po GGO v obdobju 2011–2020 v ha	205
Priloga 18: Količine odmrlega drevja v m ³ /ha po GGO.....	207
Priloga 19: Odprtost gozdov s cestami primernimi za gozdno proizvodnjo in vlakami po GGO.....	207
Priloga 20: Gradnja gozdnih prometnic v preteklem ureditvenem obdobju po GGO v km	208
Priloga 21: Kazalci stanja ohranjenosti narave po GGO	209
Priloga 22: Režim varstva enot kulturne dediščine po GGO	210
Priloga 23: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine po GGO.....	211
Priloga 24: Površine funkcij gozdov po stopnjah poudarjenosti	212

1 UVOD

1.1 OZADJE ZA PRIPRAVO OKOLJSKEGA POROČILA IN OKVIR

ZGS je pristopil k obnovi območnih gozdnogospodarskih načrtov (GGN GGO) konec leta 2020, priprava je potekala v letu 2021. Ti načrti bodo usmerjali razvoj slovenskih gozdov v naslednjih 10 letih. Z gozdarskim načrtovanjem uresničujemo cilje trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi.

Okoljsko poročilo je glede na *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* dokument, v katerem se opredelijo, opišejo in ovrednotijo pomembni vplivi izvedbe plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturne dediščine ter možne alternative, ki upoštevajo okoljske cilje in značilnosti območja, na katerega se plan nanaša. Ker se plan nanaša na zavarovana območja, posebna varstvena območja in potencialna posebna ohranitvena območja v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave (varovana območja), so se pri pripravi okoljskega poročila uporabljale tudi določbe *Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja*.

1.2 METODA DELA

Priprava okoljskega poročila temelji na sledečih dejstvih in dokumentih:

- javno dostopnih podatkih o stanju okolja;
- pridobljenih smernicah nosilcev urejanja prostora (NUP);
- osnutku območnih gozdnogospodarskih načrtov (GGN GGO 2021–2030).

Na podlagi javno dostopnih podatkov, smernic NUP, posredovane dokumentacije s strani ZGS, internih sestankov in sestanka z NUP so bila pripravljena izhodišča za pripravo okoljskega poročila z opredeljenimi pričakovanimi vplivi plana in odločitvijo o nadaljevanju presoje (vsebinjenje) ter predlogom okoljskih ciljev in kazalnikov ter meril za vrednotenje.

Ugotovljeni pomembni vplivi so natančneje opredeljeni tako, da jim je določena vrsta oz. značaj vpliva v skladu z *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Preglednica 1). Ker ob pripravi plana še niso znani posegi v okolje, se vplivi plana ugotavljajo glede na predvideno rabo naravnih virov in opravljanje dejavnosti gozdarstva.

Preglednica 1: Vrsta oz. značaj vpliva plana na okolje

Vrsta oz. značaj vpliva	Opis
Neposredni vpliv	Se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki na območju plana neposredno vpliva na izbrana merila vrednotenja. Ugotovljeno območje neposrednega vpliva izhaja iz ugotovitev na terenu, podrobnejših podatkov o izvedbi posega v okolje in iz drugih dejanskih okoliščin.
Daljinski vpliv	Se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so posledica izvedbe plana in se zgodijo oddaljeno od posega v okolje.
Kumulativni vpliv	Se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki zanemarljivo vpliva na izbrana merila vrednotenja, ima pa skupaj z obstoječimi posegi v okolje ali s posegi, ki so načrtovani ali se izvajajo na podlagi drugih planov, velik vpliv na izbrana merila vrednotenja, ali kadar ima več posameznih za okolje zanemarljivih vplivov istega posega ali več posegov istega plana vpliv, katerega učinki na izbrana merila vrednotenja niso zanemarljivi.
Sinergijski vpliv	Se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so v celoti večji od vsote posameznih vplivov.
Čezmejni vpliv	Se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki bistveno vpliva na stanje okolja v drugi državi.
Trajanje vpliva	Začasni vpliv: predstavlja vpliv začasne narave. Kratkoročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v petih (5) letih od začetka vplivanja. Srednjeročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja med petimi (5) in desetimi (10) leti od začetka vplivanja. Dolgoročni vpliv: je vpliv, ki ne preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v desetih (10) letih od začetka vplivanja. Trajni vpliv: predstavlja vpliv, ki pusti trajne posledice.

Vir: Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05)

Neposredni, daljinski in kumulativni vplivi so ocenjeni na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja. Pri tem je ocenjen obseg sprememb po posameznih kazalcih stanja okolja in njihovi pomembnosti, stopnji upoštevanja varstvenih ciljev oz. drugih meril vrednotenja, glede na stanje okolja ali stanje njegovih delov, varstvo naravnih virov, varstvo naravnih vrednot, ohranjanje biotske raznovrstnosti, vključno z živalskimi in rastlinskimi vrstami, varstvo kulturne dediščine, zagotavljanje varnosti prebivalstva in njihovega zdravja. Sinergijski vpliv se ocenjuje na podlagi skupnih posledic neposrednih, daljinskih in kumulativnih vplivov plana v skladu s prej napisanim.

Ocena vplivov izvedbe plana na okoljske cilje plana je sestavljena iz podocen vsake od ugotovljenih posledic izvedbe plana na uresničevanje okoljskih ciljev plana. Posledice izvedbe plana na okoljske cilje plana so vrednotene glede na povzročitev bistvene zamude v prizadevanjih za doseganje okoljskih ciljev plana ali bistveno prekinitvev ohranjanja ali napredovanja dobrega stanja okolja in njegovih delov, določenega z okoljskimi cilji, oziroma varstva območij, na podlagi zahtev varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine.

Vrednotenje vplivov plana ali s planom načrtovanega posega v okolje na uresničevanje okoljskih ciljev plana je na podlagi prej omenjene uredbe opredeljeno z velikostnimi razredi, ki imajo oznake od A do E z razredom X za primer, ko vplivov ni mogoče oceniti (Preglednica 2).

Preglednica 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe plana ali s planom načrtovanega posega v okolje na uresničevanje okoljskih ciljev

Razred	Opredelitev razreda	Sprejemljivost vplivov izvedbe plana na uresničevanje okoljskih ciljev
A	Ni vpliva oz. je lahko vpliv pozitiven	Sprejemljiv
B	Nebistven vpliv	
C	Vpliv je nebistven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov	
D	Bistven vpliv	Nesprejemljiv
E	Uničujoč vpliv	
X	Ugotavljanje vpliva ni možno	

Vir: Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05)

Za ocene posledic izvedbe plana, ki se uvrstijo v velikostni razred A, B ali C, so vplivi plana sprejemljivi. Za ocene katerihkoli posledic izvedbe plana, ki se uvrstijo v velikostni razred D ali E, so vplivi izvedbe predvidenih posegov na uresničevanje okoljskih ciljev nesprejemljivi.

Kjer so ugotovljeni bistveni (ocena D) ali uničujoči (ocena E) vplivi plana ali s planom načrtovanega posega v okolje, je preverjeno, ali se jih lahko z ustreznimi omilitvenimi ukrepi (OU) prepreči, omili ali odpravi v taki meri, da postanejo vplivi izvedbe plana za okolje sprejemljivi (ocena C).

Za podane omilitvene ukrepe je navedena utemeljitev ustreznosti in verjetnost uspešnosti izbranega omilitvenega ukrepa, ocenjena je izvedljivost – kdo bo poskrbel za izvedbo omilitvenega ukrepa in kako bo ta ukrep izveden, časovna opredelitev izvedbe plana in omilitvenega ukrepa ter način spremljanja uspešnosti izvedenega omilitvenega ukrepa.

2 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO OKOLJSKEGA POROČILA

Izhodišča za pripravo okoljskega poročila so, v skladu s 4. členom *Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje*, okoljski cilji plana, merila vrednotenja in metodologija ugotavljanja in vrednotenja vplivov plana na okolje, trajnostno rabo in naravne vire, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturno dediščino.

2.1 VSEBINJENJE (SCOPING)

Scoping oz. vsebinjenje je bilo izvedeno z razpravo na internih sestankih skozi izpostavitve ključnih vprašanj o značilnostih predvidenih ureditev/posegov in občutljivosti območja. Ključne tematike so oblikovane po pregledu potencialnih vplivov GGN GGO 2021–2030 ter izvedbi analize stanja okolja. Na podlagi opredelitve pomembnih vplivov plana je bila sprejeta odločitev o vsebinah, ki se v nadaljevanju CPVO ne bodo presojale (Preglednica 3). Pri ugotavljanju vplivov plana po posameznih tematikah se izhaja iz metodološkega pristopa v skladu z *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* – opredeljeni so vsi pomembni vplivi izvedbe plana, ki bodo v okoljskem poročilu opisani in ovrednoteni.

Preglednica 3: Pregled utemeljitev za obravnavo posameznih okoljskih vidikov

Okoljski vidik	Potencialni vplivi plana	Nadaljevanje presoje pomembnih vplivov plana
Tla in raba zemljišč:	<p>GGN GGO 2021–2030 vplivajo neposredno na sestavo, kakovost in zbitost tal ter pojavljanje erozije tal s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • določitvijo funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in usmeritvami ter omejitvami pri gospodarjenju z gozdom na teh območjih; • spodbujanjem ali pospeševanjem rastiščem prilagojene drevesne sestave; • stalno pokrovnostjo tal z gozdno vegetacijo; • omejevanjem izvoza sečnih ostankov iz gozda (vejevine) – novodobno steljarjenje; • gradnjo infrastrukture (gozdne ceste, vlake); • tehnologijo spravila lesa; <p>ter posredno preko drugih sektorjev/dejavnosti z usmerjanjem/omejevanjem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekreacije; • paše. 	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> • z vidika omejevanja erozije in zbivanja tal v okviru okoljskega cilja: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>
Kmetijska zemljišča in kmetijska pridelava	<p>GGN GGO 2021–2030 na stanje in gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči in kmetijsko pridelavo ne vplivajo neposredno, saj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je zaraščanje kmetijskih zemljišč predmet kmetijske politike; • zasaditve gozdnega drevja na kmetijskih zemljiščih zaradi zaščitne vloge v okviru izvajanja Programa razvoja podeželja (PRP) niso predmet GGN GGO 2021–2030; <p>vplivajo pa posredno, saj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gozdni prostor predstavlja potencial za širjenje kmetijskih zemljišč (zaradi potreb kmetijskih gospodarstev ali za nadomeščanje kmetijskih površin zaradi širitev stavbnih zemljišč na kmetijska zemljišča), vendar se krčitve izvajajo le na podlagi izdanih krčitvenih dovoljenj ZGS. 	<p>NE</p>

Okoljski vidik	Potencialni vplivi plana	Nadaljevanje presoje pomembnih vplivov plana
Gozdna zemljišča in gozd	<p>GGN GGO 2021–2030 vplivajo na gozd, in sicer neposredno na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanje, stabilnost in odpornost gozda; • trajnostno gospodarjenje z gozdovi; • prisotnost tujerodnih vrst; <p>ter posredno na gozdna zemljišča preko drugih sektorjev/dejavnosti z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • določitvijo funkcij gozdov in usmeritev za načrtovanje na območju gozdnega prostora (npr. prostorsko načrtovanje, krčitve gozdov v kmetijske namene). 	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> • z vidika stanja gozda in omejevanja drugih rab ter dejavnosti v okviru okoljskega cilja: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>
Površinske in podzemne vode	<p>GGN GGO 2021–2030 vplivajo na stanje površinskih in podzemnih voda neposredno preko načrtovanih del s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • določitvijo hidrološke funkcije gozdov (npr. na območju VVO) in usmeritvami ter omejitvami pri gospodarjenju z gozdom na teh območjih; • omejevanjem velikopovršinskih sečenj, odstranjevanja obrečne zarasti (ohranjanje zasenčenosti), uporabe gnojil in FFS; • gradnjo infrastrukture (gozdne ceste, vlake); <p>ter posredno s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadrževanjem voda. 	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> • z vidika vpliva na kakovost in količino površinskih in podzemnih voda v okviru okoljskega cilja: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>
Zrak	<p>GGN GGO 2021–2030 preko gospodarjenja z gozdovi vplivajo neposredno na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uravnavanje mikroklimе; • proizvodnjo kisika. 	<p>NE</p>
Narava	<p>GGN GGO 2021–2030 vplivajo na stanje vrst in habitatnih tipov ter na stanje naravovarstveno pomembnih območij posredno in neposredno z gospodarjenjem z gozdovi s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vplivom na površino negospodarjenih gozdov; • intenziviranjem gospodarjenja z gozdovi, ki obsega intenziviranje gospodarjenja z varovalnimi gozdovi ter intenziviranje gospodarjenja z gospodarskimi gozdovi (največji možni posek, določanje proizvodnih dob in ciljnih premerov, vpliv na delež debelega drevja in s tem vpliv na strukturo gozdov po razvojnih fazah glede na varstvene cilje, način obnove); • vplivom na delež ter strukturo odmrlega in odmirajočega drevja glede na varstvene cilje; • sadnjo drevesnih vrst; • upravljanjem s tujerodnimi vrstami; • načrtovanjem ukrepov za varstvo biodiverzitete; • usmerjanjem rekreacije in turizma ter upoštevanjem časovnih in prostorskih omejitev pri izvajanju gozdarskih del; • omejevanjem krčitev gozdov, • odpiranjem zaprtih predelov gozdov in gradnje, priprave ter rekonstrukcije gozdnih prometnic, • drugimi dejavniki (uporaba težke mehanizacije in strojne sečnje, uporaba kemičnih sredstev v gozdarstvu, sanitarne sečnje). 	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> • z vidika zagotavljanja dobrega stanja vrst, HT in naravovarstveno pomembnih območij v okviru okoljskega cilja: <i>Ohranjena narava</i>

Okoljski vidik	Potencialni vplivi plana	Nadaljevanje presoje pomembnih vplivov plana
Kulturna dediščina	<p>GGN GGO 2021–2030 vplivajo na stanje/ohranjanje enot kulturne dediščine in arheoloških ostalin neposredno s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> določitev funkcije varstva kulturne dediščine in usmeritvami ter omejitvami pri gospodarjenju z gozdom (npr. sečnja, spravilo lesa, gradnja infrastrukture (gozdne ceste, vlake)) na teh območjih. 	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> z vidika zagotavljanja varstva enot kulturne dediščine in arheoloških ostalin v okviru okoljskega cilja: <i>Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine</i>
Krajina	<p>GGN GGO 2021–2030 na estetsko vrednost in doživljanje krajine</p> <ul style="list-style-type: none"> vplivajo neposredno z gospodarjenjem z gozdovi. 	NE
Zdravje ljudi in kakovost življenja	<p>GGN GGO 2021–2030 na zdravje ljudi in kakovost življenja vplivajo neposredno preko spodbujanja oddiha in rekreacije s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> določitev socialnih funkcij gozda in z usmeritvami ter omejitvami pri gospodarjenju z gozdom na teh območjih; členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma; <p>ter na drugi strani posredno z:</p> <ul style="list-style-type: none"> omejevanjem obiska z določanjem mirnih con. <p>GGN GGO 2021–2030 na zdravje ljudi in kakovost življenja vplivajo neposredno preko zagotavljanja zdravega življenjskega okolja s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> določitev higiensko-zdravstvene in klimatske funkcije gozda in z usmeritvami ter omejitvami pri gospodarjenju z gozdom na teh območjih. 	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> z vidika pojava konfliktov v prostoru v okviru okoljskega cilja: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>
Naravne in druge nesreče	<p>GGN GGO 2021–2030 vplivajo na nevarnost in posledice naravnih nesreč neposredno s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> določitev zaščitne funkcije gozda in z usmeritvami ter omejitvami pri gospodarjenju z gozdom (npr. skladiščenje lesa, ravnanje s sečnimi ostanki, odstranjevanje nestabilnih dreves ob vodotoku) na teh območjih; upoštevanjem usmeritev za zmanjševanje negativnih vplivov potencialnih naravnih nesreč; pravočasnim in pravilnim ukrepanjem po ujmah (določanje protokolov za ukrepanje ob naravnih katastrofah, sodelovanje med strokami); spremljanjem stanja (npr. pregledovanje hudournikov) preko izvajanja javne gozdarske službe, ki pokriva celotno območje gozdov; <p>ter posredno s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblikovanjem stabilnih gozdnih sestojev; gradnjo infrastrukture (npr. ceste, vlake, skladišča lesa), ki omogočajo dostopnost v primeru naravnih nesreč. <p>GGN GGO 2021–2030 ne vplivajo na nevarnost in posledice drugih nesreč.</p>	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> z vidika preprečevanja in odpravljanja posledic naravnih nesreč v okviru okoljskega cilja: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>
Obremenjenost s hrupom	<p>GGN GGO 2021–2030 vplivajo na obremenjenost okolja s hrupom neposredno zaradi:</p> <ul style="list-style-type: none"> nastanka hrupa v procesu gospodarjenja z gozdovi; <p>ter posredno z:</p> <ul style="list-style-type: none"> blaženjem hrupa drugih dejavnosti v prostoru. 	<p>DA</p> <ul style="list-style-type: none"> z vidika pojava konfliktov v prostoru v okviru okoljskega cilja: <i>Trajnostna raba in varstvo naravnih virov</i>
Obremenjenost s sevanji	GGN GGO 2021–2030 ne vplivajo na obremenjenost okolja s sevanji.	NE
Obremenjenost z vibracijami	GGN GGO 2021–2030 ne vplivajo na obremenjenost okolja z vibracijami.	NE

Okoljski vidik	Potencialni vplivi plana	Nadaljevanje presoje pomembnih vplivov plana
Ravnanje z odpadki	GGN GGO 2021–2030 z izvajanjem javne gozdarske službe, ki pokriva celotno območje gozdov, preko spremljanja stanja v gozdu vplivajo posredno na: <ul style="list-style-type: none"> • zmanjševanje odlaganja odpadkov v gozdu; • sanacijo divjih odlagališč. 	NE
Podnebne spremembe	GGN GGO 2021–2030 na blaženje podnebnih sprememb vplivajo neposredno s/z: <ul style="list-style-type: none"> • skladiščenjem ogljika; • spodbujanjem rabe lokalnega lesa (zmanjšanje ogljičnega odtisa); ter na blaženje posledic podnebnih sprememb (prilagajanje na podnebne spremembe) s/z: <ul style="list-style-type: none"> • prilagajanjem sestojev z upoštevanjem rastišča kot osnovnega faktorja; • vlogo sestojev pri prilagajanju drugih območij na podnebne spremembe; • uravnavanjem mikroklima. 	DA <ul style="list-style-type: none"> • v okviru okoljskega cilja: <i>Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe</i>

2.2 OKOLJSKI CILJI IN KAZALCI

V preglednicah 4, 5, 6 in 7 so zbrani kazalci za vrednotenje vplivov na različne okoljske cilje.

Preglednica 4: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Trajnostna raba in varstvo naravnih virov*

Kazalec	Vir kazalca	Opis izbire kazalcev
Površina gozda	ZGS	GGN GGO 2021–2030 zagotavljajo temeljne usmeritve in naloge na področju gospodarjenja z gozdovi, kot so: ohranitev in vzpostavitev naravne sestave gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske odpornosti gozdov; gospodarjenje z gozdovi, ki ohranja vse funkcije gozdov in temelji na uspešnem naravnem obnavljanju sestojev; ustrezno izkoriščanje gozdnih rastišč v skladu z naravnim razvojem gozdnih življenjskih združb; medsebojna usklajenost gojenja gozdov, pridobivanja lesa ter drugih gozdnih dobrin, in tako vplivajo na ohranjanje ugodnega stanja gozda in zagotavljanje vseh funkcij gozdov. Poudarjenost funkcij močno vpliva na določanje ciljev gospodarjenja z gozdovi. Za namene usmerjanja rekreacije in turizma je pripravljena členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma. V nadaljevanju pa se ugotavlja, če in v kolikšni meri GGN GGO 2021–2030 opredeljujejo načine gospodarjenja z gozdovi za zagotavljanje trajnostne rabe in varstva naravnih virov.
Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami in členitev gozdnega prostora	Sestojna karta in sloji funkcij gozdov ZGS	
Površina opredeljenih varovalnih gozdov, gozdnih rezervatov, mirnih con, ekocelic	Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom; podatki o mirnih conah in ekocelicah ZGS	
Odprtost gozdov	ZGS	
Delež gozdov glede na stopnje ohranjenosti drevesne sestave	ZGS	
Delež drevja po vrstah poškodovanosti (sanitarni posek)	ZGS	
Dolžina vodotokov v gozdnem prostoru	eVODE (DRSV)	
Površina vodovarstvenih območij (VVO) v gozdnem prostoru	eVODE (DRSV)	

Preglednica 5: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Ohranjena narava*

Kazalec	Vir kazalca	Opis izbire kazalcev
Stanje kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst	Poročila po 17. členu Direktive o habitatih in 12. členu Direktive o pticah (ZRSVN)	GGN GGO 2021–2030 z integracijo usmeritev in omejitev na zavarovanih območjih, območjih naravnih vrednot in Natura 2000, gozdnih rezervatih, varovalnih gozdovih in območjih, pomembnih za obstoj in ohranitev populacij prostoživečih živalskih vrst, pomembno vplivajo na ohranjanje in povečevanje biološke in krajinske pestrosti ter stabilnosti življenjskih združb. Pomembno je tudi ohranjanje in varstvo divjadi kot naravnega bogastva. Pomembno orodje za ohranjanje narave je tudi prepuščanje dela gozdov naravnemu razvoju (ekocelice, gozdni rezervati), puščanje dela lesne zaloge kot odmrle lesne biomase in usmerjanje aktivnosti iz območij mirnih con. Kazalec opredeljuje različne vidike ohranjanja narave. V nadaljevanju pa se ugotavlja, če in v kolikšni meri GGN GGO 2021–2030 opredeljujejo načine gospodarjenja z gozdovi na različne elemente ohranjanja narave.
Površina gozdov v območjih Natura 2000	ARSO in gozdna maska ZGS	
Površina gozdov, ki so hkrati tudi del zavarovanih območij in/ali naravnih vrednot	ARSO in gozdna maska ZGS	
Površina gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice)	ZGS	
Površina varovalnih gozdov	ZGS	
Površina mirnih con	ZGS	
Volumen odmrle lesne biomase, puščene v gozdu	Stalne vzorčne ploskve ZGS	
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti	Sloji funkcij gozdov ZGS	
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot	Sloji funkcij gozdov ZGS	

Preglednica 6: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine*

Kazalec	Vir kazalca	Opis izbire kazalcev
Število enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru po režimu in zvrsti (tipu)	eVRD	Kazalec opredeljuje število enot kulturne dediščine (po režimu in zvrsti (tipu)) na območju gozdov, ki so predmet GGN GGO 2021–2030. V nadaljevanju pa se ugotavlja, če in v kolikšni meri GGN GGO 2021–2030 vključujejo kulturno dediščino v razvoj gozda in ali opredeljujejo ustrezne načine gospodarjenja z gozdovi na območjih teh enot kulturne dediščine.
Površina območij s prilagojenim gospodarjenjem z namenom ohranjanja kulturne dediščine	Sloji funkcij gozdov ZGS	
Površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s prilagojenim gospodarjenjem (glede na varstvene usmeritve po zvrsti (tipu) KD) z namenom ohranjanja kulturne dediščine	eVRD, Sloji funkcij gozdov ZGS	

Preglednica 7: Izbrani kazalci za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe*

Kazalec	Vir kazalca	Opis izbire kazalcev
Ponori ogljika	ZGS	Izbrani kazalci opredeljujejo presojo trajnosti gozdnih virov preko primerjave dejanskega stanja kazalcev, kot so lesna zaloga, prirastek, razmerje posek/prirastek, debelinska struktura z modelnimi vrednostmi. Kazalec ponorov ogljika je pomemben predvsem z vidika ocene trajnosti zagotavljanja ponorov ogljika. Z vidika prilagajanja na podnebne spremembe so pomembni predvsem kazalniki drevesne sestave, zgradbe gozdov,
Kazalci vplivov na blaženje podnebnih sprememb	ZGS	
Kazalci vplivov na prilagajanje na	ZGS	

Kazalec	Vir kazalca	Opis izbire kazalcev
podnebne spremembe		zagotavljanje naravnega pomlajevanja in ustrezne genetske pestrosti.

2.3 MERILA VREDNOTENJA

V preglednicah 8, 9, 10 in 11 so zbrana merila za vrednotenje vplivov na različne okoljske cilje.

Preglednica 8: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Trajnostna raba in varstvo naravnih virov*

Razred vpliva	Merila vrednotenja
A	<u>Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven</u> , v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do povečanja površin gozda, izboljšanja stanja gozda, tal, površinskih ali podzemnih voda ali zmanjšanja konfliktov v prostoru.
B	<u>Nebistven vpliv je</u> , v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do lokalnega, prostorsko zelo omejenega zmanjšanja površine gozda, poslabšanja stanja gozda, tal, površinskih ali podzemnih voda ali povečanja konfliktov v prostoru, pri čemer plan že predvideva ukrepe za zmanjšanje vplivov, ki upoštevajo značilnosti območja in varstvene režime na posamezni lokaciji.
C	<u>Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov je</u> , v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do zmanjšanja površine gozda, poslabšanja stanja gozda, tal, površinskih ali podzemnih voda ali povečanja konfliktov v prostoru, pri čemer plan ne predvideva ukrepov za zmanjšanje vplivov, ki bi upoštevali značilnosti območja in varstvene režime na posamezni lokaciji. Z omilitvenimi ukrepi je možno vplive omiliti, kompenzirati in/ali racionalizirati in jih s tem zmanjšati na nebistvene.
D	<u>Bistven vpliv je</u> , v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do zmanjšanja gozda, poslabšanja stanja gozda, tal, površinskih ali podzemnih voda ali povečanja konfliktov v prostoru, pri čemer plan ne predvideva ukrepov za zmanjšanje vplivov, ki bi upoštevali značilnosti območja in varstvene režime na posamezni lokaciji. Izvedba omilitvenih ukrepov, s katerimi bi vplive omilili, kompenzirali in/ali racionalizirali in jih s tem zmanjšali na nebistvene, ni možna ali smiselna.
E	<u>Uničujoč vpliv je</u> , v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do posegov ali posledic, ki niso skladne z zakonskimi omejitvami in določbami na področju upravljanja oz. varstva gozda, tal, površinskih ali podzemnih voda ali zagotavljanja zdravega življenjskega okolja.
X	<u>Ugotavljanje vpliva ni možno.</u>

Preglednica 9: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Ohranjena narava*

Razred vpliva	Merila vrednotenja
A	<u>Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven</u> , v kolikor se bo z izvedbo plana ohranjalo stanje (kvalifikacijskih) vrst in HT, struktura prehranske verige. Stanje lastnosti območij z naravovarstvenim statusom se izboljšuje ali ostaja nespremenjeno. Biomasa odmrlega lesa v gozdovih, površina in število ekocelic, mirnih con se ohranja ali povečuje.
B	<u>Nebistven vpliv</u> : v kolikor se bo z izvedbo plana nebistveno poslabšalo stanje (kvalifikacijskih) vrst in HT, struktura prehranske verige. Stanje lastnosti območij z naravovarstvenim statusom se ne poslabša bistveno. Biomasa odmrlega lesa v gozdovih, površina in število ekocelic, mirnih con se ohranja ali zmanjšuje. Plan upošteva standardne in zakonsko predpisane ukrepe, dodatni ukrepi niso potrebni.

Razred vpliva	Merila vrednotenja
C	<u>Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov:</u> v kolikor se bo z izvedbo plana bistveno poslabšalo stanje (kvalifikacijskih) vrst in HT, struktura prehranske verige. Stanje lastnosti območij z naravovarstvenim statusom se poslabša bistveno. Biomasa odmrlega lesa v gozdovih, površina in število ekocelic, mirnih con se bistveno zmanjšujejo. Poleg standardnih in zakonsko predpisanih ukrepov so možni učinkoviti dodatni omilitveni ukrepi za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.
D	<u>Bistven vpliv:</u> v kolikor se bo z izvedbo plana bistveno poslabšalo stanje (kvalifikacijskih) vrst in HT, struktura prehranske verige. Obseg poslabšanja lastnosti območij z naravovarstvenim statusom je bistven. Biomasa odmrlega lesa v gozdovih, površina in število ekocelic, mirnih con se bistveno zmanjšuje. Učinkoviti omilitveni ukrepi niso izvedljivi.
E	<u>Uničujoč vpliv:</u> je, v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do posegov ali posledic, ki niso skladni z zakonskimi omejitvami in določbami na področju varstva narave.
X	<u>Ugotavljanje vpliva ni možno.</u>

Preglednica 10: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine*

Razred vpliva	Merila vrednotenja
A	<u>Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do izboljšanja stanja enot kulturne dediščine ali boljšega poznavanja arheološkega potenciala območja.
B	<u>Nebistven vpliv je,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do posega v enote kulturne dediščine, vendar pri tem ne bo prišlo do vpliva na njihove varovane vrednote ali stanje enot oz. se bodo posegi izvajali na območju z majhnim arheološkim potencialom.
C	<u>Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov je,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do posega v enote kulturne dediščine in vpliva na njihove varovane vrednote ali stanje enot oz. se bodo posegi izvajali na območju z verjetnim arheološkim potencialom. Z omilitvenimi ukrepi je možno vplive omiliti, kompenzirati in/ali racionalizirati in jih s tem zmanjšati na nebistvene.
D	<u>Bistven vpliv je,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do posega v enote kulturne dediščine in vpliva na njihove varovane vrednote ali stanje enot oz. se bodo posegi izvajali na območju z velikim arheološkim potencialom. Izvedba omilitvenih ukrepov, s katerimi bi vplive omilili, kompenzirali in/ali racionalizirali in jih s tem zmanjšali na nebistvene, ni možna ali smiselna.
E	<u>Uničujoč vpliv je,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do posegov ali posledic, ki niso skladne z zakonskimi omejitvami in določbami na področju varstva kulturne dediščine.
X	<u>Ugotavljanje vpliva ni možno.</u>

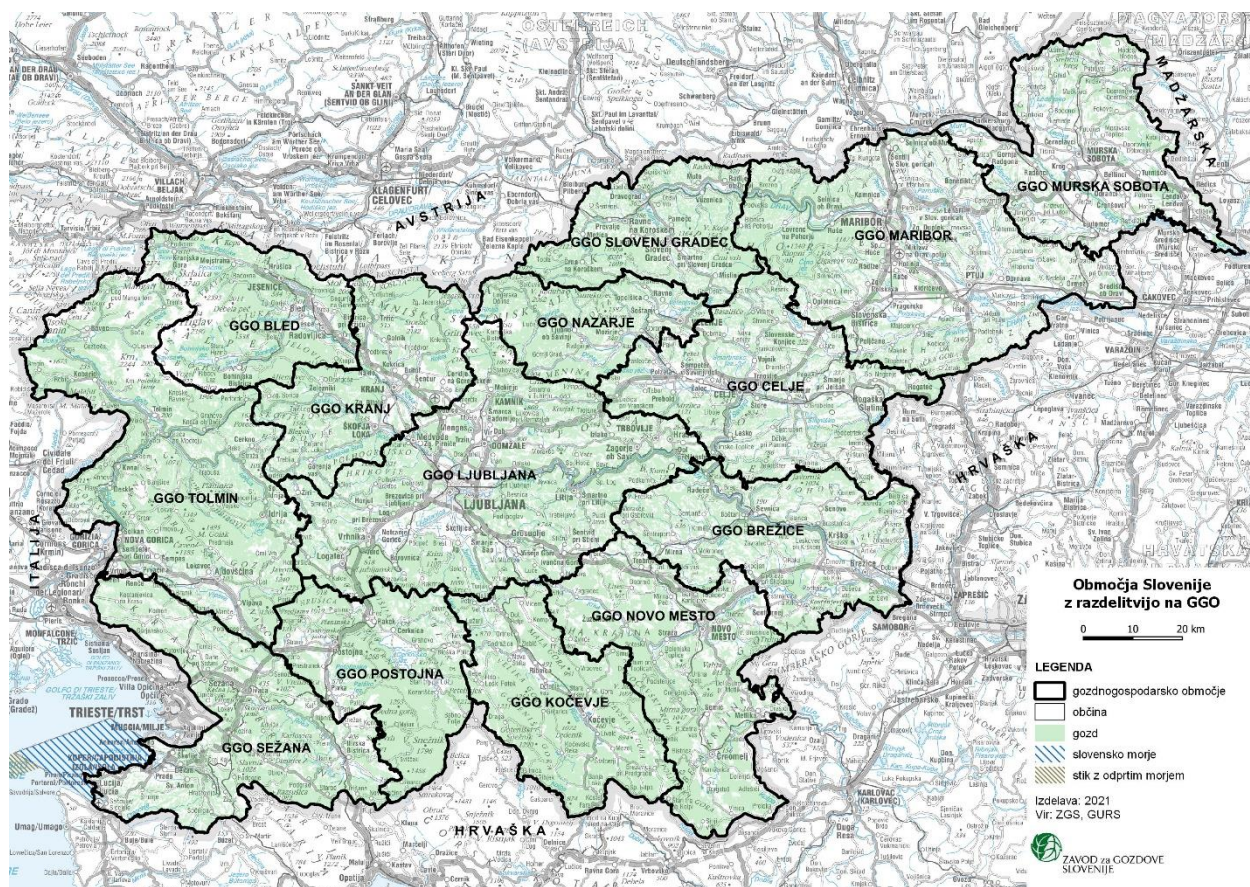
Preglednica 11: Merila za vrednotenje vplivov na okoljski cilj: *Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe*

Razred vpliva	Merila vrednotenja
A	<u>Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do blaženja podnebnih sprememb ali izboljšanja prilagoditve nanje.
B	<u>Nebistven vpliv je,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do lokalnega, prostorsko zelo omejenega vpliva na podnebne spremembe, pri čemer plan že predvideva ukrepe za zmanjšanje teh vplivov ali prilagoditev nanje.
C	<u>Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov je,</u> v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do vpliva na podnebne spremembe, pri čemer plan ne predvideva ukrepov za zmanjšanje teh vplivov ali prilagoditev nanje. Z omilitvenimi ukrepi je možno vplive omiliti, kompenzirati in/ali racionalizirati in jih s tem zmanjšati na nebistvene.

Razred vpliva	Merila vrednotenja
D	<u>Bistven vpliv</u> je, v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do vpliva na podnebne spremembe, pri čemer plan ne predvideva ukrepov za zmanjšanje teh vplivov ali prilagoditev nanje. Izvedba omilitvenih ukrepov, s katerimi bi vplive omilili, kompenzirali in/ali racionalizirali in jih s tem zmanjšali na nebistvene, ni možna ali smiselna.
E	<u>Uničujoč vpliv</u> je, v kolikor bo z izvedbo plana prišlo do vplivov ali posledic, ki niso skladne z zakonskimi omejitvami in določbami na področju podnebnih sprememb.
X	<u>Ugotavljanje vpliva ni možno.</u>

3 PODATKI O PLANIH

Ime plana:	Območni gozdnogospodarski načrti 2021–2030
Načrtovalec plana:	ZGS
Območje izvajanja plana:	Celotna Slovenija, razdeljena na 14 gozdnogospodarskih območij (GGO) (Slika 1)
Obdobje izvajanja plana:	10 let, 2021–2030

Slika 1: Območje Slovenije z razdelitvijo na GGO

3.1 CILJI IN KRATEK OPIS PLANOV VKLJUČNO Z OPREDELITVIJO ODNOSA DO DRUGIH USTREZNIH PLANOV

3.1.1 CILJI PLANA

Zapis GGN GGO 2021–2030 pomeni vsakega od 14 načrtov.

Glavni cilji GGN GGO 2021–2030 so:

- konkretizacija strategij in usmeritev gozdarske politike, zapisane v nacionalnem gozdnem programu;
- opredelitev strategij, usmeritev in okvirnih ukrepov kot okvir za izdelavo podrobnejših gozdnogospodarskih načrtov enot;

- določitev funkcij gozdov kot osnova za zagotavljanje večnamenskega gospodarjenja z gozdovi;
- sodelovanje z drugimi institucijami in javnostmi v prostoru.

3.1.2 OPIS PLANOV

GGN GGO 2021–2030 so strateški GGN, v katerih so navedene splošne, strateške usmeritve na ravni GGO, in predstavljajo pomembno orodje uresničevanja strateških usmeritev na ravni države, zapisanih v Nacionalnem gozdnem programu (NGP). Slovenija je razdeljena na 14 GGO, ki so pomemben prostorski okvir med državo in GGE. GGE je premajhna za strateške vsebine, saj zajema le del občin, država pa je prevelik okvir za obravnavanje regionalnih razlik in območne problematike. Ker so izzivi na različnih prostorskih ravneh različni, to zahteva hierarhično organiziranost gozdnogospodarskega načrtovanja, pri katerem iz splošnih, strateških usmeritev na ravni države, preko strategij na ravni GGO postopno prehajamo do konkretnih smernic in ukrepov na ravni GGN GGE in gozdnogojitvenih načrtov, ki so podlaga za realizacijo z načrti predvidenih in s skupno izbiro revirnega gozdarja in lastnika gozda določenih ukrepov v konkretnih gozdnih sestojih. Na ta način je zagotovljena konkretizacija temeljnih načel gospodarjenja z gozdovi (trajnost, sonaravnost in večnamenskost) ter glavnih principov, kot sta ekosistemski pristop in vgrajeno varstvo narave in ohranjanje biotske raznovrstnosti pri gospodarjenju z gozdovi.

Vsak GGN GGO 2021–2030 vsebuje opis GGO z orisom glavnih dejavnikov, ki vplivajo na gospodarjenje z gozdovi, in opis stanja ter razvoja gozdov (lesna zaloga, drevesna sestava, debelinska struktura in prirastek itd.).

Z vidika analize preteklega gospodarjenja pomemben del načrtov predstavlja presoja gospodarjenja z gozdovi s presojo izvedbe načrtovanih ukrepov v preteklem obdobju, presojo trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in presojo doseganja ciljev. Analiza trajnosti je bila pripravljena z upoštevanjem kriterijev Forest Europe. Na podlagi analize stanja in razvoja gozdov, ocene stanja in razvoja populacij divjadi ter presoje gospodarjenja z gozdovi so v načrtih opredeljeni temeljni problemi in priložnosti gospodarjenja z gozdovi.

Pomemben sestavni del vseh GGN GGO 2021–2030 je določitev funkcij gozdov, kar je pomembno za zagotavljanje večnamenskega gospodarjenja z gozdovi in sodelovanje v prostorskem načrtovanju. Določenih je 17 funkcij gozdov v obliki ploskovnih, linijskih in točkovnih objektov s tremi stopnjami poudarjenosti, pri čemer 1. stopnja pomeni, da funkcija določa način gospodarjenja z gozdovi, 2. stopnja, da funkcija pomembno vpliva na gospodarjenje z gozdovi, in 3. stopnja, da funkcija le delno vpliva na gospodarjenje z gozdovi.

Ključni del načrta predstavljajo gozdnogospodarski cilji, temeljne strategije, usmeritve po posameznih področjih gospodarjenja z gozdovi in okvirna ocena ukrepov na strateški ravni. V poglavju 5.1 *Cilji gospodarjenja z gozdovi* glavni cilji v GGO vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki naj bi bili glede na specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne

razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGO. Določitev gozdnogospodarskih ciljev pomeni konkretizacijo načela večnamenskosti in predstavlja opredelitev večnamenske vloge gozda v konkretnem GGO.

Glede na izpostavljene glavne probleme pri gospodarjenju, presojo vpliva podnebnih sprememb na gozdove, cilje gospodarjenja z gozdovi in usmeritve, določene z NGP, so v načrtih v poglavju 5.2 *Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi* opredeljene temeljne strategije, s katerimi določamo prioritete gospodarjenja z gozdovi v prihodnjem ureditvenem obdobju. Strategije so usmerjene v zagotavljanje gozdnogospodarskih ciljev, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje gozdov na podnebne spremembe ter rešujejo ključne probleme v območju. Posamezne strategije ni moč vezati zgolj na določen gozdnogospodarski cilj ali temeljni problem, pač pa s sistemom strategij kompleksno rešujemo celotno problematiko gospodarjenja z gozdovi v konkretnem GGO (npr. s strategijo zagotavljanja ustrezne drevesne sestave gozdov krepimo večnamensko vlogo gozda, saj vplivamo na več ciljev hkrati, prispevamo k prilagajanju in blaženju podnebnih sprememb in hkrati prispevamo k reševanju enega ali več temeljnih problemov, kot so na primer krepitev mehanske in biološke stabilnosti gozdov, povečanje donosnosti gozdov, krepitev biotske raznovrstnosti, ipd.). Strategije nadalje konkretiziramo s podrobnejšimi usmeritvami po posameznih področjih gospodarjenja z gozdovi, njihova kvantifikacija pa se odraža v predvidenih ukrepih.

V poglavju 5.3 *Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi* so med drugimi usmeritvami vključene tudi pridobljene smernice za različna področja (Naravovarstvene smernice ZRSVN, Splošne kulturnovarstvene usmeritve ZVKDS in Usmeritve s področja upravljanja z vodami DRSV). Na koncu načrta so izpostavljena tudi glavna tveganja za uresničevanje območnega načrta, ki predstavljajo področja, za katera območni načrti nimajo pristojnosti za reševanje.

Splošne strategije, usmeritve in okvirni ukrepi, zapisani v posameznem GGN GGO 2021–2030, se konkretizirajo in implementirajo v GGN GGE. Vsak GGN GGO 2021–2030 tako predstavlja strateški okvir za pripravo GGN GGE. Slednji pa združujejo elemente okvirnega (GGE, oblika lastništva, rastiščnogojitveni razredi) in podrobnega (sestoj, odseki) načrtovanja in tako predstavljajo ključni načrt za gospodarjenje z gozdovi.

3.1.3 ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH PROGRAMOV

3.1.3.1 DRŽAVNI PROGRAMSKI DOKUMENTI

Nacionalni gozdni program (NGP) je najvišji strateški dokument s področja gozdov in gozdarstva Slovenije. Določa državno politiko trajnostnega razvoja gospodarjenja z gozdovi. NGP predvideva, da gozdovi trajno zagotavljajo ohranjanje zdravja prebivalcev Slovenije in ob trajnostnem gospodarjenju ter rabi lesa, ohranjanju okolja in biotske raznovrstnosti omogočajo ekonomski razvoj in delovna mesta. V ta namen NGP poda stanje na posameznem področju, opredeljuje cilje in predlaga usmeritve za doseganje zastavljenih ciljev. Glavna načela NGP so usmerjena v ohranitev sklenjenosti gozda, gozdnih površin ter zagotavljanje večnamenske vloge,

ki vključuje okoljski, socialni in gospodarski vidik. Vključuje cilje in aktivnosti na področju podnebne politike zaradi ponorov CO₂, rabo lesa kot materiala in uporabo lesa v energetske namene za zmanjšanje rabe fosilnih goriv.

Nacionalni program varstva okolja za obdobje 2020–2030 (NPVO 2020–2030) je najvišji strateški dokument varstva okolja, ki vsebuje dolgoročne cilje, usmeritve in naloge ter ukrepe na področju varstva okolja. Vsebuje tudi nacionalni program varstva narave, ki zajema ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot.

Strategija prostorskega razvoja Slovenije predstavlja temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru, podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru.

Dolgoročna podnebna strategija Slovenije 2050 (DPS2050) postavlja jasno usmeritev razvoja Slovenije do leta 2050 v smeri podnebne nevtralnosti, kar pomeni tudi spremembo družbe kot celote. S postavljenim podnebnim ciljem DPS2050 zastavlja ostalim sektorjem in njihovim sektorskim politikam cilj doseganja (skupnih) neto ničelnih emisij do leta 2050. Sledi zavezam Pariškega sporazuma in je pripravljena skladno z Okvirjem dolgoročne podnebne politike Slovenije.

Ugotavljamo, da so GGN GGO 2021–2030 z nadrejenimi programi Slovenije skladni. Programi podajajo smernice, na podlagi katerih GGN GGO 2021–2030 določajo cilje in ukrepe na področju trajnostnega razvoja gospodarjenja z gozdovi. Določajo ukrepe za zagotavljanje večnamenske vloge gozda, za trajnostno gospodarjenje ter rabo lesa, ohranjanje okolja in biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot ter omogočanje ekonomskega razvoja. GGN GGO 2021–2030 so tudi pripravljene ob upoštevanju nekaterih ključnih nastavkov nove EU Gozdarske strategije (akumulacija CO₂, ohranjanje in povečevanje negospodarjenih gozdov, povečevanje odmrle biomase in krožno gospodarstvo).

Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015–2020/2022 (PUN 2000 (2015–2020)) opredeljuje izvajanje obveznosti varstva posebnih varstvenih območij Natura 2000, ki jih Sloveniji nalagata Direktiva o pticah in Direktiva o habitatih in zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti evropsko pomembnih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov. S PUN 2000 (2015–2020) so podrobneje opredeljeni varstveni cilji in ukrepi na območjih Natura 2000, pa tudi pristojni sektorji in odgovorni nosilci za izvajanje varstvenih ukrepov. Tako se omogočajo horizontalne povezave s strateškimi načrti in razvojnimi programi.

Program razvoja podeželja 2014–2020 (PRP 2014–2020) je skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije, ki predstavlja programsko osnovo za črpanje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). PRP 2014–2020 se osredotoča na tri glavna področja, s katerimi Slovenija zagotavlja izboljšanje biodiverzitete, stanje voda in tal, konkurenčnost kmetijskega sektorja in socialno vključenost ter lokalni razvoj podeželskih območij, s čimer se v največji meri odražajo nacionalne prednostne naloge, ki jih je Slovenija opredelila na

podlagi analize danosti in stanja kmetijstva, živilstva in gozdarstva, pa tudi vpetosti teh gospodarskih panog v dogajanje na podeželju in celotnem prostoru.

10-letni lovsko upravljavski načrti (LUN) se izdelajo za vsako od 15-ih lovsko upravljavskih območij (LUO). Načrti predstavljajo strateški dokument za upravljanje divjadi. LUN zasleduje naslednje strateške cilje: trajnostno ohranjanje vitalnih populacij vseh avtohtonih vrst divjadi in drugih prostoživečih živali ter njihovih habitatov; sooblikovanje življenjskega prostora divjadi in drugih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst; zmanjševanje ali preprečevanje nastajanja neželenih vplivov v okolju; zagotavljanje prehranskega vira za velike zveri; preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst.

Načrt upravljanja z vodami (NUV) vpliva na gospodarjenje z gozdom v odvodnem pasu. Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) predvideva izrabo lesne biomase v energetske namene.

GGN GGO 2021–2030 usklajuje cilje z vzporednimi dokumenti: Program upravljanja območij Natura 2000, PRP 2014–2020 in LUN, jih spodbuja in nadgrajuje in podaja ukrepe skladno s temi področji. Z načeli sonaravnega gospodarjenja z gozdovi zasleduje varstvene cilje in ukrepe za Naturo 2000 in zagotavlja ohranitev in ugodno stanje izbranih habitatov in vrst. Ker za območja Natura 2000 upravljavski načrti niso specifično zasnovani, so ukrepi integrirani v GGN GGO 2021–2030 in tako predstavljajo pomembno orodje za zagotavljanje varstva narave in ohranjanje ugodnega stanja kvalifikacijskih habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst na območjih Natura 2000. Preko finančnega mehanizma Gozdnega sklada je na podlagi ukrepov, določenih v GGN GGE 2021–2030 ali gozdnogojitvenih načrtih, omogočeno sofinanciranje prilagojenega gospodarjenja z gozdom za ohranjanje ali izboljšanje stanja območij Natura 2000. Ustrezno usmerjanje razvoja gozdov, ki vključuje ekološke funkcije, med njimi zlasti funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti, je mogoče le ob poznavanju vrst ter njihovih ekoloških potreb.

PRP je sestavni del gozdne politike. Ukrepi v GGN GGO 2021–2030 so usklajeni s PRP, pokrivajo se z glavnimi področji PRP 2014–2020 in prednostnimi nalogami Slovenije na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane. Ukrepi, financirani iz PRP, zagotavljajo izboljšanje biodiverzitete, stanja voda in tal in predvsem konkurenčnost kmetijskega sektorja z vlaganji v gozdarstvo. PRP temelji na povečanju gospodarske vloge gozdov in spodbuja razvoj podjetništva, povezanega z gozdom in lesom ter nelesnimi gozdnimi proizvodi in turizmom.

Vsebine GGN GGO 2021–2030 se ob hkratni pripravi LUN medsebojno usklajuje. Za namen preverjanja doseganja gozdnogojitvenih ciljev se spremlja usklajenost odnosa gozd – rastlinojedi parkljarji na podlagi izvedbe in analize zbranih podatkov iz popisov poškodovanosti gozdnega mladja. Popis objedenosti je del sistema t.i. kontrolne metode v sistemu lovsko upravljavskega načrtovanja ter predstavlja enega od temeljnih vhodov za načrtovanje ukrepov v populacijah rastlinojede divjadi.

Gozdni sklad in Podnebni sklad sta finančna vira, s katerima se krepijo okoljske funkcije gozdov, in sta pomembna za prihodnjo načrtovalsko obdobje. GGN GGO 2021–2030 so strateški načrti, ki

na področju rabe gozdov usmerjajo potrebo po sredstvih obeh skladov, namenjenih za krepitev biotske raznovrstnosti in zmanjševanja vpliva podnebnih sprememb na gozdove v prihodnjih desetih letih.

Na podlagi zapsanega menimo, da so GGN GGO 2021–2030 skladni z navedenimi programi in načrti.

3.1.4 PODREJENI PROGRAMSKI DOKUMENTI IN PROSTORSKI PLANI

Najpomembnejši podrejeni programi GGN GGO 2021–2030 so GGN GGE in občinski prostorski načrti.

GGN GGE: Zaradi prilagojenega gospodarjenja z gozdovi, ki temelji na načrtovanju, kot tudi za spremljanje izvedenih ukrepov, se gozdnogospodarsko območje razdeli na GGE. Za njih se pripravijo GGN GGE, ki vsebujejo elemente okvirnega načrtovanja (določitev usmeritev na ravni GGE, lastništva in rastiščnogojitvenega razreda), kot elemente podrobnega načrtovanja, pri katerem z zbranimi podatki in na podlagi analize preteklega gospodarjenja načrtujemo ukrepe na ravni posameznih odsekov in sestojev. GGN GGE so hkrati načrti upravljanja z gozdnimi območji Natura 2000. Iz splošnih smernic GGN GGO izhajajo podrobne usmeritve za posamezne funkcije v načrtih GGE. Nekoč je bil poglobitveni in skoraj edini cilj gospodarjenja z gozdovi proizvodnja lesa. Danes ob tem, sicer še vedno pomembnem cilju, vztrajno pridobivajo na pomenu novi cilji, povezani s pomembnimi funkcijami gozdov, kot so funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, funkcija ohranjanja biotske pestrosti, hidrološka, rekreacijska idr. Za objektivnejšo in racionalno oceno teh ciljev služi karta funkcij gozdov. Ureditvena obdobja za GGN GGE so določena z veljavnimi GGN GGO. Vsako leto se izdela približno desetina vseh GGN GGE oz. zbere podatke o gozdovih na desetini celotne površine gozdov v Sloveniji.

Občinski prostorski načrti: Z občinskim prostorskim načrtom (OPN) se načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena ter določajo namenska raba prostora in prostorski izvedbeni pogoji za umestitev načrtovanih posegov v prostor. OPN je podlaga za izdajo predodločb in gradbenih dovoljenj v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, in določa pogoje za druge posege v prostor, razen na območjih, kjer je z OPN predvidena izdelava občinskega podrobnega prostorskega načrta. Namenska raba je določena s prostorskimi akti, zato jo je možno spremeniti samo s spremembo prostorskih aktov.

OPN sestavljata strateški in operativni del. Strateški del OPN predpisuje med drugim Okoljske vidike trajnostnega prostorskega razvoja, za katere določa potencialne, omejitve in cilje. GGN GGO 2021–2030 pomembno prispevajo k trajnostnemu prostorskemu razvoju, saj določajo ekološke in socialne funkcije, ki pomembno vplivajo na kakovost bivanja in življenja prebivalcev občine. Hkrati GGN GGO 2021–2030 preko opredeljenih večjih naravnih površin skrbijo za ohranjanje kompleksov gozdov ter s tem prispevajo pomembne usmeritve za zasnovo poselitve s stališča varstva okolja in omejitev v prostoru.

3.1.5 OSNOVNI PODATKI O NAČRTOVANIH POSEGIH Z VPLIVI NA OKOLJE

3.1.5.1 CILJI GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

Z gozdnogospodarskimi cilji opredelimo večnamensko vlogo gozda in določamo prioritete pri gospodarjenju z gozdovi v konkretnem GGO. Vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki naj bi bili glede na specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGO. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno-ekonomske razmere v območju in cilji iz NGP. Mnenje različnih deležnikov (lastniki, upravljalci, občine, ostala zainteresirana javnost) se je ugotavljalo preko spletne ankete, ki je bila odprta en mesec, in sicer med 28. junijem in 28. julijem. V spletni anketi so anketiranci vnaprej določenim 12 ciljem glede na območje, iz katerega pripadajo, določili relativni pomen.

V okviru priprave GGN GGO 2021–2030 so se nato cilji na podlagi strokovne ocene in rezultatov ankete rangirali, pri čemer je najpomembnejši cilj dobil rang 1, najmanj pomemben pa rang 12. Pri opredelitvi pomena ciljev je treba poudariti, da gre za posplošen prikaz pomena gozdov, ki služi za določanje okvirnih prioritet pri gospodarjenju na ravni GGO. Gozdnogospodarski cilji so prostorsko in vsebinsko konkretizirani preko funkcij gozdov, kar pomeni, da funkcija gozda, ki na ravni GGO nima bistvenega pomena, lahko na konkretnih lokacijah celo določa način gospodarjenja z gozdom (npr. ohranjanje kulturne dediščine določa čas in način sečnje in spravila na območju enot kulturne dediščine) ali obratno, gozdnogospodarski cilj, ki je na ravni območja najpomembnejši (npr. lesnoproizvodni cilj), se v konkretnih predelih gozdov lahko podredi drugim ciljem/funkcijam (npr. ohranjanju biotske raznovrstnosti na območju ekocelic).

Najpomembnejši gozdnogospodarski cilji na ravni Slovenije so proizvodnja lesa ter okoljski cilji (Preglednica 12). Proizvodnja lesa je zlasti pomembno gonilo razvoja podeželja in predstavlja pomemben dejavnik razvoja zelenega krožnega gospodarstva. Okoljska vloga gozdov se je v zadnjem desetletju močno okrepila, kar je tudi posledica ambiciozno zastavljenih okoljskih ciljev zelene evropske politike ter vseh strateških okoljskih dokumentov, katerih podpisnica je tudi Slovenija. Med okoljskimi cilji izstopata ohranjanje voda ter varstvo narave. Gozdovi imajo velik okoljski pomen tudi zaradi čiščenja zraka in regulacije klime, varstva pred naravnimi nesrečami ter zagotavljanja ponorov ogljika. Socialne funkcije gozda so prav tako pomembne, vendar primerjalno nekoliko manj – rekreacija in turizem sta med vsemi cilji na sedmem mestu. Med GGO so tudi nekatere razlike v pomenu ciljev, ki so povezane predvsem z lego GGO ter socio-ekonomskimi razmerami v območju. Proizvodnja lesa je nekoliko manj pomembna v Kraškem GGO, kjer je na prvem mestu po pomenu varovanje pred naravnimi nesrečami, predvsem požari, ki ogrožajo ta GGO. Socialne funkcije (rekreacija in turizem) so manj pomembne v tistih GGO, ki so bolj odmaknjena, manj naseljena oziroma nimajo kakšnih večjih turističnih in urbanih središč (npr. GGO Tolmin, Postojna, Brežice). Pomen lova je med GGO-ji najbolj različen; bistveno večji je v območjih, kjer so lovišča s posebnim namenom (GGO Tolmin, Bled, Kranj, Kočevje, Postojna). Varstvo pred naravnimi nesrečami je bistveno bolj pomembno v območjih gorskega sveta in v

predelih, kjer se elementi ogroženosti (npr. naselja, infrastrukturni objekti) nahajajo v območjih naravnih nevarnosti (GGO Tolmin, Bled, Kranj, Postojna, Celje, Nazarje, Slovenj Gradec), ter na Kraškem GGO, kjer so pomemben dejavnik požari.

Preglednica 12: Vrste in pomen gozdnogospodarskih ciljev (opredelitev ciljev po GGO je v Prilogi 1)

Gozdnogospodarski cilji*
Proizvodnja lesa (pod ta cilj štejeemo zaposlitve v gozdno-lesnem sektorju, les za prodajo, oskrba z lesom za domače potrebe (dohodek iz gozda), kot tudi gozd kot rezerva (socialna varnost))
Ohranjanje voda (pod ta cilj štejeemo ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin)
Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst (pod ta cilj štejeemo varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij, kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni, ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij)
Čiščenje zraka in regulacija klime (pod ta cilj štejeemo ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov v krajini)
Varovanje pred naravnimi nesrečami (pod ta cilj štejeemo varovanje tal in gozdnih sestojev ter varovanje pred naravnimi nesrečami (npr. poplave, snežni in zemeljski plazovi, podori))
Zagotavljanje ponorov ogljika (pod ta cilj štejeemo zagotavljanje ponorov ogljika, saj je Slovenija podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika)
Rekreacija in turizem (pod ta cilj štejeemo omogočanje različnih okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdu in pospeševanje trajnostnega turizma)
Lov in dohodek od lova (pod ta cilj štejeemo poleg upravljanja s populacijami divjadi, rekreativnega lova in lovskega turizma tudi prodajo trofej in divjačine)
Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov (pod ta cilj štejeemo zagotavljanje možnosti za igro, učenje, doživljanje narave in raziskovanje mlajših in starejših generacij ter načrtno zbiranje, opazovanje in ugotavljanje dejstev o gozdovih, njihovem izkoriščanju in rabi)
Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov (pod ta cilj štejeemo izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda, npr. med, gobe, gozdni sadeži, oglarjenje)
Estetski videz krajine (pod ta cilj štejeemo oblikovanje robov, ohranjanje zanimivih dreves, oblikovanje zanimive strukture gozdov in ohranjanje prepoznavnih krajinskih oblik)
Ohranjanje kulturne dediščine (pod ta cilj štejeemo ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tiste, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki, gaji, logi)).

* Rang posameznega gozdnogospodarskega cilja je razviden v Prilogi 1 in v posameznem GGN GGO 2021-2030.

3.1.5.2 TEMELJNE STRATEGIJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

GOZDNOGOJITVENI SISTEM IN ZGRADBA GOZDOV STA PRILAGOJENA RASTIŠČNIM RAZMERAM IN CILJEM GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

Na večini gozdnih površin v Sloveniji prevladuje skupinsko postopno gospodarjenje, pri katerem je ključno dosledno izvajanje načrtovanih ukrepov s pravočasnim uvajanjem sestojev v obnovo in pravočasnim zaključkom obnove. Velikost obnovitvenih jeder se prilagaja ciljni zgradbi gozdov (npr. malopovršinsko enomerne zgradbe, veliko površinsko enomerne zgradbe). Skupinsko

postopno gospodarjenje naj se izvaja dosledno. V bukovih gozdovih mora obnova potekati v jedrih, da se vzpodbudi malopovršinsko enomerna zgradba, in sicer se dosledno upošteva prostorski red, da se ne poškoduje pomladka. Obnova v hrastovih, hrastovo bukovih gozdovih in v kisloljubnih borovjih se izvaja na večjih površinah (do 5 ha) s krajšimi pomladitvenimi dobami, z namenom omogočiti razvoj hrasta, bora in drugih svetloljubnih drevesnih vrst, čemer mora slediti intenzivno izvajanje nege z večkratnimi obžetvami. Večje površinska obnova je potrebna tudi na rastiščih, kjer želimo vzpodbuditi pomlajevanje macesna, pri čemer je potrebno na strmih legah paziti na ohranjanje varovalnih učinkov gozda, predvsem z velikostjo in obliko sestojnih vrzeli. V obsežnejših enomernih sestojih z večjim deležem smreke v višjih nadmorskih višinah (npr. v GGO Bled) se s selektivnim uvajanjem sestojev v obnovo izkorišča možnost oblikovanja bolj razgibanih struktur in pospešuje malopovršinska enomerna (velikosti 0,5–2,0 ha) ali raznomerna zgradba sestojev.

V manjšem deležu gozdnih sestojev sta predvidena tudi zastorno in prebiralno gospodarjenje, z vsemi vmesnimi oblikami teh konceptov gospodarjenja. Zastorno gospodarjenje je smiselno na bukovih rastiščih, s praviloma slabše odprtimi enomernimi bukovimi sestoji, oziroma na rastiščih bukve in hrasta, in sicer v sestojih s prevladujočim deležem bukve in hrasta (GGO Tolmin, GGO Maribor). V jelovih in jelovo bukovih gozdovih moramo pospeševati malopovršinsko raznomerno in mestoma tudi prebiralno zgradbo sestojev (GGO Tolmin, Postojna, Kočevje, Novo mesto, Slovenj Gradec, Maribor). V gozdovih na teh gozdnih rastiščih in tudi v gorskih smrekovih gozdovih uporabljamo predvsem ukrep skupinskega prebiranja. Malopovršinsko raznomerne zgradbe gozdnih sestojev je potrebno v večji meri vpeljati v koncept gospodarjenja z gozdovi tudi v GGO Bled, Kranj, Nazarje in Brežice. Prebiralno oziroma malopovršinsko raznomerno zgradbo pospešujemo tudi na strmih in močno skalovitih predelih.

Kjer je nevarnost erozije tal, poteka obnova gozdov pri vseh gojitvenih sistemih (skupinsko postopno, zastorno in prebiralno gospodarjenje) pod zastorom zaradi preprečevanja erozije tal. V raznomernih pionirskih gozdovih listavcev in ogroženih sestojih (smrekovi nasadi) se izvajajo ukrepi premene (GGO Tolmin, Bled, Kranj, Kočevje, Novo mesto, Brežice, Celje, Maribor), v panjevskih gozdovih trdih listavcev in robinije pa se prednostno uporablja panjevsko gospodarjenje (Kraško GGO, GGO Tolmin in Brežice).

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

OBNOVA TEMELJI NA NARAVNEM POMLAJEVANJU; KJER JE NARAVNO POMLAJEVANJE OTEŽENO, SE POSLUŽUJEMO OBNOVE S SADNJO ALI SETVIJO

Obnova temelji na naravnem pomlajevanju gozdnih sestojev, obnovo s sadnjo ali setvijo pa izvajamo le tam, kjer je naravna obnova motena zaradi različnih vzrokov.

Pri obnovi imajo prednost stari in fiziološko oslabei sestoji ter sestoji v razvojni fazi debeljaka na večjih površinah. V splošnem je treba nadaljevati in zaključiti obnovo v vseh dobro pomlajenih

sestojih na vseh rastiščih, v sestojih, v katerih se povečujejo tveganja zaradi podnebnih sprememb in potencialnih naravnih ujm, v sestojih z neugodno debelinsko strukturo (npr. s (pre)velikim deležem debelega drevja, v jelovih, jelovo bukovih gozdovih in nekaterih bukovih gozdovih) ter v sestojih, kjer je že kulminiral vrednostni prirastek. Intenzivno naj se z obnovo nadaljuje tudi v dobro pomlajenih sestojih, ki so bili poškodovani v naravnih ujmah (npr. v GGO Kranj, Ljubljana, Postojna, Kočevje, Slovenj Gradec). Z namenom zmanjševanja tveganj pri gospodarjenju z gozdovi je potrebno sestoj s prevelikim deležem smreke v nižinskih predelih predčasno uvajati v obnovo (npr. GGO Bled, Kočevje).

Kjer je otežena naravna obnova, se kombinirata naravna in umetna obnova. Umetna obnova je primerna pri obnovi sestojev z izmenjano drevesno sestavo (npr. zasmrečeni sestoji, kjer želimo pospeševati listavce), v sestojih, kjer ciljev zaradi motenj v pomlajevanju ne dosegamo z naravno obnovo, na večjih ogolelih površinah v ujmah poškodovanih gozdov, predvsem na površinah z močno razrastjo zeliščnega, grmovnega sloja ter invazivnih vrst in na površinah, kjer obstaja nevarnost degradacije (erozije) tal (npr. Kraško GGO, GGO Postojna, Kočevje, Bled). Prav tako je ustrezna obnova s sadnjo ali setvijo nujna pri obnovi gozdnih sestojev, kjer sta ogroženi vrstna in genetska pestrost.

Kot nosilne drevesne vrste se vnašajo jelka, bukev in hrasti, kot spremljevalne vrste pa še smreka, plemeniti listavci, bori in plodonosne vrste. Zlasti pri sanaciji ujm se lahko v manjšem obsegu poskusi tudi z vnosom primernih avtohtonih drevesnih vrst, ki niso prisotne v območju, njihove rastiščne zahteve pa so skladne z napovedanimi spremembami rastiščnih pogojev zaradi podnebnih sprememb in z vnosom primernih tujerodnih vrst, kot sta črni oreh in ameriška duglazija, ki so se v določenem okolju izkazale kot uspešne in nimajo invazivnega značaja. Z umetno obnovo velja intervenirati na visoko produktivnih rastiščih (npr. aceretalnih), kjer podrast ovira pomlajevanje, in v smrekovih monokulturah, kjer ni ustreznega pomladka. Jelko se vnaša in pospešuje v gorskih gozdovih na karbonatnih rastiščih, kjer njen delež močno upada. S sadnjo se pospešuje tudi druge avtohtone vrste, ki jih želimo na določenem mestu pospeševati (npr. macesen v Alpah; GGO Bled, Nazarje, Tolmin), obnavlja pa tudi tiste gozdove, kjer naravna obnova ni uspešna (npr. nižinski hrastovi gozdovi; GGO Brežice, Novo Mesto).

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

DREVESNA SESTAVA, PRILAGOJENA RASTIŠČNIM RAZMERAM, UPOŠTEVAJE PRIČAKOVANE PODNEBNE SPREMEMBE

Pri usmerjanju drevesne sestave gozdnih sestojev je ključna uporaba pestre ustrezne zmesi različnih drevesnih vrst, provenienc in genotipov glede na pričakovane podnebne spremembe. Ključna je tudi izbira tistih drevesnih vrst, ki so prilagojene na različne rastiščne razmere, prednostna uporaba avtohtonih drevesnih vrst in njihovih provenienc ter sprememba vrstne sestave s povečanjem deleža na pričakovane podnebne spremembe bolj prilagojenih avtohtonih vrst.

V tej smeri je potrebno povečati delež jelke, hrastov, borov in macesna (velja predvsem za Alpe), delež smreke pa na njej neprimernih rastiščih zmanjšati.

V smrekovih in drugih iglastih sestojih na rastiščih, kjer drevesna sestava močno odstopa od naravne (vzrok je predvsem zasmrečenost), je treba povečati delež listavcev in predvsem ostalih iglavcev, v alpskem svetu predvsem z vnosom in pospeševanjem macesna in delno jelke (npr. GGO Tolmin, Bled, Kranj, Nazarje), na kisloljubnih bukovjih z borom (npr. GGO Kranj, Ljubljana, Celje), na jelovo-bukovih in jelovih rastiščih pa z vnosom in pospeševanjem jelke. Slednje je zlasti pomembno v območjih, kjer je dober obnovitveni potencial jelke (npr. GGO Brežice, Celje, Bled). Čiste smrekove sestoje na rastiščih bukovih in jelovo bukovih gozdov je treba preoblikovati v mešane gozdove smreke in bukve s primesjo ostalih rastišču prilagojenih vrst. V nekaterih območjih (npr. GGO Kranj) so smrekovi sestoji na rastiščih hrastov; tam se jih preoblikuje v mešane sestoje hrasta, belega gabra in ostalih listavcev s posamično primesjo smreke. Delež smreke se bolj intenzivno zmanjšuje na rastiščih do 900 m nadmorske višine. Na rastiščih, kjer smreka ni naravno prisotna, jo ohranjamo posamično ali v manjših skupinah (npr. GGO Celje, Brežice). Jelko je treba ohranjati in tudi vnašati s sadnjo v gorskih gozdovih na karbonatnih rastiščih, kjer njen delež močno upada (npr. GGO Nazarje). Delež borov se za razliko od ostalih GGO izjemoma zmanjšuje v kraškem GGO, kjer je treba sukcesijo v smeri listnatih gozdov spodbuditi z intenzivnejšimi gojitvenimi ukrepi, ki pospešujejo predvsem bukev, hrast in kostanj.

Pri listavcih je ključna drevesna vrsta bukev. V čistih bukovih sestojih pospešujemo vse druge vrste, predvsem delež plemenitih listavcev in v nižinsko-predgorskem svetu tudi hrasta. Delež hrastov je potrebno povečati, kar je še posebej pomembno v nižinskih gozdovih na celjskem, brežiškem in novomeškem območju, kjer je graden pomembno zastopan v drevesni sestavi gozdov.

Minoritetne in plodonosne drevesne vrste (brek, skorš, mali jesen, češnja, divja hruška) v sestojih ohranjamo. Na območjih, kjer je to pomembno (npr. GGO Murska Sobota, Tolmin, Kraško GGO), se ohranjajo tudi medonosne drevesne vrste. Kjer so rastišča primerna, se spodbuja kostanj (npr. Kraško GGO, GGO Brežice). V sestojih v nižinsko-predgorskem svetu je treba vsaj ohraniti, še boljše pa povečati delež črnega gabra, cera in lipovca (npr. GGO Novo mesto). Povečevanje deleža minoritetnih in gospodarsko manj zanimivih drevesnih vrst je pomembno zaradi povečanja biotske pestrosti gozdov nasploh ter s tem zaradi prilagajanja pričakovanim podnebnim spremembam. Zaradi ohranjanja genetske pestrosti populacij gozdnega drevja se pri negi, naravni obnovi in obnovi s sadnjo izbirajo in pospešujejo drevesne vrste različnih provenienc in genotipov, drevesne vrste, prilagojene na različne rastiščne razmere (bukov, graden, beli gaber, plemeniti listavci, rdeči bor), tudi drevesne vrste, ki v naravni drevesni sestavi rastišča sicer niso prisotne (npr. macesen), imajo pa uspešno perspektivo v prihodnjih podnebnih razmerah. To velja predvsem za drevesne vrste, ki prenašajo višje temperature (črni gaber, cer, poljski brest, skorš, topol).

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

ODLOČITEV O UPORABI TUJERODNE DREVESNE VRSTE MORA UPOŠTEVATI NAČELO PREVIDNOSTI IN BITI DOBRO PREMIŠLJENA

Načrtovanje upravljanja s tujerodnimi drevesnimi vrstami temelji na presoji rastiščnih pogojev in selektivne obravnave posameznih vrst in gozdnih rastiščnih tipov. Sprejemljiv je minimalni delež, če z njimi povečamo stojnost, sklep in odpornost na podnebne spremembe in/ali povečujemo donosnost gozdov. Načelo previdnosti gre upoštevati v največji možni meri tako pri premisleku, ali je vnos tujerodne vrste res potreben, kot tudi pri presoji o tem, kako bo tujerodna drevesna vrsta uspevala v novem okolju in kakšni so možni negativni vplivi tujerodne drevesne vrste na gozdni ekosistem.

Na splošno glede tujerodnih drevesnih vrst velja, da tam, kjer je vrsta že močno uveljavljena, kjer so izkušnje z njo dolgoletne, kjer kaže dobro prilagojenost in odpornost, kjer zagotavlja ekosistemske storitve in ne kaže pomembnih negativnih vplivov na okolje, velja z njo gospodariti naprej. Za ta namen je potrebno zagotoviti tudi preskrbo z ustreznim gozdnim reprodukcijskim materialom (GRM).

Predvideva se aktivno gospodarjenje s tremi tujerodnimi vrstami, in sicer robinijo, zeleno duglazijo in črnim orehom, ostale vrste se uvaja le eksperimentalno. Drugih tujerodnih drevesnih vrst (rdeči hrast, zeleni bor, japonski macesen, itd.), ki so že del sestojev, se ne pospešuje, a se jih tudi ne zatira.

Splošno stališče glede robinje je, da se je ne pospešuje, pač pa tolerira do obsega potreb po njenem lesu in čebelji paši, in tudi kot pionirsko vrsto na degradiranih območjih, kot so opuščene gramoznice, kamnolomi in območja odlagališč. Njena invazivnost zahteva več strokovne previdnosti in tudi nekaj dodatnih gojitvenih del, kadar se vrašča na območja, kjer imamo visoke gozdnogojitvene cilje z avtohtonimi drevesnimi vrstami. V območjih, kjer je robinija zaželeno/iskana vrsta (npr. del GGO Tolmin, Sežana, Murska Sobota, Maribor), je treba v čistih panjevskih sestojih robinije nadaljevati s panjevskim gospodarjenjem, v sestojih pa vključevati tudi semenjake.

Zeleno duglazijo se lahko ohranja na območjih, kjer dobro uspeva in se pomlajuje (pomembno predvsem v GGO Brežice in Celje). Pri umetni obnovi jo na primernih rastiščih sadimo skupaj z jelko in listavci. Vnos zelene duglazije je predviden v manjših skupinah predvsem v Jelova bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah ter v Gorska bukovja in Jelovja na silikatih.

Črni oreh na bolj vlažnih rastiščih kaže dobro rast in vitalnost, dosega ustrezno debelino in obilno semeni. Zaradi ogroženosti velikega in ostroplodnega jesena zaradi jesenovega ožiga in zaradi ogroženosti črne jelše zaradi jelševe sušice je dopustna posamična do šopasta sadnja črnega oreha na rastiščih nižinskih gozdov (vrbovje s topolom, nižinsko črnojelševje, dobovje, dobovo belogabrovje in vezovje).

Invazivne tujerodne vrste (npr. pavlonija, pajesen, ameriški javor) se z ukrepi nege in varstva gozdov odstranjuje iz gozdnih sestojev oziroma se omejuje njihovo širjenje.

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

NEGO GOZDOV IN REDČENJA JE TREBA INTENZIVIRATI, UKREPE PA USMERITI V KREPITEV STABILNOSTI IN ODPORNOSTI GOZDOV NA PODNEBNE SPREMEMBE

Z nego mlajših razvojnih faz ter z redčenji v razvojnih fazah letvenjakov in drogovnjakov lahko prilagajamo drevesno sestavo glede na pričakovane podnebne spremembe ter krepimo stabilnost in odpornost posameznih dreves in gozdnih sestojev. Delež ustrezno negovanih sestojev, še posebno v mlajših razvojnih fazah in v zasebnih gozdovih, je potrebno povečati. V časovnem razporejanju redčenj imajo prednost sestoji na bolj ogroženih območjih. V splošnem velja, da morajo biti ukrepi nege pravočasni in zmerno intenzivni.

Na najboljših rastiščih se kombinira ukrepe za povečanje stabilnosti in izboljšanje kakovosti gozdnih sestojev. Na slabših rastiščih imajo ukrepi za stabilnost ter odpornost prednost pred kakovostjo. Za zmanjšanje ogroženosti in tveganj pri gospodarjenju z gozdovi zaradi negativnih posledic naravnih ujm, bolezni in škodljivcev ter povečanje mehanske in biološke stabilnosti dreves in sestojev je potrebno intenzivirati nego (predvsem redčenja) letvenjakov in drogovnjakov. Pri tem je pomembna ustrezna izvedba negovalnih ukrepov, ki zagotavlja minimalne poškodbe sestoja in tal.

Koncept redčenj se prilagaja rastiščnim in sestojnim značilnostim gozdov. Najpomembnejši ostaja koncept izbiralnih redčenj, kjer se jakost in pogostnost ukrepanja prilagajata dinamiki rasti (rastišče) in stanju gozdnih sestojev. V splošnem velja, da sta na bolj produktivnih rastiščih in v predhodno negovanih sestojih jakost in pogostnost ukrepanja večji. Prioritetno je treba redčiti letvenjake in drogovnjake na bogatih rastiščih z večjo pestrostjo drevesnih vrst (nižinski in podgorski gozdovi, mešani in listnati gozdovi) in bolj svetloljubnim značajem ključnih drevesnih vrst v sestoji (gozdovi z večjim deležem hrasta, bora in macesna). Nego mlajših sestojev je treba intenzivirati tudi v zasmrečenih gozdovih in v jelovih gozdovih. Z negovalnimi deli naj se pospešuje vse smreki primešane vrste (npr. v GGO Bled, Kočevje, Nazarje, Slovenj Gradec).

V jelovih in jelovo bukovih gozdovih, kjer je ciljna prebiralna oziroma skupinsko raznomerna zgradba, se uporablja prebiranje kot način gospodarjenja. V raznomernih sestojih s posamezno šopasto zgradbo, v presvetljenih debeljakih in v prebiralnih sestojih naj se v večji meri izkorišča možnost samodejne nege pomladka s pomočjo matičnega sestoja. Skupinsko postopno gojenje gozdov se izvaja malopovršinsko, v takšnih razmerah prevladuje posredna nega, manj je finančno zahtevne neposredne (dodatne) nege, ki jo je poleg tega zaradi manjših površin in večje preglednosti lažje izpeljati.

V splošnem je treba zagotoviti večjo heterogenost sestojnih zgradb (več vertikalnih slojev) in vzdrževati razgibano vertikalno, horizontalno in starostno strukturo gozdnih sestojev, ki zmanjšuje ogroženost zaradi posledic podnebnih sprememb.

Klasično izbiralno redčenje v primernih sestojnih razmerah zamenjujemo z novejšimi koncepti nege, kot so situacijska nega, nega za stabilnost idr. S povečevanjem pogostosti in jakosti naravnih ujm se povečujejo tudi tveganja za poškodbe sestojev in s tem razvrednotenje visokih vložkov v nego. Prilagojeni koncepti nege naj se uporabljajo v sestojih s slabšimi zasnovami ali v dobro negovanih sestojih, predvsem pa v večini zasebnih gozdov. Pri izbiri končnega števila izbrancev (načeloma 100–200 nosilcev funkcij (izbrancev) na hektar) upoštevamo poleg ustrezne mehanske stabilnosti izbranih in rastiščem primernih drevesnih vrst tudi primerno kakovost osebkov (npr. GGO Brežice, Novo mesto, Kočevje). V skupinah gozdnih rastiščnih tipov, kot so vrbovja, topolovja in jelševja, se izvaja situacijska nega predvsem v drogovnjakih (npr. GGO Maribor).

Za zagotavljanje akumulacije lesne mase in povečanje ponora ogljika vse površine, kjer ukrepanje ni potrebno zaradi narave razvoja gozdnih sestojev, izvzamemo iz gospodarjenja.

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

V GOZDNIH SESTOJIH, KI SO MOČNO OGROŽENI ZARADI POSLEDIC PODNEBNIH SPREMENB, JE TREBA Z INTENZIVNO NEGO ALI POSTOPNO PREMENO IZBOLJŠATI MEHANSKO IN BIOLOŠKO STABILNOST GOZDOV

Tveganja pri gospodarjenju z gozdovi so največja v velikopovršinskih, močno spremenjenih in izmenjanih gozdovih iglavcev (predvsem smreke) na nižjih nadmorskih višinah in rastiščih, kjer sicer prevladujejo listavci, v mlajših gozdovih, ki so bili v preteklosti pomanjkljivo negovani ali celo nenegovani, v manj stabilnih gozdovih na izpostavljenih legah, v gozdovih z motnjami pri naravni obnovi in v pionirskih gozdovih.

V močno poškodovanih sestojih (žled, veter, lubadar) z razgrajenim sestojnim sklepom in zmanjšano rastnostjo (npr. GGO Postojna, del GGO Ljubljana, Tolmin, Kranj, Kočevje) je treba po zaključku sanitarnih sečenj izvesti načrtovane nujne pomladitvene sečnje (v obliki končnih posekov in posekov, s katerimi pospešeno nadaljujemo naravno obnovo) in nujna redčenja drogovnjakov. Obnova naj poteka po naravni poti, če naravna obnova ni mogoča, pa s sadnjo sadik rastišču primernih drevesnih vrst.

Čisti smrekovi sestoji na večjih površinah, ki se pojavljajo predvsem na bukovih in jelovo bukovih rastiščih po Sloveniji (večje površine najdemo v GGO Bled, Kranj, Nazarje, Slovenj Gradec, Maribor), so najbolj podvrženi ujmam in gradacijam podlubnikov. Te sestoje se v delu, ki je ustrezno naravno pomlajen, pospešeno obnavlja. Zrele dele odraslih sestojev se predčasno uvede v obnovo, po potrebi se v vrzelih izvede obnova s sadnjo rastišču primernih listavcev. V strnjenih delih sestojev se izvede posredna premena, in sicer tako, da se z redčenji ohranja in močnejše sprošča vse listavce, s tem se zagotovi močnejše krošnje in boljši obrod semena, na katerem bo temeljila bodoča naravna obnova. Obnova smrekovih nasadov se pospešuje tudi z vnosom pionirskih drevesnih vrst (jerebika, breza, zelena in siva jelša). V mehanskih in biološko ogroženih

sestojih smreko ohranjamo le kot primes v skupinah in gnezdih, sestoje pa naj tvori samo na primernih rastiščih (predvsem na silikatni podlagi in v nekaterih visokogorskih gozdovih).

V enomernih borovih nasadih (večje površine najdemo npr. v GGO Maribor, delu GGO Kranj in Ljubljana) naj se obnove izvajajo na večjih površinah (do 3 ha), naravno obnovo pa dopolnjujemo s sadnjo ali setvijo hrasta, belega gabra in plemenitih listavcev.

Za zmanjšanje tveganja pri gospodarjenju z gozdovi in za izboljšanje mehanske in biološke stabilnosti gozdov je treba intenzivirati nego gozdov, predvsem redčenja letvenjakov in drogovnjakov, pri čemer se pospešujejo naravne drevesne vrste. V dinarskih jelovo bukovih gozdovih in jelovjih na skalovju ter jelovjih na globokih tleh se ohranja ter ponovno vzpostavlja skupinsko raznomerna in prebiralna zgradba gozdov, v ostalih velikopovršinsko enomernih sestojih pa se postopno vzpostavi malopovršinsko enomerna zgradba (sestoji velikosti 0,5–2 ha). V nižinskih, prisojnih in vetrovnih legah se tudi pospešeno zaključi obnova starejših labilnih sestojev.

V nekaterih območjih (npr. GGO Brežice) sestoje z velikim tveganjem pri gospodarjenju predstavljajo tudi nižinski hrastovi gozdovi, v katerih je zaradi kompleksnosti in specifičnih pogojev ogrožena naravna obnova. Tu je prioriteta zaščita hrastovega pomladka pred hrastovo pepelovko z biotičnimi sredstvi ter pred poškodbami zaradi divjadi.

V gozdnih sestojih s pionirskimi drevesnimi vrstami naj se izkoristi prisotnost klimaksnih drevesnih vrst in se s premenilnimi redčenji drevesna sestava približa naravni drevesni sestavi danih rastišč. Direktne premene naj se izvajajo samo izjemoma v posebnih primerih (npr. sestoji pionirskih drevesnih vrst v gradnovo-belogabrovjih v GGO Novo mesto).

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

PROIZVODNE DOBE SE BISTVENO NE SPREMINJAJO, DELNO JIH SKRAJŠUJEMO V NAJBOLJ OGROŽENIH SESTOJIH, S ČIMER ZMANJŠUJEMO TVEGANJA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOVI

Dolžino proizvodne dobe krajšamo predvsem v smrekovih sestojih na nižjih legah do 900 m n.m.v., ki so ogroženi zaradi naravnih ujm in prenamnožitve podlubnikov, in sicer okvirno za 10 do 20 let. Enako tudi zmanjšujemo končne in ciljne lesne zaloge, ciljni premer pri smreki v nižjih predelih (pod 900 m) znaša med 45 in 50 cm (npr. v GGO Kranj, Ljubljana, Novo mesto, Nazarje, Slovenj Gradec). Gospodarjenje s krajšimi proizvodnimi dobami se načrtuje tudi v nekaterih drugih gozdnih sestojih, na primer v gradnovo-belogabrovjih in jelovjih na silikatnih kamninah (GGO Novo mesto) ter zgornjegorskih bukovjih na silikatnih kamninah (GGO Bled). Krajšo dolžino proizvodnih dob (100–120 let) in manjše ciljne premere uveljavljamo tudi na najboljših rastiščih (jelovja, gorska bukovja) za proizvodnjo kvalitetne hlodovine (npr. GGO Slovenj Gradec). Krajše proizvodne dobe se predvidevajo tudi v sestojih, ki so ogroženi zaradi drugačnih vzrokov (nasadi tujerodnih vrst, sestoji belega gabra), v bukovjih, kjer se bukev bujno pomlajuje (npr. rastiščnogojitveni razred (RGR) Predpanonska podgorska bukovja v GGO Maribor) ter v nižinskih

gozdovih, kjer je večja verjetnost nastanka bolezni (npr. GGO Murska Sobota). Proizvodne dobe naj se skrajšajo tudi v varovalnih in zaščitnih gozdovih, kjer debelo drevje ogroža zagotavljanje varovalne in zaščitne funkcije gozdov, ter v močno poškodovanih gozdovih oziroma sestojih, ki ne izkoriščajo proizvodnega potenciala rastišča.

V sestojih s poudarjenimi ekološkimi funkcijami (smrekovja na silikatni podlagi, visokogorski bukovi gozdovi, bazoljubna rdečeborovja) so proizvodne in pomladitvene dobe daljše za 10–20 let (GGO Slovenj Gradec). Proizvodna doba se zaradi spremenjenih rastiščnih razmer podaljša v vrbovjih, topolovjih in črnojelševjih (GGO Maribor), podgorskih gradnovih bukovjih (GGO Ljubljana, Nazarje), dinarskih jelovih bukovjih in kisloljubnih borovjih (GGO Ljubljana), podgorskih bukovjih na silikatu in toploljubnih bukovjih (GGO Nazarje, Slovenj Gradec). V varovalnih in mestnih gozdovih so lahko proizvodne dobe daljše, intenzivnost sečnje pa manjša kot v primerljivih gospodarskih gozdovih (npr. GGO Novo mesto). Dolžina proizvodnih dob in ciljni premeri dreves naj se prilagodijo tudi razmeram na trgu.

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

SANACIJA POŠKODOVANIH GOZDOV IMA PREDNOST PRED REDNIM GOSPODARJENJEM

Sanacija ima prednost pred rednim gospodarjenjem, še posebej, kjer je ujmam sledil napad podlubnikov. Zaradi podlubnikov ima sanacija poškodovanih iglavcev prednost pred listavci. Na večjih prizadetih površinah se ohranja vse poškodovano drevje z možnostjo preživetja (listavci) in se pospešeno nadaljuje z obnovo primerno pomlajenih površin. Tudi pri sanaciji prevladuje naravna obnova, obnova s sadnjo je primerna pri sanaciji velikih ogolelih površin, odsotnosti naravnega pomladka oziroma v predelih z večjim tveganjem za erozijo tal. Novonastalo mladovje se z nego usmerja k ciljnemu stanju in se ga v primeru pogostih poškodb po rastlinojedi divjadi zaščiti. V ranljivih sestojih se zmanjša intenzivnost ukrepov in poveča pogostost vračanja.

Na območjih poškodovanih gozdov je treba osnovati mešane sestoje z drevesnimi vrstami, prilagojenimi rastiščnim razmeram in podnebnim spremembam. Kot nosilne vrste vnašamo jelko, bukev in hrast, kot spremljevalne vrste pa še smreko, duglazijo, macesen, gorski javor in rdeči bor. Na zapleveljenih in zatravljenih območjih in povsod tam, kjer je poudarjena varovalna funkcija, po potrebi vnašamo druge drevesne in grmovne vrste. Del poškodovanih površin prepustimo naravni sukcesiji do faze grmišč, da izboljšamo prehransko osnovo za divjad. Sestoje listavcev na težje dostopnih predelih, poškodovane po naravnih ujmah, se lahko prepusti naravnemu razvoju. V gozdovih, poškodovanih po novih škodljivih organizmih, se izvajajo ukrepi v skladu z veljavnimi predpisi (SI, EU).

Na sanacijskih območjih je varstvo gozdov prednostna naloga. Pomembno je časovno in vsebinsko zaporedje izvajanja del, predvsem intenzivni preventivni ukrepi in pravočasni zatiralni ukrepi. V primeru naravnih ujm zaradi abiotskih vzrokov se takoj zagotovi prevoznost vseh

prometnic, slediti mora hitra sanacija v ujmah poškodovanih iglavcev, predvsem smreke. Zaradi večje varnosti pri izvedbi del v poškodovanih gozdovih se priporoča strojna sečnja.

Podrobnejše usmeritve za gospodarjenje z gozdnimi sestoji so v vseh GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.1 *Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev*.

GOSPODARJENJE Z GOZDOVI PRISPEVA K OGLJIČNI NEVTRALNOSTI DRUŽBE Z ZAGOTAVLJANJEM PONOROV OGLJIKA

Zagotavljanje ponorov ogljika sledi referenčni vrednosti, ki jo je LULUCF določil za Slovenijo za obdobje 2021–2026, in strateškim ciljem, zapisanim v NEPN. Ponore ogljika se bo v naslednjem ureditvenem obdobju zagotavljalo z zmerno akumulacijo prirastka, in sicer je predviden možni posek na ravni Slovenije, načrtovan v višini 86 % prirastka. Akumulacija prirastka je med GGO različna in se giblje med 5 in 23 %.

Edino območje, kjer v prihodnjem desetletju ne predvidevamo ponorov ogljika, je GGO Postojna. V tem GGO so bili gozdovi močno poškodovani zaradi naravnih ujm in napadov podlubnikov. Zaradi prilagajanja gozdov na podnebne spremembe, zaradi zmanjševanja tveganj pri gospodarjenju z gozdovi (uravnoveženje debelinske zgradbe gozdov) in zaradi potrebe po nadaljevanju sanacije poškodovanih gozdov (pospešena obnova degradiranih sestojev) akumulacija lesne zaloge na ravni GGO v prihodnjem desetletju ni smiselna oz. ni mogoča. Kljub temu takšen koncept dolgoročno zagotavlja ponore CO₂, saj prispeva k boljši ravnosti sestojev (hitrejše preraščanje mladih vitalnih sestojev) in ohranja stabilne in z gozdno vegetacijo stalno pokrite površine gozdov.

V ostalih območjih, kjer je načrtovana akumulacija CO₂, se bo le-to zagotovilo z nižjim posekom v varovalnih gozdovih, s povečevanjem površin gospodarskih gozdov, kjer v naslednjem desetletju ne načrtujemo intenzivnejšega ukrepanja (npr. v ohranjenih starejših preredčenih sestojih, ki še niso zreli za uvajanje v obnovo, v vitalnih in stabilnih drogovnjakih, kjer se krepi lesna zaloga), z ohranjanjem oziroma povečevanjem deleža gozdov, izvzetih iz gospodarjenja (gozdni rezervati, gozdovi v TNP, gozdovi, kjer ni predvidenega možnega poseka, ekocelice) in ohranjanjem dolgih proizvodnih dob v ohranjenih gozdovih, z reguliranjem iznosa biomase iz gozda in varovanjem gozdnih tal, z ohranjanjem površin gozdov zlasti v kmetijski in urbani krajini ter s povečanjem odpornosti gozdov na podnebne spremembe in njihove posledice. Večje akumulacije ogljika bodo tudi v gozdovih, kjer lastniki zaradi različnih vzrokov že dalj časa ne gospodarijo (pomembno predvsem v GGO z razdrobljeno lastniško strukturo in prevladujočim deležem zasebnih gozdov, npr. GGO Brežice, Kraško GGO, GGO Celje).

ZA OHRANJANJE PRILAGODITVENEGA POTENCIALA JE NUJNO VZDRŽEVANJE GENETSKE PESTROSTI GOZDOV IN ZAGOTAVLJANJE USTREZNEGA GOZDNEGA REPRODUKCIJSKEGA MATERIALA

Genetska pestrost omogoča ohranjanje prilagoditvenega potenciala gozdov na prihodnje, dokaj nepredvidljive pogoje v okolju, in s tem določa uspešnost preživetja gozdnih ekosistemov.

Strategije in usmeritve pri gospodarjenju z gozdovi, ki zagotavljajo ohranjanje in povečevanje genetske pestrosti gozda, so prilagojene značilnostim gozdnih rastišč. Ukrepi obnove in nege gozdov so tako usmerjeni v čim večji nabor avtohtonih drevesnih vrst v posameznem gozdnem rastiščnem tipu in njihovih provenienc, v prednostno zagotavljanje naravne obnove, ohranjanje samodejnega obnovitvenega potenciala gozdnih sestojev in izkoriščanje zaporednih semenskih let, s čimer se povečuje pretok genov.

Zagotoviti je treba zadosti velike številčnosti reproduktivnih populacij (z zdravim reproduktivnim delom krošenj) in ohranjanje koridorjev/povezav med gozdovi, ki omogočajo migracijo genov (peloda in semena).

V skladu z znanimi napovedmi sprememb rastiščnih pogojev zaradi podnebnih sprememb se prilagaja tudi izbor drevesnih vrst, ki mora biti vrstno čimbolj pester, pospešuje se manj ogrožene nosilne drevesne vrste, kot so hrasti in bori, pospešuje se manjšinske drevesne vrste s primernimi gozdnogojitvenimi lastnostmi in pionirskim značajem, od katerih se lahko pričakuje veliko trdoživost v različno ugodnih življenjskih razmerah.

Ob ogroženi genetski pestrosti najprej dosledno uveljavimo sonaravni gozdnogojitveni sistem, ki povečuje raznolikost na vseh ravneh (vrste, razvojne faze).

Pri obnovi s sadnjo in setvijo se uporablja genetsko pester GRM, pridobljen s pridobivanjem semena iz velikega števila dreves v času močnega cvetenja in obroda, strokovno ustrezno mešanje GRM, in na osnovi provenienčnih testov določene možnosti prenosa GRM med provenienčnimi območji. Z dopolnilno sadnjo/setvijo lahko obogatimo naravne sestoje in tako povečamo genetsko pestrost populacij mladja.

GRM zagotavljamo v mreži gozdnih semenskih objektov (GSO), ki jo sproti dopolnjujemo, razvoj GSO pa z redno nego usmerjamo v smeri optimalne proizvodnje genetsko pestrega GRM z željenimi lastnostmi, ki vrsti omogočajo preživetje v podnebno spremenljivem okolju. Za zagotavljanje nemotene obnove s sadnjo je pomembno ustrezno srednjeročno načrtovanje shranjevanja zalog semena v semenski hranilnici in zagotavljanje stalne razpoložljivosti ustreznih vzgojnih oblik sadik.

Podrobnejše usmeritve so v GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.5 *Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala*.

IZBOLJŠATI JE TREBA ŽIVLJENJSKE IN PREHRANSKE RAZMERE ZA PROSTOŽIVEČE ŽIVALSKÉ VRSTE IN ZAGOTAVLJATI USTREZNO PREHRANSKO KAPACITETO ZA DIVJAD

Ohraniti je treba vse avtohtone vrste divjadi in druge prosto živeče živali ter njihove habitate. Za izboljšanje življenjskih razmer, zlasti kvalifikacijskih vrst Nature 2000, naj se v gozdni krajini z osnovanjem mladij poveča dolžina strukturiranega gozdnega roba, v gorski gozdnati krajini naj se s čiščenjem zaraščajočih površin vzdržujejo obstoječa pasišča, vzdržujejo pa tudi grmišča in travinje. Za zagotavljanje ustrezne prehranske kapacitete je treba povečati delež mladovij in

ohraniti površine senožeti in lazov. V kmetijski krajini se ohranja in oblikuje strukturiran gozdni rob, ohranja mejice, skupine drevja, mrtvice itd. Za ohranjanje življenjskih razmer naj se vzdržuje raznolika zgradba sestojev s puščanjem ustreznega števila sušic in drevesnih dupel, poveča naj se število ekocelic. Za izboljšanje prehranskih razmer naj se na gozdnem robu z nego in vnosom poveča delež plodonosnih vrst. Z ohranjanjem in vzpostavitvijo biokoridorjev naj se zagotavlja možnost prostega prehoda med populacijami.

Zagotavljati je treba usklajenost populacij rastlinojede divjadi z okoljem. Ohranjanje prehranske kapacitete za divjad je še posebej ključno na območjih, kjer je razkorak med dejanskim in modelnim deležem mladovij največji. To velja predvsem za območja jelovo – bukovih gozdov (GGO Tolmin, Postojna, Ljubljana, Kočevje in Novo mesto) in alpskih planot Jelovice in Mežakle (GGO Bled in Kranj) ter Pohorja (GGO Maribor in Slovenj Gradec) in osrednjih Karavank (GGO Kranj). Tu je treba z intenzivnejšim uvajanjem v obnovo povečati delež pomladka in mladovja. Intenzivira naj se vzdrževanje in ohranjanje pašnih površin, grmišč, vodnih virov in kalov, zagotovi dodatne pašne površine ter uvede namensko zimsko sečnjo jelk za prehrano jelenjadi. Z namenom gospodarjenja z divjadjo in izvajanjem lova na večjih ogolelih površinah (nad 2 ha) na območjih sanacije se del površin prepusti naravni sukcesiji do faze grmišč, da se zagotovi prehranska pestrost.

Treba je zmanjševati gostote jelenjadi na raven, ki bo omogočala naravno obnovo vseh ciljnih drevesnih vrst. To je predpogoj za sonaravno, malopovršinsko gospodarjenje, za izboljšanje drevesne sestave, za racionalna in smotrna vlaganja v obnovo in nego. Gostote jelenjadi oziroma njihovo številčnost se z odstrelom zmanjša na območjih jelovo-bukovih gozdov (GGO Tolmin, Postojna, Ljubljana, Kočevje in Novo mesto) in alpskih planot Jelovice in Mežakla (GGO Bled in Kranj) ter Pohorja (GGO Maribor in Slovenj Gradec) in osrednjih Karavank (GGO Kranj). Številčnost jelenjadi in srnjadi se mora zmanjšati na mero, da bo zagotovljeno ustrezno pomlajevanje in preraščanje vseh po naravi prisotnih drevesnih vrst, še posebej jelke in plemenitih listavcev v območju jelovo-bukovih gozdov. Hkrati je na teh območjih treba ohraniti intenziteto sečenj (skladno z načrti GGE) ter ohraniti vse obstoječe pašne površine. Krmljenje divjadi naj bo primarno privabljalno za potrebe monitoringa in odstrela. Na območjih, kjer se določen čas lahko zadržujejo večje koncentracije divjadi (mirne cone, zimovališča) in je večja objedenost mladja, je treba mladje zaščititi pred objedanjem. Podrobnejše usmeritve za posege v populacije divjadi, povezane z upravljanjem, so podane v LUN.

Za malo poljsko divjad je treba ohranjati manjše gozdiče in omejke v permanentno mladostnih fazah in primerno gosti in nizki zarasti (remize).

Zmanjšati je treba vpliv evropskega bobra na obvodno drevje z ukrepi individualne zaščite drevja pred objedanjem in/ali regulacijo številčnosti bobrov, po predhodni spremembi zakonodaje.

V gozdnem prostoru naj se usmerja (nenadzorovana) rekreacija. Z zaporami prometnic in kontrolo se lahko zagotovi mir v mirnih conah.

Podrobnejše usmeritve so v GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.3 *Ohranjanje odnosov med gozdom in prstoživečimi živalmi*.

TEHNOLOGIJA DELA V GOZDU MORA BITI PRILAGOJENA SESTOJNIM IN TERENSKIM RAZMERAM, ZMOŽNOSTIM LASTNIKOV GOZDOV, FUNKCIJAM GOZDOV, SKRBI ZA ČIM MANJŠE POŠKODBE TAL, SESTOJEV TER STANJU VODA

Tudi v prihodnje bo prevladovala klasična sečnja z motorno žago. Za čim boljšo realizacijo načrtovanega poseka se spodbuja raba sodobnih tehnologij sečnje in spravila (npr. strojna sečnja in sodobni žični žerjavi na dolge razdalje); s tem se viša stopnja mehanizacije gozdne proizvodnje, tako z vidika varovanja okolja, ekonomske učinkovitosti kot varnosti dela. Za spodbujanje sodobnih tehnologij je treba v načrtih GGE opredeliti področja, ki niso primerna za strojno sečnjo, ter področja, kjer je zaradi varstva tal primerno le žičniško spravilo. V vsakem konkretnem primeru, kjer se želi vpeljati sodobne tehnologije, je potrebna temeljita strokovna presoja krajevno pristojnih gozdarjev. Predvsem v zahtevnih razmerah se ukrepe predpiše v gozdnogojitvenih načrtih in odločbah. Strojno sečnjo je treba usmeriti v večje strnjene gozdne komplekse na položnejših ravninskih terenih, koncentrirane redne sečnje in v sanacijo poškodovanih gozdov.

Pospešuje se nadomeščanje vlačjenja lesa z vožnjo lesa po kolesih, kar bo prineslo manjšo potrebo po gostitvi gozdnih cest ter drugačen način gradnje oziroma prilagoditve gozdnih vlak. Vožnja lesa naj se prednostno uveljavi na daljših vlakah (nad 600 m) in vlakah, kjer vlačenje lesa ni dopustno iz ekoloških razlogov (npr. erodibilna in plazljiva območja). V strmih, z vlakami neodprtih predelih, naj se spodbuja žičniško spravilo. Pogoj za to je gradnja novih gozdnih cest.

Z obdobjim in rednim vzdrževanjem gozdnih cest je treba omogočiti izvoz tudi v neugodnih vremenskih razmerah. Z gradnjo pomožnih skladišč izven cest se omogoči nemoteno izvajanje manipulacije lesa. Umestitev pomožnih skladišč je potrebno uveljavljati kot pogoj pri rekonstrukciji in novogradnji prometnic, na katere je vezano spravilo lesa.

Po končanih delih sta nujna redno vzdrževanje in sanacija vlak. Zmanjšati je treba obseg poškodb drevja in tal zaradi dela v gozdu ter izvajati sprotne sanacije po zaključku del. Vzpodbujati je treba rabo takšnih delovnih sredstev, ki omogočajo čim manj poškodb drevja in gozdnih tal. Pri strojni sečnji to pomeni stroje z več pogonskimi osmi, prilagojeno velikostjo glede na razvojne faze gozda in usposobljene strojnike. Sečnja in spravilo naj se izvajata prioritarno izven vegetacijske dobe, dosledno naj se upoštevajo tudi vse omejitve in prepovedi (npr. prepoved spravila na razmočenih slabo nosilnih tleh).

Pri sanacijah obsežnejših naravnih ujm je treba spodbujati uporabo strojne sečnje in usmeriti aktivnosti v pomoč lastnikom pri iskanju rešitev za učinkovito izvedbo del, zlasti v predelih z več iglavci. Pri obsežnejših sanacijah naravnih ujm in gradacij podlubnikov se nudi pomoč lastnikom gozdov pri organizaciji čimprejše izvedbe del, zlasti pri strojni sečnji ali žičnem spravilu. Za tehnološki napredek je pomembno zagotavljanje sofinanciranja, tako z vidika varnosti in zdravja pri delu kot varstva okolja in ekonomske učinkovitosti. Pri tem je cilj čim večja profesionalizacija

izvedbe del tudi v zasebnih gozdovih. Še naprej se spodbuja in razvija izobraževanja, ki so namenjena lastnikom gozdov, sodeluje s strokovnimi javnostmi ter ažurno informira splošno javnost o izvajanju ukrepov v gozdovih.

Podrobnejše usmeritve za so v GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.4 *Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa*.

ZAGOTOVITI JE TREBA CELOSTNO ODPIRANJE GOZDOV Z GOZDNIMI CESTAMI IN GOZDNIMI VLAKAMI

Pomembna je načrtna gradnja gozdnih prometnic v pomanjkljivo odprtih predelih, ki so opredeljena kot prednostna območja na osnovi dolgih spravnih razdalj, razdalj zbiranja in bonitete rastišč.

Gradnjo gozdnih cest se prvenstveno usmerja na pomanjkljivo odprta območja s cestami, območja z žičnim pravilom, območja traktorskega pravila z dolgimi spravnimi razdaljami (nad 800 m), območja z večjim obsegom načrtovanih sečenj in območja z ugodno lastniško strukturo z visokim interesom za gospodarjenje z gozdom, hkrati pa se upošteva okoljske omejitve in skladnost z ostalimi rabami gozdov. Spodbuja naj se interes lastnikov za gradnjo gozdnih cest ter se jim pomaga pri združevanju in uveljavljanju sofinanciranja PRP. Zaradi vse pogostejših vremenskih ujm je treba redno vzdrževati gozdne ceste, zlasti skrbeti za odvodnjavanje ter utrjevanje vozišča in brežin. Določanje režima uporabe cest naj prispeva k manjšim stroškom vzdrževanja. Pri vzdrževanju imajo prednost ceste, ki so obremenjene zaradi gospodarjenja z gozdovi ali vodijo do posameznih zaselkov in domačij.

Prednostna območja za odpiranje gozdov z vlakami so tista, ki so primerna za traktorsko pravilo po tleh ali prevoz lesa s traktorsko prikolico. Novogradnje in rekonstrukcije gozdnih vlak je treba usmerjati v manj strme vlake, ki omogočajo pravilo lesa po kolesih. Zaradi spremenjene tehnologije s prevladujočim izvozom lesa s traktorskimi prikolicami mora biti gradnja vlak prilagojena novi tehnologiji. Razporeditev novih vlak naj bo prilagojena terenskim razmeram ter obstoječemu omrežju vlak. Praviloma mora biti razdalja med primarnimi vlakami najmanj dve drevesni višini odraslega drevja. Vmes izvajamo pedspravilo. Gradnjo gozdnih vlak usmerjamo na predele, kjer je razdalja zbiranja večja od 50 m. V strmih pobočjih, kjer so pričakovane močnejše sečnje, se omrežje gozdnih prometnic prilagodi pravilu po zraku (žičniškemu pravilu). Odpiranje gozdov z gozdnimi vlakami je treba zagotoviti predvsem v zasebnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti. Nakazuje se potreba po gozdni prometnici – traktorski poti, ki bo utrjena z naravnim materialom in bo omogočala izvoz lesa s traktorjem ter bo bistveno cenejša, kot so gozdne ceste.

Spodbujati je treba interes lastnikov za gradnjo, jim pomagati pri združevanju in uveljavljanju sofinanciranja PRP. Pri pridobivanju sredstev za sofinanciranje odpiranja gozdov in za vzdrževanje gozdnih prometnic je treba svetovati lastnikom gozdov ter okrepiti sodelovanje z občinami, ki za te namene še ne dajejo sredstev.

Na področjih, kjer je velika verjetnost gozdnih požarov (GGO Tolmin, Kraško GGO), se gozdove odpira tudi s protipožarnimi preseki.

Tehnologija gradnje mora upoštevati funkcije gozda, ki ga prometnica odpira, predvsem pa ne sme povzročati novih erozijskih žarišč ali preprečevati naravni odtok vode, upoštevajoč tudi vse pogostejše padavinske ekstreme. Dimenzioniranje gozdnih cest mora upoštevati izvoz lesa s priklopniki in sedlastimi vlačilci, pri vlakah pa, če je le mogoče, z gozdarskimi polprikolicami. Skladišča morajo biti primerno velika transportnim sredstvom (> 50 m³) in verjetnim večjim količinam lesa kot posledici sanacije kalamitet.

Na obstoječih gozdnih prometnicah je treba zagotavljati minimalne standarde prevoznosti.

Podrobnejše usmeritve so v GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.4 *Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa*.

UKREPI VARSTVA NAJ BODO USMERJENI V RANLJIVE GOZDOVE, ZAGOTAVLJATA SE REDNI NADZOR ZDRAVSTVENEGA STANJA GOZDOV IN PROTIPOŽARNO VARSTVO GOZDOV

Varstvo pred naravnimi ujmami, gozdnimi požari in škodljivimi organizmi temelji na preventivi, to je na smotni zasnovi sestojev, naravni vrstni sestavi, načinu in času dela v gozdu ter gozdni higieni.

Ukrepi varstva naj bodo usmerjeni predvsem v ranljive gozdove. Kjer so sestoji ogroženi zaradi škodljivih organizmov in tujerodnih vrst, je nujno intenzivno spremljanje zdravstvenega stanja in takojšnje poročanje o vseh spremembah, prav tako tudi o vseh novih najdbah (invazivnih) tujerodnih vrst. Redno naj se kontrolira zdravstveno stanje gozdov, še posebej na bolj izpostavljenih toplih legah, ter vitalnost najbolj ogroženih drevesnih vrst.

Sanitarne sečnje močno poškodovanih sestojev naj se izvajajo po načrtih sanacije. Posamezna poškodovana drevesa naj se odstranjujejo iz gozda kot del negovalnih sečenj.

Potrebna je pravočasna izvedba vseh preprečevalno-zatiralnih in zatiralnih del. Posebna skrb naj bo namenjena ukrepom varstva gozdov pred podlubniki s spremljanjem gostote populacije osmerozobega smrekovega podlubnika s feromonskimi pastmi, s kontrolno-lovnimi nastavami in sproti sanitarni sečnji napadenih dreves z izvedbo vseh potrebnih zatiralnih ukrepov v gozdu ali zunaj gozda, sanitarno sečnjo v ujmah poškodovanih iglavcev, prednostno smreke, ter ureditvijo sečišč po opravljenih sečnjah. Mehanski in biološki ukrepi zatiranja imajo prednost pred kemičnimi.

Spremlja naj se pojavnost drugih škodljivih organizmov za redno spremljanje in poročanje, določenih s Pravilnikom o varstvu gozdov, ter druge vrste, ki jih poročevalsko, prognostično-diagnostična služba za gozdove spozna za škodljive. V hrastovih sestojih, kjer hrastova pepelovka preprečuje obnovo s hrasti (npr. GGO Novo mesto, Brežice, Celje), je pomembno pravočasno preventivno zaščititi mlajše hrasta z odobrenim fitofarmaceutskim sredstvom.

Tujerodne vrste, ki se štejejo za posebej nevarne rastlinam in rastlinskim proizvodom, se spremlja in zatira po predpisih o zdravju rastlin. Še posebno pozornost naj se namenja obmejnemu območju z Italijo, Luki Koper ter Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana. Tujerodne vrste, ki so uvrščene na sezname invazivnih tujerodnih vrst, naj se spremlja in zatira po predpisih o ohranjanju narave (veliki pajesen, žlezava nedotika). Več pozornosti naj se nameni tudi tujerodnim vrstam rastlin, ki onemogočajo nemoteno naravno obnovo gozdov z domačimi drevesnimi vrstami (navadna barvilnica).

Pred poškodbami zaradi srnjadi in jelenjadi ščitimo vse s sadnjo obnovljene površine, ponekod, predvsem v zasmrečenih gozdovih, tudi naravni pomladek za objedanje bolj priljubljenih vrst (jelka, plemeniti listavci). Zmanjšati je treba uporabo tulcev pri zaščiti posajenih sadik in povečati zaščito s premazi in škropivi. Večje posajene površine (0,5 ha do 2 ha) z za objedanje bolj priljubljenimi vrstami se ščitijo z zaščitno ograjo. Za zaščito minoritetnih vrst se lahko ogradi tudi manjše površine, v katere se te po potrebi tudi sadi. Pri sadnji listavcev sadike obeležujemo. Odpornost gozdnih sestojev je treba krepiti s spremembo drevesnih vrst, ki so bolj prilagojene na višje temperature (npr. nadomestitev doba z gradnom, deloma tudi bukvijo in pionirskimi vrstami).

Požarno so gozdovi najbolj izpostavljeni na Krasu in v Slovenski Istri ter na drugih termofilnih rastiščih v Slovenskem Primorju (Kraško GGO, GGO Tolmin, GGO Postojna). Gozdnogojitvene ukrepe v ogroženih gozdovih je treba usmeriti v povečevanje deleža na požare odpornejših drevesnih vrst (hrasti, bori). V požarno najbolj ogroženih borovih sestojih se naravna sukcesija usmerja v klimakсни gozd s postopnim zmanjševanjem deleža bora na račun povečevanja avtohtonih listavcev. V toploljubnih gozdovih je treba večati deleže starejših razvojnih faz in ohranjati gost polnilni sloj za vzdrževanje vlažnejše mikroklimе sestojev. Oblikujejo se ostri prehodi med razvojnimi fazami, zmanjšuje pa površina pionirskih gozdov ter panjevcev z indirektno premeno oz. postopnim opuščanjem panjevskega gospodarjenja.

Protipožarno varstvo gozdov se zagotavlja na način, da se v požarno najbolj ogroženih gozdovih poveča dostopnost območja za intervencijska gasilska vozila z vzdrževanjem prevoznosti oziroma gradnjo protipožarnih presek in drugih prometnic. Na protipožarnih prometnicah se zagotavlja čim več izogibališč, obračališč, vstopnih ploščadi, obvestilnih in opozorilnih tabel. V predelih, ki jih ni mogoče odpreti s prometnicami, se vzdržuje oz. gradi protipožarne steze. Usklajuje se preventivne in preprečevalne ukrepe z znanimi povzročitelji požarov (npr. železnica).

POSEGE V PROSTOR USMERJAMO V GOZDOVE Z MANJŠIM POMENOM EKOLOŠKIH IN SOCIALNIH FUNKCIJ

Ohranja se zavarovane gozdove (gozdni rezervati, gozdovi osrednjega območja TNP, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom) in strnjene komplekse gozdov. Posege v prostor se usmerja v gozdove, kjer ekološke in socialne funkcije niso poudarjene na 1. stopnji.

V varovalnih gozdovih, gozdnih rezervatih in naravnih rezervatih posegi v prostor praviloma niso dopustni. V varovalnih gozdovih se posegi dopuščajo izjemoma, kadar ni nobene druge rešitve in je poseg nujen. V tem primeru je treba pridobiti dovoljenje Ministrstva, pristojnega za področje gozdarstva, in po potrebi izvesti ustrezne omilitvene ukrepe.

V gozdni in gozdnati krajini se ohranja strnjene gozdne komplekse in znotraj teh obstoječe negozdne travniške površine (košnja gozdnih jas) ter vodne površine z namenom ohranjanja ekološke pestrosti in zagotavljanja ostalih funkcij gozda. Gozdne komplekse se varuje pred morebitnim umeščanjem večjih infrastrukturnih objektov. Kjer so posegi nujni z vidika državnih in regionalnih strategij razvoja (hitra cesta, širitev turističnih centrov, energetika), mora upravičenost posega podati rešitve z nadomestnimi površinami in prilagoditvenimi ukrepi (nadomestni habitati) na najvrednejših območjih. Krčenje gozdov in druge posege v gozd (vetrne elektrarne idr.) naj se dovoli le v primerih, ko ti bistveno ne vplivajo na okrnjenje ekoloških in socialnih funkcij gozdov. Krčitve gozdov v gozdnati krajini naj bodo dopustne le ob navezavi na obstoječe kmetijske površine. Krčitvam v kmetijski namen se prioriteto namenja manj kakovostne sestoje na zaraščajočih površinah. Nadomestna kmetijska zemljišča se naj v največji možni meri zagotovijo na zaraščajočih površinah in v degradiranih gozdovih.

V kmetijski in primestni krajini je potrebno v največji meri ohraniti obstoječe gozdne površine in koridorje drevesne vegetacije, omejeke in protivetrne pasove, preprečiti drobljenje gozdnih zaplat ter si pri posegih v prostor prizadevati za osnovanje nadomestnih gozdnih površin. Prepreči naj se zmanjševanje gozdnosti v kmetijski in primestni krajini (npr. Kranjsko-Sorško polje, Dravsko in Ptujsko polje, Krško-Brežiško polje, priobalni pas slovenske Istre) ter zagotovi ohranjanje ostankov nekaterih gozdov v kmetijski krajini, kot so nižinski gozdovi v GGO Murska Sobota ter hrastovi gozdovi v kmetijski krajini Spodnjih Brd in Vipavske doline.

Ohranja naj se obseg gozdnih rezervatov in varovalnih gozdov ter spodbuja razglasitev primestnih in mestnih gozdov za gozd s posebnim namenom ter s tem ohranja mestne in primestne gozdove ter jih varuje pred spremembo namembnosti (npr. GGO Kranj, Nazarje, Maribor, Ljubljana, Celje, Novo mesto). V urbanih okoljih naj se gozdne površine poveča ali vsaj ohrani.

Ohraniti je treba tudi gozdove, ki so pomembni za ohranjanje virov pitne vode. Aktivno naj se sodeluje pri umeščanju in usmerjanju rekreativne in turistične dejavnosti v gozdnem prostoru na za to primerna območja. Pripravljena je karta členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma, ki določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakah in drugih poteh. Karta predstavlja osnovno orientacijsko strokovno podlago za presojo oziroma odločanje, dopustnost tovrstne rabe pa je treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej. Medresorsko je treba določiti območja, ki bodo trajno namenjena gozdu in tam posegi v gozd načeloma niso dovoljeni, in območja, kamor kmetijska dejavnost in urbanizacija lahko posegata.

Podrobnejše usmeritve so v GGN GGO 2021–2030 navedene v poglavju 5.3.2 *Posegi v gozd in gozdni prostor*.

VEČNAMENSKO VLOGO ZAGOTAVLJAMO V VSEH GOZDOVIH, USKLAJEVANJA RABE SO KLJUČNA NA OBMOČJIH, KJER PRIHAJA DO NESOGLASIJ

Večnamensko vlogo v čim večji možni meri zagotavljamo v celotnem gozdnem prostoru. Več pozornosti pri usklajevanju namenjamo območjem, kjer zaradi številnih in nasprotujočih interesov rabe gozda prihaja do nesoglasij. V primerih konkurenčnih odnosov med funkcijami dajemo prednost ekološkim pred socialnimi in proizvodnimi funkcijami. Pri tem se držimo načela, da lahko nekatere (predvsem socialne rabe) preusmerimo na druga za to primerna območja. Tako se na primer rekreacijo in turizem usmerja v predele, kjer ne prihaja do konfliktov z ostalimi rabami gozdov (npr. zavarovana območja, mirne cone).

Večino nesoglasij nastaja v primerih povečanega pomena rekreacijske ali turistične rabe na območjih, kjer so izjemno pomembne ekološke funkcije gozda, ter na območju mestnih gozdov, kjer so interesi na majhni površini izjemno raznovrstni. Regulirati je treba obisk večjih strnjenih kompleksov gozdov, kot so Kočevski rog, Gorjanci, Rogla, Pohorje, Smrekovec, Košenjak, Snežnik in Alpe. Na teh območjih je še posebej pereče vprašanje umeščanja kolesarske dejavnosti v gozdni prostor, ki se nujno rešuje v sodelovanju z lastniki gozdov. Hkrati je treba na večfunkcionalnih območjih aktivno usmerjati obiskovalce na obstoječe poti, manj občutljiva območja, v skrajnem primeru pa tudi omejiti obisk. Gozdove naj se tudi opremi z ustrezno infrastrukturo (table itd.). Na občutljivih območjih je potrebno okrepiti gozdarski in naravovarstveni nadzor, še posebej za dejavnosti, ki povzročajo hrup in uničujejo gozdni ekosistem (štirikolesniki, kros motorji, motorne sani). Dodatno se lahko nesoglasja omejijo z režimom uporabe (zapiranjem) gozdnih cest, z vzpostavitvijo mirnih območij in ekocelic ter časovnimi omejitvami izvajanja del v gozdovih. Rabo je treba načrtno in aktivno usmerjati v sodelovanju z lastniki gozdov, pristojnimi lokalnimi skupnostmi in drugimi zainteresiranimi deležniki.

Z OHRANJANJEM VRSTNE IN STRUKTURNE PESTROSTI GOZDOV SE POSPEŠUJE BIOTSKO RAZNOVRSTNOST, OHRANJA SE ODMRLO DREVJE TER VZPOSTAVLJA MREŽA EKOCELIC

V vseh gozdovih je treba pospeševati biotsko raznovrstnost z vzpostavljanjem naravne drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, gozdove v primestni in kmetijski krajini, predvsem manjše gozdne otoke in tudi gozdno drevje izven gozda. V večjih strnjenih gozdnih kompleksih naj se ohranja ali celo povečuje travniške površine, za vse gozdove, še posebej pa za območja Natura 2000, pa velja, da je treba ohranjati posebne in za živalski svet pomembne habitate. Povsod naj se ohranjajo habitatna drevesa, brlogi, gnezdišča, vodni viri, obrežna vegetacija in razgiban gozdni rob, plodonosne in manjšinske drevesne in grmovne vrste ter vsa druga naravna zatočišča. Velik pomen je treba dati izboljšanju stanja manjšinskih gozdnih habitatnih tipov. Pomembni so tudi obdobja neizvajanja sečnje ter prilagojeno gospodarjenje z gozdovi na območjih mirnih con, rastišč divjega petelina, gnezdišč zavarovanih in ogroženih vrst,

zimovališč, rukališč, gozdnih jas in gozdov za pospeševanje vrstne pestrosti in v območjih gnezdenja.

Povečuje se delež gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju, predvsem s povečanjem površine ekocelic v območjih Natura 2000 tako, da bodo ekocelice bolj razpršene po celotnem območju gozdov. Zaželeno je določanje večjih površin ekocelic (5 ha in več). V nekaterih območjih je treba povečati delež gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju, z oblikovanjem novih oz. širitvijo obstoječih gozdnih rezervatov. Mrežo gozdnih rezervatov je treba preveriti in dopolnjevati, pri tem pa se površina obstoječih gozdnih rezervatov ne sme zmanjšati. V državnih gozdovih naj se načrtno oblikuje mreža ekocelic v obsegu najmanj 5 % gozdne površine. Ekocelice ali novi gozdni rezervati se ne izločajo v ranljivih gozdovih, kjer lahko pričakujemo žarišča podlubnikov.

Ohranja se sedanji delež odmrle biomase, ki izpolnjuje pogoje za splošen dolgoročni cilj upravljanja vrst Natura 2000. V območjih Natura 2000 je treba povečati delež odmrle lesne biomase v razredu nad 30 cm. V območju con živalskih vrst, ki potrebujejo večji delež odmrle biomase (detli, brazdar...), je treba ohranjati, večinoma pa tudi povečati delež odmrle biomase in količino odmrlih dreves v C razširjenem debelinskem razredu (npr. GGO Kočevje, Novo mesto, Bled). V conah detlov je potrebno odmrlo biomaso dvigniti vsaj na 5 % lesne zaloge, predvsem to usmerjati v državnih gozdovih, v katerih je primanjkljaj največji (npr. GGO Novo mesto).

V vseh GGO je treba okrepiti naravovarstveni in gozdarski nadzor, predvsem v predelih povečanega obiska gozdov zaradi rekreacije in nabiralništva ter predelih intenzivnejših sečenj.

UKREPANJE V VAROVALNIH IN ZAŠČITNIH GOZDOVIH JE TREBA INTENZIVIRATI

Z realizacijo načrtovanih ukrepov se varovalne in zaščitne gozdove usmerja predvsem k krepitvi varovalnega učinka gozdov, preprečevanju erozijskih procesov in ohranjanju pokrovnosti tal. V območju varovalnih gozdov, na erozijskih, plazovitih, poplavnih in plazljivih območjih, na strmih in močno skalovitih predelih je treba ohranjati stalno pokrovnost tal, raznomerno zgradbo gozda, povečevati gozdnatost, zagotoviti naravno obnovo gozda ter rastišču primerno sestavo drevesnih vrst. V predelih, ki imajo poleg varovalne poudarjeno tudi zaščitno funkcijo, se izvaja tudi tehnične ukrepe, ki prispevajo k varovanju nižje ležečih objektov. Z aktivnim ukrepanjem se pospešuje take strukture in zgradbe gozdnih sestojev, ki so pomembne za krepitev varovalne in zaščitne funkcije gozda. Načrtovani ukrepi v varovalnih gozdovih so namenjeni ohranjanju in izboljševanju ugodnega stanja v pogledu stabilnosti pobočij, hudourniških strug in podorov. Ukrepa se prioritarno v gozdovih, kjer je poleg varovalne funkcije poudarjena še zaščitna funkcija in kjer so ti gozdovi na erozijskih in hudourniških območjih. V teh gozdovih naj se začnejo izvajati vsi ukrepi (glej usmeritve za to funkcijo), ki zmanjšujejo tveganja za naravne nevarnosti. Pomembno je vzdrževati ugodno stanje, odstranjevati staro in nevitarno drevje ter hitro sanirati posledice ujm. Ukrepanje je treba prilagoditi terenskim in rastiščnim razmeram ter prisotnosti naravnih nevarnosti.

SPODBUJA SE RAZGLASITEV MESTNIH IN PRIMESTNIH GOZDOV TER PRILAGOJENO GOSPODARJENJE V TEH GOZDOVIH

V mestnih in primestnih gozdovih, ki še nimajo urejenega statusa mestnih gozdov, se javna gozdarska služba aktivno vključuje v pripravo akta za razglasitev gozdov s posebnim namenom, v pripravo operativnih načrtov, če so ti predvideni z odlokom o gozdovih s posebnim namenom, ter sodeluje pri krepitvi prepoznavnosti pomena mestnih gozdov in spodbujanju odkupa. ZGS bo ozaveščal prebivalstvo o pomenu mestnih gozdov za kakovost bivanja, o primernem obnašanju in izvajanju aktivnosti v mestnih gozdovih.

Mestne in primestne gozdove se ohranja in se jih zavaruje pred krčivami. Iz mestnih občin z urejenim sistemom upravljanja mestnih gozdov (npr. Ljubljana, Celje) se prenaša dobra praksa na ostale občine, kjer se v okolici večjih mest nahajajo gozdovi s poudarjenimi socialnimi funkcijami. Tu gre za določitev gozdov s posebnim namenom, strategijo razvoja mestnih gozdov, operativne načrte ter za primere dobre prakse pri gospodarjenju s temi gozdovi in njihovem urejanju za zagotavljanje socialnih funkcij.

V mestnih in primestnih gozdovih naj se zagotavlja naslednje prioritete: zagotavljanje zdravega življenjskega okolja za meščane, zagotavljanje možnosti za oddih in rekreacijo, preživljanje prostega časa ter promocija trajnostnega turizma, zagotavljanje možnosti za vzgojo in izobraževanje, ohranjanje narave in kulturne dediščine, ustvarjanje spodbudnega okolja za lastnike gozdov in za trajnostno gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, spodbujanje krožnega gospodarstva, krepitev prepoznavnosti pomena mestnih gozdov in razvoj celovitega upravljanja.

Za uspešnejše upravljanje z mestnimi gozdovi je treba vzpostaviti participativno načrtovanje razvoja gozdov z vključevanjem različnih javnosti (uporabniki, potencialni uporabniki, lastniki, šolske skupine, lokalni politiki, nevladne organizacije, mnenjski voditelji), pomagati lastnikom gozdov pri gospodarjenju z gozdovi in organizirati lastnike za skupno gospodarjenje z gozdovi, koordinirati organizacijo izvedbe nujnih in potrebnih del v občinskih in državnih mestnih gozdovih ter izvajati monitoring mestnih gozdov: vplivi rekreacijske rabe, stanje sestojev in dreves ob urejenih gozdnih poteh z vidika zagotavljanja varnosti za obiskovalce, stanje rekreacijske infrastrukture in opreme.

ZA IZBOLJŠANJE GOSPODARJENJA Z ZASEBNIMI GOZDOVI JE TREBA INTENZIVIRAT KOMUNIKACIJO Z LASTNIKI GOZDOV

Za izboljšanje realizacije načrtovanih del v zasebnih gozdovih mora javna gozdarska služba intenzivirati komunikacijo z lastniki gozdov, izobraževalno dejavnost, obveščanje in ozaveščanje lastnikov. Ciljna publika so predvsem večji lastniki gozdov (>5ha), v nekaterih območjih tudi občine in agrarne skupnosti (npr. GGO Tolmin).

Okrepi se pomoč lastnikom pri medsebojnem sodelovanju in povezovanju, pri postopkih pridobivanja sredstev sofinanciranja za izvajanje del in nabave opreme ter pri sodelovanju z ostalimi institucijami. Lastnike je treba aktivneje vključiti v procese gozdarskega načrtovanja. Še

večji poudarek naj se da svetovanju in izobraževanju preko tečajev, delavnic, predavanj in prikazov dobre prakse. Lastnike gozdov je treba izobraževati in usposablјati tako na področju gojitvenih in varstvenih del kakor tudi sečnje in spravila lesa. Lastnike je treba seznaniti s pravili varnega dela v gozdu, s sodobnimi tehnologijami in sodobno opremo za delo v gozdu. Lastnike naj se vzpodbuja k povezovanju tako pri izvedbi del v gozdovih, kjer naj bo, predvsem na majhnih in razdrobljenih posestih in v okolici večjih mest, trend po večanju deleža del, ki jih izvedejo usposobljeni poklicni izvajalci, kot tudi k povezovanju v razne oblike društev, strojnih krožkov in podobno. Omogoči naj se zaposlitve in zaslužek ljudem na podeželju z delom v gozdovih in v dejavnostih, povezanih z lesom in gozdom.

3.1.5.3 USMERITVE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GLEDE NA POUJARJENE FUNKCIJE GOZDOV

Površine gozdov s poudarjenimi posameznimi funkcijami gozda po stopnjah poudarjenosti so navedene v Prilogi 24.

USMERITVE ZA FUNKCIJO VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV TER ZAŠČITNO FUNKCIJO

V varovalnih gozdovih je pri gospodarjenju treba upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, ki ga določajo Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom ter podrobnejše usmeritve za varovanje posameznih območij varovalnih gozdov, določenih z GGN GGE.

Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda pristojno ministrstvo.

V GGN GGO 2021–2030 so med usmeritvami za funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitno funkcijo upoštevane tudi usmeritve, ki izhajajo iz Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02 in naslednji) (ZV-1) in usmeritev DRSV, in sicer za ogrožena območja (poplavna, erozijska, plazljiva in plazovita območja).

Na erozijskih, plazljivih in poplavnih območjih naj se po ZV-1 pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor ter načrtovanju in umeščanju gozdnih prometnic na ogroženih območjih, kot so erozijska, plazljiva, plazovita in poplavna območja, upoštevajo veljavni predpisi s področja upravljanja z vodami in usmeritve DRSV.

V GGN GGO 2021–2030 so med usmeritve za varovalne in zaščitne gozdove vključene še naslednje smernice:

- obnovo gozdov na večjih strminah izvajati tako, da bo z naravnim pomlajevanjem zagotovljena stalna pokritost tal z naravno vegetacijo;
- gospodariti z daljšimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami kot so v ostalih rastiščno podobnih gozdovih;

- sečnje opraviti z namenom dolgoročnega povečanja stabilnosti teh sestojev. V primeru kritične stabilnosti odstraniti prestara drevesa in sanirati erozijska žarišča;
- minimalno posegati v sestoje na najstrmejših, termofilnih pobočjih. V najekstremnejših delih posegati samo v smislu saniranja ali preprečevanja izval in usadov;
- temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov;
- pospeševati rastišču in naravnim razmeram primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda ter hkrati pomeni glavni ukrep za reševanje povečanih tveganj zaradi klimatskih sprememb v teh gozdovih. Na obrežju rek zaradi erozije ob visokih vodah pospeševati drevesne in grmovne vrste, ki so primerne logom in dobravam;
- z zagotavljanjem in izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v zalednih območjih (nižje lesne zaloge in redno odstranjevanje težkega, nestabilnega ter odmrlega drevja) skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok;
- urejanje hudournikov in hudourniških zlivnih območij ni omejeno zgolj na struge vodotokov, ampak je usmerjeno v celovito urejanje prostora in preventivno protierozijsko ukrepanje v širšem zalednem območju hudourniškega območja;
- uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa;
- v varovalnih gozdovih, ki imajo hkrati tudi zaščitno funkcijo in so večinoma tudi požarno ogroženi, zgraditi oziroma vzdrževati protipožarne elemente (poti in preseke).

V gozdovih s poudarjeno zaščitno funkcijo:

- upoštevati v GGN GGO 2021–2030 zapisane usmeritve glede na različno vrsto prisotne naravne nevarnosti in z ukrepanjem ohranjati oziroma pospeševati strukturo gozda, ki glede na prisotno naravno nevarnost (padajoče kamenje, plazovi...) zagotavlja najbolj optimalno zaščito;
- po opravljeni sečnji in spravilu vzpostaviti gozdni red in sanirati vse nastale poškodbe na gozdnih prometnicah ter urediti njihovo odvodnjanje;
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi;
- čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojen infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.

USMERITVE ZA HIDROLOŠKO FUNKCIJO

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz ZV-1 in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN, ki jih je izdal DRSV in so v GGN GGO 2021–2030 upoštevane v poglavju 5.3.11 *Upravljanje z vodami*. Smernice za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so v GGN GGO 2021–2030 obravnavane v poglavju 5.3.10 *Varovalni in zaščitni gozdovi*. Usmeritve za pridobitev vodnega

sglasja in pravice graditi so navedene v poglavju 5.3.4 *Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa*.

V kartne prikaze območnega načrta je vključen prikaz: plazovitih in plazljivih območij, varstvenih območij in območij poplav ter potencialnih erozijskih območij. Ker so podlage za karte (z izjemo poplavnih in vodovarstvenih območij) izdelane v grobem merilu, so karte informativne.

Dodatno pri gospodarjenju z gozdovi na območjih s poudarjeno hidrološko funkcijo upoštevamo še:

- zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije, ustrezno razmerje razvojnih faz in ustvarjanje pogojev za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja;
- vzdrževati primerno stopnjo gozdnosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov;
- pospeševati rastišču primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje hidrološke funkcije;
- vzdrževati zgradbo gozdov, ki ugodno vpliva na odtok vode;
- omejiti posege na vodnih, priobalnih in vodovarstvenih območjih v skladu s predpisi o varstvu voda;
- prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila;
- prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev;
- takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju 1. stopnje poudarjenosti;
- uporabljati naravi prijazno tehnologijo in naravi neoporečne stroje;
- prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic;
- prilagoditi način skladiščenja in spravila lesa in ohranjati ustrezno širino vegetacije obvodnega pasu;
- preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati omejitve pri sečnji in spravilu za preprečevanje onesnaženja;
- vodne vire ter ostale večje objekte, povezane z vodami, vrisati v gojitvene načrte;
- vodne vire ter bližnjo okolico občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno;
- stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča ter vodovarstvena območja).

USMERITVE ZA FUNKCIJO OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst, ki jih je potrebno pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati in izhajajo iz Naravovarstvenih smernic za gozdnogospodarske načrte, ki jih pripravi ZRSVN. V GGN GGO 2021–2030 so vključene splošne usmeritve za območja Natura 2000 v poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* in podrobnejše usmeritve po upravljavskih conah v prilogah GGN GGO 2021–2030. Konkretno varstvene usmeritve po upravljavskih conah se v skladu z veljavnim PUN 2000 (2015–2020) smiselno vključijo v pripravo GGN GGE.

Upoštevajo pa se sledeče usmeritve:

- ohranjati in vzdrževati razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov, kot so gozdni robovi, jase, košenice, kali, luže, grmišča in manjšinski ekosistemi v gozdu;
- ohranjati gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko raznovrstnost, členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji;
- dele gozda, ki so pomemben življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, prepustiti naravnemu razvoju oziroma v njih ustrezno prilagojeno gospodariti;
- skrbeti za neokrnjen, razgiban gozdni rob, vzdrževati in ohranjati grmišča ter preprečevati zaraščanje in pogozdovanje obstoječih gozdnih jas;
- ohranjati naravno sestavo drevesnih vrst gozdnih združb, redke drevesne in grmovne vrste ter drevje posebnih oblik in varietet;
- v gospodarskih gozdovih vzpostaviti in ohranjati zadostni delež sestojev z odraslim drevjem;
- zagotavljati zadostno količino, prostorsko razporejenost in ustrezno strukturo odmrle biomase s puščanjem posameznih dreves ali skupin dreves;
- ohranjati in vzpostavljati mrežo ekocelic, kjer se sestoje prepušča naravnemu razvoju;
- ohranjati grmovni in zeliščni sloj;
- zagotavljati naravno obnovo gozdov;
- ohranjati gostoto populacij divjadi do meje, ki še omogoča naravno obnovo sestojev z vsemi rastišču primernimi vrstami;
- zagotoviti čim prejšnjo sanacijo poškodovanih sestojev;
- pri izvedbi sečnje izvajati popolni gozdni red in zagotoviti zaščito gozdnega robu;
- uporaba ustreznih spravilnih sredstev, ki imajo najmanjši negativni vpliv;
- izvajanje del v gozdovih prilagajati zahtevam živalskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih živalskih vrst (gnezdenje, poleganje mladičev, rukališča...);
- vnašanje neavtohtonih rastlinskih in živalskih vrst v gozdove ni dopustno;
- odstranjuje in omejuje se tujerodne vrste;
- prepovedana je uporaba gnojil, pesticidov in drugih vodnemu okolju škodljivih snovi;
- ohranjati mravljišča v naravnem stanju;
- v območjih redkih in ogroženih vrst čas in način gospodarjenja prilagoditi zahtevam vrst, ki tam prebivajo, in upoštevati obdobja neizvajanja sečnje ter prilagojenega gospodarjenja z gozdovi;
- izvaja se neposredni nadzor glede na vsebino Zakona o ohranjanju narave, vključno z določili, s katerimi se ureja vožnja z vozili v naravnem okolju;
- sodeluje se z ZRSVN, drugimi inštitucijami in organizacijami s področja varstva narave ter lastniki gozdov;
- ohranjanje površine varovalnih gozdov, določenih z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, zaradi izjemne poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

USMERITVE ZA KLIMATSKO FUNKCIJO

- ohranjanje in krepitev biološko pestrih, zdravih in stabilnih gozdov;
- pospeševati drevesne vrste, ki izkazujejo večjo odpornost proti neugodnim vremenskim dejavnikom, boleznim in onesnaženju;
- ohranjati vertikalno in horizontalno razslojenost;
- prepovedane so večjepovršinska oplodna sečnja in direktne premene;
- večji posegi v gozdni prostor, kot je krčenje gozdnih sestojev z namenom povečanja kmetijskih ali zazidalnih površin, niso dovoljeni;
- redno izvajati ukrepe varstva pred škodljivimi organizmi in boleznimi.

USMERITVE ZA HIGIENSKO-ZDRAVSTVENO FUNKCIJO

- priporočljivo je malopovršinsko gospodarjenje;
- ohranjati in pospeševati strukturno in vrstno pestrost ter pospeševati naravno drevesno sestavo;
- z izbiralnimi redčenji povečevati vitalnost ter stabilnost gozdov;
- vzdrževanje bujnega gozdnega robu in polnilnega sloja v okolici emisijskih virov in večjih naselij;
- spremljati zdravstveno stanje po posameznih drevesnih vrstah;
- prepovedane so večjepovršinske oplodnje in panjevske sečnja ter direktne premene.

USMERITVE ZA OBRAMBNO FUNKCIJO

- ukrepanje naj bo malopovršinsko, omejeno predvsem na sanitarno sečnjo;
- po izvajanju vojaških aktivnosti (vadba) naj ostane območje v prvotnem stanju, torej brez posegov v zemljišča;
- odstrani se vse odpadke, ki nastanejo med vajami. Dreves naj se ne poškoduje in trajno označuje;
- na območjih z visoko stopnjo požarne ogroženosti naj se v času razglašene visoke stopnje ogroženosti zaradi požarov ne izvaja vaj, ki bi lahko povzročile vžig;
- vaj naj se ne izvaja v času in na območju, ko bi vaje lahko vplivale na funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti ali na zagotavljanje hidrološke funkcije.

USMERITVE ZA REKREACIJSKO IN TURISTIČNO FUNKCIJO

- pospeševati raznodobno, malopovršinsko zgradbo sestojev;
- pospeševati drevesne in grmovne vrste, ki estetsko obogatijo krajino in ji dajo tipičen pečat;
- ohranjati zanimiva drevesa oz. skupine dreves in oblikovati pester gozd s spreminjajočo se obliko, zgradbo, barvo;
- izogibati se velikopovršinskemu posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm;
- zagotavljati čim pestrejšo strukturo rastišču primernih drevesnih in grmovnih vrst;

- pomlajevati postopno in na majhnih površinah;
- izvajati vedutno sečnjo;
- čas sečnje prilagoditi obisku v gozdu in izvajati različne preventivne ukrepe zaradi varnosti obiskovalcev;
- prioritetno izvajanje sanitarne sečnje na močno obiskanih območjih;
- v primeru del v gozdu je potrebno poskrbeti za varnost obiskovalcev, pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce o delih in poti za čas izvajanja del zapreti;
- uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravilu lesa;
- upoštevati rekreacijsko in turistično funkcijo pri načrtovanju gozdnih prometnic;
- skrbno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah;
- ohranjati posebnosti v gozdnem prostoru, ki so zanimive za obiskovalce;
- redno vzdrževati rekreacijsko infrastrukturo;
- obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreacijske infrastrukture;
- redna vzdrževalna dela infrastrukture in povečan strokovni nadzor;
- usmerjanje rekreacijske rabe na za to primerna območja in usmerjanje obiskovalcev na obstoječe poti;
- v gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo prilagoditi potek planinskih poti tako, da se ne bi zaradi obiskovalcev povečala erozija, in poti na strmih predelih ustrezno zaščititi;
- postavitev opozorilnih in obvestilnih tabel na območjih, kjer obiskane poti prečkajo erodibilna območja;
- označevati poti in atraktivne točke;
- sodelovanje javne gozdarske službe (ZGS) s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi.

USMERITVE ZA POUČNO FUNKCIJO

- pospeševati vitalnost, naravno sestavo, vrstno pestrost in ohranjati estetsko zanimiva drevesa ter grmovnice;
- ob učnih poteh izvajanje sadnje manjšinskih drevesnih vrst, ki popestrijo doživljanje gozda;
- z gozdom gospodariti malopovršinsko, z daljšo proizvodno dobo (a največ za 10 do 20 let);
- zaradi varnosti izvajati reden nadzor zdravstvenega stanja gozda in po potrebi izvesti sanitarno sečnjo;
- ob učnih poteh posekati vsa suha, nevarna drevesa in odstraniti suhe veje, ki lahko ogrožajo obiskovalce;
- na območju večjega obiska gozdov redno zagotavljati urejenost sečišč;
- zagotoviti stalno urejenost in prehodnost v gozdovih;
- po sečnji in spravilu zagotavljati urejenost sečišč in vzpostaviti prvotno stanje;
- v primeru gozdnih del poskrbeti za varnost obiskovalcev, pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce o delih in poti za čas izvajanja del zapreti;
- izboljšati možnosti za vzgojno-izobraževalne aktivnosti v gozdu;

- okrepiti sodelovanje med lokalnimi skupnostmi, lastniki gozdov, SIDG, ZGS in izobraževalnimi ustanovami;
- izvajati različne preventivne ukrepe zaradi varnosti obiskovalcev.

USMERITVE ZA RAZISKOVALNO FUNKCIJO

V gozdnih rezervatih veljajo splošne usmeritve za razglašene gozdne rezervate, ki jih določa Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom ločeno na režim, ki je lahko strožji ali blažji. Poleg teh usmeritev upoštevati še:

- ohranjati in/ali povečati obseg raziskovalnih ploskev in dejavnosti v različnih sestojnih tipih, območjih ali nadaljevati z začetimi raziskavami;
- načrtno spremljati stanje razvoja sestojev v gozdnih rezervatih;
- dostopne poti do rezervata je potrebno načrtovati tako, da je vpliv na razvojne procese kar najmanjši;
- dosledno upoštevati varstveni pas okoli rezervata pri gospodarjenju ter gradnji vlak in cest v sosednjih gozdovih;
- zagotoviti označitev in vzdrževanje označb mej rezervatov, morebitnih učnih poti in informacijske infrastrukture;
- spremljati obisk gozdnih rezervatov;
- ustvariti javno dostopno zbirko in evidenco zunanjih raziskav, ki se izvajajo ali so se izvedle v gozdnih rezervatih;
- izvajati proaktiven program sodelovanja z znanstveno-raziskovalnimi institucijami;
- za potrebe raziskovanja znotraj gozdnih rezervatov s strogim in blažjim varstvenim režimom določiti ploskve, kjer se lahko raziskave opravljajo;
- v primeru stalnih raziskovalnih ploskev navesti usmeritve za gospodarjenje.

USMERITVE ZA FUNKCIJO VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Usmeritve za funkcijo varovanja naravnih vrednot izhajajo iz Naravovarstvenih smernic, ki jih je ZGS prejel od ZRSVN ob pripravi območnih načrtov. V GGN GGO 2021–2030 so v poglavju 5.3.7 *Usmeritve za varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave* navedene Splošne usmeritve za varstvo naravnih vrednot glede na zvrsti, v GGN GGE pa se smernice konkretizirajo.

USMERITVE ZA FUNKCIJO VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Usmeritve za funkcijo varovanja kulturne dediščine izhajajo iz smernic, ki jih je ZGS prejel od ZVKDS ob pripravi območnih načrtov. V GGN GGO 2021–2030 so v poglavju 5.3.8 *Varstvo kulturne dediščine* navedene Splošne kulturno varstvene usmeritve in dodatni režimi. V GGN GGE pa se usmeritve konkretizirajo.

USMERITVE ZA ESTETSKO FUNKCIJO

- ohranjati strukture gozdnega drevja, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine;
- pospeševati estetsko zanimive drevesne vrste;

- zagotavljati zgradbo gozdnih sestojev, ki ima večjo estetsko privlačnost;
- obnovo temeljiti na naravnemu pomlajevanju in ukrepih na manjših površinah;
- izvajati vedutno sečnjo;
- z gozdnimi prometnicami se izogibati gozdnim otokom, omejkom, obvodni vegetaciji vzdolž strug vodotokov in posameznim drevesom ter skupinam drevoja in grmičevja v gozdnem prostoru in izven gozda, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine;
- ohranjati zanimivosti v gozdnem prostoru.

USMERITVE ZA LESNOPROIZVODNO FUNKCIJO

Za krepitev lesnoproizvodne funkcije gozdov je treba dosledno upoštevati gozdnogojitvene usmeritve in izvrševati ukrepe, zapisane v usmeritvah za gospodarjenje z gozdovi.

USMERITVE ZA FUNKCIJO PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

- ohranjati izbrane semenske sestoje oziroma izbrana semenska drevesa znotraj sestoja;
- z ukrepi pospeševati proizvodnjo kvalitetnega semena;
- pri sečnji in izdelavi ter spravilu preprečiti poškodbe izbranih semenskih dreves;
- podrobnejše usmeritve za delo s semenskimi objekti so navedene v GGN GGO 2021–2030 v poglavju 5.3.5 *Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala*;
- pospeševati in zagotavljati varstvo zdravih in vitalnih dreves medonosnih vrst;
- saditi drevesa medonosnih vrst;
- načrtno postavljati čebelnjake na ustrezna mesta;
- ohranjati in pospeševati drevesne vrste, katerih dele se izkorišča kot druge gozdne dobrine (npr. kostanj, robinija);
- ohranjati in pospeševati druge vrste, katerih dele se izkorišča kot druge gozdne dobrine (npr. gobe, borovnice);
- prilagoditi čas sečnje in spravila proizvodnji nelesnih gozdnih proizvodov;
- usmerjati in izobraževati javnosti o pravilih pridobivanja drugih gozdnih dobrin;
- izvajati nadzor.

USMERITVE ZA LOVNOGOSPODARSKO FUNKCIJO

Usmeritve za lovnogospodarsko funkcijo so podrobneje navedene v GGN GGO 2021–2030 v poglavju 5.3.3 *Usklajevanje odnosov med gozdom in prstoživečimi živalmi*. Pri načrtovanju in izvedbi del za krepitev lovno gospodarske funkcije naj se upošteva tudi usmeritve za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

ODNOSI MED FUNKCIJAMI

Funkcije so v medsebojnih odnosih, med seboj so lahko kompatibilne, nevtralne, izključujoče ali konkurenčne.

- kompatibilni odnos; je najpogostejši (Slika 2). S pospeševanjem določene funkcije gozda ugodno vplivamo tudi na druge funkcije gozda. Na primer, krepitev varovalnih učinkov gozda praviloma ugodno vpliva tudi na druge, predvsem ekološke funkcije gozda (hidrološka, biotopska, klimatska). Pospeševanje estetske funkcije praviloma izboljšuje turistično in rekreativno funkcijo gozdov. Na splošno med funkcijami prevladuje kompatibilni odnos, to pomeni, da lahko s smiselno izbranimi ukrepi hkrati uresničujemo različne cilje gospodarjenja;
- nevtralni odnos; pospeševanje določene funkcije gozda ne vpliva na druge učinke ali rabe gozda. Največkrat nevtralni (ali pa tudi kompatibilni) odnos vidimo pri funkcijah, ki jih gozd zagotavlja že samo s svojim obstojem (npr. estetska, higiensko-zdravstvena, klimatska), saj za omenjene funkcije posebni ukrepi večinoma niso nujno potrebni.
- izključujoč odnos; pomeni, da določena raba gozda izključuje drugo rabo gozda. Takšen primer so gozdni rezervati, v katerih je prepovedana lesnoproizvodna raba gozdov. Podobno je izključujoč odnos med obrambno funkcijo in večino socialnih in proizvodnih funkcij, saj so druge rabe na obrambnih območjih vsaj začasno prepovedane. Izključujoč odnos je tudi med lovnogospodarsko in večino socialnih funkcij, saj je za pospeševanje lovnogospodarske funkcije zaželen čim manjši obisk v gozdovih ter v zvezi z njim povezane aktivnosti.
- konkurenčni odnos; pomeni, da s pospeševanjem določene funkcije gozda zmanjšamo druge učinke gozda ali primernost gozdnega prostora za drugo rabo. Primer za to je lahko vpliv poudarjene lovnogospodarske funkcije (velike gostote populacij parkljarjev) na lesnoproizvodno funkcijo gozdov. Prav tako lahko ukrepi za pospeševanje rekreacijske in turistične funkcije (npr. povišana gostota poti, velik obisk, načrtovanje nove infrastrukture) negativno delujejo na zagotavljanje varovalnih učinkov gozdov. Z večino funkcij je konkurenčno pospeševanje lesnoproizvodne funkcije, saj ukrepi, običajno povezani z izvedbo sečnje in spravila, močno vplivajo na uresničevanje drugih funkcij (npr. če čas sečnje ni usklajen z obdobjem gnezdenja, če spravilo poteka po rekreacijskih poteh).

Pregled odnosov med funkcijami je načrtovalcem v pomoč, ko v GGN GGO 2021–2030 določajo območja nesoglasij ter načrtujejo usmeritve za njihovo usklajevanje. GGN GGO 2021–2030 za območja, kjer so pomembne različne funkcije, ki med seboj niso kompatibilne, temveč so konkurenčne, izpostavljajo posebne usmeritve za preprečevanje negativnih vplivov; primer je na primer načrtovanje ukrepov za pospeševanje rekreacije in turizma, ki zagotavljajo zaščito gozdnih rastišč in tal, s čimer se ohranja tudi varovalna funkcija gozdov. Za funkcije, ki so izključujoče, pa GGN GGO 2021–2030 v okviru načrtovanja trajnostne rabe gozdnega prostora določene rabe preusmerja oziroma izpostavlja prioritete v gozdnem prostoru. Določanje odnosov med funkcijami je namenjeno prepoznavanju tveganj, zato smo pri pripravi shematskega prikaza odnosov med funkcijami za posamezno kombinacijo funkcij upoštevali najslabši možni scenarij. To pomeni, da sta lahko funkciji npr. večinoma kompatibilni, v najslabšem primeru pa konkurenčni in je v preglednici prikazan konkurenčen odnos (npr. odnos med funkcijo varovanja kulturne dediščine in rekreacijsko funkcijo).

Funkcije	V	H	B	K	Z	HZ	O	Re	T	P	R	VND	VKD	E	L	DGD
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev (V)																
Hidrološka (H)	komp.															
Biotopska (B)	komp.	komp.														
Klimatska (K)	komp.	komp.	komp.													
Zaščitna (Z)	komp.	komp.	komp.	komp.												
Higiensko-zdravstvena (HZ)	komp.	komp.	komp.	komp.	komp.											
Obrambna (O)	nevtr.	konku.	konku.	nevtr.	nevtr.	nevtr.										
Rekreacijska (Re)	konku.	konku.	konku.	komp.	konku.	komp.	izključ.									
Turistična (T)	konku.	konku.	konku.	komp.	konku.	komp.	izključ.	komp.								
Poučna (P)	nevtr.	nevtr.	komp.	nevtr.	nevtr.	nevtr.	izključ.	komp.	komp.							
Raziskovalna (R)	komp.	nevtr.	komp.	nevtr.	nevtr.	nevtr.	izključ.	izključ.	izključ.	komp.						
Varovanje naravnih vrednot (VND)	komp.	komp.	komp.	komp.	komp.	komp.	izključ.	konku.	konku.	komp.	komp.					
Varovanje kulturne dediščine (VKD)	komp.	komp.	nevtr.	nevtr.	nevtr.	nevtr.	izključ.	konku.	komp.	komp.	komp.	komp.				
Estetska (E)	nevtr.	komp.	komp.	komp.	nevtr.	komp.	konku.	komp.	komp.	komp.	komp.	komp.	komp.			
Lesnoproizvodna (L)	konku.	konku.	konku.	komp.	konku.	komp.	konku.	konku.	konku.	konku.	izključ.	konku.	konku.	konku.		
Pridobivanje drugih gozdnih dobrin (DGD)	nevtr.	nevtr.	konku.	nevtr.	nevtr.	nevtr.	izključ.	komp.	komp.	nevtr.	izključ.	konku.	nevtr.	nevtr.	konku.	
Lovnogospodarska (LOV)	nevtr.	nevtr.	konku.	nevtr.	nevtr.	nevtr.	konku.	konku.	konku.	konku.	izključ.	konku.	nevtr.	nevtr.	konku.	konku.

Slika 2: Shematski prikaz odnosov med funkcijami (komp-kompatibilni odnos; nevtr-nevtralni odnos; konku-konkurenčni odnos; izključ-izključujoči odnos)

3.1.5.4 UKREPI

MOŽNI POSEK

Možni posek (največja količina drevja v bruto m³, ki jo sme posekati lastnik gozda) za prihodnje ureditveno obdobje na ravni Slovenije znaša 75.771.000 m³ (Preglednica 13). V prejšnjem obdobju je možni posek znašal 65.488.284 m³, dejansko realiziranega poseka pa je bilo 77 % možnega poseka.

Višino možnega poseka se določi glede na sedanje stanje gozdnih sestojev, preteklo gospodarjenje, opredeljene strategije in gozdnogospodarske cilje. Posek je višji kot v preteklem obdobju predvsem zaradi presežka starejših sestojev, 77 % realizacije v preteklem načrtu načrtovanega možnega poseka in zagotavljanja stabilnosti sestojev pred naravnimi ujmami. Na višino možnega poseka močno vpliva neugodna drevesna sestava (razmerje iglavci – listavci) zaradi pospeševanja smreke v preteklosti, kar je še posebej problematično v predelih, ki so podvrženi ujmam. V vseh predelih je potrebno s posekom vzdrževati stabilnost gozdov. Možni posek znaša v povprečju 86 % prirastka oz. 21 % lesne zaloge. Pri iglavcih znaša 90,1 % prirastka in variira med 71 in 121 % prirastka, pri listavcih pa 83 % prirastka in variira med 57 in 95 % prirastka.

V večini Slovenije je predvidena zmerna akumulacija prirastka, ki med GGO variira med 5 in 23 % prirastka. Z akumulacijo lesne zaloge se (do neke mere) krepi sposobnost gozda za vezavo in skladiščenje ogljika. Na teh območjih se ohranja varovalni potencial gozda, prilagodi se

gospodarjenje, spremlja se zdravstveno stanje in z ustreznimi ukrepi varuje tla. Zmerna akumulacija lesnih zalog na ravni države sledi zahtevam LULUCF in ciljem dolgoročne podnebne strategije Slovenije 2050 (DPS2050) ter celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN).

V predelih ranljivih, nestabilnih gozdov, ki so pogosto podvrženi ekstremnim dogodkom in ujmam, je predviden višji možni poseki z namenom izboljšanja razmerja drevesnih vrst, zgradbe sestojev in stabilnosti gozdov. V nekaterih delih Slovenije je bil v gozdovih z močno spremenjeno ali izmenjano drevesno sestavo predvsem v monokulturah smreke v nižinskih predelih (GGO Kranj) oziroma bora (Kraško GGO) predviden višji možni posek iglavcev. V GGO Postojna je višji možni posek načrtovan z namenom pospešitve obnove poškodovanih gozdov in izboljšanja stabilnosti sestojev. Sanacija poškodovanih gozdov po naravnih ujmah ima prednost pred redno sečnjo.

Preglednica 13: Načrtovan možni posek za celotno Slovenijo (možni posek po GGO je v Prilogi 2)

SKUPAJ	v m ³	Posek		
		m ³ na ha, leto	% od LZ	% od P
Iglavci	34.216.000	2,9	21,6	90,1
Listavci	41.554.000	3,5	20,9	83,1
Skupaj	75.771.000	6,4	21,2	86,1

GOZDNOGOJITVENA IN VARSTVENA DELA

Okvirne potrebe po gojitvenih, varstvenih in ostalih delih so določene v minimalnem in optimalnem obsegu. Minimalni obseg del vključuje dela, ki omogočajo nemoteno obnovo gozda, znatno zmanjšujejo ogroženost sestojev in so zelo pomembna za krepitev biološke pestrosti in zdravja gozda oziroma za dolgoročno stabilnost gozdnih sestojev in se nanašajo na trenutno stanje mladja. Minimalni obseg del je izjemnega pomena za prilagajanje gozdov na podnebne spremembe. Optimalni obseg del zajema minimalni obseg del, dodatno povečan za dela, ki prispevajo k izboljšanju kakovosti sestojev na rastiščih in v sestojih, kjer lahko pričakujemo prav dobro in odlično kakovost, ter dodatna dela za krepitev drugih funkcij. Optimalen obseg je možno izvesti le ob dobrem sodelovanju z lastniki in z razpoložljivimi sredstvi za sofinanciranje vlaganj v gozdove iz državnega proračuna del. V splošnem je realizacija del odvisna od višine razpoložljivih proračunskih sredstev za financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove, od pripravljenosti lastnikov gozdov za izvedbo teh del in od prioritete nege gozdov, ki jih določajo v glavnem nepredvideni dogodki v gozdovih, kot so naravne ujme.

Pri sonaravnem usmerjanju razvoja gozdov se izkorišča vse možnosti za obnovo gozdov po naravni poti, ki zagotavlja stabilnost bodočih gozdnih sestojev, njihovo biotsko in genetsko pestrost in se prilagaja spreminjajočim se rastiščnim razmeram zaradi posledic podnebnih sprememb. V Sloveniji se v prihodnjem obdobju predvideva minimalna obnova na 20.119 ha ter optimalna na 40.805 ha.

Minimalni in optimalni obseg nege smo določili na podlagi zgradbe sestojev, pri čemer smo upoštevali posamezne razvojne faze mladovij, sestojne zasnove, sklep in dosedanje negovanost. Načrtovana dela omogočajo nemoteno obnovo gozda, znatno zmanjšujejo ogroženost sestojev ter so zelo pomembna za krepitev biološke pestrosti in zdravja gozda oz. dolgoročne stabilnosti gozdnih sestojev. Pri negi smo za optimalen obseg upoštevali obstoječo površino mladja in površino sestojev v obnovi z bogato in dobro zasnovo (kjer naj bi bil narejen končni posek). Na ravni Slovenije je tako optimalen obseg nege predviden na 134.488 ha, minimalen obseg pa znaša 64.274 ha (Preglednica 14).

Varstvo temelji na preventivi. Obseg ukrepov se določi glede na preteklo obdobje. Posek ima velik vpliv v nekaterih delih Slovenije zaradi prenamnožitve podlubnikov in drugih ekstremnih dogodkov v prejšnjem načrtovalnem obdobju. Predvideva se minimalno 112.010 dni ukrepov oziroma v povečanem obsegu 158.256 dni.

Nega habitatov obsega biomeliorativna dela, vzdrževanje vodotokov, kalov, košnja jas oziroma lazov, vzdrževanje grmišč. Pri negi habitatov se optimalen obseg določi glede na obstoječe GGN GGE in za prihodnje obdobje znaša 38.690 dni, minimalen obseg pa se določi glede na dosedanje izvajanje teh del in znaša za prihodnje obdobje 22.910 dni. Med dela za nego habitatov ni zajet ukrep naravni razvoj biotopov (ekocelice). Obseg izločitve ekocelic se opredeli na podlagi ciljev, zapisanih v PUN 2000, in na podlagi usklajevanja naravovarstvenih smernic za GGN GGE.

Preglednica 14: Skupni obseg načrtovanih gojitvenih in varstvenih del (obseg po GGO je v Prilogi 3)

	Skupina del	Enota	Skupaj	
			minimalno	optimalno
SKUPAJ	Obnova	ha	20.119	40.805
	Nega	ha	64.274	134.488
	Varstvo	dni	112.010	158.256
	Nega habitatov	dni	22.910	38.690

GRADNJA GOZDNIH PROMETNIC

Temeljna usmeritev za nadaljnje odpiranje gozdov z gozdnimi cestami so pomanjkljivo odprti predeli, določeni na podlagi metodologije Krča in Beguša (2013). To so s cestami pomanjkljivo odprte površine večnamenskih gozdov v velikosti nad 30 ha, kjer je rastiščni koeficient vsaj 5 ali več. Na podlagi strokovne presoje, predvidenega poseka, predvidenih gojitvenih in varstvenih del in potencialno ogroženih območij zaradi naravnih nevarnosti so po prioriteti okvirno izločeni pomanjkljivo odprti predeli, na katerih je v naslednjem desetletju predvidena gradnja 709 km gozdnih cest (Preglednica 15). Gradnje gozdnih cest so mogoče tudi v drugih gozdovih, zlasti v primeru povezovalnih cest v smislu skrajševanja prevoza, gradnje in rekonstrukcije poljskih in gozdnih poti iz naselij v gozdove, premika gozdarskega prometa iz naselij (gozdne ceste se direktno poveže na javne ceste) ter gradnje krajših odcepov, ki bodo omogočili umik gozdne

proizvodnje z javnih cest, pri čemer pa je nujno potrebno upoštevati omejitve, ki izhajajo iz različnih varovanih, varstvenih ali ogroženih območij.

Ob načrtovanju in umeščanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja, pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po ZV-1. Z gozdnimi cestami pomanjkljivo odprte predele, ki bi jih bilo z gozdarskega vidika treba odpreti v naslednjem desetletju, se v besedilu in karti zasnove gozdne infrastrukture deli na tiste, na katerih je gradnja gozdnih cest z okoljskega vidika sprejemljiva, ter tiste, kjer so pri gradnji omejitve z vidika funkcij gozdov. Na slednjih je treba pri načrtovanju odpiranja predhodno pridobiti različna mnenja (DRSV, ZRSVN, ZVKDS...), kar se rešuje na podrobnejših ravneh načrtovanja.

Pri načrtovanju gozdnih vlak prednostno obravnavamo pomanjkljivo odprte predele z gozdnimi vlakami (dosežena gostota gozdnih vlak manj kot 50 m/ha je v kraškem, gričevnatem oziroma alpskem svetu) z izjemo tipičnih terenov za spravilo po zraku (žično spravilo), kjer se načrtujejo le najnujnejše vlake (priprava dostopa za stojišča in trase žičnic). Omrežja gozdnih vlak je potrebno zgoščevati na predelih z nevarnim ročnim in kombiniranim spravilom. Pri daljših pravilnih razdaljah mora biti poudarek na rekonstrukciji obstoječih vlak s ciljem omogočanja spravila lesa po kolesih.

Preglednica 15: Okvirne načrtovane dolžine gozdnih prometnic (prikaz po GGO je v Prilogi 4)

GGO	Gradnja gozdnih cest (km)		Gradnja gozdnih vlak (km)		Gradnja protipožarnih presek (km)	
	Za optimalno odprtost	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju	Za optimalno odprtost	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju	Za optimalno odprtost	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju
Skupaj	2.217	709	14.521	4.401	252	106

3.2 POTREBE PO NARAVNIH VIRIH IN PREDVIDENE EMISIJE, ODPADKI TER RAVNANJA Z NJIMI

V okviru 14 GGN GGO 2021–2030 je predvidena izgradnja skupno 709 km gozdnih cest, 4.401 km gozdnih vlak ter 106 km protipožarnih presek. Zato lahko pričakujemo tudi povečevanje potreb po mineralnih surovinah za potrebe gradnje. Posredno se bo na območju cest, vlak in presek zmanjšala gozdatost, kar bo zmanjšalo količino gozda kot naravnega vira.

V okviru GGN GGO 2021–2030 ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi povzročila dodatne trajne emisije ali odpadne vode. Ob izgradnji gozdnih prometnic bodo nastale večje količine odpadne zemljine, ki jo bodo izvajalci odložili v skladu s področno zakonodajo.

4 PODATKI O STANJU OKOLJA

4.1 STANJE OKOLJA¹

4.1.1 NARAVNI VIRI

Podatki o gozdovih s kartografskim prikazom, ki se zbirajo ob izdelavi gozdnogospodarskih načrtov enot in se redno dopolnjujejo, so javno dostopni na pregledovalniku ZGS (<https://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>).

V nadaljevanju so povzeti kazalniki, ki so pomembni z vidika celovite presoje vplivov na okolje.

4.1.1.1 TLA IN RABA PROSTORA

ONESNAŽENJE TAL

Po Zakonu o gozdovih je uporaba kemičnih sredstev v gozdu prepovedana, izjema so atestirana kemična sredstva, ki ne ogrožajo biotskega ravnovesja, za zaščito gozdnega mladja pred divjadjo in za zatiranje prenamnoženih populacij žuželk, ki jih ni mogoče drugače številčno zmanjšati, ter za zatiranje boleznih gozdnega drevja, ki lahko ogrozijo gozd.

Pri sečnji in spravilu v gozdovih se uporabljajo okolju prijazne tehnologije. Še posebej strogi so kriteriji na območjih hidrološke funkcije 1. stopnje, kjer je treba preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati usmeritve, zapisane v GGN GGO 2021–2030 v poglavju 5.3.11 *Upravljanje z vodami*.

EROZIJA TAL

Gozdovi so lahko zelo pomemben dejavnik pri preprečevanju erozije tal, zato so gozdne površine na strmih, erodibilnih območjih opredeljene kot gozdovi s funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (pogosto z Uredbo razglašeni kot varovalni gozd). Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (v nadaljevanju varovalna funkcija) pomeni varovanje rastišča in njegove okolice pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov, zlasti zagotavljanje (ohranjanje) odpornosti tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečevanje razvoja (pojavljanja) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečevanje poglobljanja pobočnih jarkov; preprečevanje premeščanja naplavin; zadrževanje drobnega plovnega materiala; ohranjanje rodovitnosti gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na gornji gozdni meji, na poplavnih, erozijskih, plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh. Glede na

---

¹ Grafični podatki o varstvenih, varovanih in zavarovanih območjih so prikazani v Kartografskih prilogah.

rastišče in naklone se v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo določijo območja s 1. in 2. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije.

V gozdovih je 247.913 ha območij s 1. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije (od tega 98.829 ha razglašeni varovalni gozdovi) ter 233.344 ha območij z 2. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije. Največ teh območij je v GGO Tolmin, Ljubljana in Bled. Površina razglašeni varovalni gozdovi se je v zadnjih 10 letih zmanjšala za 420 ha. Površina območij s 1. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije se je v zadnjih 10 letih povečala iz 15,4 % gozdnega prostora na 20,1 % gozdnega prostora, površina območij z 2. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije pa zmanjšala iz 24,9 % gozdnega prostora na 18,9 % gozdnega prostora. Glavni razlogi za spremembe so uskladitev mej varovalni gozdovi z gozdom, z občinskimi prostorskimi načrti oz. digitalnim katastrskim načrtom (DKN), predvsem pa preveritve kriterijev o izpolnjevanju pogojev za kategorijo varovalni gozd na podlagi novih razpoložljivih podatkov.

DEGRADACIJA TAL OZ. ZBITOST TAL

Gozdna tla dajejo fizično oporo rastlinam in živalstvu, zagotavljajo zatočišče, preskrbo s hranili in vodo, omogočajo številne ekosistemske funkcije, ki so pomembne tako za rastlinski in živalski svet kot za človeka. Uporaba sodobnih tehnologij (strojna sečnja oziroma težki stroji za spravilo lesa) v gozdarstvu lahko vpliva na degradacijo tal, najpogosteje na zbitost tal. Velika večina strojne sečnje se izvaja ob sanitarnih sečnjah (sanacija vetrolomov, snegolomov in sledečih gradacij podlubnikov). Omejitev uporabe je predvsem ustrezna nosilnost tal, da se prepreči degradacijo in poškodbe, oziroma delo v ustreznih vremenskih razmerah (zmrznjena tla) in ustrezno vitkostno razmerje (predvsem mlajših sestojev), da se ne poruši stabilnost sestojev.

Ocena površin potencialno primernih terenov za uporabo sodobnih tehnologij oz. za strojno sečnjo po GGN GGO 2021–2030 na ravni Slovenije znaša okoli 160.000 ha oziroma nekaj manj kot 14 % površine gozdov (Preglednica 16). Največji delež površin, primernih za uporabo sodobnih tehnologij, je v GGO Murska Sobota, z bistveno nižjim deležem pa sledijo GGO Maribor, Novo mesto, Bled in Kranj. Najmanj primernih terenov je zaradi zaostrenih terenskih razmer v GGO Nazarje in Tolmin.

Preglednica 16: Površine gozdov, primerne za strojno sečnjo (prikaz po GGO je v Prilogi 5)

	Površina strojne sečnje ha	Površina %
Skupaj	160.468	14

4.1.1.2 GOZD

Obstaja zelo dolg niz podatkov o površini gozdov, ki sega vse do leta 1875, ko je bilo na območju današnje Slovenije le 36 % gozda. Površina gozdov se na ravni Slovenije po več kot 140 letih ne povečuje več. Gozd prekriva 58 % površine Slovenije. Po letu 2008 je prišlo do spremenjene zakonsko določene interpretacije gozda in posledično do izločitve površin rušja iz gozda. Zato se

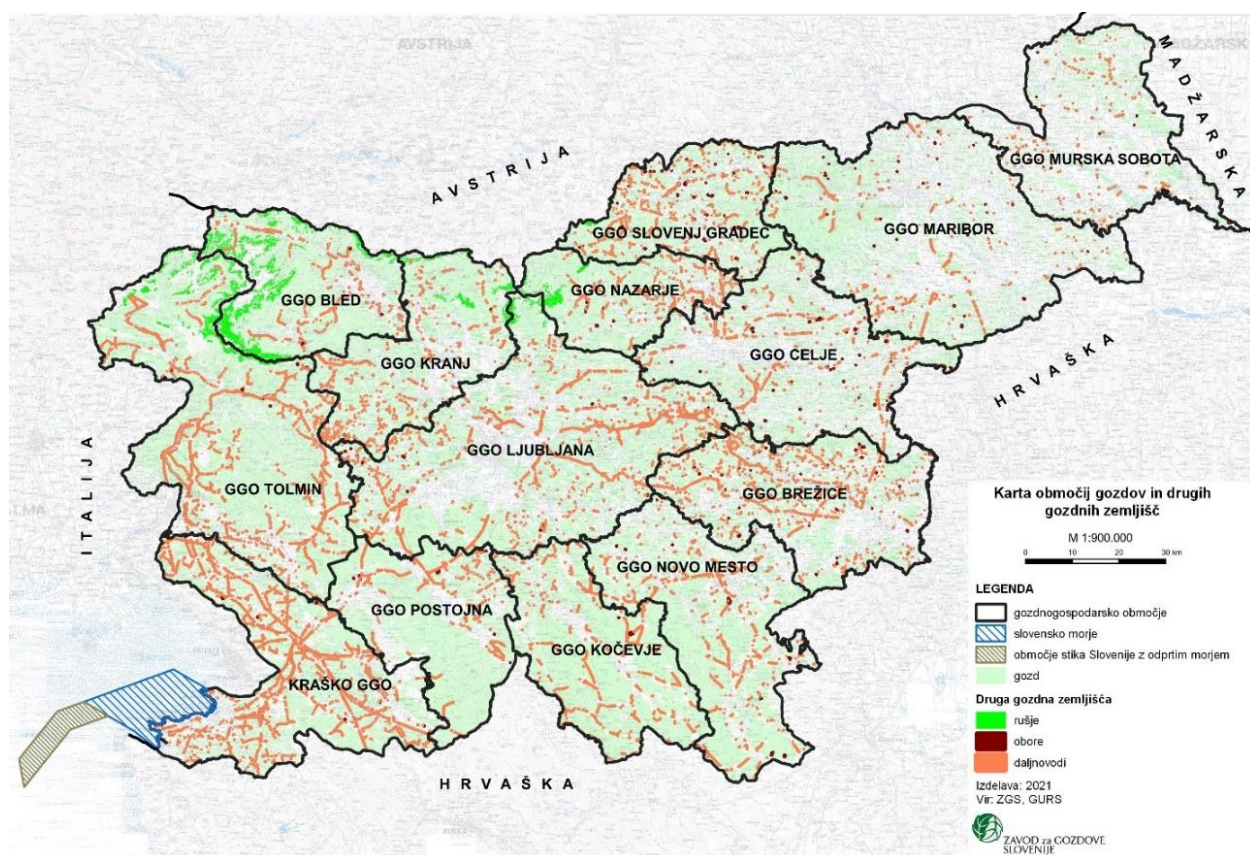
je površina gozda nekoliko zmanjšala, medtem ko ostaja skupna površina gozda in drugih gozdnih zemljišč, ki so z gozdom funkcionalno povezana, enaka. To je bil glavni razlog pri zmanjšanju površine v GGO Tolmin, Bled in Nazarje. Na drugi strani pa se je površina zaradi zaraščanja najbolj povečala v Kraškem GGO (+2,8 %).

Delež gozda je najmanjši v ravninskem severovzhodnem delu Slovenije (30 %), največji pa v območjih Dinaridov (do 79 %), Julijskih Alp ter Kamniško-Savinjskih Alp (Slika 3).

Preglednica 17: Površine gozda v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 6)

GGO	Površina gozda (ha)		Delež gozda
	2011	2020	2020
Skupaj	1.179.329	1.176.173	58

Skupna površina gozda je 1.176.173 ha (Preglednica 17). Površina gospodarskih gozdov (večnamenski gozdovi in gozdovi s posebnim namenom, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni) meri 1.067.919 ha, varovalnih gozdov je 98.829 ha in gozdnih rezervatov 9.426 ha. Površina gozda skupaj z drugimi gozdnimi zemljišči (rušje, površine pod daljnovodi, obore) in negozdnimi zemljišči, ki so z gozdom funkcionalno povezani, predstavlja gozdni prostor, ki znaša 1.235.015 ha, kar je 60,9 % celotne površine v Sloveniji.

Slika 3: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč

4.1.1.3 KRČITVE

V slovenskem prostoru sta prisotna dva nasprotujoča si procesa, ki pa sta prostorsko ločena. To sta nadaljevanje zaraščanja v odmaknjenih in za kmetijsko pridelavo manj primernih območjih ter veliki pritiski na gozd in gozdni prostor v primestnih območjih in v območjih intenzivnega kmetijstva. Kljub temu obseg krčitev gozdov ostaja relativno majhen. Giblje se od 350–550 ha/leto in tako ne predstavlja bistvenega dejavnika pri spremembah gozdnatosti. V obdobju 2011–2020 se je tako na ravni Slovenije skupno izkrčilo nekaj več kot 5.000 ha gozdov. Med vzroki za krčitve je ponovno vzpostavljanje nekdanjih kmetijskih površin glavni dejavnik in predstavlja 70 % vseh krčitev (Preglednica 18). Nekaj več kot 10 % krčitev je posledica urbanizacije. Površina gozdov, izkrčenih zaradi urbanizacije, na ravni Slovenije ni velika, predstavlja pa pomemben delež (preko 20 %) krčitev v bolj urbanih okoljih (npr. območja okrog Ljubljane, Kranja in Novega mesta).

Pri izdaji soglasij za posege v gozd in gozdni prostor se sledi usmeritvi ohranjanja ekoloških in socialnih funkcij in drugih javnih interesov. V preteklem obdobju ne beležimo večjih posegov, ki bi bistveno negativno vplivali na večje komplekse gozdov. Ti ostajajo bolj ali manj sklenjeni tako, da se je celotna gozdna krajina ohranila.

Preglednica 18: Krčitve gozdov (v ha) v obdobju 2011–2020 po namenu (prikaz po GGO je v Prilogi 7)

Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	Skupaj
613	455	3.367	321	173	150	5.081

LESNA ZALOGA IN PRIRASTEK

Lesno zalogo definiramo kot količino lesa stoječega drevja, s skorjo, nad meritvenim pragom (10 cm) na določeni površini, običajno izraženo v kubičnih metrih na hektar. Lesna zaloga je eden od temeljnih kazalnikov ocene zagotavljanja trajnosti gozdnih virov. Prirastek pa opredelimo kot količino lesa sestoja, ki se poveča zaradi rasti v določenem časovnem obdobju in se izraža s kubičnimi metri lesa oziroma kubičnimi metri na hektar.

Preglednica 19: Lesna zaloga gozdov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 8)

GGO	Lesna zaloga 2011 (m ³)			Lesna zaloga 2020 (m ³)			Lesna zaloga 2020 (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Skupaj	153.821.422	177.520.872	331.342.294	158.486.430	198.513.661	357.000.091	135	169	304

Gozdovi se z vidika lesnih zalog in prirastka krepijo. Lesna zaloga se je v zadnjih 70 letih povečala za 2,5 krat. Krepitev lesne zaloge je med drugim posledica načrtnega gospodarjenja z gozdovi, ko se zmerno in selektivno akumulira prirastek. Lesna zaloga gozdov v Sloveniji znaša 357 mio m³ oziroma 304 m³/ha (Preglednica 19).

Preglednica 20: Prirastek gozdov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 9)

GGO	Prirastek 2011 (m ³)			Prirastek 2020 (m ³)			Prirastek 2020 (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Skupaj	3.625.082	4.640.803	8.265.886	3.797.176	4.999.165	8.796.341	3,2	4,3	7,5

Letni prirastek znaša 8,8 mio m³ lesa oziroma 7,5 m³/ha (Preglednica 20). Lesna zaloga se približuje optimalni, ki po NGP znaša 320–330 m³/ha in pomeni številko, ob kateri bi bila proizvodna sposobnost rastišč popolnoma izkoriščena.

Višina lesne zaloge gozdnih sestojev (in tudi njene spremembe) se pomembno razlikuje med različnimi gozdnimi predeli (od 168 m³/ha na območju Krasa do 391 m³/ha na Koroškem (območje Slovenj Gradca)). Različna je tudi višina lesne zaloge med lastniškimi kategorijami. Najvišjo lesno zalogo imajo državni gozdovi, najnižjo pa gozdovi lokalnih skupnosti.

4.1.1.4 DREVESNA SESTAVA

Med drevesnimi vrstami v lesni zalogi prevladujeta bukev (32,9 %) ter smreka (30,1 %) (Preglednica 21). Sledijo jelka (7,4 %), hrasti (7,1 %), bori (5,4 %), drugi trdi listavci (8,5 %), plemeniti listavci (5,4 %). V primerjavi s prejšnjim načrtom se je nekoliko povečal delež bukve in plemenitih listavcev, zmanjšal pa delež bora in smreke. Pri ostalih drevesnih vrstah ni opaznih znatnih sprememb v deležih lesne zaloge.

Drevesna sestava se med različnimi predeli Slovenije očitno razlikuje, saj so območja rastiščno zelo raznolika. Bukve v lesni zalogi prevladuje v dinarskem svetu ter V delu Slovenije (celjsko in brežiško območje). Iglavci prevladujejo v severni Sloveniji (območje Pohorja, Julijske Alpe, Kamniško-Savinjske Alpe in na visokih planotah (Pokljuka, Jelovica, Mežakla)), kjer v lesni zalogi močno prevladuje smreka (v nekaterih delih znaša njen delež v skupni lesni zalogi čez 60 %). Takšno stanje je delno posledica preteklega gospodarjenja z gozdovi, ko se je v sestojih s sadnjo močno pospeševala smreka.

Preglednica 21: Deleži skupin drevesnih vrst v lesni zalogi slovenskih gozdovih v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 10)

Skupina	2011 %	2020 %
Smreka	31,7	30,1
Jelka	7,4	7,4
Bori	5,9	5,4
Macesen	1,2	1,2
Ostali bori	0,2	0,3
Bukev	31,8	32,9
Hrasti	7,0	7,1
Plemeniti listavci	4,9	5,4

Skupina	2011 %	2020 %
Drugi trdi listavci	8,1	8,5
Mehki listavci	1,7	1,7

4.1.1.5 DEBELINSKA STRUKTURA

Debelinska struktura oziroma struktura po razvojnih fazah kaže na prevladujoči delež razvojnih faz z debelejšim drevjem (Preglednica 22). K zmanjševanju deleža takšnih sestojev in povečevanju površin mladih gozdov so v zadnjih petih letih znatno pripomogle naravne ujme in gradacije podlubnikov. Debelinska struktura gozdov kaže, da je največ srednje debelega drevja (premer drevja od 30 do 49 cm). Pričakovano je najmanjša lesna zaloga tankega drevja (premer drevja 10 do 29 cm).

Debelinska struktura gozdov se je v zadnjih desetletjih spremenila. Spremembe se kažejo predvsem v povečevanju lesne zaloge debelega drevja s premerom 40 cm in več.

Kažejo se značilne razlike med iglavci in listavci. Iglavcem se je delež povečal le v razredu nad 50 cm, listavcem pa se je delež lesne zaloge povečal v vseh razredih nad 30 cm. Za listavce je značilno, da je odstotek njihove lesne zaloge v mlajših razvojnih fazah tudi do dvakrat večji glede na delež iglavcev znotraj razreda. V skupnem se je v zadnjih 10 letih delež iglavcev zmanjšal za dve odstotni točki.

Preglednica 22: Debelinska struktura gozdov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 11)

Debelinski razred	2011			2020		
	Iglavci %	Listavci %	Skupaj %	Iglavci %	Listavci %	Skupaj %
10 do 19 cm	3,8	7,6	11,4	3,0	6,7	9,7
20 do 29 cm	8,5	14,1	22,6	7,3	13,0	20,4
30 do 39 cm	11,4	13,6	24,9	10,1	13,7	23,8
40 do 49 cm	11,3	10,0	21,3	10,9	11,6	22,5
Nad 50 cm	11,5	8,3	19,8	13,0	10,7	23,7
Skupaj	46,4	53,6	100,0	44,4	55,6	100,0

4.1.1.6 OHRANJENOST DREVESNE SESTAVE GOZDOV

Ohranjenost gozdov je rezultat človekovega delovanja, s katerim je povzročil, da se je naravna drevesna sestava ohranila oziroma spremenila. Gozdovi Slovenije so razmeroma dobro ohranjeni, še posebno glede pestrosti naravne sestave drevesnih vrst in (vertikalne in horizontalne) strukturiranosti sestojev. Danes delež ohranjenih gozdov in le delno spremenjenih gozdov presega 70 %, močnejše spremenjenih gozdov in izmenjanih gozdov je le dobra četrtnina (Preglednica 23). Stopnja ohranjenosti gozdov je povezana z (ne)dostopnostjo gozdnih zemljišč,

proizvodno sposobnostjo rastišč, zgodovino gospodarjenja z gozdovi in interesom lastnikov za gospodarjenje z gozdnimi sestoji.

Ohranja se trend v strukturi lesne zaloge po drevesnih vrstah. Delež iglavcev v lesni zalogi se znižuje, v zadnjem obdobju večinoma zaradi sanacij ujm in njim sledečih prenamnožitev podlubnikov. Obraten trend nakazujejo listavci, saj v slovenskih gozdovih vedno višji delež pripada bukvi. Ta tako postaja prevladujoča drevesna vrsta, s čimer se približujemo naravnemu stanju, saj v Sloveniji prevladujejo bukova rastišča. Podatki o gozdovih kažejo, da je pretežni del slovenskih gozdov v območju bukovih, jelovo-bukovih in bukovo-hrastovih gozdov (70 %).

Preglednica 23: Primerjava ohranjenosti gozdov (delež površine po razredih) med letoma 2011 in 2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 12)

Leto	Površina (%)			
	Ohranjeni	Spremenjeni	Močno spremenjeni	Izmenjani
2011	53,2	32,5	11,3	2,9
2020	27,5	44,3	22,0	6,3

Iz primerjave podatkov o deležih gozdov po različnih razredih ohranjenosti med letoma 2011 in 2020 zaradi spremenjene metodologije ugotavljanja tega parametra ne moremo neposredno ugotoviti trenda. V letu 2021 je bil kazalnik ohranjenost gozdov izračunan po enotni metodologiji (Bončina in sod. 2017) na podlagi določanja stanja na ravni odseka in naravne drevesne sestave na ravni vodilnega gozdnega rastiščnega tipa.

Spremenjena oziroma izmenjana drevesna sestava pogosto pomeni tudi zmanjšano stabilnost gozdnih sestojev. Odmik od naravnega stanja je nastal zaradi neustreznega gospodarjenja v preteklosti, predvsem pospeševanja smreke (na za smreko neprimerna rastišča), zlasti na Štajerskem, Koroškem in ponekod na Gorenjskem, ter sajenja črnega bora in njegovega nadaljnega razširjanja z lastno semenitvijo na Krasu. Med močno spremenjene in izmenjane gozdove uvrščamo tudi pionirske gozdove z grmišči. Drugi dejavnik spremenjenih gozdov so tujerodne vrste.

4.1.1.7 DELEŽ DREVJA PO VRSTAH POŠKODOVANOSTI

Analiza podatkov stalnih vzorčnih ploskev kaže, da je v povprečju 10,5 % dreves močneje poškodovanih (Preglednica 24). Po vrstah poškodb prevladujejo poškodbe debla, le te so v veliki večini posledica sečnje in spravila. Poškodb krošenj je 3,3 %, močneje osutih dreves pa je 2,0 %. V preteklem desetletju se je kot posledica številnih ekstremnih vremenskih pojavov (suša, veter, žled, sneg) tako na regionalni kot tudi na nacionalni ravni in posledično večjih koncentracij sečnje povečal delež poškodovanih dreves.

Preglednica 24: Delež drevja po vrstah poškodovanosti (prikaz po GGO je v Prilogi 13)

GGO	Delež drevja po vrstah poškodovanosti (%)		
	Deblo in koreničnik	Veje in krošnja	Osutost
Skupaj	5,2	3,3	2,0

4.1.1.8 TUJERODNE DREVESNE VRSTE

Lesna zaloga tujerodnih drevesnih vrst v naših gozdovih znaša 3,7 milijona m³, kar je 1,04 % celotne lesne zaloge. Največji delež v lesni zalogi imajo robinija (0,63 %), zeleni bor (0,20 %), topoli (0,12 %), duglazija (0,05 %) in rdeči hrast (0,03 %). Večina tujerodnih drevesnih vrst večjih težav v naših gozdovih še ne povzroča. Trenutno sta problematični drevesni vrsti robinija in veliki pajesen, katerih delež se v lesni zalogi povečuje. Večinoma pa te drevesne vrste (kot npr. ameriški javor (*Acer negundo* L.) ob reku Muri) težave povzročajo predvsem lokalno.

4.1.1.9 POSEK

Pomemben pokazatelj trajnostnega gospodarjenja z gozdovi je primerjava med prirastkom in posekom. Prirastek se vseskozi povečuje, letni posek pa se je zaradi naravnih ujm (žledolom, vetrolomi, prenamnožitve podlubnikov) po letu 2014 močno povečal in nato ob koncu desetletja začel spet počasi upadati. V povprečju je predstavljal 57 % prirastka (v letu 2020 le 48 %).

Realiziran posek zaostaja za načrtovanim možnim posekom (77 %) in se je v zadnjih desetih letih gibal med 75 in 95 %. Načrtovan možni posek je bil presežen le na območju Bleda (podlubniki) in Postojne (žledolom). Realiziran posek je bil zelo majhen v Kraškem GGO, kjer je v povprečju predstavljal le 33 % možnega poseka (Priloga 14).

Preglednica 25: Delež realizacije možnega poseka v obdobju 2021–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 14)

	Realizacija (%)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj
Skupaj	99	58	77

Pri iglavcih realiziran posek predstavlja 99 % načrtovanega možnega poseka, vendar se med območji zelo spreminja. V območju Bleda ta delež znaša kar 153 %, v Kraškem GGO pa le 31 %. Pri listavcih je posek v povprečju manjši in znaša 58 % možnega poseka, vendar pa se med območji prav tako močno razlikuje (od 35 % v Kraškem GGO do 78 % v GGO Murska Sobota).

SANITARNI POSEK

Posek zaradi sanitarnih vzrokov je dober kazalec vitalnosti in zdravja gozda in s tem stabilnosti in odpornosti gozdov. V obdobju 2011 do 2020 je bilo zaradi sanitarnih vzrokov (dalje: sanitarni posek) letno povprečno posekanih za 2,6 mio m³ dreves, kar je 51 % od povprečnega letnega poseka v višini 5,1 mio m³ (Preglednica 25). Delež sanitarnega poseka v skupnem poseku je bil v

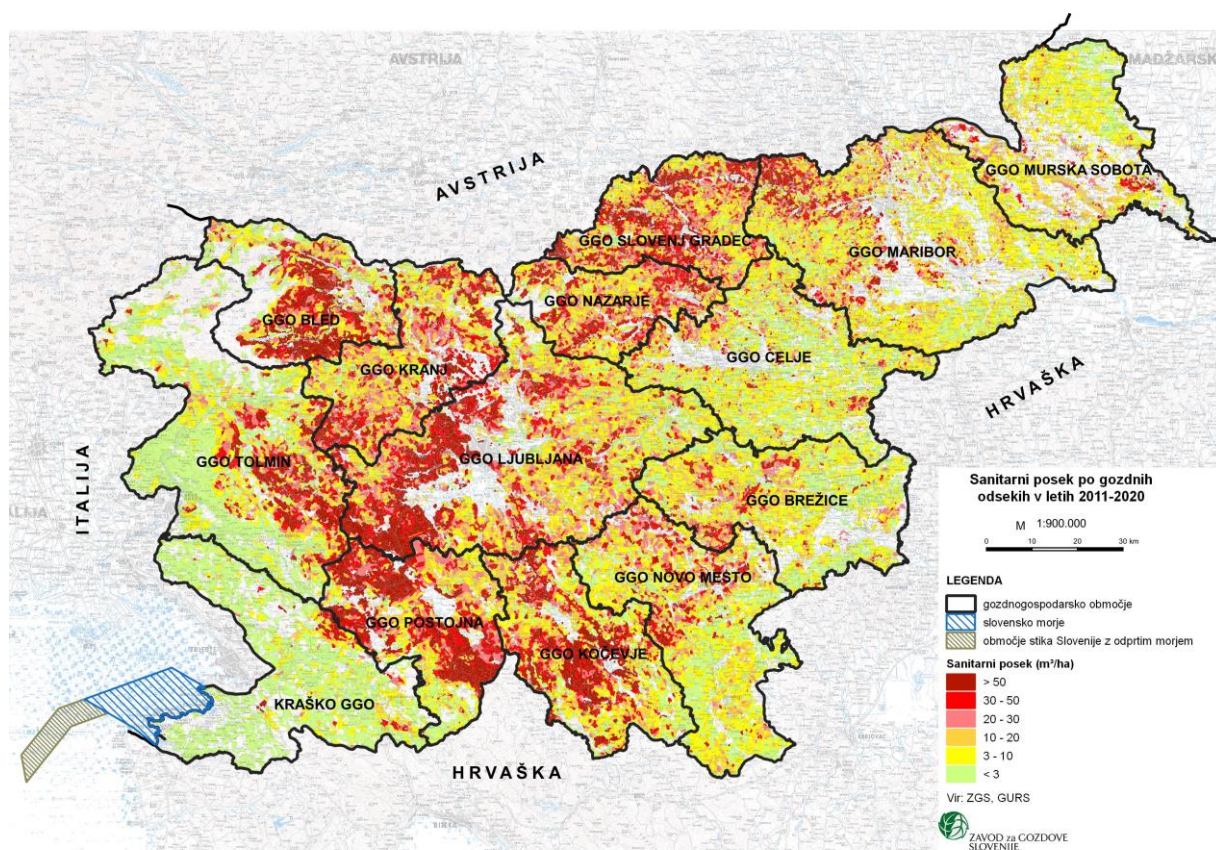
obdobju 2014–2019 vseskozi večji od 50 %, kar je povezano s poškodovanostjo gozdov zaradi naravnih ujm in prenamnožitvijo podlubnikov. Šele v letu 2020 je ta delež prvič po šestih letih ponovno padel pod 50 %.

V sanitarnem poseku prevladujejo iglavci s 76 %. Najmanjši delež sanitarnega poseka (pod 30 %) je bil v gozdovih v okolici Celja, Novega mesta, v Pomurju in na Krasu (Slika 4). Največji delež sanitarnega poseka so zabeležili v okolici Bleda (79 %) in na območjih, ki jih je v letu 2014 močno prizadel žled (Postojna, Ljubljana).

Preglednica 26: Sanitarni posek v obdobju 2011–2020 v m³ (prikaz po GGO je v Prilogi 16)

GGO	Abiotiski m ³	Biotski m ³	Sanitarni skupaj m ³	Delež sanitarnega poseka (%)
Skupaj	12.380.694	13.488.125	25.868.819	51

Delež poseka zaradi biotskih dejavnikov, kjer prevladujejo podlubniki, je znašal 52 %, ostalo je bil posek zaradi abiotiskih dejavnikov (veter in žled).

Slika 4: Prostorski prikaz sanitarnih sečen v obdobju 2011–2020

4.1.1.10 SESTOJNI TIPI

Pod sestojnimi tipi razumemo razvojne faze in zgradbo sestojev. Površina in delež posameznih sestojnih tipov sta pomembna kazalnika trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Med sestojnimi tipi prevladujejo debeljaki (nekaj manj kot 44 % vse gozdne površine), sledijo drogovnjaki, sestoji v obnovi, skupinsko-gnezdsto raznomerni sestoji ter mladovja (Preglednica 27).

Raznomerni sestoji so pogostejši v območjih, kjer je prisotno zaraščanje kmetijskih površin (npr. Tolminska), ali pa tam, kjer prevladujejo jelovo-bukov gozd in jelovi gozdovi ter se posamezne razvoje faze med seboj zelo prekrivajo (območje dinarskih jelovo-bukovih gozdov). Prebiralni gozdovi so tipični za območja z večjim deležem jelke, ki je ključna vrsta prebiralnega načina gospodarjenja z gozdovi.

Preglednica 27: Deleži sestojnih tipov v obdobju 2011–2020 (prikaz po GGO je v Prilogi 17)

Sestojni tip	2011	2020
Mladovje	4,1	4,1
Drogovnjak	26,7	22,8
Debeljak	41,4	43,6
Sestoj v obnovi	9,8	13,6
Dvoslojni sestoj	0,2	0,1
Raznomerno (ps.-šp.,preb.)	2,2	1,4
Raznomerno (sk.gnz.)	7,5	8,9
Panjevec	3,5	2,7
Grmičav gozd	1,2	0,5
Pionirski gozd z grmišči	2,1	1,3
Tipični prebiralni sestoj	1,2	1,1

V primerjavi s prejšnjim obdobjem se je zmanjšal delež drogovnjakov (za 3,9 odstotne točke), povečal pa delež debeljakov (za 2,2 odstotni točki) ter sestojev v obnovi (za 3,8 odstotne točke), kar lahko kaže na povečanje deleža mladovij v naslednjem ureditvenem obdobju.

4.1.1.11 ODMRLO DREVJE

Skladno s ciljem ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov se delež odmrlega drevja po podatkih ZGS povečuje in je leta 2021 znašal 21 m³/ha (6,9 % lesne zaloge) (Preglednica 28). S Pravilnikom o varstvu gozdov je predpisan delež odmrlega drevja 3 %. Ta delež je dosežen predvsem na račun stoječega tankega odmrlega drevja (prsni premer pod 30 cm), medtem ko je delež odmrlega drevja med srednje debelim in debelim drevjem (prsni premer nad 30 cm) prenizek. Kljub temu pa opazamo pozitiven trend zaradi usmerjenih ukrepov puščanja odmrlega drevja v okviru ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst v gozdni krajini na območjih Natura 2000, financiranih iz Gozdnega sklada. Povečan skupni obseg odmrlega drevja ima več vzrokov. Pozitivno je, da se kaže rezultat razumevanja za okoljski vidik gospodarjenja z gozdovi (načrtno puščanje odmrle biomase). Drugi vzroki pa so številčnejši ekstremni vremenski dogodki in nizke cene manjvrednega lesa ter visoki stroški sečnje ter spravila.

Preglednica 28: Količine odmrlega drevja v m³/ha (prikaz po GGO je v Prilogi 18)

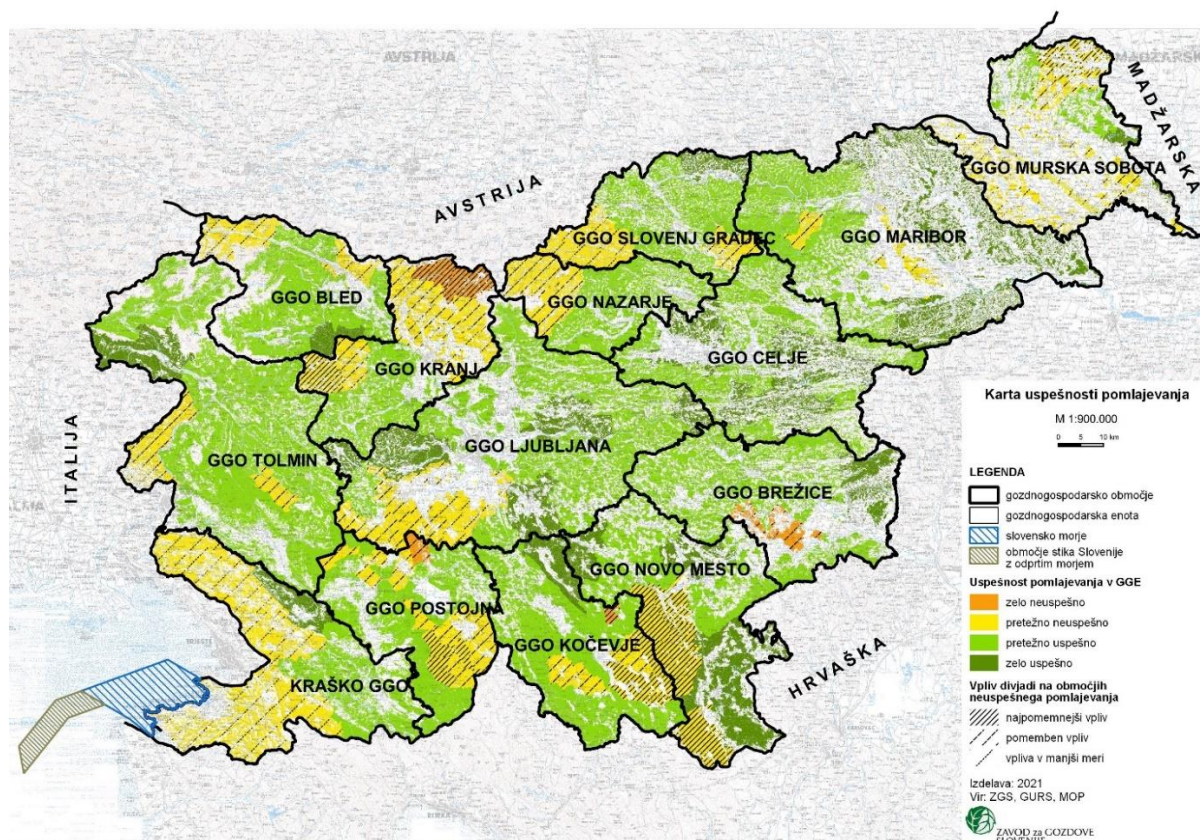
GGO	Odmrlo drevje (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj
Skupaj	8,3	12,6	21,0

4.1.1.12 POMLAJEVANJE

Naravno pomlajevanje je ključen znak vitalnosti gozda in zagotovi za njegovo trajno uspevanje, zato ga moramo varovati in zagotavljati z vsemi ukrepi v gozdovih. Sposobnost naravne obnove gozdov, ki je v Sloveniji prisotna na več kot 90 % gozdnih površin, potrebnih obnove, je prednost, ki je rezultat sonaravnega gospodarjenja z gozdovi. Pomlajevanje poteka s semenom prisotnih semenskih dreves odraslega gozdnega sestoja, od katerih je odvisna tudi drevesna sestava bodočega mladja.

Obnova s sadnjo sadik gozdnega drevja se tako izvaja le tam, kjer naravna obnova zaradi različnih razlogov ni možna, kot na primer pri velikih ogolelih površinah po naravnih ujmah, ob motnjah naravne obnove gozda, ko v bližini ni semenskih dreves in s tem možnosti za naravno nasemenitev gozdnega drevja, ko obstaja nevarnost razvoja erozijskih procesov na odprtih gozdnih površinah ali ko želimo s posajenimi drevesnimi vrstami spremeniti obstoječo, rastišču neustrezno drevesno sestavo gozda.

Rastlinojeda parkljasta divjad lokalno povzroča težave pri razvoju gozda, zlasti pri njegovi obnovi, predvsem v posameznih predelih GGO Kranj, Novo mesto, Postojna in Kočevje (Slika 5). Divjad otežuje predvsem pomlajevanje nekaterih drevesnih vrst (npr. jelka v jelovo bukovem gozdu, manjšinske drevesne vrste listavcev, plemeniti listavci, sadike, vzgojene v drevesnici).

Slika 5: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliv divjadi na območjih neuspešnega pomlajevanja

4.1.1.13 ODPRTOST GOZDOV

Odprtost gozdov z gozdnimi cestami in vlakami je po Sloveniji zelo različna, kar je predvsem posledica naravnih razmer. Tako je najmanjša odprtost z gozdnimi cestami v Kraškem GGO, največja pa v GGO Murska Sobota. Podobno za najmanjšo odprtost velja tudi za odprtost z gozdnimi vlakami, največ vlak pa je v za vožnjo zahtevnem dinarskem svetu, na rastiščih jelovo-bukovih gozdov.

Preglednica 29: Odprtost gozdov z gozdnimi cestami in vlakami (prikaz po GGO je v Prilogi 19)

	Odprtost gozdov (m/ha)*		
	Vse ceste primerne za gozdno proizvodnjo	Gozdne ceste	Vlake
Skupaj	30,5	11,4	96,3

* Za izračun odprtosti smo vzeli površino gospodarskih gozdov (večnamenski gozdovi in gozdovi s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni).

Na podlagi dolžin vseh cest, primernih za gozdno proizvodnjo, in gospodarskih gozdov je odprtost gozdov s cestami, primernimi za gozdno proizvodnjo, 30,5 m/ha, z gozdnimi cestami pa 11,4 m/ha (Preglednica 29). Po podatkih ZGS je v Sloveniji 102.946 km gozdnih vlak, kar predstavlja gostoto vlak v gospodarskih gozdovih 96,3 m/ha.

4.1.1.14 GOZDNE PROMETNICE

Po podatkih evidence o gozdnih cestah (EGC) in evidence o protipožarnih presekih, ki jih vodi ZGS, je bilo konec leta 2020 v Sloveniji 12.223 km gozdnih cest in 480 km protipožarnih gozdnih cest (protipožarne preseke prve kategorije) (Preglednica 30).

Preglednica 30: Dolžine gozdnih cest in protipožarnih presek prve kategorije v km

Vrsta prometnice	Gozdne vlake (km)	Gozdne ceste*(km)	Protipožarne preseke I. kat. (km)	Vse ceste, primerne za gozdno proizvodnjo (km)
Skupaj	102.946	12.223	480	32.525

* Upoštevane so grafične dolžine gozdnih cest v sistemu Evidenca gozdnih cest

V preteklem obdobju je bilo zgrajenih 4.098 km gozdnih vlak (največ v GGO Tolmin, Kranj in Ljubljana) in 1.359 km rekonstruiranih gozdnih vlak (največ v GGO Kočevje in Novo mesto) (Preglednica 30). Obseg gradenj gozdnih vlak je bil za 581 km večji kot v obdobju 2001–2010. V preteklem obdobju je bilo zgrajenih 126,5 km gozdnih cest (največ v GGO Tolmin in Nazarje) in rekonstruiranih 18,8 km gozdnih cest (največ GGO Kočevje in Celje). V primerjavi z obdobjem 2001–2010 je bilo tako zgrajenih 18,5 km cest manj. Zgrajenih je bilo 87,2 km protipožarnih presek, skoraj izključno v Kraškem GGO, in manjše dolžine v GGO Tolmin in Postojna. Obseg gradenj gozdnih prometnic se je povečal predvsem v obdobju sanacij posledic ujm in kot posledica sofinanciranja gradenj – razpis PRP.

Preglednica 31: Gradnja gozdnih prometnic v preteklem ureditvenem obdobju v km (prikaz po GGO je v Prilogi 20)

	Priprava in gradnja gozdnih vlak km	Rekonstrukcija gozdnih vlak km	Gradnja gozdnih cest km	Rekonstrukcija gozdnih cest km	Gradnja protipožarnih presek km
Skupaj	4.098,1	1.359,4	126,5	18,8	87,2

4.1.1.15 POVRŠINSKE IN PODZEMNE VODE

POVRŠINSKE VODE

Stanje in pomen površinskih voda ter upoštevanje voda pri gospodarjenju z gozdovi se kaže predvsem z valorizacijo hidrološke funkcije. Izjemno poudarjeno hidrološko funkcijo (na 1. stopnji) imajo zlasti gozdovi na vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode.

Hidrološka funkcija vključuje prestrezanje ter zadrževanje padavinske vode, uravnavanje padavinskih viškov ter zagotavljanje filtracije pri oskrbi s pitno vodo, ki ni le okoljska, ampak tudi ekonomska dobrina. Pravilnik določa različne stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije glede na stanje voda v gozdnem prostoru. 1. stopnja poudarjenosti hidrološke funkcije (hidrološka funkcija določa način gospodarjenja z gozdovi) je določena na območjih 1. in 2. varstvene cone po odloku o varovanju virov pitne vode in uredbi o oskrbi s pitno vodo, na ožjih območjih vodnih zajetij in drugih vodnih virov, ob jezerih v pasu do 50 (100 m) – odvisno od reliefa, nad jamami in okoli brezen, v okolici izvirov vode odvisno od izdatnosti in okolici črpališč. 2. stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi na širšem vodozbirnem območju (območja 3. varstvene cone po predpisih o zaščiti pitne vode), ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin in na prispevnih območjih jezer, v karbonatnem kraškem svetu s podzemnimi kraškimi jamami in podzemnimi vodnimi tokovi, v okolici izvirov vode odvisno od izdatnosti, v okolici črpališč. Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora.

Območij s 1. stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije je 55.885 ha, z 2. stopnjo poudarjenosti te funkcije pa 581.876 ha in 24.910 km linijskih objektov z vplivnim radijem. Največja območja s 1. stopnjo poudarjenosti te funkcije so v JV Sloveniji na kraškem svetu (GGO Sežana, GGO Postojna).

Ključna kazalnika za opis stanja površinskih voda v gozdnem prostoru sta 1) dolžina vodotokov v gozdnem prostoru in 2) površina vodnih zemljišč. Območja ob vodotokih imajo v GGN GGO 2021–2030 poudarjeno 2. stopnjo hidrološke funkcije, ki je prikazana v obliki linijskega objekta z vplivnim radijem.

V gozdnem prostoru je vseh vodotokov 1. in 2. reda 26.235 km. Območja z največjo skupno dolžino vodotokov so Brežice, Maribor, Ljubljana in Tolmin. V gozdnem prostoru je 426 ha vodnih zemljišč celinskih stoječih voda (največ v GGO Murska sobota) in 12.391 ha vodnih zemljišč celinskih tekočih voda (največ v GGO Murska Sobota, Maribor in Tolmin).

PODZEMNE VODE

Pomemben kazalnik za opis stanja površinskih voda v gozdnem prostoru je površina VVO. Vodovarstveno območje se določi z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali na njeno količino (74. člen ZV-1). Območja 1. in 2. vodovarstvene cone imajo v GGN GGO 2021–2030 določeno 1. stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije, območja 3. in 4. vodovarstvene cone pa 2. stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije.

V gozdnem prostoru je na državnem nivoju 66.636 ha vodovarstvenih območij, na občinskem nivoju pa 154.013 ha (Preglednica 32). Skupno so največje površine v GGO Sežana, Ljubljana, Tolmin in Maribor. V gozdnem prostoru je prisotnih še 9.966 jam z vplivnim območjem.

Preglednica 32: Prikaz površin vodovarstvenih območij na državnem in občinskem nivoju

	Državni nivo	Občinski nivo
	ha	ha
VVO I / 1. varstveni režim	2.332	2.951
VVO II / 2. varstveni režim	14.272	32.871
VVO III / 3. varstveni režim	50.031	97.181
4. varstveni režim	-	21.099
VVO Skupaj	66.636	154.103

4.1.2 ZDRAVJE LJUDI IN KAKOVOST ŽIVLJENJA

REKREACIJA, TURIZEM IN IZOBRAŽEVANJE

Gozdovi so pomemben prostor za preživljanje prostega časa, rekreacijo in promocijo turizma. Njihov pomen v zadnjih letih izrazito narašča, v času koronske krize pa se je še multipliciral. Gozdovi, ki omogočajo prosto gibanje, raziskovanje, izobraževanje, zgoj preživljanje prostega časa, ali pa izvajanje različnih rekreativnih oblik (hoja, tek, kolesarjenje), so izjemno pomembni za psihofizično stanje ljudi in imajo izjemen pozitiven vpliv na zdravje ljudi. Prav tako lahko gozdovi povečajo privlačnost območja za turizem, zato mora biti ukrepanje v teh predelih prilagojeno. Dostopnost gozdov za rekreacijo in turizem ter sama primernost gozdov za izvajanje teh aktivnosti (ustrezna struktura gozdov, mreža rekreacijske infrastrukture, urejenost zanimivih točk, opremljenost gozdnih učnih poti itd.) sta ključna kazalnika vpliva gozdov na kakovost življenja ljudi.

Gozdovom, ki so pomembni z vidika rekreacije, turizma in izobraževanja, so določene rekreacijska, turistična in poučna funkcija. Hkrati je celotna Slovenija razdeljena na cone z vidika primernosti za rekreacijo in turizem.

Poudarjeno rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi z ustreznimi naravnimi danostmi, dostopnostjo in dosegljivostjo ter rekreacijsko infrastrukturo (poti, objekti). Gre predvsem za gozdove v bližini mest, gozdove, skozi katere vodijo pešpoti do turističnih in rekreacijskih točk, gozdove, ki so opremljeni s tablami in drugo rekreacijsko infrastrukturo, gozdove ob močno obiskanih poteh, druga območja z urejenimi poligoni in rekreacijski objekti.

Na 1. stopnji je rekreacijska funkcija poudarjena na 21.394 ha gozdnega prostora, ob 3.802 km najpomembnejših rekreacijskih poti z vplivnim radijem in okoli 72 točkovnih objektov z vplivnim radijem. Na 2. stopnji je rekreacijska funkcija poudarjena na 32.498 ha gozdnega prostora, ob 12.993 km ostalih pomembnih rekreacijskih poti z vplivnim radijem in okoli 193 točkovnih objektov z vplivnim radijem. Največ takšnih območij je v GGO Ljubljana, Bled, Maribor in Kranj.

V primerjavi s preteklim načrtom se je površina gozdov z rekreacijsko funkcijo na 1. stopnji zmanjšala za 8.901 ha, na 2. stopnji pa zmanjšala za 29.589 ha (Preglednica 33). Spremembe površin so večinoma posledica spremenjene metodologije določanja, po kateri linijskim in točkovnim objektom določamo vplivno območje, ne pa tudi površine. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine le tehnične narave.

Preglednica 33: Površina območij s poudarjeno rekreacijsko funkcijo

	Območje (ha)	Območje (% glede na GP)	Sprememba v zadnjih 10 letih
Gozdovi s 1. stopnjo rekreacijske funkcije	21.394	1,7	-8.901
Gozdovi z 2. stopnjo rekreacijske funkcije	32.498	2,6	-29.589

Nekateri gozdovi se zaradi izjemno poudarjenih socialnih funkcij razglasijo za gozdove s posebnim namenom – takšni so predvsem mestni gozdovi, razglašeni z odlokom lokalne skupnosti. Odlok določa režim gospodarjenja z njimi, izvajalca tega režima in zavezanca za zagotovitev sredstev za stroške, ki nastajajo zaradi posebnega režima gospodarjenja ali posebnega režima ureditve in opreme gozdov s posebnim namenom. V Sloveniji imamo z odloki razglašene mestne gozdove v Celju, Ljubljani, Novem mestu, Velenju in Novi Gorici. Poleg mestnih gozdov so lahko razglašena še druga območja, pomembna zaradi njihove zaščitne, turistične, rekreacijske, poučne ali higiensko-zdravstvene in estetske funkcije. Skupno je vseh gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, 84.811 ha. Največje površine teh gozdov so v GGO Murska Sobota, Bled in Tolmin.

Poudarjeno turistično funkcijo imajo gozdovi v okolici turističnih krajev, v katerih se nahajajo turistični objekti, turistične točke in znamenitosti, ali po katerih se odvija turistično vodenje. Največje površine območij s poudarjeno turistično funkcijo so opredeljene na območjih v okolici turističnega centra ali počitniškega naselja oziroma zelo obiskani gozdovi mesta ali večjega naselja.

Preglednica 34: Površina območij s poudarjeno turistično funkcijo

	Območje (ha)	Območje (% glede na GP)	Sprememba v zadnjih 10 letih
Gozdovi s 1. stopnjo turistične funkcije	14.131	1,1	-16.669
Gozdovi z 2. stopnjo turistične funkcije	5.146	0,4	-25.062

Na 1. stopnji je turistična funkcija poudarjena na 14.131 ha gozdnega prostora, okoli 1.525 km najpomembnejših turističnih poti z vplivnim radijem in okoli 15 točkovnih objektov z vplivnim radijem. Na 2. stopnji je turistična funkcija poudarjena na 5.146 ha, okoli 1.475 km ostalih pomembnih turističnih poti z vplivnim radijem in okoli 413 točkovnih objektov z vplivnim radijem. Največ takšnih območij je v GGO Bled, Postojna in Celje. V zadnjih desetih letih se je površina gozdov s turistično funkcijo na 1. stopnji zmanjšala za 16.669 ha, na 2. stopnji pa zmanjšala za 25.062 ha (Preglednica 34). Spremembe površin so večinoma posledica spremenjene metodologije določanja, po kateri linijskim in točkovnim objektom določamo vplivno območje, ne pa tudi površine. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine le tehnične narave.

Poudarjeno poučno funkcijo imajo gozdovi, ki se uporabljajo kot učni prostor (gozdne učilnice), gozdovi, po katerih so speljane oziroma v katerih se nahajajo gozdne, naravoslovne, ipd. poti, učni in demonstracijski objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja ipd.

Poučna funkcija je na 1. stopnji poudarjena na 3.134 ha, okoli 463 km učnih poti z vplivnim radijem in okoli 40 točkovnih objektov z vplivnim radijem. Poučna funkcija je na 2. stopnji poudarjena na 1.598 ha gozdov. Največ območij s 1. stopnjo poudarjenosti poučne funkcije je v GGO Maribor, Slovenj Gradec in Kočevje. V zadnjih desetih letih se je površina gozdov s poučno funkcijo na 1. stopnji zmanjšala za 4.481 ha, na 2. stopnji pa zmanjšala za 3.690 ha (Preglednica 35). Spremembe površin so večinoma posledica spremenjene metodologije določanja, po kateri linijskim in točkovnim objektom določamo vplivno območje, ne pa tudi površine. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine le tehnične narave.

Preglednica 35: Površina območij s poudarjeno poučno funkcijo

	Območje (ha)	Območje (% glede na GP)	Sprememba v zadnjih 10 letih
Gozdovi s 1. stopnjo poučne funkcije	3.134	0,3	-4.481
Gozdovi z 2. stopnjo poučne funkcije	1.598	0,1	-3.690

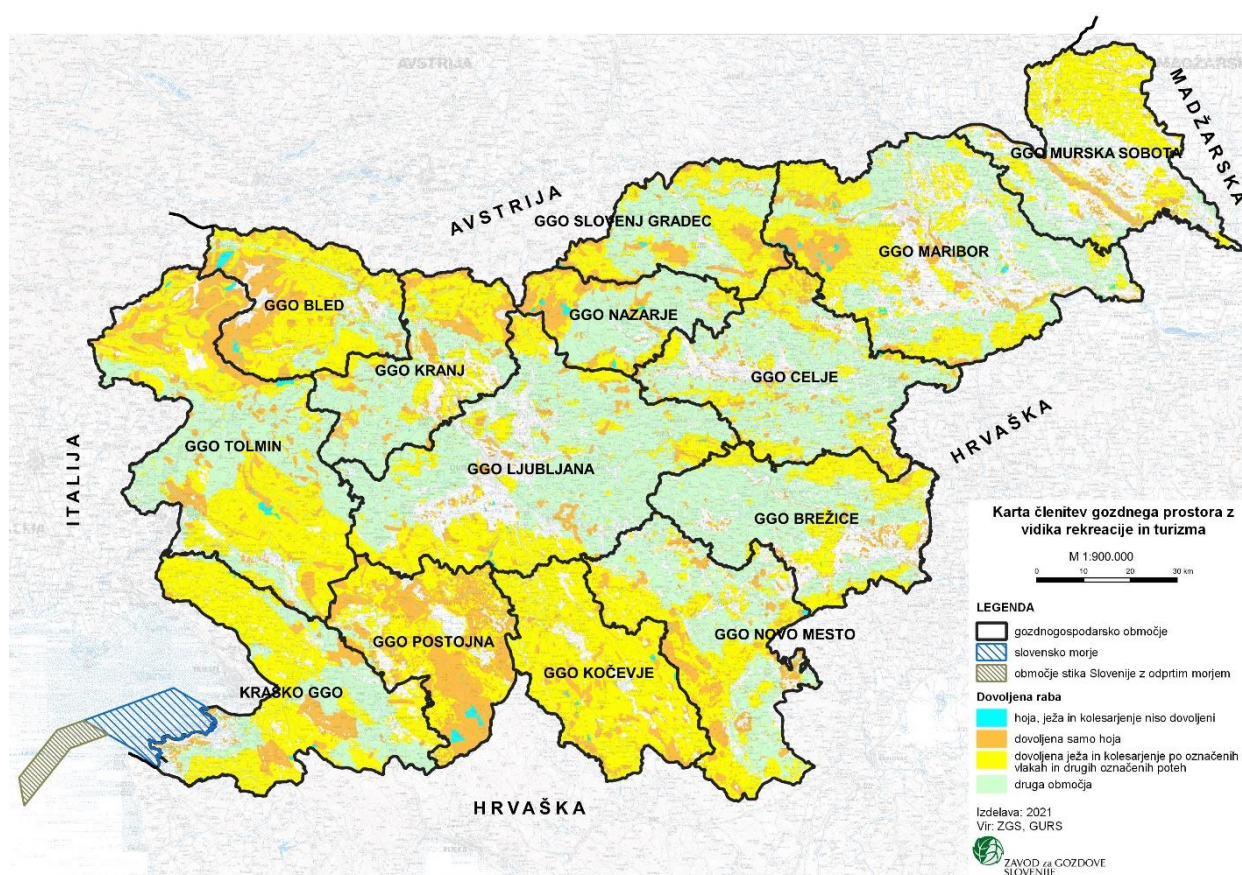
Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma

Karta členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma je nastala na podlagi določbe 10. člena Zakona o gozdovih in je sestavni del prostorskega dela GGN GGE (Slika 6). Karta določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakih in drugih poteh. Je podlaga za presojo primernosti gozdnega prostora, pri čemer pa je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za presojo

oziroma odločanje, dopustnost tovrstne rabe pa je sicer treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej.

Pri izdelavi predloga členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma so bile upoštevane naslednje strokovne podlage: gozdni rezervati, varovalni gozdovi, druga zavarovana naravna območja, območja poudarjenih funkcij gozdov, tipi krajin, območja Natura 2000, ekološko pomembna območja (EPO), mirne cone in zimovališča divjadi.

V gozdnem prostoru je 11.307 ha območij kategorije A (Hoja, ježa in kolesarjenje niso dovoljeni), 252.366 ha območij kategorije B (Dovoljena samo hoja – izjemoma ježa in kolesarjenje po označenih vlakih na podlagi posebne presoje), 572.713 ha območij kategorije C (Dovoljena ježa in kolesarjenje po označenih vlakih in drugih označenih poteh) ter 398.629 ha območij kategorije D (dejavnosti pod B in C ter druga raba).

Slika 6: Prikaz členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma

VPLIV GOZDOV NA ZDRAVJE LJUDI

Gozdovi so ključni dejavnik izboljšanja kakovosti zraka in lokalne klime, saj prispevajo k zmanjševanju obremenitev zraka s prašnimi delci, zmanjšujejo prisotnost trdnih delcev v zraku in blažijo temperaturne viške, kar je še posebej ključnega pomena v urbanih okoljih in na zelo obiskanih območjih. Gozdovi v različnih krajinah blažijo učinke vremenskih ekstremov, kot so visoke temperature, močan veter itd., ter s tem prispevajo k boljši kakovosti življenja prebivalcev.

Vpliv gozdov na lokalno klimo pri gospodarjenju z gozdovi zagotavljamo že z aktivnim gospodarjenjem z gozdovi in z vitalnimi in stabilnimi gozdovi. Območja gozdov, ki so z vidika vpliva na zdravje ljudi še posebej pomembna, imajo določeno 1. stopnjo poudarjenosti klimatske ali higiensko-zdravstvene funkcije.

Klimatska funkcija pomeni manjšanje hitrosti in spreminjanje smeri vetrov; vpliv na temperaturo in vlažnost zraka ter na razmerje med plini v ozračju (proizvodnja kisika, skladiščenje ogljika v lesu in tleh). Poudarjeno klimatsko funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki varujejo naselja ter kmetijske površine pred škodljivimi učinki vetra in mraza ter gozdovi na območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki lahko povzročajo vetrolome ali deformirano rast gozdnega drevja. Funkcija je na 1. stopnji poudarjena v okolici večjih strnjjenih naselij, v bližini turističnih naselij in v okolici zaselkov v gorskem pasu, kjer jih varujejo pred vetrom in mrazom, ter gozdovih, ki varujejo rekreacijske objekte pred vremenskimi ekstremi. Funkcija je na 1. stopnji določena tudi v gozdovih, ki varujejo kmetijske površine pred vetrom in izsuševanjem. Na 2. stopnji je funkcija poudarjena na območju gozdov okrog manjših strnjjenih naselij, če je v pasu 500 m okrog njih gozda manj kot 25 %.

Območij s poudarjeno klimatsko funkcijo je na 1. stopnji v gozdnem prostoru 42.317 ha, na 2. stopnji pa 46.508 ha. Največ takšnih območij je v GGO Maribor, Murska sobota in Kranj; gre predvsem za območja v okolici večjih mest in območja, ki varujejo kmetijske površine. V zadnjih desetih letih se je površina gozdov s klimatsko funkcijo na 1. stopnji povečala za 6.738 ha, na 2. stopnji pa povečala za 3.329 ha (Preglednica 36). Spremembe površin so posledica enotnih izhodišč za to funkcijo in boljših podatkov o večjih naseljih.

Preglednica 36: Površina območij s poudarjeno klimatsko funkcijo

	Območje (ha)	Območje (% glede na GP)	Sprememba v zadnjih 10 letih
Gozdovi s 1. stopnjo klimatske funkcije	42.317	3,4	6.738
Gozdovi z 2. stopnjo klimatske funkcije	46.508	3,8	3.329

Higiensko-zdravstvena funkcija gozda pomeni izboljšanje kakovosti in ohranjanje zdravega življenjskega okolja ter blaženje škodljivih vplivov imisij z absorpcijo sestavin onesnaženega ozračja, intenzivnejšo termiko in turbulenco ter izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo imajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaženja, kot so npr. avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča ipd.

Območij s poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo je na 1. stopnji v gozdnem prostoru 28.637 ha, na 2. stopnji pa 86.616 ha. Največ takšnih območij je v GGO Ljubljana, Kranj in Postojna. V zadnjih desetih letih se je površina gozdov s poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo na 1. stopnji povečala za 81 ha, na 2. stopnji pa za 12.426 ha (Preglednica 37). Spremembe površin so posledica enotnih izhodišč za to funkcijo in boljših podatkov o večjih naseljih.

Preglednica 37: Površina območij s poudarjeno higieni zdravstveno funkcijo

	Območje (ha)	Območje (%) glede na GP)	Sprememba v zadnjih 10 letih
Gozdovi s 1. stopnjo higieni-zdravstvene funkcije	28.637	2,3	81
Gozdovi z 2. stopnjo higieni-zdravstvene funkcije	86.616	7,0	12.426

4.1.2.1 NARAVNE NESREČE

POPLAVE

Območja gozdov na poplavnih območjih imajo določeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev. Ta funkcija med drugim pomeni tudi preprečevanje premeščanja naplavin in zadrževanje drobnega plovnega materiala. Sem so vključena območja gozdov ob vodotokih v območju 10-letnih visokih vod; območje 10-letnih vod pomeni območje, ki je v povprečju poplavljen vsaj enkrat na 10 let. 1. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo območja razreda velike poplavne nevarnosti oziroma območja pogostih poplav, 2. stopnjo pa območja srednje in majhne poplavne nevarnosti. Glede na opozorilno karto poplav se 665 ha površin gozdov nahaja na območju pogostih poplav, pri čemer so daleč največje površine s pogostimi poplavami v GGO Maribor, z manjšimi površinami pa še v GGO Kočevje in Kraško GGO. Glede na integralno karto razredov poplavne nevarnosti je območje z veliko poplavno nevarnostjo 1.681 ha (Preglednica 38), pri čemer zopet močno izstopa GGO Maribor, z bistveno manjšimi površinami pa sledita GGO Brežice in Ljubljana.

Preglednica 38: Površina območij poplav in poplavne nevarnosti

	Območja poplav (ha)			
	Pogoste poplave	Redke poplave	Zelo redke poplave	
Skupaj	665,6	3.673,3	8.314,1	
	Območja poplavne nevarnosti (ha)			
	Velika	Srednja	Majhna	Preostala
Skupaj	1.680,6	2.325,6	1.143,6	1.103,9

EROZIJA IN PLAZOVI

Gozdovi so lahko zelo pomemben dejavnik pri preprečevanju naravnih nesreč. Gozdovi na območjih erozije in plazov so opredeljeni kot gozdovi s funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (glej poglavje 4.1.1.1 *Erozija tal*) ali kot zaščitni gozdovi, če pred erozijo in plazovi ščitijo prometnice, naselja in druge objekte.

Pri zaščitni funkciji 1. stopnje poudarjenosti gre za gozdove, ki na strmih brežinah nad elementi ogroženosti (železnice, javne kategorizirane ceste, naselja ali posamezne stavbe) te ščitijo pred skalnimi podori, zemeljskimi plazovi in drobirskimi tokovi, ter gozdove na hudourniških območjih nad naselji, pri 2. stopnji pa za manj ogrožene objekte.

Območij s poudarjeno zaščitno funkcijo je na 1. stopnji v gozdnem prostoru 26.388 ha, na 2. stopnji pa 6.081 ha. Največ takšnih območij je v GGO Tolmin, Bled, Ljubljana in Kranj. V zadnjih desetih letih se je površina gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo na 1. stopnji zmanjšala za 717 ha, na 2. stopnji pa povečala za 691 ha (Preglednica 39). Glavni razlog za spremembo površin gozdov s poudarjenima funkcijama je uporaba bistveno boljših podlag (digitalni model reliefa, digitalna karta ekstremnih gozdno rastiščnih tipov, model skalnih podorov in njihovih dosegov).

Preglednica 39: Površina območij s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in zaščitno funkcijo

	Območje (ha)	Območje (% glede na GP)	Sprememba v zadnjih 10 letih
Gozdovi s 1. stopnjo funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	247.913	20,1	56.972
Gozdovi z 2. stopnjo funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	233.344	18,9	-75.695
Gozdovi s 1. stopnjo zaščitne funkcije	26.388	2,1	-717
Gozdovi z 2. stopnjo zaščitne funkcije	6.081	0,5	691
Varovalni gozdovi	98.829	8,0	67

Na ravni Slovenije so bile v merilu 1:250.000 izdelane tudi karta potencialnih erozijskih območij, karta verjetnosti pojavljanja plazov in karta snežnih plazov, za katere pa je bodisi v elaboratu izdelave (<http://www.sos112.si/slo/tdocs/plazenja.pdf>), kot tudi na spletni strani e-vode (<http://www.evode.gov.si/index.php?id=120>), iz katere pridobivamo podatkov, navedeno, da so podatki primerni za uporabo v merilih 1 : 250.000 in manjših. Na podlagi tega rezultati teh kart niso uporabni za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov.

4.1.2.2 OBREMENJENOST S HRUPOM

Pri hrupu je v kontekstu gozda treba upoštevati tri vidike: 1) gozdovi lahko pomembno ščitijo objekte, infrastrukturo idr. pred hrupom iz avtocest, letališč (t.i. »buffer zones«); 2) v gozd se ljudje lahko umaknejo pred hrupom in tako gozdovi delujejo kot nekakšen mehurček; 3) v gozdu so tudi mirne cone, kjer je celo gospodarjenje z gozdovi prepovedano zaradi varstva vrst. Pri obremenjenosti je ključen predvsem prvi vidik, ki je v GGN GGO 2021–2030 upoštevan preko določanja območij s poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo (podrobnosti glej zgoraj pri poglavju 4.1.2 *Zdravje ljudi in kakovost življenja*). Ta funkcija med drugim vključuje tudi izboljšanje kakovosti in ohranjanje zdravega življenjskega okolja z izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo imajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa. Pri določitvi velikih virov hrupa so osnova tudi območja z določeno obrambno funkcijo, ki povzročajo hrup (strelišča, vojaški poligoni), avtoceste in gospodarska javna infrastruktura.

Na območjih, ki so pomembna zaradi izolacije pred hrupom, gospodarjenja z gozdovi ne prilagajamo posebej tej funkciji, pač pa imajo ta območja z vidika posegov v prostor večji pomen,

saj načeloma krčitve teh gozdov ravno zaradi njihovega pozitivnega vpliva na okolico niso dopustne.

4.1.3 NARAVA

Slovenske gozdove uvrščamo v skupino najbolj ohranjenih gozdov v Evropi (EEA, 2021). Nekateri predeli gozdov so bili v preteklosti predvsem zasmrečeni, vendar se zaradi načrtnega trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z njimi v zadnjem obdobju postopno vračajo v stanje, ki je z vidika drevesne sestave blizu naravnemu. Za gozdove so, z izjemo GGO Kras (ki ima povprečno lesno zalogo na ravni povprečja držav EU), značilne visoke lesne zaloge in prirastki, v njih se je lesna zaloga v zadnjem stoletju bistveno povečala, povečala pa se je tudi površina gozdov. Slovenija ima najvišjo povprečno lesno zalogo v gozdovih v državah EU, ter še vedno seka bistveno manjši delež prirastka v primerjavi z ostalimi državami EU (EEA, 2021). Zaradi vseh naštetih dejstev se v omrežju Natura 2000 nahaja kar 44,6 % gozdov (524.593 ha) (Preglednica 40 in Priloga 21). Med GGO z največjim deležem gozdov v območju Natura 2000 izstopajo Kočevje (75,5 %), Postojna (73,7 %) in Murska Sobota (70,6 %). 172.894 ha (14,7 %) gozda je v zavarovanih območjih; največ v GGO Bled (63,6 %), predvsem zaradi Triglavskega narodnega parka (TNP), in GGO Murska Sobota (53,8 %). Naravne vrednote so opredeljene na 15,3 % površine; največ, skoraj 60 %, v GGO Bled. Obsežnejši predel naravnega okolja, kjer so dejavnosti, ki vznemirjajo divjad, omejene oziroma prepovedane, predstavljajo mirne cone. K skupni vrednosti mirnih con so vključene še površine con za divjega petelina in ruševca. Največje površine mirnih con in con za petelina so v GGO Tolmin, Postojna in Maribor. Naravnemu razvoju brez gospodarjenja so prepuščeni gozdni rezervati in ekocelice brez ukrepanja. Gozdni rezervati pokrivajo 9.426 ha (0,78 %) skupne površine, po absolutni vrednosti in deležu jih je največ v območju Postojna (1.752 ha, 2,2 %). Ekocelice brez ukrepanja pokrivajo 0,8 % površin; največ jih je v GGO Kočevje (4.721 ha, 5,1 %), v ostalih območjih jih je po manj kot 1,4 %. Varovalni gozdovi zavzemajo 8,4 % površin, največ jih je v GGO Bled (37 %) in Tolmin (19,4 %). Več kot polovica (53,1 %) gozdov je v ekološko pomembnih območjih (EPO), v katera med drugim spadajo vsi gozdovi GGO Kočevje in skoraj 96 % GGO Postojna.

Preglednica 40: Kazalci stanja ohranjenosti narave (kazalci stanja ohr. narave po GGO so v Prilogi 21)

Kazalec	Površina (ha)	Delež glede na skupno površino gozda (%)
Natura 2000	524.593	46,6
Zavarovana območja	172.894	14,7
Naravne vrednote	180.277	15,3
Mirne cone	107.590	9,1
Varovalni gozdovi	98.829	8,4
EPO	624.962	53,1
Gozdovi, prepuščeni naravnemu razvoju:		
Gozdni rezervati	9.426	0,8
Ekocelice brez ukrepanj	8.977	0,8

Upoštevajo se usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov, vrst in njihovih habitatov na območjih Natura 2000 in zunaj njih. V GGN GGE se vključuje naravovarstvene smernice in v območjih Natura 2000 določa tudi potrebne ukrepe za zagotavljanje ugodnega stanja vrst in njihovih habitatov. GGN GGE so hkrati načrti upravljanja z gozdnimi območji Natura 2000.

4.1.4 KULTURNA DEDIŠČINA

V območju gozdnega prostora se nahaja 6.672 enot nepremične kulturne dediščine, varstven režim je opredeljen na površini 127.094,5 ha gozdnega prostora (Preglednica 41, 42). V gozdnem prostoru se tako delno ali v celoti nahaja 22,6 % vseh enot kulturne dediščine v RS in kar 52,5 % vseh površin z opredeljenim varstvenim režimom varstva kulturne dediščine v RS.

Pri gospodarjenju z gozdovi se upoštevajo zlasti omejitve v zvezi z gradnjo gozdnih prometnic ter prilagojen način izvedbe sečnje in spravila lesa na območju enot kulturne dediščine. Na območjih enot kulturne dediščine se pri presoji vlog za krčitev gozdov v kmetijske namene upošteva tudi omejitve, ki izhajajo iz funkcije varovanja kulturne dediščine. Občasno prihaja tudi do izdajanja odločb o krčitvi gozda v kmetijske namene, ki pa jih je mogoče izdati šele ob predhodni pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja.

Med tipi kulturne dediščine sta, v odnosu do gospodarjenja z gozdovi, med bolj ranljivimi kategoriji: arheološka najdišča (način spravila lesa, gradnja gozdnih prometnic) in vrtnoarhitekturna dediščina (posebna drevesna sestava).

Preglednica 41: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine v gozdnem prostoru (Zvrsti (tipi) kulturne dediščine po GGO so v Prilogi 23)

Zvrst (tip) enot kulturne dediščine	Površina enot po zvrsti in delež površine vseh enot v gozdnem prostoru		Število enot po zvrsti in delež števila vseh enot v gozdnem prostoru	
	ha	delež	število	delež
Arheološka dediščina	19.133	32,9	2.443	67,4
Profana stavbna dediščina	5.059	39,1	1.309	9,6
Sakralna stavbna dediščina	2.348	25,4	1.141	17,4
Sakralno profana stavbna dediščina	499	34,6	39	24,8
Naselbinska dediščina	4.294	17,9	651	56,8
Kulturna krajina	96.471	61,5	192	88,9
Zgodovinska krajina	4.949	61,8	22	100,0
Vrtnoarhitekturna dediščina	543	21,3	68	31,5
Memorialna dediščina	2.163	62,1	728	19,1
Ostalo	655	49,1	79	64,2
Skupaj*	127.095	52,5	6.672	22,6

* Zvrsti se lahko med sabo prostorsko prekrivajo zato skupna površina ni seštevek površin po posamezni zvrsti (tipu)

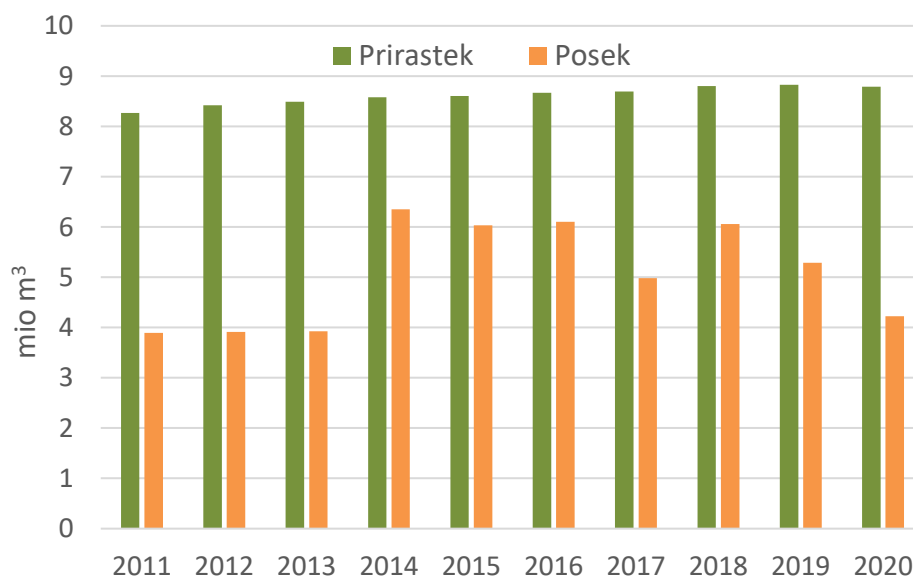
Preglednica 42: Režim varstva enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru (Režimi varstva enot kulturne dediščine po GGO so v Prilogi 22)

Režim enot kulturne dediščine	Površina enot po režimu in delež površine vseh enot v gozdnem prostoru		Število enot po režimu in delež števila vseh enot v gozdnem prostoru	
	ha	delež	število	delež
Spomenik	20.219	54,9	1.731	20,4
Arheološko najdišče	14.181	29,7	1.662	64,8
Dediščina	93.773	58,0	2.234	13,0
Dediščina priporočilno	384	27,4	246	16,8
Vplivno območje spomenika	4.793	43,3	378	50,9
Vplivno območje	7.070	26,1	1.091	52,6
Skupaj*	127.095	52,5	6.672	22,6

* Režimi se lahko med sabo po površini prekrivajo, posamezna enota ima lahko opredeljenih več režimov (npr. spomenik in vplivno območje spomenika) zato skupna površina in število nista seštevek površin in števila po posameznem režimu

4.1.5 PODNEBNE SPREMEMBE

Gozdovi predstavljajo ponor ogljika, s tem ko iz ozračja vežejo CO₂, in tako pomembno prispevajo k blaženju podnebnih sprememb. Poleg vezave ogljika v živi in mrtvi lesni masi ter skladiščenju ogljika v tleh je z vidika blaženja podnebnih sprememb pomembno tudi skladiščenje ogljika v lesnih izdelkih. Raba lesa in lesnih izdelkov prispeva k nadomeščanju drugih virov energije in materialov (fosilnih goriv, plastike in kovine) in s tem k zniževanju emisij TGP v raznih sektorjih. V obdobju 2011–2021 je bil posek po evidenci poseka ZGS nižji od ocene prirastka, iz česar lahko sklepamo, da so gozdovi v celotnem obdobju zagotavljali ponor ogljika (Slika 7). Ponor se je zaradi obsežnih ujm po letu 2014 močno zmanjšal, po ocenah GIS (Mali in Kušar 2021) so v obdobju 2014–2020 gozdovi predstavljali celo emisije ogljika, kar kaže na pomemben vpliv ekstremnih vremenskih dogodkov na bilanco ogljika v gozdnih ekosistemih.

Slika 7: Primerjava prirastka in realiziranega poseka v preteklem obdobju

Gozdni ekosistemi z zagotavljanjem pokritosti tal, poleg zagotavljanja ponorov ogljika, prispevajo tudi k uravnavanju klime (npr. blaženje temperaturnih ekstremov, zmanjševanje izhlapevanja, preprečevanje hitrega odliva površinskih voda, filtriranje zraka) ter blaženju ekstremnih vremenskih dogodkov – ujm, kot so na primer poplave, suše, plazovi, ipd. Tovrstni pomen gozdov je zaznan v vseh gozdovih, zlasti pa je pomemben v predelih, kjer so poudarjene klimatska in higiensko zdravstvena ter varovalna in zaščitna funkcija gozdov. Površine gozdov s poudarjenimi funkcijami na različnih stopnjah so prikazane v prilogi 24.

Sposobnost blaženja ekstremnih vremenskih dogodkov je torej v gozdnih ekosistemih omejena, kar se tudi kaže v povečanem sanitarnem poseku v zadnjih letih (Poročilo o gozdovih..., 2021). Z aktivnim gospodarjenjem lahko odpornost gozdov in njihovo prilagojenost na predvidene podnebne spremembe okrepimo in s tem poleg zmanjšanja tveganj za gospodarjenje pomembno prispevamo k trajnemu zagotavljanju ponorov ogljika. Ukrepi za prilagajanje gozdov na podnebne spremembe so vgrajeni predvsem v ukrepe nege in varstva gozdov ter sečnje in so podrobneje opredeljeni v usmerjevalnem delu (poglavje Cilji, usmeritve in ukrepi) načrtov za gospodarjenje z gozdovi.

4.2 OCENA RAZVOJA STANJA OKOLJA OB UPOŠTEVANJU NIČELNE ALTERNATIVE

V nadaljevanju so glede na Opis stanja okolja v predhodnem poglavju povzeti kazalci stanja okolja, prikazan je trend zadnjih 10 let in opredeljena smer gibanja kazalca, v kolikor se GGN GGO 2021–2030 ne sprejmejo.

Preglednica 43: Trajnostna raba in varstvo naravnih virov

Kazalec	Zadnji dostopen podatek	Trend zadnjih 10 let	Ničelna alternativa
Površina gozda	Površina gozda 1.176.173 ha Gozdnatost 58 %	↔	↔
Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami in členitev gozdnega prostora	Površina gozdov s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij: <ul style="list-style-type: none"> • varovalna funkcija: 247.913 ha; • hidrološka funkcija: 55.885 ha; • klimatska funkcija: 42.317 ha; • zaščitna funkcija: 26.388 ha; • higiensko-zdravstvena funkcija: 28.637 ha; • rekreacijska funkcija: 21.394 ha; • turistična funkcija: 14.131 ha; • poučna funkcija: 3.134 ha. Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma (po razredih): <ul style="list-style-type: none"> • A: 11.307 ha; • B: 252.366 ha; 	↑	↔

Kazalec	Zadnji dostopen podatek	Trend zadnjih 10 let	Ničelna alternativa
	<ul style="list-style-type: none"> • C: 572.713 ha; • D: 398.629 ha. 		
Površina opredeljenih varovalnih gozdov, gozdnih rezervatov, mirnih con, ekocelic	Varovalni gozdovi 98.829 ha Gozdni rezervati 9.426 ha Ekocelice 8.977 ha Mirne cone 107.590 ha	↑	↔
Odprtost gozdov	Ceste 23,6 m/ha Vlake 92,5 m/ha	↑	↔
Delež gozdov po stopnjah ohranjenosti drevesne sestave	Ohranjeni 27,5 % Spremenjeni 44,2 % Močno spremenjeni 22 % Izmenjani 6,3 % <small>*Zaradi spremembe modelov in metodologije v vmesnem obdobju je primerjava teh vrednosti neprimerna. Iz sprememb drevesne sestave je očiten trend približevanja k potencialni naravni drevesni sestavi in s tem izboljšanja ohranjenosti drevesne sestave.</small>	↑*	↘
Delež drevja po vrstah poškodovanosti (sanitarni posek)	Delež sanitarnega poseka od celotnega poseka v obdobju 2011–2020 v m ³ : <ul style="list-style-type: none"> • zaradi biotskih dejavnikov 26,6 %; • zaradi abiotskih dejavnikov 24,4 %; • skupaj celotni sanitarni posek 51,0 %. 	↑	↘
Dolžina vodotokov v gozdnem prostoru	26.235 km	↔	↔
Površina vodovarstvenih območij v gozdnem prostoru	220.793 ha	↔	↔

Legenda:

Trend: ↑ povečanje ↓ zmanjšanje ↔ ne narašča, ne upada

Ničelna alternativa: ↗ izboljšanje ↖ delno izboljšanje ↔ brez spremembe ↘ delno poslabšanje ↙ poslabšanje

Preglednica 44: Ohranjena narava

Kazalec	Zadnji dostopen podatek	Trend zadnjih 10 let	Ničelna alternativa
Stanje kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst	V skladu s Poročilom o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019 (MKGP, 2021) je: <ul style="list-style-type: none"> • 37 % vseh kvalifikacijskih vrst v ugodnem stanju ohranjenosti; • 48 % vseh vrst v neugodnem, nezadostnem, stanju ohranjenosti; • 11 % vseh vrst v neugodnem, slabem, stanju ohranjenosti; • pri 3 % vseh vrst stanja ni bilo mogoče oceniti. 	↔	↘ Odsotnost načrtnega gospodarjenja z gozdovi dolgoročno vodi v poslabšanje stanja kvalifikacijskih vrst in HT zaradi izgube površin habitata oz. površin HT.

Kazalec	Zadnji dostopen podatek	Trend zadnjih 10 let	Ničelna alternativa
	<p>V Alpski biogeografski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22 % vseh kvalifikacijskih HT v ugodnem stanju ohranjenosti; • 78 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, nezadostnem, stanju ohranjenosti; <p>V kontinentalni biogeografski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 % vseh kvalifikacijskih HT v ugodnem stanju ohranjenosti; • 50 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, nezadostnem, stanju ohranjenosti; • 25 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, slabem, stanju ohranjenosti. <p>V skladu s Poročilom o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019 (MKGP, 2021) je kratkoročen trend za krovnih 18 vrst ptic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naraščajoč pri 22 % populacij ptic; • stabilen pri 22 % populacij ptic; • padajoč pri 28 % populacij ptic; • negotov in neznan pri 28 % populacij ptic. 		
Površina gozdov v območjih Natura 2000	524.593 ha	↔	<p>↔</p> <p>GGN GGO 2021–2030 nimajo neposrednega vpliva na določitev območij Natura 2000, podajajo pa omejitve za krčenje gozdov znotraj teh območij.</p>
Površina gozdov, ki so hkrati tudi del zavarovanih območij in/ali naravnih vrednot	254.546 ha	↔	<p>↔</p> <p>GGN GGO 2021–2030 nimajo neposrednega vpliva na določitev površin zavarovanih območij ali območij naravnih vrednot, podajajo pa omejitve za krčenje gozdov.</p>
Površina gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice)	Gozdni rezervati 9.426 ha Ekocelice 8.977 ha	↑	<p>↔</p> <p>GGN GGO 2021–2030 nimajo neposrednega vpliva na določitev površin gozdnih rezervatov,</p>

Kazalec	Zadnji dostopen podatek	Trend zadnjih 10 let	Ničelna alternativa
			vplivajo pa na površine ekocelic.
Površina varovalnih gozdov	98.829 ha	↔	↔ GGN GGO 2021–2030 nimajo neposrednega vpliva na določitev površin varovalnih gozdov.
Površina mirnih con	107.590 ha	↑	↔ Ker se kazalec nanaša na dolgoročne ukrepe varstva gozdov, se njegova vrednost v primeru ničelne alternative ne bi spremenila.
Volumen odmrle lesne biomase, puščene v gozdu	21,0 m ³ /ha	↑	↘ Volumen odmrle lesne biomase, puščene v gozdu, bo v primeru ničelne alternative ostal neprimeren za vrste značilne za starejše razvojne faze gozda.
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti	161.693 ha	↑	↘ Površina območij s poudarjeno 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti se v primeru ničelne alternative ne bo spremenila.
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot	50.434 ha	↑	↘ Površina območij s poudarjeno 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot se v primeru ničelne alternative ne bo spremenila.

Legenda:

Trend: ↑ povečanje ↓ zmanjšanje ↔ ne narašča, ne upada

Ničelna alternativa: ↗ izboljšanje ↖ delno izboljšanje ↔ brez spremembe ↘ delno poslabšanje ↙ poslabšanje

Preglednica 45: Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine

Kazalec	Zadnji dostopen podatek	N oz. ha	Trend zadnjih 10 let	Ničelna alternativa
Število enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru po režimu in zvrsti (tipu)	Število registriranih enot nepremične kulturne dediščine na območju gozda (delež vseh enot v RS) (eVRD, 2021): 6.672 (22,6 % enot), <ul style="list-style-type: none"> • po režimu: <ul style="list-style-type: none"> • spomenik: 1.731 (20,4 %); • arheološko najdišče: 1.662 (64,8 %); • dediščina: 2.234 (13,0 %); • dediščina priporočilno: 246 (16,8 %); • vplivno območje spomenika: 378 (50,9 %); • vplivno območje: 1.091 (52,6 %). • po zvrsti (tipu): <ul style="list-style-type: none"> • arheološka dediščina: 2.443 (67,4 %); • profana stavbna dediščina: 1.309 (9,6 %); • sakralna stavbna dediščina: 1.141 (17,4 %); • sakralno profana stavbna dediščina: 39 (24,8 %); • naselbinska dediščina: 651 (56,8 %); • kulturna krajina: 192 (88,9 %); • zgodovinska krajina: 22 (100,0 %); • vrtnoarhitekturna dediščina: 68 (31,5 %); • memorialna dediščina: 728 (19,1 %); • druga dediščina: 79 (64,2 %). 		↑	↔
Površina območij s prilagojenim gospodarjenjem z namenom ohranjanja kulturne dediščine	Površina gozdov s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine* (GGN 2021–2030): 127.510 ha** <ul style="list-style-type: none"> • na 1. stopnji: 19.935 ha; • na 2. stopnji: 107.575 ha; • na 3. stopnji: /. * upošteva se območja, linije in točke ** stopnje se prostorsko med sabo prekrivajo		↔	↔
Površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s prilagojenim gospodarjenjem (glede na varstvene usmeritve po zvrsti (tipu) KD) z namenom ohranjanja kulturne dediščine	Površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s funkcijo varovanja kulturne dediščine* (GGN 2021–2030): 127.040 ha <ul style="list-style-type: none"> • arheološka dediščina: 19.110 ha; • profana stavbna dediščina: 5.039 ha; • sakralna stavbna dediščina: 2.343 ha; • sakralno profana stavbna dediščina: 498 ha; • naselbinska dediščina: 4.291 ha; • kulturna krajina: 96.470 ha; • zgodovinska krajina: 4.949 ha; • vrtnoarhitekturna dediščina: 541 ha; • ostalo: 654 ha; • memorialna dediščina: 2.161 ha. * upošteva se območja, linije in točke		↔	↔

Legenda:

Trend: ↑ povečanje ↓ zmanjšanje ↔ ne narašča, ne upada

Ničelna alternativa: ↗ izboljšanje ↖ delno izboljšanje ↔ brez spremembe ↘ delno poslabšanje ↙ poslabšanje

Preglednica 46: Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe

Kazalec	Zadnji dostopen podatek	Trend zadnjih 10 let	Ničelna alternativa
Ponori ogljika	Letna vrednost ponorov ogljika: 4.910 gg CO ₂ * *Vrednost je izračunana na podlagi povprečnih vrednosti po GGO.	↓	↔
Kazalci vplivov na blaženje podnebnih sprememb	Lesna zaloga: 357.000.091 m ³ Letni prirastek: 8.796.341 m ³ Možni 10-letni posek: 75.771.000 m ³ Površina gozdov: 1.176.173 ha	↑ ↑ ↑ ↔	↖
Kazalci vplivov na prilagajanje na podnebne spremembe	Stopnje ohranjenosti drevesne sestave: • ohranjeni: 27,5 %; • spremenjeni: 44,2 %; • močno spremenjeni: 22 %; • izmenjani: 6,3 %. *Zaradi spremembe modelov in metodologije v vmesnem obdobju je primerjava teh vrednosti neprimerna. Iz sprememb drevesne sestave je očiten trend približevanja k potencialni naravni drevesni sestavi in s tem izboljšanja ohranjenosti drevesne sestave.	↑	↖
	Zgradba sestojev: • mladovje: 48.410 ha; • drogovnjak: 267.825 ha; • debeljak: 512.602 ha; • sestoj v obnovi: 159.805 ha; • dvoslojni sestoj: 805 ha; • raznomerno (ps.-šp., preb.): 16.276 ha; • raznomerno (sk. gnz.): 105.057 ha; • panjevec: 31.214 ha; • grmičav gozd: 6.288 ha; • pionirski gozd z grmišči: 15.145 ha.	↓ ↓ ↑ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↓ ↓	

Legenda:

Trend: ↑ povečanje ↓ zmanjšanje ↔ ne narašča, ne upada

Ničelna alternativa: ↗ izboljšanje ↖ delno izboljšanje ↔ brez spremembe ↘ delno poslabšanje ↙ poslabšanje

5 VREDNOTENJE VPLIVOV PLANA

5.1 VREDNOTENJE VPLIVOV PLANA NA OKOLJSKE CILJE

5.1.1 OKOLJSKI CILJ: TRAJNOSTNA RABA IN VARSTVO NARAVNIH VIROV

Preglednica 47: Vrednost kazalcev in predvidena smer gibanja

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
Površina gozda	Površina gozdov po GGN GGO 2021–2030: 1.176.173 ha Gozdnatost: 58 % Trend: ↔	↔ (vrednost kazalca bo ostala približno enaka z manj kot 1 % odstopanja od sedanje vrednosti) GGN GGO 2021–2030 vplivajo na površino gozdov prek omejitev krčenja gozdov, ki izhajajo iz funkcij gozdov. Trend zaraščanja kmetijskih zemljišč se je ustavil. Na zaraščanje kmetijskih zemljišč GGN GGO 2021–2030 nimajo vpliva.
Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami in členitev gozdnega prostora	Površina gozdov s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij: <ul style="list-style-type: none"> • varovalna funkcija: 247.913 ha; • hidrološka funkcija: 55.885 ha; • klimatska funkcija: 42.317 ha; • zaščitna funkcija: 26.388 ha; • higiensko-zdravstvena funkcija: 28.637 ha; • rekreacijska funkcija: 21.394 ha • turistična funkcija: 14.131 ha; • poučna funkcija: 3.134 ha. Trend: ↑ Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma (po razredih): <ul style="list-style-type: none"> • A: 11.307 ha; • B: 252.366 ha; • C: 572.713 ha; • D: 398.629 ha. Trend: ↑	↔↑ (vrednost kazalca ostaja enaka oziroma se povečuje) GGN GGO 2021–2030 ohranjajo oziroma povečujejo površine gozdov, ki imajo poudarjene funkcije na 1. stopnji, v skladu z zahtevami do gozdov, novimi podatki in spoznanji ter najnovejšimi podlagami drugih sektorjev. To pomeni, da gozdovi pridobivajo na pomenu večnamenskosti in da veliko faktorjev vpliva na gospodarjenje z njimi. Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma pomeni načrtno usmerjanje rekreacijske rabe v gozdnem prostoru.
Površina opredeljenih varovalnih gozdov, gozdnih rezervatov, mirnih con, ekocelic	<ul style="list-style-type: none"> • varovalni gozdovi: 98.829 ha; • gozdni rezervati: 9.426 ha; • ekocelice: 8.977 ha; • mirne cone: 107.590 ha. Trend: ↑	↔↑ (vrednost kazalca ostaja enaka oziroma se povečuje) Površine varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov so se ustalile in se bistveno ne spreminjajo več. Povečujejo pa se površine ekocelic in mirnih con, kar je odgovor na povečevanje nemira v gozdnem prostoru in višjim naravovarstvenim standardom pri gospodarjenju z gozdovi.

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
Odprtost gozdov	<ul style="list-style-type: none"> • gozdne ceste: 23,6 m/ha; • gozdne vlake: 92,5 m/ha. Trend: ↑	↑↔(vrednost kazalca se povečuje) GGN GGO 2021–2030 predvidevajo nadaljnje odpiranje gozdov z gozdnimi cestami in vlakami, kjer je to dopustno v ekološkem in smiselno v ekonomskem pogledu. Predvidena smer gibanja kazalca je odvisna tudi od realizacije, ki v preteklem načrtovalskem obdobju ni dosegla 100%.
Delež gozdov glede na stopnje ohranjenosti drevesne sestave	Stopnje ohranjenosti drevesne sestave: <ul style="list-style-type: none"> • ohranjeni: 27,5 %; • spremenjeni: 44,2 %; • močno spremenjeni: 22 %; • izmenjani: 6,3 %. Zaradi spremembe modelov in metodologije v vmesnem obdobju je primerjava teh vrednosti neprimerna. Iz sprememb drevesne sestave je očiten trend približevanja k potencialni naravni drevesni sestavi in s tem izboljšanja ohranjenosti drevesne sestave.	↑ (vrednost kazalca se bo dolgoročno izboljševala) GGN GGO 2021–2030 predvidevajo gojitvena dela za vzpostavljanje naravnih sestojev, kar bo dolgoročno vplivalo na zmanjšanje površin izmenjanih in močno spremenjenih sestojev.
Delež drevja po vrstah poškodovanosti (sanitarni posek)	Delež sanitarnega poseka od celotnega poseka v obdobju 2011–2020: <ul style="list-style-type: none"> • zaradi biotskih dejavnikov 26,6 %; • zaradi abiotskih dejavnikov 24,4 %; • skupaj celotni sanitarni posek 51,0 %. Trend: ↑	↓↔ (vrednost kazalca ostaja približno enaka oziroma se ob realiziranih smernicah in ukrepih zmanjšuje) GGN GGO 2021–2030 vplivajo na izboljšanje stabilnosti gozdov s temeljnimi strategijami, ki so podlaga za določanje usmeritev in ukrepov. Ob realizaciji predvidenih ukrepov in smernic predvidevamo, da se bo delež sanitarnega poseka vseeno zmanjševal. Veliko tveganje predstavljajo ujme, bolezni in škodljivci, ki so povezani s podnebnimi spremembami.
Dolžina vodotokov v gozdnem prostoru	Dolžina vodotokov: 26.235 km Trend: ↔	↔ (vrednost kazalca ostaja približno enaka) GGN GGO 2021–2030 ne vplivajo na dolžino vodotokov in površino VVO v gozdnem prostoru, vplivajo pa na hidrološke dejavnike in kakovost vode preko določitve hidrološke funkcije ter usmeritev in ukrepov za njeno zagotavljanje
Površina VVO v gozdnem prostoru	Površina VVO: 220.793 ha Trend: ↔	

Legenda:

Trend:

↑ povečanje vrednosti

↓ zmanjšanje vrednosti

↔ ni spremembe

Predvidena smer gibanja:

↑ povečanje vrednosti

↓ zmanjšanje vrednosti

↔ vrednost bo ostala enaka

• izboljšanje stanja

• poslabšanje stanja

Preglednica 48: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana

- 1 – Zagotavljanje večnamenskosti gozdov
- 2 – Vpliv na stabilnost sestojev in odpornost na podnebne spremembe
- 3 – Vpliv na izkoriščanja proizvodnega potenciala gozdnih rastišč
- 4 – Vpliv na proizvodnjo kakovostnega tehničnega lesa
- 5 – Ohranjanje gozda na VVO in na priobalnih zemljiščih
- 6 – Vpliv na tla in erozijo
- 7 – Vpliv na zdravje ljudi in kakovost življenja
- 8 – Vpliv na pojav naravnih in drugih nesreč
- 9 – Vpliv na obremenjenost s hrupom

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativni	Sinergijski	Čezmejni
1	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
2	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
3	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
4	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
5	+	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✓
6	+	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✗
7	+	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓
8	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗
9	-/+	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, ✗ vpliv nima te lastnosti

Trajnostna raba in varstvo naravnih virov sta v GGN GGO 2021–2030 upoštevana v več segmentih, ključni pa so presoja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, določanje ciljev in strategij gospodarjenja z gozdovi, določanje funkcij gozdov in določanje usmeritev za gospodarjenje z gozdovi v smislu krepitve teh funkcij. Vsi GGN GGO imajo cilje postavljene v smislu trajnosti in večnamenskosti. Tudi funkcije gozda so določene na način, da je na številnih območjih poudarjenih več funkcij, kar kaže na velik večnamenski pomen gozdov. Na 1. stopnji so tako ekološke in socialne funkcije poudarjene na več kot 450.000 ha gozdov. Pri tem od ekoloških funkcij najbolj izstopa funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev s skoraj 250.000 ha, sledi hidrološka funkcija z več kot 55.000 ha. Od socialnih funkcij so na največji površini s 1. stopnjo poudarjene higiensko-zdravstvena s skoraj 30.000 ha, rekreacijska z več kot 20.000 ha in turistična z nekaj manj kot 15.000 ha. Poleg tega je bila na podlagi najnovejših slojev gozdnih rezervatov, naravnih rezervatov, mirnih con posodobljena tudi členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma, ki glede na naravne danosti, značilnosti gozdnih ekosistemov, vplivov na naravo in drugih omejitev usmerja predvsem rekreacijske dejavnosti v gozdnem prostoru. V zadnjih letih se pritisk na gozdove z vidika rabe gozdov za rekreacijske namene povečuje. Krepitev ter združljivost vseh funkcij gozdov se omogoča z načrtnim in aktivnim usmerjanjem dejavnosti v gozdnem prostoru v sodelovanju z lastniki gozdov, s pristojnimi lokalnimi skupnostmi in drugimi zainteresiranimi deležniki.

GGN GGO 2021–2030 imajo v ciljnih in temeljnih strategijah vgrajen princip trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi. S tem je zagotovljeno dolgoročno ohranjanje gozdov kot naravnega vira, njihove stabilnosti, s tem pa tudi ohranjanje tal in njihove rodovitnosti. GGN GGO 2021–2030 opredeljujejo celo paleto ciljev, strategij in v konkretnih usmeritev za

zagotavljanje stabilnosti sestojev, varovanje tal pred erozijo, varovanje pred naravnimi in drugimi nesrečami in usmeritev za zagotavljanje optimalne drevesne sestave in zgradbe sestojev. Ključni cilji, vezani na te vidike, so: proizvodnja lesa, varovanje pred naravnimi nesrečami ter posredno tudi varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst. Med strategijami pa so na tem področju pomembne predvsem tiste, vezane na zgradbo gozdov, koncept obnove ter zagotavljanje drevesne sestave, prilagojene na podnebne spremembe, zagotavljanje genetske pestrosti gozdov, zmanjševanje tveganj za nastanek ujm, kalamitet in poškodb drevja, izboljšanje mehanske in biološke stabilnosti gozdov, sanacija po ujmah in kalamitetah poškodovanih gozdov ter strategije upravljanja z varovalnimi in zaščitnimi gozdovi. Strategijam sledijo usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi, med njimi pa so ključne usmeritve za razvoj gozdnih sestojev ter varovalne in zaščitne gozdove (npr. zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev, pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, uporaba rastišču in terenskim razmeram prilagojene sečnje in tehnologije spravila lesa, aktivnejše ukrepanje v teh gozdovih za izboljšanje stabilnosti sestojev...), katerih namen je zagotavljanje trajne zaščite tal pred različnimi erozijskimi procesi ter zaščite naselij in infrastrukture pred manjšimi skalnimi podori, snežnimi plazovi, poplavami in plitvimi zemeljskimi plazovi. Konkretnije usmeritve so podane še po RGR (npr. osnovni način obnove gozda je naravna obnova; pri negi mladovja poudarek na negi gošče in negi letvenjaka in čim prej pričeti s pozitivno izbiro, oblikovati skupinsko zmes, pri čemer pospešujemo plemenite listavce, graden in češnjo; kot habitatna drevesa naj se določi posamezne košate bukve in manj kvalitetne debele listavce z večjimi dupli ($\varnothing > 4$ cm)).

Povečevanje površine gozdov se je na ravni celotne Slovenije v zadnjih desetletjih ustavilo. V zadnjem desetletju se je površina gozdov v Sloveniji zmanjšala za manj kot 0,3 %. Največje zmanjšanje je zabeleženo v GGO Bled in Nazarje, kjer se je površina zmanjšala za več kot 2 %. Vzrok za zmanjšanje je tehnične narave, saj je v letu 2008 prišlo do spremenjene zakonsko določene interpretacije gozda in posledično do izločitve površin rušja iz gozda. Zato se je površina gozda nekoliko zmanjšala, medtem ko ostaja skupna površina gozda in drugih gozdnih zemljišč, ki so z gozdom funkcionalno povezana, enaka. V GGO Kočevje, Novo mesto, Slovenj Gradec, Murska Sobota in Kraškem GGO se je površina gozdov povečala, od tega zaradi zaraščanja največ pri slednjem za 2,8 %. GGN GGO 2021–2030 so preko določitve funkcij gozdov opredelili gozdove, ki se morajo dolgoročno varovati, zato ocenjujemo, da trajnost in obseg gozdov v Sloveniji nista ogrožena. Prav tako se povečujejo tudi lesne zaloge in prirastki. Lesna zaloga se je v povprečju povečala za 7,7 %, v nobenem od GGO se kljub ujmam ni zmanjšala. Prirastek se je v povprečju povečal za 6,4 %, zmanjšal se je le v GGO Postojna (za 11 %) in Maribor (za 5 %). V omenjenih GGO so bile glavni razlog za zmanjšanje prirastka ujme, v GGO Maribor pa tudi sprememba inventurnih metod. Načrtovani možni posek znaša med 76 % in 100 % prirastka. Med 76 % in 80 % prirastka je možni posek opredeljen v GGO Nazarje, Novo mesto, Tolmin in Ljubljana, med 81 % in 90 % prirastka je možni posek opredeljen v GGO Kraško, Murska Sobota, Maribor, Slovenj Gradec, Bled in Kočevje, preko 90 % prirastka pa v GGO Celje, Brežice, Kranj in Postojna. Načrtovani možni posek še naprej zagotavlja akumulacijo lesnih zalog in ponorov ogljika.

GGN GGO 2021–2030 v strategijah in usmeritvah predvidevajo sanacijo po ujmah poškodovanih gozdov, prilagajanje na podnebne spremembe, varstvo pred podlubniki, spodbujanje oziroma pospeševanje rastiščem prilagojene drevesne sestave, promovirajo naravno malo površinsko obnovo sestojev in dajejo poseben poudarek na negi ter gospodarjenju z ranljivimi sestoji in varovalnimi gozdovi. Med posameznimi GGN GGO obstajajo razlike med predvidenimi ukrepi, kar je razumljivo glede na različno stanje sestojev in problematiko gospodarjenja z njimi. Zaključimo pa lahko, da GGN GGO 2021–2030 vsebujejo cilje, strategije in usmeritve, ki bodo dolgoročno prispevali k zagotavljanju stabilnosti gozdnih sestojev. Dolgoročno bo prilagajanje gozdnih sestojev na podnebne spremembe in zmanjšanje površin izmenjanih in močno spremenjenih sestojev privedlo do njihove večje stabilnosti in večje biotske pestrosti. To prispeva k zmanjševanju posledic ekstremnih vremenskih in drugih dogodkov (npr. gradacij podlubnikov) ter v manjši meri zmanjšuje tudi verjetnost pojavljanja naravnih in drugih nesreč. Več pozornosti se namenja tudi ohranjanju biotske pestrosti v gozdnem prostoru, kar se kaže že s samim trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi, določitvijo funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, ohranjanjem oziroma povečevanjem površin varovalnih gozdov, gozdnih rezervatov, mirnih con in ekocelic ter puščanjem odmrlega drevja v sestojih. To je prisotno v vseh GGN GGO, kazalci pa imajo pozitiven trend predvsem pri ekocelicah in mirnih conah ter odmrlem drevju.

Temeljna filozofija pri obnovi sestojev, ki jo zasledujejo vsi GGN GGO, je naravna obnova sestojev z rastišču prilagojenimi drevesnimi vrstami (upoštevaje tudi podnebne spremembe). Poleg tega predvidevajo umetno obnovo tam, kjer naravna obnova ne bo uspešna oziroma bo zasnova novo nastajajočih sestojev preskromna. Uspešnost obnove in kvaliteta zasnove sta namreč zelo pomembni, saj določata, kakšne sestoe bomo na obnovljenih območjih imeli v naslednjem stoletju. Pri tem je seveda treba upoštevati tudi izzive, ki so posledica podnebnih sprememb. Zasnova sestojev in kasnejša negovalna dela vplivajo tudi na to, v kakšni meri bodo sestoji izkoristili rastiščne potenciale gozdnih rastišč in kakšna bo kakovost gozdnih lesnih sortimentov. To pa ni pomembno samo za lastnike gozdov, temveč tudi z družbenogospodarskega in okoljskega vidika. Namreč tu se pojavljajo tudi sinergijski vplivi, saj bo kakovostna zasnova sestojev omogočala velike prirastke sestojev v prihodnosti, s tem tudi veliko absorpcijo ogljika, kakovostni sestoji pa bodo pomenili ne le več prihodka za lastnike gozdov, temveč tudi daljše zadrževanje ogljika v izdelkih iz lesa, kar zopet prispeva k blaženju podnebnih sprememb.

Smo torej v obdobju, ki je za usmerjanje razvoja gozdov v prihodnje ključno, saj so površine gozdov, ki se obnavljajo oziroma jih je treba obnoviti, zelo velike. Od uspeha obnove bodo v prihodnje odvisni stabilnost gozdov, ponor ogljika in prihodek lastnikov gozdov. Obseg gojitvenih del se je v zadnjih desetletjih zaradi različnih vzrokov (sanacije ujm, neaktivnost lastnikov gozdov, pomanjkljiva sredstva, namenjena gojenju gozdov) zelo zmanjšal predvsem v zasebnih gozdovih. Manjša realizacija gojitvenih del v državnih gozdovih izhaja iz obdobja koncesij, ki se je z ustanovitvijo SiDG leta 2016 zaključilo, realizacija vlaganj v gozdove v državnih gozdovih se je tako v zadnjih letih močno izboljšala. To kaže na to, da se lastniki ne zavedajo, kakšna je vloga teh del, saj gre za zelo dolgoročne ukrepe, katerih učinek se pokaže šele čez desetletja. GGN GGO

2021–2030 opozarjajo na ta dejstva in izpostavljajo potrebo po dodatnem izobraževanju lastnikov gozdov.

Z vidika negativnih vplivov na naravne vire bi lahko največji negativni vpliv predstavljala gradnja gozdnih prometnic. Gradnja gozdnih prometnic ter njihovo vzdrževanje pa ima po drugi strani tudi pozitivne vplive, saj omogoča hitrejše ukrepanje v primeru naravnih in drugih nesreč, izvajanje varstvenih del v primeru požarov, zmanjšuje poškodbe na gozdnem drevju in tleh, ki so posledica spravila sortimentov ter zmanjšuje stroške gospodarjenja z gozdovi. Če se usmerimo na potencialne negativne vplive, lahko ugotovimo, da imajo GGN GGO 2021–2030 vgrajene varovalke, da se nove gozdne prometnice načrtuje tam, kjer je to dopustno v ekološkem in smiselno v ekonomskem pogledu. Območja pomanjkljivo odprtih predelov z omejitvami z vidika zagotavljanja funkcij gozdov so sestavni del GGN GGO 2021–2030. Z vidika vplivov na naravo in vode pa je v območjih varstvenih režimov na področju narave in voda pred izgradnjo treba pridobiti naravovarstveno oziroma vodno soglasje. Zaradi takšnega pristopa ne bo prihajalo do tega, da bi se izvajale gradnje na neprimernih lokacijah oziroma na neprimeren način.

GGN GGO 2021–2030 prepoznavajo pomen gozdov za zagotavljanje zdravih življenjskih pogojev za prebivalce. To se kaže v ciljnih in temeljnih strategijah, ki poudarjajo večnamenskost gozdov, pomen gozdov za rekreacijo in turizem, pridobivanje drugih gozdnih proizvodov, čiščenje zraka in regulacijo klime, vzgojo in izobraževanje ter raziskovanje gozdov.

Z namenom krepitev funkcij gozdov za te namene so v GGN GGO 2021–2030 funkcije gozdov posodobljene in prilagojene trenutnim razmeram, ki se spreminjajo zaradi podnebnih sprememb in povečanega pritiska na gozdove zaradi obiska in rekreacije v gozdovih. Povečujejo se površine poudarjenih tako ekoloških (klimatske) kot tudi socialnih funkcij (higiensko-zdravstvena, zaščitna, turistična, rekreacijska, estetska funkcija). Posodobljena je tudi členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma (po razredih), iz katere so razvidna območja gozdov v Sloveniji, kjer je določena oblika rekreacije možna v okviru okoljskih omejitev. GGN GGO 2021–2030 določajo strateške usmeritve za zagotavljanje posamezne funkcije znotraj GGO. To je izjemnega pomena za zagotavljanje večnamenskega gospodarjenja z gozdovi in določitev konkretnih usmeritev pri gospodarjenju z gozdovi na ravni GGN GGE. Usmeritve za zagotavljanje posameznih funkcij gozda so eno ključnih poglavij GGN GGO 2021–2030; upoštevajo različne podlage, med drugim so vanje prenesene smernice drugih nosilcev prostora, vključujejo dosedanje izkušnje pri upravljanju gozdov ter tudi ključne izsledke mednarodnih in domačih projektov.

Izpostaviti je treba še usmeritve za upravljanje z mestnimi in primestnimi gozdovi. Z GGN GGO 2021–2030 se je zaradi naraščajočega pomena gozdov v urbanem okolju problematika upravljanja z mestnimi gozdovi bolj sistematično vključila v načrte. Nekatera območja (npr. GGO Celje, Ljubljana) imajo z upravljanjem z mestnimi gozdovi več izkušenj in so jih opredelila z RGR Mestni gozdovi, spet druga območja (npr. GGO Tolmin, Bled, Kranj, Novo mesto, Brežice, Nazarje) jih imajo opredeljene kot gozd s posebnim namenom (GPN). GGO Slovenj Gradec, Maribor in Kraško GGO v načrtih izpostavljajo potrebo po ureditvi statusa mestnih gozdov.

Negativne vplive na zdravje ljudi bi lahko imel tudi hrup, ki nastaja pri delu v gozdovih. Večina del v gozdovih se izvaja v območjih, ki niso v neposredni bližini naselij. Sečnja in spravilo bi lahko imela negativen vpliv na zdravje ljudi zaradi povečanega hrupa le v primerih, ko bi se dela v neposredni bližini naselja izvajala daljše časovno obdobje in bi bile koncentracije poseka velike. To z GGN GGO 2021–2030 nikjer ni predvideno, zato ocenjujemo, da izvedba del v gozdovih ne bi imela pomembnega vpliva na zdravje ljudi. Gozdovi pa po drugi strani tudi blažijo emisije hrupa in emisije v zrak iz cest, industrijskih območij. Ti gozdovi imajo opredeljeno higiensko-zdravstveno funkcijo, s čimer se jih varuje pred spremembo namembnosti (krčitvami) in s tem zagotavlja, da s svojo prisotnostjo prispevajo k večji kakovosti življenja.

Pomembno z vidika zdravega življenjskega okolja je varovanje vodnih virov. Gozdovi na VVO imajo opredeljeno hidrološko funkcijo. Ukrepi za gospodarjenje z njimi so prilagojeni na način, ki zagotavlja ohranjanje količin in kakovosti pitne vode. Gozd je izredno pomemben z vidika doseganja dobrega stanja voda in ohranjanja ter uravnavanja vodnih količin – vpliv gozda je tu pozitiven, neposreden (čisti podzemne, stoječe in tekoče vode, zadržuje odtok in povečuje vodne zaloge), zaradi toka vode tudi daljinski in čezmejni. Gozd ima pomemben varovalni učinek (npr. zadrževanje padavinske vode in preprečevanje površinskega odtoka). Ker je ta učinek prisoten, dokler se gozd ohranja, je ohranjanje gozda in oblikovanje primerne zgradbe ter drevesne sestave predvsem na VVO in na priobalnih zemljiščih pomembno. Z ohranjanjem gozda na teh območjih se namreč posredno preprečuje širitev dejavnosti, ki imajo bistveno večje negativne vplive na stanje voda. V okviru izvajanja 14 GGN GGO 2021–2030 bo prišlo do odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami, sečnje in spravila lesa, kar lahko ob neprimernem umeščanju v prostor oz. ob neprimernem izvajanju del vpliva negativno na kakovost voda in vodne količine. Vendar bi tu poudarili, da ob spoštovanju področne zakonodaje do pomembnih negativnih vplivov ne bo prišlo. Hkrati so primerno umeščeni ukrepi ključni za ohranjanje ali izboljšanje stabilnosti gozdov, ki rezultira v večji odpornosti gozdov na vremensko pogojene skrajne dogodke, kar hkrati tudi pozitivno vpliva na kakovost vode in vodne količine na širšem območju.

V okviru vseh 14 GGN GGO 2021–2030 je opredeljen gozdnogospodarski cilj *ohranjanje voda*, ki opredeljuje ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin. Funkcija gozda, ki je vezana na varstvo površinskih in podzemnih voda, je hidrološka funkcija. V Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) je opredeljena kot: »mehansko in biološko čiščenje vode, ki odteče ali pronica z gozdnih površin, ter uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode (dežja) s površja (po pobočju in v globino), počasnejšim taljenjem snega, ohranjanjem vode v gozdnih tleh in rastlinah in zakasnenim pronicanjem vode iz gozdnih tal v sušnih obdobjih«.

Za določitev hidrološke funkcije (linijski sloj) gozdov ob vodotokih je v vseh GGN GGO 2021–2030 uporabljen linijski sloj hidrografije (os vodotoka) z opredelitvijo »vplivnega« območja (buffer) od osi vodotoka, in sicer 25 m za ožje vodotoke (širina do 2 m), 50 m za srednje široke vodotoke (širine do 50 m) in 100 m za reke, širše od 50 m. Način opredelitve funkcije, kjer se določi vplivno

območje na vsako stran linije vodotoka, ocenjujemo za primerne za manjše vodotoke, pri večjih vodotokih pa lahko prihaja do različnih neskladij. Predlagamo, da se v bodoče na nekaj GGN GGE preizkusi uporaba slojev vodnih in priobalnih zemljišč za določitev hidrološke funkcije in na podlagi morebitnih pozitivnih izkušenj posodobi podrobnejša navodila za določanje funkcij gozdov in jih uporabi pri naslednjem območnem načrtu. Vodna telesa jezer imajo opredeljeno hidrološko funkcijo poudarjeno na 1. stopnji v neposredni okolici (cca. 100 m) in na 2. stopnji v zaledju. Smernice, vezane na vodna in priobalna zemljišča, so v vseh 14 GGN GGO 2021–2030 prenesene dobesedno (del poglavja 5.3.11 *Upravljanje z vodami*), kar močno podaljšuje tekst, k sami vsebini pa ne doprinese. Smernice so namreč vezane na področno zakonodajo in se pri tem nanašajo tudi na druge sektorje (npr. možnost gradnje objektov, namenjenih obrambi države, ... na vodnem in priobalnem zemljišču v skladu z 37. členom ZV-1), ki z načrtovanjem posegov v okviru gozdnogospodarskega načrtovanja niso povezane. Predlagamo, da se v vseh GGN GGO 2021–2030 ohrani zgolj tiste vsebine, ki se nanašajo na gozdnogospodarsko načrtovanje, pri čemer velja še enkrat izpostaviti, da gre zgolj za spoštovanje področne zakonodaje.

Deli VVO, varovanih na državnem ali občinskem nivoju, ki imajo opredeljen I. ali II. varstveni režim (VVO I, VVO II) ali območje zajetja (VVO 0), imajo hidrološko funkcijo poudarjeno na 1. stopnji, deli s III. in IV. vodovarstvenim režimom (VVO III in VVO IV) pa na 2. stopnji. Pri načrtovanju posegov v prostor (npr. gozdnih prometnic) na nižjih nivojih gozdnogospodarskega načrtovanja se upošteva področna zakonodaja oz. smernice. Smernice, vezane na VVO, so v GGN GGO 2021–2030 prenesene (del v poglavje 5.3.11 *Upravljanje z vodami* in del (usmeritve za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi ter ostale usmeritve, vezane na gradnjo gozdnih prometnic) v poglavje 5.3.4 *Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa*). Smernice so vezane na spoštovanje področne zakonodaje (npr. izdelava analize tveganja za onesnaženje, upoštevanje vodovarstvenih uredb oz. odlokov). V vseh načrtih je določeno tudi, da je na VVO pri gospodarjenju z gozdovi treba upoštevati zahteve, ki izhajajo iz pravnih podlag, na podlagi katerih so določena VVO.

Poplavna erozijska, plazljiva in plazovita območja (ogrožena območja) so upoštevana v okviru opredelitve funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (varovalna funkcija)², v manjšem

---

² Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (varovalna funkcija): varovanje rastišča in njegove okolice pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov, zlasti zagotavljanje (ohranjanje) odpornosti tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečevanje razvoja (pojavljanja) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečevanje poglobljanja pobočnih jarkov; preprečevanje premeščanja naplavin; zadrževanje drobnega plovnega materiala; ohranjanje rodovitnosti gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na gornji gozdni meji, na poplavnih, erozijskih, plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh. (*Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo*)

obsegu pa tudi v okviru zaščitne funkcije³. Na ravni Slovenije zaenkrat še ni izdelanih podlag plazljivih, plazovitih in erozijskih območij, ki bi jih na podlagi ZV-1 sprejela Vlada Republike Slovenije in bi bile izdelane v primernem merilu za vključitev v sloje funkcij. Uporabljen je bil sloj poplav in sloj nevarnosti skalnih podorov, ki so ga je v merilu 1 : 50.000 izdelali na Biotehniški fakulteti. V preteklosti so bile v merilu 1 : 250.000 izdelane tudi karta potencialnih erozijskih območij, karta verjetnosti pojavljanja plazov in karta snežnih plazov, za katere pa bodisi v elaboratu izdelave (<http://www.sos112.si/slo/tdocs/plazenja.pdf>), kot tudi na spletni strani e-vode (<http://www.evode.gov.si/index.php?id=120>), ki predstavljajo vir podatkov, izhaja, da so podatki primerni za uporabo v merilih 1 : 250.000 in manjših. Na podlagi tega rezultati teh kart niso uporabni za izdelavo kart funkcij gozdov. V bodoče predlagamo, da pristojno ministrstvo pripravi kakovostne strokovne podlage za ogrožena območja po ZV-1 (področje plazljivosti, plazovitosti in erozije) v primernem merilu (1 : 50.000), ki bodo v naslednjem obdobju podlaga za posodobitev slojev funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitne funkcije gozdov. Vse smernice DRSV, ki izhajajo iz področne zakonodaje in so vezane na ogrožena območja, so v vse GGN GGO 2021–2030 prenesene v poglavje 5.3.10 Varovalni in zaščitni gozdovi.

Z vidika trajnostne rabe in ohranjanja naravnih virov so v vseh 14 GGN GGO 2021–2030 opredeljeni cilji, strategije in ukrepi, ki bodo imeli pozitivne vplive na krepitev gozdov in zagotavljanje njihove večnamenske vloge. Je pa seveda zelo veliko odvisno od tega, kako in v kolikšni meri se bodo ti ukrepi izvajali. Ker lahko z izvajanjem načrtovanih del bistveno okrepimo gozdove in njihove funkcije, bi moral biti skupni cilj vseh institucij, da se načrti v največji možni meri izvedejo, saj se bo s tem okrepila odpornost gozdov, povečali ponori ogljika, povečali prihodki iz gozdov ter ohranjali dobri življenjski pogoji za vse, rastline, živali in ljudi.

Vpliv izvedbe 14 GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj trajnostna raba in varstvo naravnih virov lahko ocenimo kot pozitiven (ocena A) zaradi: spodbujanja trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi, spodbujanja naravne obnove sestojev in spodbujanja ali pospeševanja rastiščem prilagojene drevesne sestave, krepitve stabilnosti in odpornosti gozdov, akumulacije prirastka in povečevanja lesnih zalog (ponori ogljika), izvajanja obnovitvenih in negovalnih del v gozdovih, zagotavljanja stalne pokrovnosti tal z gozdno vegetacijo, omejevanja prisotnosti tujerodnih vrst, določitve funkcij gozdov in usmeritev za prilagojeno ukrepanje in načrtovanje na območju gozdnega prostora (npr. prostorsko načrtovanje, krčitve gozdov v kmetijske namene), členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma, usmerjanja rekreacije, omejevanja obiska z določanjem mirnih con, ekološkim razmeram prilagojene gradnje gozdnih prometnic (gozdne ceste, vlake), gradnje infrastrukture (npr. ceste, vlake, skladišča lesa), ki omogočajo

³ Zaščitna funkcija: zaščito prometnic, naselij in drugih objektov pred naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja in peska, snežni zameti, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča, ter zagotavljanje varnosti bivanja in prometa. Poudarjeno zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na strmih pobočjih nad cesto ali železnico ter pod njo. (*Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo*)

dostopnost v primeru naravnih nesreč, ekološkim razmeram prilagojene tehnologije spravila lesa, usmerjanja paše, omejevanja velikopovršinskih sečenj, odstranjevanja obrečne zarasti (ohranjanje zasenčenosti), uporabe gnojil in FFS, zadrževanja voda, pravočasnega in pravilnega ukrepanja po ujmah (določanje protokolov za ukrepanje ob naravnih katastrofah, sodelovanje med strokami), blaženja hrupa drugih dejavnosti v prostoru.

Za izboljšanje izvajanja načrtov pa podajamo določena priporočila, ki pa se ne nanašajo na določila 14 GGN GGO 2021–2030, temveč na izvedbene pogoje in strokovne podlage za podrobnejše načrtovanje:

- pripravi se študija vpliva podnebnih sprememb na gozdne sestojne s predlogi ukrepov za prilagajanje sestojev na podnebne spremembe, ki bo lahko učinkovita podpora za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Rezultati oz. strokovne podlage bodo pomembno prispevali k blaženju podnebnih sprememb, razmisli se o možnosti financiranja študije iz podnebnega sklada;
- kakovostni in stabilni gozdovi prispevajo k blaženju podnebnih sprememb, zato se predlagana dela obnove in nege v GGN GGE načrtujejo v optimalni in ne v minimalni različici;
- zagotovi se sofinanciranje vlaganj za optimalni obseg gojitvenih, varstvenih in ostalih del. Sredstva za sofinanciranje se zagotavlja tudi iz podnebnega sklada, saj bodo pomembno prispevala k skladiščenju ogljika in prilagajanju gozdov na podnebne spremembe (zmanjševanje škod, optimalno zagotavljanje vseh dobrin, ki jih družba pričakuje od gozdov);
- stopnja sofinanciranja gojitvenih del v zasebnih gozdovih se dvigne na 100 %;
- pripravi se izobraževalna kampanja za lastnike gozdov o pomenu vlaganj v obnovo in nego;
- raziščejo se modeli različnih oblik povezovanja gospodarjenja v zasebnih gozdovih;
- poveča se aktivnosti za zagotavljanje naravovarstvenega in gozdarskega nadzora na območjih z izjemno poudarjenimi funkcijami, kot so npr. mestni in primestni gozdovi, zelo obiskana naravovarstveno pomembna območja...;
- pripravi se sistem financiranja del v gozdovih z izjemno poudarjenimi funkcijami (npr. varovalna, zaščitna...), kjer prihodki iz ukrepov ne pokrijejo stroškov izvedbe, je pa ukrepanje nujno za zagotavljanje funkcij gozdov in širše prispeva k varnosti ljudi, kar je ob pogostejših ekstremnih vremensko pogojenih pojavih še pomembnejše;
- pristojno ministrstvo (Ministrstvo za okolje in prostor (MOP)) pripravi kakovostne strokovne podlage za ogrožena območja po ZV-1 (področje plazljivosti, plazovitosti in erozije) v primernem merilu (1:50.000), ki bodo v naslednjem obdobju podlaga za posodobitev karte funkcij gozdov. Območja naj se predhodno medsektorsko uskladi in jih skladno s 83. členom ZV-1 sprejme Vlada Republike Slovenije;
- aktivnosti ZGS se okrepijo na področju ozaveščanja lastnikov glede kriterijev, kako izbrati izvajalca, o pomenu pravnega varstva, ki ga zagotavlja odločba o odkazilu drevja, in načinu preverjanja, ali so količine posekanega in prodanega lesa pravilne in ali so dela v

gozdu izvedena v skladu s predpisi. Promovirajo se portali, kot je npr. Moj gozdar, ki podajo oceno izvajalca in opozorijo na morebitne nepravilnosti. Okrepi se gozdarski nadzor;

- na nekaj GGN GGE se preizkusi uporaba slojev vodnih in priobalnih zemljišč za določitev hidrološke funkcije in na podlagi morebitnih pozitivnih izkušenj posodobiti podrobnejša navodila za določanje funkcij gozdov in jih uporabi pri naslednjem območnem načrtu;
- v GGN GGO 2021–2030 se ohrani zgolj tiste vsebine smernic DRSV, vezane na varstvene in varovalne režime, ki se nanašajo na gozdnogospodarsko načrtovanje, pri čemer velja izpostaviti, da gre zgolj za spoštovanje področne zakonodaje.

5.1.2 OKOLJSKI CILJ: OHRANJENA NARAVA

Preglednica 49: Vrednost kazalcev stanja okolja in predvidena smer gibanja

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
Stanje kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst	<p>V skladu s Poročilom o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019 (MKGP, 2021) je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 37 % vseh kvalifikacijskih vrst v ugodnem stanju ohranjenosti; • 48 % vseh vrst v neugodnem, nezadostnem, stanju ohranjenosti; • 11 % vseh vrst v neugodnem, slabem, stanju ohranjenosti; • pri 3 % vseh vrst stanja ni bilo mogoče oceniti; <p>V Alpski biogeografski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22 % vseh kvalifikacijskih HT v ugodnem stanju ohranjenosti; • 78 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, nezadostnem, stanju ohranjenosti; <p>V kontinentalni biogeografski regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 % vseh kvalifikacijskih HT v ugodnem stanju ohranjenosti; • 50 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, nezadostnem, stanju ohranjenosti; • 25 % vseh kvalifikacijskih HT v neugodnem, slabem, stanju ohranjenosti; 	<p style="text-align: center;">↑↔</p> <p>(vrednost kazalca se bo izboljšala ali ostala približno enaka)</p> <p>Z izvedbo ukrepov in upoštevanjem usmeritev GGN GGO 2021–2030 se bo stanje kvalifikacijskih habitatnih tipov in vrst v gozdnem prostoru izboljšalo ali ohranilo.</p>

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
	<p>V skladu Poročilom o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019 (MKGP, 2021) je kratkoročen trend za krovnih 18 vrst ptic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naraščajoč pri 22 % populacij ptic; • stabilen pri 22 % populacij ptic; • padajoč pri 28 % populacij ptic; • negotov in neznan pri 28 % populacij ptic; <p>Trend: ↔</p>	
Površina gozdnega prostora v območjih Natura 2000	524.593 ha Trend: ↔	↔ (vrednost kazalca ostaja enaka) GGN GGO 2021–2030 nimajo neposrednega vpliva na določitev območij Natura 2000, podajajo pa omejitve za krčenje gozdov znotraj teh območij.
Površina gozdov, ki so hkrati tudi del zavarovanih območij in/ali naravnih vrednot	254.546 ha Trend: ↔	↔ (vrednost kazalca ostaja enaka) GGN GGO 2021–2030 nimajo neposrednega vpliva na določitev površin zavarovanih območij ali območij naravnih vrednot, podajajo pa omejitve za krčenje gozdov.
Površina gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju (gozdni rezervati, ekocelice)	Gozdni rezervati 9.426 ha Ekocelice 8.977 ha Trend: ↑↔	↑↔ (vrednost kazalca ostaja enaka oziroma se povečuje) Površine gozdnih rezervatov so se ustalile in se bodo le še nekoliko povečale. Z GGN GGO 2021–2030 se povečujejo površine ekocelic.
Površina varovalnih gozdov	98.829 ha Trend: ↔	↔ (vrednost kazalca ostaja enaka) GGN GGO ne vplivajo na določitev varovalnih gozdov. Površine varovalnih gozdov so se ustalile in se bistveno ne spreminjajo več.
Površina mirnih con	107.591 ha Trend: ↑	↑ (vrednost kazalca se povečuje) Povečujejo se površine mirnih con, kar je odgovor na povečevanje nemira v gozdnem prostoru v sozvočju z višjim naravovarstvenim standardom pri gospodarjenju z gozdovi.
Volumen odmrle lesne biomase, puščene v gozdu	21,0 m ³ /ha Trend: ↑	↑↔ (vrednost kazalca ostaja enaka oziroma se povečuje) Z GGN GGO 2021–2030 se ohranja in na posameznih območjih povečuje količino mrtve lesne biomase v gozdu.

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti	161.693 ha Trend: ↑	↑ ↔ (vrednost kazalca ostaja enaka oziroma se povečuje) Površina gozda z določeno 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti se ohranja oziroma povečuje v skladu z najnovejšimi podlagami ZRSVN in ZGS.
Površina gozdnega prostora s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot	50.434 ha Trend: ↑	↑ ↔ (vrednost kazalca se povečuje) Površina gozda z določeno 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot se ohranja oziroma povečuje v skladu s povečevanjem površin zavarovanih območij in naravnih vrednot.

Legenda:

Trend:	↑ povečanje vrednosti	↓ zmanjšanje vrednosti	↔ ni spremembe
Predvidena smer gibanja:	↑ povečanje vrednosti	↓ zmanjšanje vrednosti	↔ vrednost bo ostala enaka
	● izboljšanje stanja	● poslabšanje stanja	

Preglednica 50: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana

1 – vplivi na ohranjenost biotske raznovrstnosti v gozdovih zunaj območij z naravovarstvenim statusom

2 – vplivi na območja z naravovarstvenim statusom

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativni	Sinergijski	Čezmejni
1	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
2	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, ✗ vpliv nima te lastnosti

GGN GGO 2021–2030 vplivajo na doseganje okoljskega cilja »Ohranjena narava« z usmeritvami za dejavnost gozdarstva in njihovo prostorsko umestitvijo. Potencialne negativne vplive usmeritev vsakega od 14 GGN GGO 2021–2030 obravnavamo v dveh delih. V prvem vrednotimo vplive izvedbe vsakega od 14 GGN GGO 2021–2030 na ohranjanje biotske raznovrstnosti zunaj območij z naravovarstvenim statusom. V drugem delu vrednotimo vplive izvedbe vsakega od 14 GGN GGO 2021–2030 na gozdove, ki ležijo na območjih z naravovarstvenim statusom. Pri tem so podrobno vrednoteni vplivi izvedbe načrtov na gozdove znotraj EPO in naravnih vrednot. Potencialni vplivi na naravo v varovanih območjih so vrednoteni v Dodatku k Okoljskemu poročilu za presojo sprejemljivosti izvedbe 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030 na varovana območja (dalje Dodatek), ki je priloga tega okoljskega poročila. V tem poglavju povzemamo glavne rezultate vrednotenja v Dodatku. V prostor so usmeritve GGN GGO 2021–2030 prenešene preko določitve stopnje poudarjenosti funkcij. Najpomembnejši sta funkciji ohranjanja biotske raznovrstnosti ter funkcija varovanja naravnih vrednot, pomembna je tudi hidrološka funkcija (Preglednica 51). 13,1 % (161.693 ha) gozdnega prostora ima določeno 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, pri kateri funkcija določa način gospodarjenja z gozdom; 51,9 % (640.964 ha) gozdnega prostora ima določeno 2. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, ki pomembno vpliva na način

gospodarjenja z gozdom, ostali gozdni prostor ima določeno 3. stopnjo poudarjenosti funkcije in označuje območja, na katerih funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja z gozdom. Za ohranjane biotske raznovrstnosti je pomembna tudi funkcija varovanja naravnih vrednot, ki pomeni varovanje gozdov ali delov gozdov, ki imajo po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, status naravne vrednote, zavarovana območja ter izjemna drevesa v gozdnem prostoru. Na 1. stopnji je določena na 50.434 ha površine (4,1 % gozdnega prostora), na drugi pa na 237.985 ha (19,2 % gozdnega prostora). Na ohranjanje biotske raznovrstnosti vpliva tudi pas lesne vegetacije ob vodnem telesu, kjer je sicer določena hidrološka funkcija. Prisotnost lesne vegetacije v obalnem delu vodnega telesa zagotavlja prisotnost večjega števila mikrohabitatov in osenčenost voda, kar vzpostavlja življenjski prostor vrstam, vezanim na vodni in obvodni prostor, ter rezultira v višji stopnji biotske pestrosti.

Preglednica 51: Kriteriji za določitev stopnje poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcije varovanja naravnih vrednot ter hidrološke funkcija

Funkcija	1. st. poudarjenosti	2. st. poudarjenosti	3. st. poudarjenosti
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	<ul style="list-style-type: none"> • ohranjeni redki gozdni ekosistemi in gozdni prostor v bližini drugih redkih ekosistemov, tudi povirja in razlivne, močvirne vodne površine, kjer voda meži po površini tal v gozdnem prostoru (bližina pomeni pas 50 m okoli, upoštevati tudi določbe Pravilnika o varstvu gozdov); • gozdovi in drugi manjši ekosistemi v gozdnem prostoru z nahajališči redkih ali ogroženih rastlinskih vrst; • gozdovi in drugi manjši ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so pomembni za ohranitev redkih ali ogroženih živalskih vrst: rastišča – divji petelin, ruševac, gnezdišča – sove, ujede, ..., brlogi zveri – medved, volk, ris, vidra, divja mačka (Upoštevati določbe Pravilnika o varstvu gozdov), • gozdovi z izjemnimi biotopi, del narave, ki je pomemben z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti: ekocelice, habitatna drevesa, koridorji ipd.); • druge manjše površine gozdov, namenjene povečanju pestrosti gozda (kali in okolica kalov (pas okoli 25-50 m), ipd.); • manjše gozdne površine (manjše od 5 ha) z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini (manj kot 25 % gozda); • gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali (npr. zimovališča, grmišča, mirne cone); • vzdrževane travne površine v gozdni krajini. 	<ul style="list-style-type: none"> • manjše gozdne površine (manjše od 5 ha) z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini (površina gozdov v krajini 26-40 %); • 50-200 m širok pas okoli redkih ekosistemov, ki so večji od 10 ha; • gozdovi v območjih NATURA 2000 in EPO. 	vse preostale površine gozdnega prostora.
Funkcija varovanja naravnih vrednot	<ul style="list-style-type: none"> • na območjih in v okolici zavarovanih območij in na območjih in v okolici naravnih vrednot, kjer se ne smejo izkoriščati gozdne dobrine ali kjer varovanje naravne vrednote določa način gospodarjenja z gozdom; • pod objekte s strožjim režimom razumemo zavarovana območja z režimom I. (strogi naravni rezervati, gozdni rezervati), širše zavarovano območje narodnega parka s strožjo varstveno cono (režim II.), nekatera območja z režimom III. - (naravni spomenik) stopnje po IUCN in naravne vrednote, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin. To so oblikovane naravne vrednote (drevoredi, botanični vrtovi, alpinetumi, arboretumi), drevesne naravne vrednote, ind. zvrsti, za katere 1. st. poudarjenosti določimo ob usklajevanju 	<ul style="list-style-type: none"> • na območjih zavarovanih območij in naravnih vrednot, ki niso uvrščeni v območja s 1. stopnjo poudarjenosti, za katere je določen blažji varstveni režim, ki pomembno vpliva na izkoriščanje gozdnih dobrin. • pod objekte, ki pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin razumemo ožja 	ne določamo.

Funkcija	1. st. poudarjenosti	2. st. poudarjenosti	3. st. poudarjenosti
	<p>predloga službe pristojne za varstvo narave (ZRSVN⁴) pod njihovo »okolico« pa razumemo pas gozda 50 – 100 m okrog njih (<i>vplivno območje velja izjemoma za 1. st. poudarjenosti</i>).</p>	<p>zavarovana območja III. (naravni spomenik) in varstvena območja širših zavarovanih območij II., IV. (narodni, regijski park, krajinski park) stopnje po IUCN in naravne vrednote, ki niso vključene v 1.st.</p>	
<p>Hidrološka funkcija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na območjih 1. in 2. varstvene cone po odloku o varovanju virov pitne vode in uredbi o oskrbi s pitno vodo; • na ožjih območjih vodnih zajetij in drugih vodnih virov; • ob jezerih v pasu do 50 (100 m) – odvisno od reliefa; • nad podzemnimi jamami in brezni ter v okolici vhodov vanje; • v okolici izvirov vode ali črpališč z izdatnostjo nad 5 l/s (okolica 50 m). 	<ul style="list-style-type: none"> • na širšem vodozbirnem območju (območja 3. varstvene cone po predpisih o zaščiti pitne vode); • okoli manjših stoječih voda v širini 50 m in na prispevnih območjih jezer; • na območju karbonatnega kraškega sveta s podzemnimi kraškimi jamami in podzemnimi vodnimi tokovi; • v pasu do 50 m na vsako stran od vodotoka – odvisno do reliefa; • v okolici izvirov vode ali črpališč z izdatnostjo pod 5 l/s odvisno od izdatnosti (okolica do 50 m). 	<p>imajo vse preostale površine gozdnega prostora, ker vse površine prispevajo k enakomernejšemu odtoku vode.</p>

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcija varovanja naravnih vrednot in hidrološka funkcija so v vseh GGN GGO 2021–2030 določene v skladu z zgoraj zapisanimi kriteriji ter ustreznimi predlogi iz naravovarstvenih smernic, na podlagi česar ocenjujemo, da je zagotovljena ustreznost prenosa usmeritev posameznega načrta v prostor.

5.1.2.1 OHRANJENA BIOTSKA RAZNOVRSTNOST V GOZDOVIH ZUNAJ OBMOČIJ Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM

Biotska raznovrstnost v gozdovih Slovenije je posledica lege območja na stiku med različnimi geografskimi enotami, razgibanosti reliefa, pestre geološke zgradbe, preteklega dogajanja v naravi (Šilc in sod., 2020). Gozdarstvo igra z načinom gospodarjenja pomembno vlogo pri ohranjanju globalne biotske pestrosti (Chaudhary in sod., 2016). Velja, da intenzivnejše gospodarjenje negativno vpliva na vrste, katerih pojavljanje je odvisno od količine odmrle lesne biomase, dreves večjih premerov, načina spravila lesa (ptice, briofiti, lišaji, glive, saproksilni hrošči) (Vrezec in sod., 2014a, 2014b; Paillet in sod., 2010). Velja tudi, da je vrstna pestrost višjih rastlin večja v podrasti gospodarjenjih gozdov (Paillet in sod., 2010). Chaudhary in sod. (2016) so z analizo 287 študij s 1.008 primerjavami vrstnega bogastva v gospodarjenjih in negospodarjenjih gozdovih ugotovili, da je vrstna pestrost med gospodarjenimi gozdovi najvišja v gozdovih s prebiralno sečnjo.

Ocenjujemo, da lahko izvedba vsakega od GGN GGO 2021-2030 potencialno vpliva na biotsko raznovrstnost v gozdovih zunaj območij z naravovarstvenim statusom zaradi spodaj obravnavanih vplivov zaradi:

Splošen vpliv na biodiverzitetu

Nekatera gozdna območja, ki niso pokrita z naravovarstvenimi statusi, imajo lahko vseeno velik pomen z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti. Brez ustreznega upoštevanja ekoloških zahtev vrst pri gospodarjenju z gozdovi lahko pride do bistvenih vplivov na navedene vrste, zato je potrebno potencialne vplive planov na teh območjih preprečiti oz. omiliti. V naravovarstvenih smernicah za nekatere GGN GGO 2021-2030 (Kranj, Ljubljana, Slovenj Gradec in Maribor) so zato podane posebne varstvene usmeritve in priporočila za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij. Ugotavljamo, da imata GGN GGO Ljubljana in GGN GGO Maribor v poglavju 5.3.9 narejen sklic na prilogo, v kateri so podane te varstvene usmeritve, GGN GGO Kranj in Slovenj Gradec pa tega sklica nimata, prav tako nimata v prilogah načrta omenjenih naravovarstvenih smernic. Podajamo omilitvena ukrepa:

- Tudi GGN GGO Kranj in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 podata sklic na prilogo, v kateri so navedene varstvene usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij. Ob tem naj v načrte tudi vključita omenjeno prilogo.
- Vsi GGN GGO 2021-2030 naj po zgledu GGN GGO Ljubljana v poglavje 5.3.9. k splošnim varstvenim usmeritvam dodajo usmeritev: »Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki si

se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.«

Vpliv na površino negospodarjenih gozdov

Gozdovi, prepuščeni naravnemu razvoju, so z vidika biotske raznovrstnosti pomembni zaradi ohranjanja oz. vzpostavljanja ustrezne debelinske strukture in strukture odmrlega drevja, ki sta značilni za starejše razvojne faze gozda (Müller in Bütler, 2010; Vrezec, 2014a; Vrezec, 2014b; DOPPS, 2019). To so predvsem gozdovi, v katerih se ohranjajo naravni procesi, gozdni rezervati, razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Ob gozdnih rezervatih predstavljajo ekocelice območja gozdov v naravovarstveno pomembnih predelih, ki se za določeno obdobje (obdobje 20 let) načrtno prepuščajo naravnemu razvoju. V Sloveniji je zunaj varovanih območij 366 ha od skupaj 9.426 ha gozdnih rezervatov. Zunaj območij varovane narave je tudi 1.106 ha od 11.226 ha ekocelic. Ker je za gozdne rezervate in ekocelice z GGN GGO 2021–2030 določena 1. stopnja funkcije varovanja biotske raznovrstnosti in ker so gozdni rezervati razglašeni z Uredbo, ekocelice pa predstavljajo obliko pogodbenega varstva, ki se ga prednostno usmerja na območja Natura 2000, ocenjujemo, da izvedba vsakega od GGN GGO 2021–2030 na površino negospodarjenih gozdov in s tem na biotsko raznolikost zunaj območij z naravovarstvenim statusom ne bo vplivala (ocena B).

Intenziviranje gospodarjenja z gozdovi

Z vsakim od GGN GGO 2021–2030 se glede na stanje gozdov, analizo preteklega gospodarjenja, cilje, nova spoznanja in izkušnje opredelijo strategije gospodarjenja z gozdovi in usmeritve, ki določajo med drugim tudi intenzivnost gospodarjenja z gozdovi, največji možni posek, dolžino proizvodnih dob in ciljne premere, s čemer pa vplivamo tudi na strukturo gozdov po razvojnih fazah.

V vseh GGN GGO 2021–2030 so zaradi tega v poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* podane usmeritve za drevesno sestavo in zgradbo sestojev. Usmeritve določajo, da se ohranja naravna sestava drevesnih vrst gozdnih združb. Ohranja se redke drevesne in grmovne vrste. V gospodarskih gozdovih se bo vzpostavilo in ohranjalo zadostni delež sestojev z odraslim drevjem. Z načrtnim puščanjem mrtvih dreves v sestojih je potrebno zagotavljati zadostno količino, prostorsko razporejenost in ustrezno strukturo odmrle biomase. Zagotavlja naj se ohranjanje grmovnega in zeliščnega sloja. V sestojih naj se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki naj se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob, kot prihranjence in semenjake. Z usmeritvami se bo ohranjala biotska raznovrstnost gozdnega prostora, ki je rezultat vrstne sestave posameznega sestoja (Chaudhary in sod., 2016). Z ohranjanjem semenjakov bo zagotovljena naravna obnova gozdov.

Na podlagi zapisanega ocenjujemo, da bo izvedba usmeritev, ki vodijo v intenziviranje, v vsakem od GGN GGO 2021–2030 imela nebitven vpliv na ohranjeno biotsko raznovrstnost v vseh gozdovih (ocena B).

Vpliv na delež ter strukturo odmrlega in odmirajočega drevja

V poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* vsakega načrta je podana usmeritev, ki določa, da je z načrtnim puščanjem mrtvih dreves v sestojih potrebno zagotavljati zadostno količino, prostorsko razporejenost in ustrezno strukturo odmrle biomase. Ob podani usmeritvi velja tudi določilo Pravilnika o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16), v skladu s katerim se v gozdu pušča v povprečju vsaj 3 % odmrle lesne biomase glede na lesno zalogo v gozdnogospodarski enoti. Odmrl les mora biti čim bolj enakomerno razporejen in obsegati vse debelinske razrede, zlasti pa debelinski razred nad 30 cm.

Odmrta lesna biomasa je eden od najpomembnejših dejavnikov, ki določa stopnjo biotske raznovrstnosti v gozdu (Vrezec in sod., 2014a; 2014b). Glede na s pravilnikom določeno količino odmrle lesne biomase, ki je enaka določilom PUN za predele, v katerih se ne pojavljajo saproksilne vrste, in ob upoštevanju usmeritev vsakega od načrtov, ocenjujemo, da bo vpliv na pojavljanje vrst zaradi deleža ter strukture odmrlega in odmirajočega drevja vsakega od GGN GGO 2021–2030 pozitiven (ocena A).

Sadnja drevesnih vrst

Za ohranjanje čim bolj naravne drevesne sestave v vseh gozdovih sta ključni poglavji 5.3.1 *Usmeritve za razvoj gozdnih sestojev*, kjer so cilji glede drevesne sestave podani po rastiščno-gojitvenih razredih in upoštevajo naravno drevesno sestavo rastišča in trenutno drevesno sestavo, ter poglavje 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti*, s katerim načrt še dodatno opredeli usmeritve za naravno drevesno sestavo, ključne za ohranjanje biodiverzitete v vseh gozdovih. Te obsegajo usmeritve za pomlajevanje in obnovo, ki določajo predvsem: Zagotavlja naj se naravna obnova gozdov, pri sadnjah dajati prednost rastišču prilagojenim domačim vrstam in lokalnim provenienkam. Za zagotavljanje stalne zastrtosti po potrebi podaljšati pomladitvena obdobja ob studenih, izvirih, kalužah in podzemnih jamah. Ohranjala se bo osenčenost, s čimer ne bo prišlo do negativnih vplivov povišanja temperature posameznih vodnih teles (Larson in Larson, 1996). Ob vhodnih delih jam se bo ohranjal gozd in s tem razmere, ki omogočajo temperaturni in vegetacijski obrat (Ortar, 2011). Na podlagi zapisanega ocenjujemo, da bo izvedba usmeritev za sadnjo drevesnih vrst na neprimerna rastišča vsakega od GGN GGO 2021–2030 imela nebiten vpliv na ohranjeno biotsko raznovrstnost v gozdovih (ocena B).

Upravljanje s tujerodnimi vrstami

Tujerodna vrsta pomeni vse žive osebkne vrste, podvrste ali nižjih taksonov živali, rastlin, gliv ali mikroorganizmov, vnesene na območje, ki ni njihovo naravno območje razširjenosti; zajema vse dele, gamete, semena, jajca ali propagule takih vrst, pa tudi križance, sorte ali pasme, ki bi lahko preživele ter se nato razmnoževale (Uredba (EU) 1143/2014). Vrezec (2011) in Jogan (2021) navajata, da je pot med samim vnosom in širjenjem oziroma invazijo tujerodne vrste navadno dolga in poteka po stopnjah, ki jih narekujejo populacijska rast tujerodne vrste in vplivi okoljskih razmer nanjo. Invazivne tujerodne vrste predstavljajo nevarnost za biotsko raznovrstnost, saj lahko povzročijo lokalno izumrtje avtohtonih vrst, na primer s konkurenco za omejenimi viri, kot

so hrana in habitati (Hulme, 2009). Eden od možnih načinov vnosa invazivnih tujerodnih vrst je tudi gospodarjenje z lesnimi vrstami (Rozman in Žitnik, 2021). Pri tem je mogoč tudi nenameren vnos patogenih organizmov, katerih gostitelj je gojena tujerodna vrsta (Kavčič in sod., 2021).

Vsi GGN GGO 2021–2030 imajo v temeljnih strategijah in prednostnih nalogah opredeljeno tudi gospodarjenje s tujerodnimi in invazivnimi tujerodnimi vrstami. Načrtovanje upravljanja s tujerodnimi drevesnimi vrstami temelji na presoji rastiščnih pogojev in selektivne obravnave posameznih vrst in gozdnih rastiščnih tipov. Če s tujerodnimi drevesnimi vrstami povečamo stojnost, sklep in odpornost na podnebne spremembe in/ali povečujemo donosnost gozdov, je izven varovanih območij in njihovih vplivnih območij s stališča gozdarstva sprejemljivo. Na splošno glede tujerodnih drevesnih vrst velja, da se dopuščajo tam, kjer je vrsta že močno uveljavljena, kjer so izkušnje z njo dolgoletne, kjer kaže dobro prilagojenost in odpornost, kjer zagotavlja ekosistemske storitve (duglazija na ogolelih površinah) in ne kaže pomembnih negativnih vplivov na okolje. V vseh primerih je treba upoštevati podlage v različnih predpisih, ki urejajo problematiko tujerodnih vrst.

Invazivne tujerodne vrste se v vseh gozdovih z ukrepi nege in varstva gozdov odstranjuje iz gozdnih sestojev. Usmeritve za tujerodne in invazivne tujerodne vrste so glede na problematiko posameznega območja dodatno opredeljene še v poglavju 5.3.1 *Usmeritve za razvoj gozdnih sestojev*. V poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti* je nato dodatno podana tudi usmeritev, da se ohranja naravna drevesna sestava sestojev.

Na podlagi zapisanega ocenjujemo, da bo izvedba vsakega od GGN GGO 2021–2030 imela nebiten vpliv na ohraneno biotsko raznovrstnost v gozdovih (ocena B).

Priporočili, ki presegata GGN GGO 2021–2030:

- Metodologijo zbiranja podatkov v okviru opisov sestojev se dopolni z novim kazalnikom in beleži prisotnost tujerodnih in invazivnih tujerodnih vrst (ki negativno vplivajo na pomlajevanje sestojev) v zeliščnem sloju in pomladku. V skladu z usmeritvijo se načrtuje varstvena in gojitvena dela za odstranitev invazivnih tujerodnih vrst.
- Za uspešno zatiranje ITVR v gozdovih naj se opredelijo sredstva Podnebnega sklada s katerimi se ugotovijo najučinkovitejše metode varstvenih in gojitvenih del (odstranjevanje, preprečevanja širjenja, uspešna vzgoja avtohtonih sestojev) ter opredeli normative teh del. Na podlagi novih normativov varstvenih in gojitvenih del za obvladovanje ITVR se spremeni Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove.

Načrtovanje ukrepov za varstvo biotske raznovrstnosti

V poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* vsakega načrta so podane usmeritve za krajinski vidik, s katerimi se ohranja in vzdržuje razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov. Ohranjajo se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. V poglavju 5.4.3 *Gojitvena, varstvena in ostala dela* so načrtovana tudi dela za nego habitatov, ki obsegajo biomeliorativna

dela, vzdrževanje vodotokov, kalov, košnja jas oziroma lazov, vzdrževanje grmišč. Kot posledica izvedbe se bodo ohranjali habitati in habitatne strukture, ki pomembno vplivajo na biotsko raznovrstnost (Poboljšaj, 2000; Golobič in sod., 2015; Vreš in sod., 2016; Kosmač, 2017; Žitnik in sod., 2018).

Na podlagi zapsanega ocenjujemo, da bo vpliv vsakega posameznega GGN GGO 2021–2030 na biotsko raznovrstnost pozitiven (Ocena A).

Usmerjanje rekreacije in turizma ter upoštevanje časovnih in prostorskih omejitev pri izvajanju gozdarskih del

Rekreacija in turizem lahko tako kot izvajanje gozdarski del predstavljata pritisk na vrste in HT v gozdnem prostoru (Ferreira, 2005).

Vsi GGN GGO 2021–2030 usmerjajo razvoja turizma in rekreacije iz naravovarstveno pomembnih območij v predele, kjer ne prihaja do konfliktov z ostalimi rabami gozdov. Z GGN GGO 2021–2030 so tako določene mirne cone kot obsežnejši deli naravnega okolja, kjer so dejavnosti, ki vznemirjajo divjad, omejene oziroma prepovedane. Največje površine mirnih con in con za petelina so v GGO Tolmin, Postojna in Maribor – razdelitev površin mirnih con po GGO je v prilogi 21 Okoljskega poročila. Pri usmerjanju rekreacije in turizma vsi GGN GGO 2021–2030 upoštevajo tudi območja poudarjenih funkcij gozdov in tipe krajin.

Vsi GGN GGO 2021–2030 imajo že v temeljnih strategijah, vezanih na biotsko raznovrstnost in Naturo 2000, določeno, da je treba okrepiti naravovarstveni in gozdarski nadzor, predvsem v predelih povečanega obiska gozdov zaradi rekreacije in nabiralništva ter predelih intenzivnejših sečenj, s čimer je narejena pomembna osnova za zagotavljanje miru na naravovarstveno najpomembnejših območjih. GGN GGO 2021–2030 nadalje v poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti* določajo usmeritve za obisk na naravovarstveno najboljčutljivejših območjih. Za ta območja so podane tudi usmeritve za dela v gozdovih s časovnimi omejitvami, vezanimi na varstvo habitatov vrst.

Da ne bi prišlo do negativnih vplivov rekreacije in turizma ter izvajanja drugih dejavnosti na habitate rastlinskih in živalskih vrst, se je preverjalo, ali vsi GGN GGO 2021–2030 vsebujejo naslednje strateške usmeritve:

- zagotoviti ustrezne površine mirnih con in vzpostavitev nadzora;
- obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma;
- rekreacijske in turistične dejavnosti usmerjati izven naravovarstveno najboljčutljivejših območij;
- v GGO je treba okrepiti naravovarstveni in gozdarski nadzor, predvsem v predelih povečanega obiska gozdov zaradi rekreacije in nabiralništva ter predelih intenzivnejših sečenj.

Pri vrednotenju vplivov motenj zaradi izvajanja gozdarskih del smo ugotovili, da imajo vsi GGN GGO 2021–2030 v poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti* podano usmeritev, da se čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin. V nadaljevanju poglavja so v vseh GGN GGO 2021–2030 podane usmeritve za sečnjo, spravilo in gozdno tehniko. Te določajo, da se posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst. Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda, določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablami, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.

Ker je prenos strateških usmeritev, povezanih z usmerjanjem turizma in rekreacije, v vseh GGN GGO 2021–2030 pomanjkljiv, podajamo omilitvene ukrepe (ocena C):

- v vse GGN GGO 2021–2030 naj se po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* pri poglavju Splošne varstvene usmeritve doda podpoglavje Druge usmeritve, tu pa doda usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje.« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO;
- vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.13 *Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge* dodajo usmeritev: »Obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma«;
- GGN GGO Ljubljana, Celje in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* dodajo usmeritev: »Rekreacijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven naravovarstveno najobčutljivejših območij«.

Priporočilo, ki presega GGN GGO 2021–2030:

- za potrebe vzpostavitve naravovarstvenega in gozdarskega nadzora je treba spremeniti Zakon o gozdovih in Zakon o ohranjanju narave, s katerima se omogoči za potrebe nadzora avtomatske vpogleda vsaj v baze podatkov naravovarstvenim nadzornikom o registru prebivalstva, registru motoriziranih vozil in vzpostaviti obvezno registracijo motoriziranih vozil na način kot je to urejeno s cestnoprometno zakonodajo.

Omejevanje krčitev gozdov

Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) določa, da je krčitev gozda odstranitev vsega gozdnega drevja oziroma drugega gozdnega rastja

zaradi spremembe namembnosti zemljišča. Krčitve gozdov - spremembe rabe so mogoče v okviru postopkov prostorskega načrtovanja (OPN, DPN), za katere je potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

Zakon o gozdovih določa tudi krčitve gozdov v kmetijske namene. Skladno z zakonom se tako obravnava poseg v gozd z namenom spremeniti rabo gozdnega zemljišča v rabo za kmetijske namene. Ta oblika krčitev se lahko izvede, če se ugotovi, da je krčitev v skladu s prostorskim aktom oz. do največ 0,5 ha, če krčitev ni predvidena s prostorskim aktom in ni predvidena v gozdu, ki je v skladu z Zakonom o gozdovih opredeljen kot varovalni gozd ali gozd s posebnim namenom.

Vsaka krčitev vodi v popolno uničenje habitata vrst in HT, katerih obstoj je pogojen z obstojem gozda.

Za vsako krčitev gozdov je skladno z Zakonom o gozdovih pred izvedbo potrebno pridobiti mnenje, soglasje ali dovoljenje ZGS, pri čemer se presoja, ali bodo predvideni posegi bistveno ogrozili funkcije gozdov.

Posamezni GGN GGO 2021–2030 ne določajo območij za krčitve, saj le-te predstavljajo izreden postopek na podlagi vloge lastnika. GGN GGO 2021–2030 v okviru usmeritev podajajo usmeritve in omejitve pri krčitvah gozda.

V vsakem GGN GGO 2021–2030 so zapisane temeljne strategije, ki so vezane na rabo gozdnega prostora in določajo varovanje naravovarstveno pomembnih območij pred krčitvami. Ohranjajo se zavarovani gozdovi (gozdni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom). V gozdni in gozdnati krajini se ohranja strnjene gozdne komplekse, v kmetijski in primestni krajini pa gozdne otoke. Prostorski posegi se usmerjajo v gozdove, kjer ekološke in socialne funkcije niso poudarjene na prvi stopnji.

V poglavju 5.3.2 *Posegi v gozd in gozdni prostor* so podane usmeritve glede krčitev gozda. Vsi načrti podajajo usmeritve/omejitve za posege v gozd in gozdni prostor. Te se nanašajo predvsem na to, da se:

- omejujejo posegi v varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom;
- omejujejo posegi v gozdove na 1. stopnji poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij.

Da ne bi prišlo do negativnih vplivov krčitev na izbrane biotsko raznovrstnost zunaj območij z naravovarstvenim statusom, se je v okviru presoje preverjalo, ali vsi GGN GGO 2021–2030 vsebujejo naslednje strateške usmeritve:

- gozdov s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti naj se ne krč;
- omejevati je potrebno krčitve gozdov v kmetijski in primestni krajini.

Večina GGN GGO 2021–2030 vsebujejo omenjene usmeritve, zapis v GGN GGO Bled, Kranj, Novo mesto, Brežice, Nazarje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in GGN za Kraško GGO je pomanjkljiv. Za navedene GGN GGO podajamo omilitvene ukrepe (ocena C):

- tudi GGN GGO Bled, Kranj, Novo mesto, Brežice, Nazarje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj v poglavje 5.3.2 *Posegi v gozd in gozdni prostor* pri krčitvah gozdov v kmetijske namene dodajo dikcijo »V območjih z močno poudarjenimi ekološkimi funkcijami so krčitve dovoljene le v primeru, kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda«;
- v GGN GGO Murska Sobota in Kraško GGN GGO naj pred zapisom o izločitvi gozdov z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami (1. stopnja) za gozdove s posebnim namenom bolj jasno zapišeta, da krčitve gozdov na območjih s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij praviloma niso dopustne.

Odpiranje predelov gozdov in gradnja, priprave ter rekonstrukcije gozdnih prometnic

Skladno z 10. členom Zakona o gozdovih je sestavni del prostorskega dela načrta vseh 14 GGN GGO 2021–2030 prikaz zasnove gozdne infrastrukture. Temeljna usmeritev za nadaljnje odpiranje gozdov z gozdnimi cestami predvideva gradnjo gozdnih prometnic na s cestami pomanjkljivo odprtih površinah gospodarskih gozdov v velikosti nad 30 ha, kjer je rastiščni koeficient vsaj 5 (Krč in Beguš, 2013). Kartografski prikaz površin se nahaja na Karti E vsakega od načrtov. Prikazani sta dve kategoriji območij: območja brez omejitev, kjer je gradnja gozdnih cest z okoljskega vidika sprejemljiva, ter območja z omejitvami, kjer so pri gradnji omejitve z vidika funkcij gozdov. Območja z omejitvami so določena tako, da so bila upoštevana: območja s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti (rastišča divjega petelina in ruševca, gozdni rezervati in ekocelice, mirne cone, zimovališča...), upravljavske cone vrst detlov, območja s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot, erozijska in plazljiva območja z omejitvami pri gradnji po Zakonu o vodah, kulturni spomeniki tipa arheološke dediščine. Hkrati Pravilnik o varstvu gozdov določa, da se gozdne prometnice ne gradijo preko nahajališč ogroženih rastlinskih vrst, mokrišč, mirnih con in zatočišč, razen v izjemnih primerih. V poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* vsakega načrta je določeno tudi, da se morajo vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih. Ob upoštevanju ustreznosti določitve stopenj funkcij gozda in omejitev, ki izhajajo iz vsakega od GGN GGO 2021–2030, ter področne zakonodaje ocenjujemo, da bo vpliv izgradnje novih gozdnih prometnic, predvidenih v vsakem od GGN GGO 2021–2030, na biotsko raznovrstnost zunaj območij z naravovarstvenim statusom nebitven (ocena B).

Uporaba strojne sečnje in uvajanje težje mehanizacije, uporaba kemičnih sredstev v gozdarstvu, sanitarne sečnje

Strojna sečnja in uvajanje težje mehanizacije

GGN GGO 2021–2030 v temeljnih strategijah predvidevajo uporabo čim sodobnejših tehnologij, pri čemer se morajo upoštevati omejitve posamičnih tehnologij, zmožnosti lastnikov gozdov, funkcije gozdov ter skrb za čim manjše poškodbe tal, gozdnih sestojev in vpliv na vodne vire.

Zahteve po izboljšanju produktivnosti pri izvajanju gozdarskih del povzročajo odmik od tradicionalnih tehnik in tehnologij v gozdarstvu (Cambi in sod., 2015). Prihaja do uvajanja nove mehanizacije, ki je praviloma vse večja in težja (Krč, 2017; Krč in sod., 2014). Strojna sečnja je bolj učinkovita, predvsem pa bolj varna in prijazna do delavcev, zato se vse pogosteje uporablja predvsem pri sanacijah v ujmah poškodovanega gozda. Uporaba strojne sečnje ima ob pozitivnih tudi negativne posledice, predvsem ko se uporablja na neprimernih predelih in razmerah (slaba nosilnost tal) (Krč in sod., 2014). Posledice težje mehanizacije pri sečnji in spravilu se odražajo kot povišano tveganje za trajne poškodbe tal. Zmanjšata se poroznost in vlažnost ter poveča gostota tal, kar vpliva na koreninski sistem dreves, tako, da se zmanjša preskrba z vodo in hranili ter posledično oslabi rast dreves (Šušnjar in sod., 2006). Zbita tla so manj porozna, kar omejuje oskrbo tal s kisikom in vodo ter vodi v trajne spremembe tal kot rastišča. V kolesnicah je mogoča povečana stopnja erozije, kateri je podvržena predvsem zgornja, rodovitna plast tal. Opisane spremembe vodijo v lokalne spremembe habitata oz. habitatnega tipa na mesto poškodbe (Cambi in sod., 2014; Krč, 2017). Mogoče so tudi poškodbe sestojev in mladja pri obnovitvenih sečnjah (Krč in sod., 2014).

Z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti je ključna usmeritev, zapisana v poglavju 5.3.4 v vseh načrtih, da se tehnologija sečnje in spravila lesa načrtuje na nižjih nivojih gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja ob upoštevanju varstvenih režimov ter se pri tem vključuje pristojne službe (ZVKD, ZRSVN, DRSV). Dodatno je v vseh GGN GGO 2021–2030, razen v GGN GGO Postojna in Novo mesto, v poglavje 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti* vključena usmeritev: »Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.« Za GGN GGO Postojna in Novo mesto podajamo omilitveni ukrep (ocena C):

- v GGN GGO Postojna in Novo mesto naj se v poglavje 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti* vključi usmeritev: »Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča«;
- v GGN GGO Brežice, Maribor in Murska Sobota se v poglavje 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti* doda usmeritev, ki velja za vse gozdove: »V gozdovih uporabljati ustrezno, sestojnim in terenskim razmeram prilagojeno tehnologijo dela v gozdu.«

Uporaba kemičnih sredstev v gozdarstvu

V skladu z Zakonom o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) je uporaba kemičnih sredstev v gozdu prepovedana. Izjemoma, z dovoljenjem ZGS, se atestirana kemična sredstva uporabljajo za zaščito gozdnega mladja pred divjadjo in za zatiranje prenamnoženih populacij žuželk, ki jih ni mogoče drugače številčno zmanjšati, ter za zatiranje bolezni gozdnega drevja, ki lahko ogrozijo gozd. Atestirana kemična sredstva, ki ne ogrožajo biotskega ravnovesja, se lahko uporabljajo za gašenje gozdnih požarov (Zakon o

gozdovih, 31. čl.). Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16) ob naštetih primerih omenja še uporabo kemičnih (fitofarmaceutskih) sredstev za izkoreninjenje tujerodnih škodljivih organizmov. Pravilnik določa uporabo kemičnih sredstev v skladu s predpisi, ki urejajo fitofarmacevtska sredstva. Pri izdajanju dovoljenj ZGS upošteva omejitve, ki izhajajo iz certifikacijskih shem (FSC, PEFC).

Usmeritve za uporabo kemičnih sredstev so v vseh 14 GGN GGO 2021–2030 podane v poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* posameznega načrta. V GGN GGO Novo mesto in GGN GGO Maribor je prepoved uporabe neselektivnih kemičnih sredstev podana za vse gozdove znotraj GGO. Pri ostalih je podana kot usmeritev za gozdove na območjih Natura 2000 ali pa manjka (GGN GGO Celje in GGN GGO Murska Sobota) oz. je podana v prilogi (GGN GGO Brežice in GGN GGO Slovenj Gradec).

Ker je uporaba kemičnih sredstev rešena že na nivoju Pravilnika o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16) ob hkratnem upoštevanju Zakona o ohranjanju narave, ocenjujemo, da bo vpliv uporabe kemičnih sredstev nebitven (ocena B).

Sanacija gozdov / sanitarne sečnje

Vsak GGN GGO 2021–2030 v strategijah in usmeritvah predvideva sanacijo po ujmah poškodovanih gozdov, prilagajanje na podnebne spremembe, varstvo pred podlubniki, spodbujanje oziroma pospeševanje rastiščem prilagojene drevesne sestave, promovira naravno malopovršinsko obnovo sestojev in daje poseben poudarek na negi ter gospodarjenju z ranljivimi sestoji in varovalnimi gozdovi. Med posameznimi GGN GGO 2021–2030 obstajajo razlike med predvidenimi ukrepi, kar je razumljivo glede na različno stanje sestojev in problematiko gospodarjenja z njimi. Zaključimo pa lahko, da vsak GGN GGO 2021–2030 vsebuje cilje, strategije in usmeritve, ki bodo dolgoročno prispevali k zagotavljanju stabilnosti gozdnih sestojev. Dolgoročno bo prilagajanje gozdnih sestojev na podnebne spremembe in zmanjšanje površin izmenjanih in močno spremenjenih sestojev privedlo do njihove večje stabilnosti in večje biotske pestrosti. To prispeva k zmanjševanju posledic ekstremnih vremenskih in drugih dogodkov (npr. gradacij podlubnikov) ter v manjši meri zmanjšuje tudi verjetnost pojavljanja naravnih in drugih nesreč.

V primeru ujm vsi GGN GGO 2021–2030 predvidevajo prednost sanacije pred rednim gospodarjenjem. V največji možni meri se zagotavlja ohranjanje habitatov in habitatnih struktur in pospešeno nadaljuje z obnovo, ki vodi v smer naravnih sestojev. Ohranijo ali vzpostavijo se razmere, ki omogočijo zagotavljanje funkcij gozda.

Vsak GGN GGO 2021–2030 med temeljnimi strategijami določa tudi splošne usmeritve pri sanaciji od ujm poškodovanih gozdnih sestojev. Hkrati je v Pravilniku o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16) določeno, da se ZGS pri pripravi načrta sanacije z vidika doseganja ciljev ohranjanja narave posvetuje z ZRSVN, s čimer je vpliv sanitarnih sečenj na varovana območja narave omiljen že na zakonodajni ravni.

Na podlagi zapsanega ocenjujemo, da bo vpliv sanacijskih sečenj nebitven (ocena B).

5.1.2.2 OHRANJENA OBMOČJA Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM

Ekološko pomembna območja

V skladu z ZON so ekološko pomembna območja (dalje EPO) območja habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18) določa, da na delih EPO, ki so hkrati del posebnih varstvenih območij, veljajo varstveni cilji za ohranjanje habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, ki izhajajo iz varstvenih ciljev posebnih varstvenih območij. Na EPO, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena. Pri tem se za izvajanje posegov in dejavnosti izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Do bistvenega negativnega vpliva dejavnosti gozdarstva, načrtovane z GGN GGO 2021–2030, lahko pride zaradi usmeritev, ki bi bistveno spremenile lastnosti ali obseg območij habitatnega tipa, delov habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. V poglavju 5.3.9 *Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti* vseh GGN GGO 2021–2030 je podana ločnica med gospodarjenjem z gozdovi, ki so del območij Natura 2000, in gozdovi, ki so del EPO. Za slednje so podane vse usmeritve, ki so glede opravljanja dejavnosti in posegov zapisane v Uredbi o ekološko pomembnih območjih. Podan je tudi sklic na Prilogo, v kateri se nahaja seznam EPO na posameznem GGO.

Zaradi izvedbe vseh 14 GGN GGO 2021–2030 so mogoči lokalni, srednjeročni, negativni vplivi na habitatne tipe oz. njihove dele, do katerih bi prišlo zaradi obnove gozdov, gospodarjenja z tujerodnimi vrstami, gradnje prometnic. Ti posegi bodo časovno in prostorsko omejeni, ter izvedeni v skladu z zgoraj navedenimi usmeritvami. Ob upoštevanju pričujoče celovite presoje vplivov izvedbe vseh 14 GGN GGO 2021–2030 na gozdove, ki se nahajajo v območjih Natura 2000, vključno z omilitvenimi ukrepi, ki izvirajo iz nje, ocenjujemo, da z izvedbo vseh 14 GGN GGO 2021–2030 ne bo prišlo do bistvenih vplivov na EPO (Ocena B).

Naravne vrednote

ZON določa, da se za naravne vrednote lahko razglasijo redki, dragoceni ali znameniti naravni pojavi, tudi drugi vredni pojavi, sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02 in 67/03) določa, da se posegi in dejavnosti izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti. Pri tem se ne smejo uničiti, poškodovati ali bistveno spremeniti lastnosti, zaradi katerih

je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Z različnimi ukrepi drevesnim naravnim vrednotam ni dovoljeno zmanjšati vitalnosti, poslabšati zdravstvenega stanja drevesa in življenjskih razmer na rastišču. Botanični in zoološki naravni vrednoti ni dovoljeno poslabšati življenjskih razmer rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje. Ekosistemski naravni vrednoti ni dovoljeno spremeniti kvalitete ekosistema ter naravnih procesov v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje. Krajinski vrednoti se ne zmanjšuje krajinska pestrost ter da se ne uniči, poškoduje ali bistveno spremeni lastnosti krajinskih elementov ter njihove razporeditve v prostoru. Oblikovani naravni vrednoti ni dovoljeno poslabšati življenjskih razmer za rastline, ki so bistveni sestavni del naravne vrednote, da se ne zmanjša njihova vitalnost ter, da se bistveno ne spremenijo oblikovne lastnosti naravne vrednote, pri čemer se na območjih vrtno arhitekturne dediščine posegi in dejavnosti izvajajo v skladu s predpisi s področja varstva kulturne dediščine. Površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.

Zgoraj zapisane določbe iz Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02 in 67/03) so skupaj s smiselno povzetimi podrobnejšimi varstvenimi in razvojnimi usmeritvami, ki izhajajo iz Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19), del poglavja 5.3.7 *Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave* pri vseh GGN GGO, razen GGN GGO Kraško, kjer v poglavju ni povzetih podrobnejših varstvenih in razvojnih usmeritev.

Ustreznost usmeritev za ohranjanje naravnih vrednot v drugih poglavjih vsakega od 14 GGN GGO je podana v preglednici (Preglednica 52).

Preglednica 52: Pregled ustreznosti usmeritev 14 GGN GGO 2021–2030 glede na zvrst naravnih vrednot

Zvrst	Poglavje GGN GGO v katerega se Usmeritev vključi	Usmeritev	Tolmin	Bled	Kranj	Ljubljana	Postojna	Kočevje	Novo mesto	Brežice	Celje	Nazarje	Slovenj Gradec	Maribor	Murska sobota	Kraško
Botanična, Ekosistemska, Geološka, Površinsko geomorfološka	5.3.4;	1. Pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Botanična, Zoološka, Ekosistemska, Drevesna, Hidrološka, Podzemeljska geomorfološka in Geološka	5.3.4;	2. Novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljsko geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drevesna	5.3.4;	3. Pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Botanična, Zoološka, Ekosistemska in Hidrološka	5.3.4;	4. Čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030

Zvrst	Poglavje GGN GGO v katerega se Usmeritev vključi	Usmeritev	Tolmin	Bled	Kranj	Ljubljana	Postojna	Kočevje	Novo mesto	Brežice	Celje	Nazarje	Slovenj Gradec	Maribor	Murska sobota	Kraško
		naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.														
Botanična, Zoološka, Hidrološka in Podzemeljska geomorfološka	5.3.2;	5. Na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednoti ter v neposredni okolici jam in brezen se krčenje gozda se ne izvaja.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Površinska geomorfološka	5.3.4;	6. Spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmeni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Površinska geomorfološka	5.3.4;	7. Gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmeni, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podzemeljska geomorfološka	5.3.4;	8. Pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podzemeljska geomorfološka	5.3.4;	9. Gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030

Zvrst	Poglavje GGN GGO v katerega se Usmeritev vključi	Usmeritev	Tolmin	Bled	Kranj	Ljubljana	Postojna	Kočevje	Novo mesto	Brežice	Celje	Nazarje	Slovenj Gradec	Maribor	Murska sobota	Kraško
Hidrološka	5.3.4;	10. V obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekosistemska	5.3.4.	11. Na območju ekosistemske naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Botanična, Ekosistemska	ostane le v poglavju 5.3.7.	12. Na botanični in ekosistemski naravni naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
Botanična, Zoološka in Ekosistemska	ostane le v poglavju 5.3.7.	13. Na botanično, zoološko in ekosistemsko naravno vrednote se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
Botanična, Zoološka, Hidrološka in Podzemeljska geomorfološka	ostane le v poglavju 5.3.7.	14. Na botanični naravni vrednoti, zoološki naravni vrednoti, v obrežnem pasu in v okolici jam se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
Zoološka	ostane le v poglavju 5.3.7.	15. Na zooloških naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-

Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030

Zvrst	Poglavje GGN GGO v katerega se Usmeritev vključi	Usmeritev	Tolmin	Bled	Kranj	Ljubljana	Postojna	Kočevje	Novo mesto	Brežice	Celje	Nazarje	Slovenj Gradec	Maribor	Murska sobota	Kraško
		značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.														
Drevesna	ostane le v poglavju 5.3.7.	16. Drevesnim naravnim vrednotam se z gozdnogojitvenimi ukrepi (sproščanje krošnje, odstranjevanje konkurentov) omogoča uspešno rast v sestoji.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
Drevesna	ostane le v poglavju 5.3.7.	17. Po odmrtnju naj se drevesa v gozdu prepušča naravnemu razkroju.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
Podzemeljska geomorfološka	ostane le v poglavju 5.3.7.	18. Ekoloških razmer se v okolici jam in brezen ne spreminja, ohranja se zastrtost nad jamskimi vhodi.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-

+ usmeritev je v celoti vključena v GGN GGO 2021–2030;

O usmeritev je delno vključena v GGN GGO 2021–2030

- usmeritev manjka v GGN GGO 2021–2030

Na podlagi zapsanega ne moremo izključiti, da gospodarjenje z gozdovi na naravnih vrednotah v GGO Kras ne bo brez bistvenih vplivov na naravne vrednote. Podajamo omilitveni ukrepe (Ocena C):

- besedilo GGN GGO Kraško se v poglavju 5.3.7. *Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij* narave dopolni s splošnimi usmeritvami za varstvo naravnih vrednot glede na zvrst iz pripravljenih naravovarstvenih smernic ter doda priporočila;
- poglavje 5.3.4 *Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa* vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni na način, da so pri posamezni gozdarski dejavnosti podane usmeritve za posamezne zvrsti naravnih vrednot:
  - pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču;
  - novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljsko geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik;
  - pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote;
  - čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja;
  - spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja;
  - gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna;
  - pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja;
  - gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
  - v obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
  - na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- v vseh GGN GGO 2021–2030 Poglavje 5.3.2 *Posegi v gozd in gozdni prostor* v delu, ki se nanaša na usmeritve za krčitve gozda, dopolni z: Na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednoti ter v neposredni okolici jam in brezen se krčenje gozda ne izvaja.

Natura 2000

V procesu celovite presoje vplivov na varovana območja narave smo presojali potencialne vplive izvedbe posameznega GGN GGO 2021–2030 na kvalifikacijske vrste in HT ter lastnosti območij Natura 2000. Vpliv sprememb na površina negospodarjenih gozdov glede na varstvene cilje, intenziviranja gospodarjenja z gozdovi, vpliv na površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja znotraj območij Natura 2000, površine varovalnih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja znotraj območij Natura 2000, modelne strukture razvojnih faz, proizvodne dobe in velikopovršinske obnove, delež ter struktura odmrlega in odmirajočega drevja, vpliv sadnje drevesnih vrst, upravljanja s tujerodnimi vrstami, krčitev gozdov, vpliv ukrepov za varstvo biotske pestrosti, usmerjanja rekreacije in turizma ter upoštevanje časovnih in prostorskih omejitev pri izvajanju gozdarskih del, odpiranja pomanjkljivo odprtih predelov gozdov in gradnje, priprave ter rekonstrukcije gozdnih prometnic, uporabe težke mehanizacije in uvajanja strojne sečnje, uporabe kemičnih sredstev v gozdarstvu smo omilili z omilitvenimi ukrepi (ocena C).

Zavarovana območja

Vrednoten je bil tudi vpliv izvedbe vsakega od 14 GGN GGO 2021–2030 na zavarovana območja. Pri tem smo ocenili, da v vsakem od načrtov ni ustrezne povezave med usmeritvami podanimi v poglavju 5.3.7 *Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave* in omejitvami, ki izhajajo iz aktov o zavarovanju oz. načrtov upravljanja. Zato podajamo omilitveni ukrep (ocena C)

Opozorilo

Opis in podrobno vrednotenje vplivov izvedbe vsakega od 14 GGN GGO 2021–2030 na območja Natura 2000 in zavarovana območja sta podana v Dodatku okoljskemu poročilu za presojo sprejemljivosti izvedbe 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030 na varovana območja (nadalje Dodatek), ki je priloga tega poročila.

Na podlagi zapisanega ocenjujemo, da bo vpliv izvedbe 14 GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj »Ohranjena narava« nebitven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (ocena C):

- Tudi GGN GGO Kranj in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 podata sklic na prilogo, v kateri so navedene varstvene usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij. Ob tem naj v načrte tudi vključita omenjeno prilogo.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj po zgledu GGN GGO Ljubljana v poglavje 5.3.9. k splošnim varstvenim usmeritvam dodajo usmeritev: »Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki si se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.«
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne varstvene cilje glede površine negospodarjenih gozdov v kompleksnih območjih Natura 2000, navedene v preglednici 31 pričujočega Dodatka.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključijo usmeritev: Povečati površine negospodarjenih gozdov v varovanih območjih s prednostnim usmerjanjem v upravljavske cone.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključijo usmeritev: Ekocelice naj se prioriteto oblikuje znotraj upravljavskih con za vrste, vezane na negospodarjene gozdove, v območjih že do sedaj negospodarjenih gozdov oziroma gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja v zadnjih 20 letih in v varstvenem pasu gozdnih rezervatov; ključen pogoj je primernost habitatov, pri čemer se zgledujemo po primerih dobrih praks in izdelanih priročnikih (Support, Life Kočevsko).
- Zaradi bolj jasno izraženega namena oblikovanja novih ekocelic naj tudi GGN GGO Postojna in Kraško GGN GGO v temeljnih strategijah izpostavita usmeritev za oblikovanje dodatnih ekocelic, kakor to izhaja iz usmeritev v drugih poglavjih omenjenih načrtov.
- GGN GGO Kranj, Novo mesto, Slovenj Gradec, Brežice ter Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9, v del besedila, ki se nanaša na konkretne varstvene usmeritve za Naturo 2000, vključijo usmeritev: »Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %.« Pri tem naj GGN GGO Kranj, Novo mesto in Slovenj Gradec v poglavje 5.3.9 dodajo Konkretno varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000, ki izhajajo iz naravovarstvenih smernic, Brežice pa poglavje Konkretno usmeritve za vsa Natura 2000 območja prestavi iz priloge v besedilo načrta.
- GGN GGO Tolmin, Bled, Ljubljana in Kočevje naj tudi v poglavje Konkretno varstvene usmeritve za območja Natura 2000 dodajo usmeritev: Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %. Pri tem naj GGN GGO Ljubljana poglavje Konkretno varstvene usmeritve za območja Natura 2000 doda v poglavje 5.3.9.
- GGN GGO Tolmin naj v poglavje 5.3.9 doda ustrezen sklic na Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.
- GGN GGO Slovenj Gradec in GGN GGO Murska Sobota naj popravita zaporedne številke prilog v poglavju 5.3.9, da bo jasna povezava med sklicem na prilogo in Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.

- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 v Konkretno varstvene usmeritve za Natura 2000 območja dodajo usmeritev: Delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera naj se zagotavlja na predpisani vrednosti znotraj UC (50 %), podan v Prilogi posameznega načrta.
- V besedilo poglavja 5.3.9 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, ki so hkrati del UC«.
- V GGN GGO Novo mesto se zniža možni posek v varovalnih gozdovih na najnižjo, z vidika trajnega zagotavljanja varovalne funkcije še sprejemljivo raven, ki mora biti prilagojena stanju sestojev (cca. 85 % prirastka).
- V GGN GGO Murska Sobota naj se poglavji 5.3.9 in 5.3.10 dopolnita z besedilom, ki bo določalo, da se dolgoročno poveča delež površin varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljaljskih con (vrst ptic z večjimi zahtevami glede sestojev z drevjem nad 30 cm prsnega premera: belohrbti detel, črna štoklja, divji petelin itd.), na 10%.
- V besedilo poglavij 5.3.9 in 5.3.10 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.«.
- GGN GGO Ljubljana, Postojna, Brežice, Celje, Slovenj Gradec in Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9 Konkretno varstvene usmeritve za Naturo 2000 zapišejo usmeritev »Ohranja naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradba gozdov«.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Proizvodne dobe v posameznih UC prilagajati glede na naravovarstvene smernice ob upoštevanju strateških usmeritev glede ohranjanja površine varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja in zagotavljanja ustreznega razmerje razvojnih faz in zgradbe gozda.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Pri obnovi gozdnih sestojev v posameznih UC upoštevati usmeritve za velikost pomladitvenih jeder, podane v naravovarstvenih smernicah oziroma v PUN za posamezne upravljaljske cone oziroma vrste; v kompleksnem območju Mura podati max. 2 ha velikost pomladitvenih jeder v gozdnem habitatnem tipu GHT 91F0 - hrastovo-jesenovo-brestovi logi znotraj UC za srednjega detla v kompleksnem območju Mura.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih v upravljaljskih conah, ki so pomembne predvsem zaradi ohranjanja spodaj navedenih kvalifikacijskih vrst ptic (glej tudi Posebno prilogo 1), kot je določeno v Preglednica 32. Pri tem naj vsi GGN GGO 2021–2030 v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih na območjih Natura 2000, ki niso zajeta v osrednjih conah in so pomembna predvsem zaradi ohranjanja saprofitskih vrst hroščev, kot je določeno v Preglednica 33.
- Besedilo GGN GGO Brežice, Slovenj Gradec, Maribor naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo za gozdove znotraj območij Natura 2000 predpisal vsaj 3 % odmrle lesne biomase v lesni zalogi s prevladujočim drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Besedilo GGN GGO Tolmin naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo načrtovalca napotil k usmeritvam glede odmrle lesne biomase po upravljaljskih conah, ki se nahajajo v prilogi posameznega načrta. GGN GGO Slovenj Gradec in Murska Sobota naj uredita številčenje prilog,

da bo jasen sklic med tekstom načrta ter Prilogo za konkretne varstvene usmeritve za upravljalvske cone.

- Zaradi bolj jasno izraženega določila o ohranjanju naravne drevesne sestave na vseh območjih gozdov naj tudi GGN GGO Kranj v poglavje 5.3.9 Splošne varstvene usmeritve doda usmeritev »ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb«.
- Zaradi večje preglednosti naj GGN GGO Postojna in Brežice poglavje Konkretno varstvene usmeritve za celotno območje Nature 2000 prestavijo iz priloge v poglavje 5.3.9, GGN GGO Celje, Tolmin in GGN za Kraško GGO, v katerih se Konkretno varstvene usmeritve za celotno območje Nature 2000 podvojijo v prilogi in v tekstu, pa naj te usmeritve v prilogi odstranijo, ob tem pa preverijo, da so vse navedene usmeritve v prilogi tudi v poglavju 5.3.9.
- GGN GGO Novo mesto, Slovenj Gradec in Maribor naj v poglavje 5.3.9 vključijo še konkretne varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000 z dikcijo: »Zagotavlja naj se naravno in rastišču prilagojeno drevesno sestavo gozdov ter omogoča naravno pomlajevanje.«.
- V vseh GGN GGO naj se po zgledu GGN GGO Ljubljana v delu poglavja 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti, ki se nanaša na splošne usmeritve, doda besedilo: »Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst)«.
- V GGN GGO Murska Sobota naj se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti doda besedilo »V ekocelicah je dovoljeno odstanjevanje invazivnih tujerodnih vrst.«.
- Tudi GGN GGO Tolmin naj po zgledu drugih GGN GGO 2021–2030 doda med temeljne strategije usmeritve glede prisotnosti invazivnih tujerodnih drevesnih vrst.
- Tudi GGN GGO Bled, Kranj, Novo mesto, Brežice, Nazarje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj v poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor pri krčitvah gozdov v kmetijske namene dodajo dikcijo »V območjih z močno poudarjenimi ekološkimi funkcijami so krčitve dovoljene le v primeru, kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda«.
- V GGN GGO Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj pred zapisom o izločitvi gozdov z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami (1. stopnja) za gozdove s posebnim namenom bolj jasno zapišeta, da krčitve gozdov na območjih s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij praviloma niso dopustne.
- Vsi GGN GGO 2021-2030 naj v poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor dodajo dikcijo: V skladu z naravovarstvenimi smernicami iz priloge načrta omejevati krčitve za izbrane upravljalvske cone.
- Tudi GGN GGO Tolmin 2021-2030 naj po zgledu drugih načrtov v poglavje 5.3.9 doda sklic na konkretne varstvene usmeritve po upravljalvskih conah iz Prilog. načrta.
- V GGN GGO Kočevje, Nazarje, Slovenj Gradec, Maribor in Sežana naj se po vzoru GGN GGO Ljubljana navede najpomembnejše ukrepe, združene v skupini ukrepi za nego habitatov, ki so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti pri poglavju Splošne varstvene usmeritve dodajo podpoglavje Druge usmeritve, tu pa dodajo usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje (npr. divji petelin, črna štokrlja, velika uharica).« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.

- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.13 Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge dodajo usmeritev: »Obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma«.
- GGN GGO Ljubljana, Celje in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti dodajo usmeritev: »Rekreacijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven naravovarstveno najboljčujivejših območij«.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa dodajo usmeritev »Načrtovanje in umeščanje gozdnih cest naj se prednostno izvaja v območja gozdov iz karte E brez omejitev in v območja z omejitvami v primeru, da bodo po presoji s strani pristojnih organizacij označena kot ustrezna«.
- V GGN GGO Postojna in Novo mesto naj se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključi usmeritev: »Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.«.
- Poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti za GGN GGO Celje, Murska Sobota, Brežice in Slovenj Gradec naj se dopolni z usmeritvami, ki prepovedujejo uporabo neselektivnih kemičnih sredstev v gozdovih na območju Natura 2000.
- Besedilo GGN GGO Kraško se v poglavju 5.3.7. Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave dopolni s splošnimi usmeritvami za varstvo naravnih vrednot glede na zvrst iz pripravljenih naravovarstvenih smernic ter doda priporočila.
- Poglavje 5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni na način, da so pri posamezni gozdarski dejavnosti podane usmeritve za posamezne zvrsti naravnih vrednot:
  - pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču;
  - novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljsko geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik;
  - pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote;
  - čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja;
  - spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja;
  - gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna;
  - pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja;
  - gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko

prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;

- v obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
  - na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- V vseh GGN GGO 2021–2030 naj se poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor v delu, ki se nanaša na usmeritve za krčitve gozda, dopolni s: »Krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO«.
  - Poglavje 5.3.7 Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni s spodnjimi besedili:
    - »Na območju strogih naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
    - »Na območju naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Izjemoma so dovoljena dela in ukrepi, ki povečujejo in izboljšujejo lastnosti narave, zaradi katere je bil naravni rezervat določen in so v skladu s cilji zavarovanja. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
    - »Pri gospodarjenju z gozdovi na naravnih spomenikih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Na območju naravnih spomenikov je prepovedan vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil lastnosti, zaradi katerih je bil del narave določen za naravni spomenik - gradnje gozdnih prometnic, gospodarjenje z gozdovi in krčitve gozdov so izjemoma dovoljene le, v kolikor to ni prepovedano in je v skladu s cilji zavarovanja. Na najpomembnejših območjih je določena 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
    - »Pri posegih v prostor v narodnem parku se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. V prvi varstveni coni je prepovedano gospodariti z gozdom in graditi novo gozdno infrastrukturo. Izjemoma je dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih, ter izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO. Na območju prve varstvene cone TNP sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
    - »Pri umeščanju novih gozdnih prometnic se na širših zavarovanih območjih obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko

izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«

- »Pri posegih v prostor na širših zavarovanih območjih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«
- V vse GGN GGO 2021–2030 naj se po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti pri poglavju Splošne varstvene usmeritve doda podpoglavje Druge usmeritve, tu pa doda usmeritev: »Trebna je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje.« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.
- V GGN GGO Brežice, Maribor in Murska Sobota se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti doda usmeritev, ki velja za vse gozdove: »V gozdovih uporabljati ustrezno, sestojnim in terenskim razmeram prilagojeno tehnologijo dela v gozdu.«.

Priporočila, ki presegajo načrtovalski okvir GGN GGO:

- Metodologijo zbiranja podatkov v okviru opisov sestojev se dopolni z novim kazalnikom in beleži prisotnost tujerodnih in invazivnih tujerodnih vrst (ki negativno vplivajo na pomlajevanje sestojev) v zeliščnem sloju in pomladku. V skladu z usmeritvijo se načrtuje varstvena in gojitvena dela za odstranitev invazivnih tujerodnih vrst.
- Za doseganje varstvenih ciljev povezanih s količino odmrle biomase naj se predlaga sprememba Pravilnika o vlaganjih v gozdove, saj 5-7 odmrlih ali odmirajočih dreves B+C debelinskega razreda, potrebnih za dobro stanje saproksilnih vrst pomeni vsaj 20 m³/ha (sedanja omejitev v Pravilniku je 10 m³/ha).
- Ob izvajanju ukrepa puščanje odmrle stoječe biomase je trenutna omejitev vrednosti Pravilnika o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove 25 €/m³ kar pa je trenutno močno podcenjena vrednost goli na panju (realna vrednost bi bila več kot 50 €/m³ oziroma cena trdega lesa vsaj v višini cene goli). Predlaga naj se ustrezna sprememba Pravilnika.
- Pravila državnih pomoči za prepuščanje gozdov naravnemu razvoju v zasebnih gozdovih za obdobje 20 let (ekocelice brez ukrepanja), puščanje habitatnega drevja in odmrle lesne biomase ne bi smela veljati. Trenutna veljaven znesek, 200.000 EUR v katerem koli obdobju treh poslovnih let, onemogoča podpise pogodb z velikimi zasebnimi lastniki gozdov. Predlaga naj se ustrezna sprememba.
- Dolgoročni cilj gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju, se lahko doseže tudi z odkupi in menjavami gozdov s strani države in določitvijo teh gozdov z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom za gozdne rezervate. Poleg tega se lahko v državnih gozdovih t.i. »dislocirane« parcele zemljišč v soglasju s SiDG določi za gozdove, prepuščene naravnemu razvoju.

- Priporočamo, da ZGS skupaj z ZRSVN pripravi protokol in usmeritve za sanacijo posledic ujm v predelih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (Natura 2000) in varstva narave (npr. zavarovana območja) z vidiki, pomembnimi za zagotavljanje doseganja ciljev ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva narave.
- Poda naj se predlog povišanja glob, izrečenih zaradi neupoštevanja pravnih podlag obiska gozda.
- Za potrebe vzpostavitve naravovarstvenega in gozdarskega nadzora je treba spremeniti Zakon o gozdovih in Zakon o ohranjanju narave, s katerima se omogoči za potrebe nadzora avtomatske vpoglede vsaj v baze podatkov naravovarstvenim nadzornikom o registru prebivalstva, registru motoriziranih vozil in vzpostaviti obvezno registracijo motoriziranih vozil na način kot je to urejeno s cestnoprometno zakonodajo.
- Za uspešno zatiranje ITVR v gozdovih naj se opredelijo sredstva Podnebnega sklada s katerimi se ugotovijo najučinkovitejše metode varstvenih in gojitvenih del (odstranjevanje, preprečevanja širjenja, uspešna vzgoja avtohtonih sestojev) ter opredeli normative teh del. Na podlagi novih normativov varstvenih in gojitvenih del za obvladovanje ITVR se spremeni Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove.
- Priporočamo, da ZGS v navodilih za izdelavo GGN GGE zagotovi ustrezen prenos ciljev, temeljnih strategij in ukrepov za ohranjanje lastnosti zavarovanih območij in Nature 2000 iz GGN GGO 2021–2020 na nižjo raven načrtovanja.
- Uporaba strojne sečnje na območjih Natura 2000 in v UC znotraj območij naj se uskladi na nivoju GGN GGE in se omejitve zabeleži na najpomembnejših delih UC na obrazec E4.
- Skladno s sistemom označevanja in evidentiranja načrtno puščenih habitatnih dreves v zasebnih gozdovih se enak sistem označevanja in evidentiranja razširi tudi v državne gozdove.
- V NGP in operativnem programu za izvajanje NGP je treba določiti, da se poveča delež trajno negospodarjenih gozdov znotraj območij Natura 2000.

5.1.3 OKOLJSKI CILJ: OHRANJENA KULTURNA DEDIŠČINA OB UPOŠTEVANJU IN OHRANJANJU LASTNOSTI ENOT KULTURNE DEDIŠČINE

Preglednica 53: Vrednost kazalcev in predvidena smer gibanja

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
Število enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru po režimu in zvrsti (tipu)	<p>Število registriranih enot nepremične kulturne dediščine na območju gozda (delež vseh enot v RS) (eVRD, 2021): 6.672 (22,6 % enot),</p> <ul style="list-style-type: none"> • po režimu: <ul style="list-style-type: none"> • spomenik: 1.731 (20,4 %); • arheološko najdišče: 1.662 (64,8 %); • dediščina: 2.234 (13,0 %); • dediščina priporočilno: 246 (16,8 %); • vplivno območje spomenika: 378 (50,9 %); • vplivno območje: 1.091 (52,6 %); • po zvrsti (tipu): <ul style="list-style-type: none"> • arheološka dediščina: 2.443 (67,4 %); • profana stavbna dediščina: 1.309 (9,6 %); • sakralna stavbna dediščina: 1.141 (17,4 %); • sakralno profana stavbna dediščina: 39 (24,8 %); • naselbinska dediščina: 651 (56,8 %); • kulturna krajina: 192 (88,9 %); • zgodovinska krajina: 22 (100,0 %); • vrtnoarhitekturna dediščina: 68 (31,5 %); • memorialna dediščina: 728 (19,1 %); • druga dediščina: 79 (64,2 %). <p>Trend: ↑</p>	<p style="text-align: center;">↑</p> <p>(vrednost kazalca se bo povečala)</p> <p>Izvajanje GGN GGO 2021–2030 na število enot kulturne dediščine ne bo imelo vpliva. Kljub temu se bo število enot v desetletnem obdobju spremenilo, saj se podatki eVRD vsakoletno posodabljujejo – pri tem so nekatere enote kulturne dediščine izbrisane iz registra, generalno gledano pa se število vpisov v register povečuje.</p>
Površina območij s prilagojenim gospodarjenjem z namenom ohranjanja kulturne dediščine	<p>Površina gozdov s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine* (GGN 2021–2030): 127.510 ha**</p> <ul style="list-style-type: none"> • na 1. stopnji: 19.935 ha; • na 2. stopnji: 107.575 ha; • na 3. stopnji: / <p>* upošteva se območja, linije in točke ** stopnje se prostorsko med sabo prekrivajo</p> <p>Trend: /</p>	
Površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s prilagojenim gospodarjenjem (glede na varstvene usmeritve po zvrsti (tipu) KD) z namenom ohranjanja kulturne dediščine	<p>Površina enot kulturne dediščine po zvrsti (tipu) s funkcijo varovanja kulturne dediščine* (GGN 2021–2030): 127.040 ha</p> <ul style="list-style-type: none"> • arheološka dediščina: 19.110 ha • profana stavbna dediščina: 5.039 ha • sakralna stavbna dediščina: 2.343 ha • sakralno profana stavbna dediščina: 498 ha • naselbinska dediščina: 4.291 ha • kulturna krajina: 96.470 ha • zgodovinska krajina: 4.949 ha • vrtnoarhitekturna dediščina: 541 ha • ostalo: 654 ha • memorialna dediščina: 2.161 ha <p>* upošteva se območja, linije in točke</p> <p>Trend: /</p>	<p style="text-align: center;">↔</p> <p>(vrednost kazalca bo ostala enaka)</p> <p>Po sprejetju GGN GGO 2021–2030 se območje funkcije varovanja kulturne dediščine ne bo spreminjalo.</p>

Legenda:

Trend:	↑ povečanje vrednosti	↓ zmanjšanje vrednosti	↔ ni spremembe
Predvidena smer gibanja:	⬆ povečanje vrednosti	⬇ zmanjšanje vrednosti	↔ vrednost bo ostala enaka
	● izboljšanje stanja	● poslabšanje stanja	

Preglednica 54: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana

1 – Poseg v objekt ali območje kulturne dediščine

2 –Trajnostna raba kulturne dediščine

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativni	Sinergijski	Čezmejni
1	-/+	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✗
2	+	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, ✗ vpliv nima te lastnosti

Glede na naravo GGN GGO 2021–2030 se celostno ohranjanje kulturne dediščine, s katerim se zagotavljajo nadaljnji obstoj in obogatitev kulturne dediščine, njeno vzdrževanje, obnova, prenova, uporaba in oživljanje, večinoma izvaja na način, da se s posegi v gozdu ne povzroča negativnih vplivov na posamezno enoto kulturne dediščine. V posameznih primerih se stanje kulturne dediščine izboljšuje tudi z aktivnimi ukrepi, kot je vedutna sečnja. Poleg tega je treba omogočiti izvajanje ukrepov drugih sektorjev v gozdnem prostoru, ki prispevajo k celostnemu ohranjanju kulturne dediščine.

Preprečevanje povzročanja negativnih vplivov na enote kulturne dediščine je v posameznem GGN GGO 2021–2030 zagotovljeno z:

- opredelitvijo gozdnogospodarskega cilja ohranjanja kulturne dediščine;
- opredelitvijo funkcije varovanja kulturne dediščine;
- upoštevanjem varstvenih režimov enot kulturne dediščine, zapisanih v smernicah, ki so osnova za konkretne usmeritve na ravni GGN GGE.

Vplivi izvajanja ukrepov, ki se načrtujejo na nižjih ravneh gozdnogospodarskega načrtovanja, so ob upoštevanju usmeritev GGN GGO 2021–2030 pozitivni, saj je gozdnogospodarski cilj, opredeljen v GGN GGO 2021–2030, v skladu z varstvenimi režimi enot kulturne dediščine.

Gospodarjenje z gozdovi je v GGN GGO 2021–2030 zasnovano na način, da ne bo prišlo do neposrednih negativnih vplivov (npr. fizične poškodbe) na stanje objektov kulturne dediščine (npr. stavbna dediščina, memorialna dediščina), kot tudi na arheološka najdišča zaradi izvajanja sečnje in drugih posegov ter dejavnosti v gozdu. Pri tem je ključnega pomena vključevanje pristojne službe za varstvo kulturne dediščine na nižjih ravneh gozdnogospodarskega načrtovanja.

Na drugi strani se preko izvajanja GGN GGO 2021–2030 z oblikovanjem primerne zgradbe in drevesne sestave gozdov na način, da bo preprečena kakršnakoli ogroženost objektov (npr. z vzdrževanjem stabilnih in zdravih sestojev), posredno prispeva k ohranjanju enot kulturne dediščine, ki se nahajajo v gozdu (neposreden vpliv) ali njegovi neposredni bližini (daljinski vpliv), kot sta na primer stavbna in memorialna dediščina oz. tiste enote nepremične kulturne dediščine, katerih sestavni del predstavlja gozd (npr. kulturna krajina, naselbinska dediščina).

Vplivi izvajanja GGN GGO 2021–2030 na enote kulturne dediščine so kratkoročni do srednjeročni, kadar gre za zmanjšanje estetske in doživljajske vrednosti v času sečnje oziroma sanitarne sečnje. Do trajnih vplivov bi lahko prišlo ob nenamernem poškodovanju enot kulturne dediščine, čemur pa se ob upoštevanju zakonodajnih določil lahko bolj uspešno izognemo.

Vsi vplivi so kumulativni z vplivi izvajanja preostalih dejavnosti v prostoru, na katere pa GGN GGO 2021–2030 nima vpliva. Glede na naravo GGN GGO 2021–2030, sinergijski in čezmejni vplivi niso pričakovani.

Potencialen posreden pozitiven vpliv na trajnostno rabo kulturne dediščine predstavlja vključitev prezentacije in/ali interpretacije kulturne dediščine v GGN GGO 2021–2030.

OPREDELITEV STRATEŠKEGA CILJA OHRANJANJA KULTURNE DEDIŠČINE V GGN GGO 2021–2030

Eden izmed 12 ciljev gospodarjenja z gozdovi v okviru GGN GGO 2021–2030 se nanaša na ohranjanje kulturne dediščine. Cilj se zasleduje v vseh GGO. Opredelitev cilja po najširši definiciji zagotavlja ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki:

- imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine;
- še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni oziroma imajo potencial za doseganje tega statusa;
- zajemajo tradicionalne oblike gospodarjenja z gozdovi.

Ugotavljamo, da je tekst, vezan na cilj ohranjanja kulturne dediščine, v večini GGN GGO 2021–2030 povzet po *Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo*, kjer je v 22. členu podana opredelitev območij s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine⁵. Pri prenosu teksta je prišlo v vseh GGN GGO 2021–2030 do manjših sprememb, ki pa ne vplivajo na vsebino. Strateški cilj se v vseh primerih nanaša na varstvo enot kulturne dediščine, ki so vnesene v register enot kulturne dediščine (eVRD).

V večini GGN GGO 2021–2030 je cilj zapisan širše in poleg varstva in ohranjanja enot kulturne dediščine varuje tudi objekte in območja, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine pomembni oziroma imajo potencial za doseganje tega statusa, ter tradicionalne oblike gospodarjenja z gozdovi.

---

⁵ 13. funkcija varovanja kulturne dediščine: varstvo in ohranjanje območij ali objektov, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru. Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki, panjevci, gaji, logi) (Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo)

OPREDELITEV FUNKCIJE VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Funkcije gozdov glede na stopnjo poudarjenosti določajo (1. stopnja poudarjenosti) ali vplivajo (2. stopnja poudarjenosti) na način gospodarjenja z gozdom. Z vidika kulturne dediščine v okviru GGN GGO 2021–2030 je pomembna predvsem funkcija varovanja kulturne dediščine⁶, nekoliko pa je na kulturno dediščino vezana tudi estetska funkcija⁷.

Funkcija varovanja kulturne dediščine zajema tako enote kulturne dediščine v gozdnem prostoru kot tudi enote, ki se nahajajo v neposredni bližini gozda. Podatek se v GGN GGO 2021–2030 prikazuje v treh oblikah – kot območje, linija ali točka – slednji dve obliki imata dodeljen tudi radij, ki opredeljuje neke vrste vplivno območje posameznega točkovnega ali linijskega objekta v sklopu opredelitve funkcije varovanja kulturne dediščine.

Razporeditev enot kulturne dediščine in posledično način opredeljevanja funkcije varovanja kulturne dediščine sta v večini primerov GGN GGO 2021–2030 pripravljena tako, da so:

- enote kulturne dediščine, ki se nahajajo v gozdnem prostoru, opredeljene kot območja;
- dolge in ozke enote kulturne dediščine (npr. ceste, drevoredi), ki pogosto večkrat prehajajo iz gozdnega v negozdni prostor, prikazane linijsko;
- enote kulturne dediščine, ki so zelo majhne (npr. obeležja), in enote, ki se nahajajo izven gozdnega prostora, opredeljene kot točke.

Pojavlja se težava nenehnega posodabljanja sloja eVRD. Za opredelitev funkcije je bil npr. uporabljen podatek iz leta 2020 (eVRD, 16. 12. 2020), ki se že razlikuje od trenutno veljavnega podatka eVRD (5. 7. 2021). Glede na razlike med slojema eVRD je bilo nekaj enot dodanih (npr. arheološko najdišče Osp – Arheološko najdišče Staje (EŠD 30827)), nekaterim se je režim spremenil v arhivsko varstvo oziroma so bile zmanjšane (npr. vplivna območja enot Kleč pod Mirno goro – opuščena kočevarska vas (19515) in Zreče – cerkev Matere božje na Brinjevi gori (EŠD 3535)). Posledično je treba pri vseh posegih v gozdu, kot tudi pri načrtovanju gospodarjenja z gozdom na nižjih ravneh načrtovanja (GGN GGE), upoštevati ažuren sloj eVRD in vse spremembe na podlagi določil pravilnika vključiti v načrte na nižjih ravneh načrtovanja v GGN GGE. V obdobju izvajanja GGN GGO 2021–2030 je treba zato poleg območij, kjer je funkcija varovanja kulturne dediščine opredeljena, pri gozdnogospodarskem načrtovanju na nižjih ravneh upoštevati tudi ažurne enote kulturne dediščine.

---

⁶ Varstvo in ohranjanje območij ali objektov, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru. Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, panjevci, gaji, logji). (Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo)

⁷ Omogočanje doživljanja skladnosti likovnih in funkcionalnih prvin v krajini. Poudarjeno estetsko funkcijo imajo predvsem z estetskega vidika edinstveni/posebni gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih, ki urejajo prostor, ter območjih kulturne krajine po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, v območjih krajinske pestrosti po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave ter gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini. (Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo)

Za zagotovitev tega pogoja je treba proučiti možnost vključitve sloja eVRD v Pregledovalnik podatkov o gozdovih in vključitev tudi izvesti.

Predlagamo, da se tekom izvajanja GGN GGO 2021–2030 kartografska priloga posodablja ob obnovi GGN GGE skladno z 39. členom *Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo*, ki v primeru sprememb ali novih okoliščin v času veljavnosti območnega načrta določa način sprememb utemeljitev ali vrednotenja funkcije gozda. Morebitno spremembo se vnese v GGN GGE ob redni obnovi načrta kot predlog utemeljitve oziroma vrednotenja funkcije. Ta predlog se upošteva pri naslednji spremembi oziroma sprejemu novega območnega načrta.

Med posameznimi GGN GGO se razlikuje način prenosa enot v sloj funkcije varovanja kulturne dediščine. Posamezne enote kulturne dediščine, ki se lahko prekrivajo, imajo v okviru funkcije opredeljeno skupno območje, pri čemer so ali navedene vse enote ali so nekatere enote v atributih izpuščene ali pa so posamezni deli najširšega območja enote kulturne dediščine razdeljeni na več manjših območij, kjer je opredeljena ena ali več enot kulturne dediščine. Takšen prenos posameznih enot kulturne dediščine v sloj funkcije varovanja kulturne dediščine je nepregleden. Poleg tega se med posameznimi GGN GGO 2021–2030 mestoma razlikuje tudi način opredeljevanja funkcije (npr. določitev stopnje poudarjenosti), pojavljajo pa se tudi nedoslednosti oz. pomanjkljivosti pri določanju 1. ali 2. stopnje poudarjenosti (npr. v primeru enot vrtnoarhitekturne dediščine, arheoloških najdišč – predvsem s statusom kulturnega spomenika). Potrebno je dodati tudi zaris vplivnih območij, ki so opredeljena v aktih o razglasitvi, niso pa še vnesena v eVRD,

Ker pa so GGN GGO 2021–2030 strateški dokumenti, predlagamo, da se tako podrobne vsebine natančneje opredeli in poenoti na ravni GGN GGE v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine tekom izvajanja GGN GGO 2021–2030. Vsebine se pripravi na ravni GGN GGE v okviru priprave podrobnih kulturnovarstvenih usmeritev in poenoti kriterije za opredelitev funkcije varovanja kulturne dediščine in estetske funkcije.

Kljub usklajevanju opredeljevanja funkcij in upoštevanju aktualnih slojev eVRD na nižjih nivojih načrtovanja, je treba z namenom preprečitve izvajanja posegov s potencialnimi bistvenimi negativnimi vplivi na kulturno dediščino, do predloga GGN GGO 2021–2030 uskladiti oz. v skladu s pripombami pristojnih služb za varstvo kulturne dediščine, v posameznih GGN GGO popraviti sledeče:

- enote kulturne dediščine se v besedilu vseh GGN GGO 2021–2030 navede z ustreznim imenom in EŠD iz Registra kulturne dediščine in ne s poljudnimi imeni,
- v sloj funkcije varstva kulturne dediščine se doda manjkajoče enote kulturne dediščine in odstrani izbrisane v skladu z aktualnimi podatki Registra kulturne dediščine iz leta 2021 ter doda vplivna območja spomenikov, pri katerih je v sloju eVRD prišlo do napake (podatek posreduje pristojno ministrstvo),
- v čim večji meri se odpravi razlike pri določitvi stopnje poudarjenosti funkcije med posameznimi GGN GGO 2021–2030 (pripombe posreduje pristojno ministrstvo).

UPOŠTEVANJE VARSTVENEGA REŽIMA ENOT KULTURNE DEDIŠČINE

V vse GGN GGO 2021–2030 so prenesene varstvene usmeritve, ki veljajo na območjih registriranih enot nepremične kulturne dediščine in ob odkritju arheoloških ostalin – smernice pristojnega ministrstva so v celoti prenesene v poglavje 5.3.8 *Varstvo kulturne dediščine*. Varstvene usmeritve vključujejo tudi opozorila glede obveznosti pridobivanja kulturnovarstvenih pogojev in soglasij.

Opredeljeno je tudi, kaj se šteje za poseg v objekt ali območje kulturne dediščine – vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki:

- kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine;
- dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo;
- se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov;

ter, da je zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora ob načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Zaradi velikega števila enot kulturne dediščine v gozdnem prostoru in širokega nabora del, dejavnosti in ravnanj v gozdu bi priporočali, da se na nižji ravni načrtovanja s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine opredelijo bolj natančni kriteriji za odločanje o potrebi po pridobivanju kulturnovarstvenih pogojev in soglasij. Na ta način ne bo prihajalo do različnih interpretacij o tem, kdaj je treba kulturnovarstvene pogoje in soglasje dejansko pridobiti, ter do tega, da bi se kulturnovarstvene pogoje in soglasje pridobivalo za čisto vse posege, kar je operativno neizvedljivo.

GGN GGO 2021–2030 sicer ne vsebujejo posegov, za katere je na podlagi *Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje*, presoja vplivov na okolje obvezna. V kolikor na območju gozda pride do krčitev gozda – odstranitev vsega gozdnega drevja oziroma drugega gozdnega rastja zaradi spremembe namembnosti zemljišča – na površini, večji od 30 ha, oziroma na površini 5 ha ali več, se predhodne arheološke raziskave (predhodna ocena arheološkega potenciala) na podlagi zahteve pristojne službe za varstvo kulturne dediščine izvede v okviru plana, ki takšen poseg predvideva (npr. občinski prostorski načrt).

USMERITVE PO PODROČJIH GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

Usmeritve GGN GGO 2021–2030 po področjih gospodarjenja z gozdovi se nanašajo na izvajanje npr. sečnje in izgradnje gozdne infrastrukture na eni strani ter na spoštovanje varstvenih režimov, med katere spada tudi varstvo kulturne dediščine, na drugi strani. Večinoma je varstvo enot kulturne dediščine upoštevano tudi v okviru drugih usmeritev (poglavje 5.3 *Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi*).

V okviru usmeritev za posege v gozd in gozdni prostor (poglavje 5.3.2 *Posegi v gozd in gozdni prostor*) je v vseh GGN GGO opredeljeno, da se prednostno ohranja tudi gozdove v varovanih območjih kulturne dediščine. Omejevanje krčitev pogosto ni ukrep, ki bi bil potreben pri vseh zvrsteh (tipih)

nepremične kulturne dediščine. Gotovo so izjema vse enote, kjer je pomembna vedutna izpostavljenost ali ohranjanje prostorskih dominant (npr. vplivna območja enot kulturne dediščine). V vseh GGN GGO je vključena usmeritev, da se za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutna sečnja.

V GGN GGO 2021–2030 je v kartografski prilogi E opredeljena zasnova gozdne infrastrukture⁸. Z gozdnimi cestami pomanjkljivo odprti predeli, ki bi jih bilo z gozdarskega vidika treba odpreti v naslednjem desetletju, so v besedilu in karti zasnove gozdne infrastrukture ločeni na tiste, na katerih je gradnja gozdnih cest z okoljskega vidika sprejemljiva, ter tiste, kjer so pri gradnji omejitve z vidika funkcij gozdov. Na slednjih je treba pri načrtovanju odpiranja predhodno pridobiti različna mnenja (DRSV, ZRSVN, ZVKDS...), kar se rešuje na podrobnejših ravneh načrtovanja.

Pri pregledu slojev Karte E ugotavljamo, da se v predelih, ki jih je potrebno odpreti z gozdnimi cestami oziroma ostalih predelih za odpiranje z gozdnimi cestami, nahaja 163 enot kulturne dediščine v skupni površini 4.089 ha. Po površini prevladujejo območja enot kulturne krajine (68 % površine), po številu pa arheološka najdišča (56 % enot). Del površine (ca. 9 %) predstavljajo vplivna območja enot kulturne dediščine. Vsa območja gozdov, ki jih je potrebno odpreti z gozdnimi cestami na območjih arheoloških najdišč, so na karti E označena kot območja z omejitvami z vidika kulturne dediščine in je potrebno pri načrtovanju odpiranja predhodno dobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje ZVKDS, kar se rešuje na podrobnejših ravneh načrtovanja.

V poglavju 5.3.4 *Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa* je v vseh GGN GGO 2021–2030 navedeno, da je ob načrtovanju in umeščanju tras gozdnih prometnic treba med drugim preveriti območja nepremične kulturne dediščine ter upoštevati smernice ZVKDS, ki so prenesene v GGN GGO 2021–2030.

Omenjeno poglavje je namenjeno tudi tehnologijam pridobivanja lesa. V vseh GGN GGO je opredeljeno, da se tehnologija sečnje načrtuje na nižjih ravneh gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja ob upoštevanju varstvenih režimov vseh enot kulturne dediščine ter da se smiselno vključuje pristojno službo za varstvo kulturne dediščine.

Pomembno je, da GGN GGO 2021–2030 na eni strani upoštevajo omejitve zaradi varstva kulturne dediščine in upoštevajo varstvena načela, na drugi strani pa prepoznajo in izkoristijo prednosti in priložnosti, ki jih prisotnost enot kulturne dediščine v gozdu predstavlja.

V nekaterih primerih je prišlo do širitve gozda v območja enot kulturne dediščine oziroma v neposredno bližino objektov kulturne dediščine zaradi opustitve drugih rab prostora (npr.

---

⁸ Karta zasnove gozdne infrastrukture in drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru prikazuje gozdne ceste (iz evidence gozdnih cest) in protipožarne preseke prve kategorije ter predele, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami. Ob tem so prikazane tudi javne ceste, ki pogojno odpirajo gozd in območja ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami, a obstajajo morebitne omejitve pri gradnji – predhodno potrebno pridobiti različna mnenja pristojnih institucij.

kmetijstva). V teh primerih je krčitev gozda v primeru revitalizacije enote kulturne dediščine zaželen, v kolikor to ni v nasprotju z drugimi varstvenimi režimi (npr. varstvom narave). Tudi prezentacija kulturne dediščine (npr. arheoloških ostalin) v gozdnem prostoru z GGN GGO 2021–2030 ni onemogočena.

Pomemben vidik, ki je smiselno vključen v tiste GGN GGO, kjer so opredeljeni mestni ali primestni gozdovi, oz. v mestnih občinah z velikim obiskom učnih poti, je interpretacija kulturne dediščine. Tu gre za vključitev interpretacije kulturne dediščine v okviru učnih, rekreacijskih in turističnih poti oziroma v okviru poučne, rekreacijske in turistične funkcije gozdov. V GGO Ljubljana, Novo mesto, Brežice, Celje in Nazarje, ki imajo izločene mestne gozdove, je interpretacija kulturne dediščine že vključena v okviru usmeritev za mestne in primestne gozdove (poglavje 5.3.14 *Druge usmeritve*), podobno usmeritev pa imata še GGO Kranj in Maribor.

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj ohranjena kulturna dediščina lahko ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine ocenimo kot nebitven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (ocena C):

- Enote kulturne dediščine se v besedilu GGN GGO 2021–2030 navede z ustreznim imenom in EŠD iz Registra kulturne dediščine in ne s poljudnimi imeni.
- V sloj funkcije varstva kulturne dediščine se doda manjkajoče enote kulturne dediščine in odstrani izbrisane v skladu z aktualnimi podatki Registra kulturne dediščine iz leta 2021 ter doda vplivna območja spomenikov, pri katerih je v sloju eVRD prišlo do napake (podatek posreduje pristojno ministrstvo).
- V čim večji meri se odpravi razlike pri določitvi stopnje poudarjenosti funkcije med posameznimi GGO (pripombe posreduje pristojno ministrstvo).
- Prouči se možnosti vključitve sloja eVRD v Pregledovalnik podatkov o gozdovih in vključitev tudi izvede.

V primeru aktivnih ukrepov, ki prispevajo k celovitemu ohranjanju kulturne dediščine (npr. vedutne sečnje), bo prišlo do pozitivnih vplivov (ocena A).

Za izboljšanje izvajanja načrtov so podana priporočila, ki pa se ne nanašajo na določila GGN GGO 2021–2030, temveč na izvedbene pogoje in strokovne podlage za podrobnejše načrtovanje:

- Pri vseh posegih v gozdu kot tudi pri načrtovanju gospodarjenja z gozdom na nižjih ravneh načrtovanja (GGN GGE) se upošteva ažuren sloj eVRD.
- Tekom izvajanja GGN GGO 2021–2030 se kartografska priloga funkcije varovanja kulturne dediščine posodablja z novimi podatki, vezanimi na objekte, gozdove ali njihove dele, ki:
  - imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine;
  - še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni oziroma imajo potencial za doseganje tega statusa;
  - zajemajo tradicionalne oblike gospodarjenja z gozdovi.

- Tekom izvajanja GGN GGO 2021–2030 se prilagodi oziroma poenoti način opredeljevanja tudi atributnega dela funkcije varovanja kulturne dediščine in estetske funkcije med posameznimi GGO, kriteriji za opredelitev funkcije pa se opredelijo v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine.
- Na nižji ravni načrtovanja se s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine opredelijo bolj natančni kriteriji za odločanje o potrebi po pridobivanju kulturnovarstvenih pogojev in soglasij.

5.1.4 OKOLJSKI CILJ: BLAŽENJE IN PRILAGAJANJE NA PODNEBNE SPREMEMBE

Preglednica 55: Vrednost kazalcev in predvidena smer gibanja

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
Ponori ogljika	Letna vrednost ponorov ogljika: 4.910 gg CO ₂ * Trend: ↓ *Vrednost je izračunana na podlagi povprečnih vrednosti po GGO.	↓ (vrednost kazalca se bo zmanjšala) Izvajanje GGN GGO 2021–2030 bo vplivalo na ponore ogljika z določitvijo možnega poseka. Predvidena vrednost ponorov bo manjša, kot je bila v obdobju 2011–2021, ob predpostavki 100 % realizacije načrtovanega možnega poseka. V primeru nižje realizacije bo vrednost ponorov ogljika večja.
Kazalci vplivov na blaženje podnebnih sprememb	Lesna zaloga: 357.000.091 m ³ ; Trend: ↑ Letni prirastek: 8.796.341 m ³ ; Trend: ↑ Možni 10-letni posek: 75.771.000 m ³ ; Trend: ↑ Površina gozdov: 1.176.173 ha; Trend: ↔	↑ (vrednost kazalca se bo povečala) GGN GGO 2021–2030 predvidevajo akumulacijo prirastka, kar pozitivno vpliva na blaženje podnebnih sprememb. Kljub višjemu načrtovanemu možnemu poseku se bosta lesna zaloga in prirastek tudi v obdobju 2021–2030 povečevala. Večjih sprememb površine gozdov v prihodnjem desetletju ne pričakujemo.

Kazalci	Zadnji podatek in trend	Predvidena smer gibanja
Kazalci vplivov na prilagajanje na podnebne spremembe	Stopnje ohranjenosti drevesne sestave: <ul style="list-style-type: none"> • ohranjeni: 27,5 %; Trend: ↓ • spremenjeni: 44,2 %; Trend: ↑ • močno spremenjeni: 22 %; Trend: ↑ • izmenjani: 6,3 %; Trend: ↑ Zgradba sestojev: <ul style="list-style-type: none"> • mladovje: 48.410 ha; Trend ↓ • drogovnjak: 267.825 ha; Trend ↓ • debeljak: 512.602 ha; Trend ↑ • sestoj v obnovi: 159.805 ha; Trend ↑ • dvoslojni sestoj: 805 ha; Trend ↓ • raznomerno (ps.-šp.,preb.): 16.276 ha; Trend ↓ • raznomerno (sk.gnz.): 105.057 ha; Trend ↑ • panjevec: 31.214 ha; Trend ↓ • grmičav gozd: 6.288 ha; Trend ↓ • pionirski gozd z grmišči: 15.145 ha; Trend ↓ 	↑ (vrednost kazalca se bo povečala) GGN GGO 2021–2030 predvidevajo gojitvena dela za vzpostavljanje naravnih sestojev, kar bo dolgoročno vplivalo na zmanjšanje površin izmenjanih in močno spremenjenih sestojev, zgradba sestojev se s strategijami usmerja proti stabilnejšim sestojem, ki bodo dolgoročno bolj prilagojeni na podnebne spremembe

Legenda:

Trend:	↑ povečanje vrednosti	↓ zmanjšanje vrednosti	↔ ni spremembe
Predvidena smer gibanja:	↑ povečanje vrednosti	↓ zmanjšanje vrednosti	↔ vrednost bo ostala enaka
	• izboljšanje stanja	• poslabšanje stanja	

Preglednica 56: Opredelitev lastnosti pomembnih vplivov izvedbe plana

1 – Blaženje podnebnih sprememb

2 – Prilagajanje na podnebne spremembe

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativni	Sinergijski	Čezmejni
1	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, × vpliv nima te lastnosti

BLAŽENJE PODNEBNIH SPREMEMB

Sposobnost gozda, da veže ogljik v biomaso in tla, omogoča možnost ponovnega odvzema (ponora) emisij CO₂ iz ozračja. Delovanje gozda kot ponora CO₂ iz ozračja je zagotovljeno le v primeru, da so v gozdu ustvarjeni pogoji za akumulacijo lesne zaloge (biomase). Lesna zaloga se v gozdovih povečuje, če sta posek in mortaliteta nižja od prirastka.

V Sloveniji gozdovi prevladujejo po rabi zemljišč in zato predstavljajo tudi največji ponor ogljika. Gozd prispeva k ponoru toplogrednih plinov iz atmosfere in s tem k ugodnejši nacionalni bilanci ogljika na tri načine: v organski snovi (nadzemna in podzemna) v gozdu se akumulira CO₂, z rabo lesa kot materiala (skladičenje ogljika za čas trajanja lesnega izdelka) in z uporabo lesa v energetske namene za zmanjšanje rabe fosilnih goriv.

Trajnostno upravljanje z gozdovi, ki vežejo CO₂ iz ozračja, je tako dolgoročno ključnega pomena za doseganje ciljev Pariškega sporazuma in podnebne nevtralnosti. V obdobju od leta 2008 do 2012 je Republika Slovenija za doseganje ciljev Kjotskega protokola lahko uveljavljala ponore v višini 1.720 kt CO₂ ekv in si tako zmanjševala skupne izpuste toplogrednih plinov. V obdobju 2013–2020 ponori niso bili upoštevani za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov. Od leta 2021 dalje se bodo pri doseganju ciljev glede zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov upoštevali tudi izpusti in ponori iz

sektorja LULUCF. Za izračun izpustov in ponorov ogljika v sektorju se bodo upoštevala posebna pravila obračunavanja, med drugim tudi referenčna vrednost za gospodarjenje z gozdovi⁹, ki določa, kolikšne ponore morajo zagotavljati gozdovi, da se še štejejo kot ponor in ne kot vir toplogrednih plinov. Referenčna vrednost za gozdove je bila določena v Nacionalnem načrtu RS za obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov na področju gozdarstva (NFAP) z referenčnimi vrednostmi za gospodarjenje z gozdovi (FRL) (2019) in znaša -3.270 kt CO₂ oz. 2.877 kt CO₂ (brez lesnih proizvodov). Za določitev referenčne vrednosti in posledično za obračunavanje izpustov in ponorov ogljika v gozdovih se je upoštevalo za Republiko Slovenijo neugodno obdobje med letoma 2000 in 2009, v katerem se gozdovi niso izkoriščali v taki meri, kot bi se lahko, zaradi česar je bil obseg ponorov ogljika velik. Zaradi neuravnotežene debelinske (starostne) strukture gozdov Slovenija lahko pri prekoračitvi referenčne vrednosti (FRL) uveljavlja tudi kompenzacijski faktor, ki si ga je Slovenija izborila v pogajanjih in je določen z uredbo LULUCF.

V vseh GGN GGO 2021–2030 je obravnava problematike ponorov CO₂ zagotovljena, saj je med gozdnogospodarskimi cilji tudi *Zagotavljanje ponorov ogljika*. Prav tako je akumulacija lesnih zalog za zagotavljanje ponorov CO₂ ena ključnih temeljnih strategij v vseh GGN GGO. Strategija usmerja ponor CO₂ v varovalne gozdove, gozdne rezervate in ekocelice, kjer ni poseka oziroma je intenziteta poseka manjša in posledično akumulacija lesne zaloge večja. Na drugi strani pa je izjemno pomembna akumulacija lesne zaloge v gospodarskih gozdovih, kjer je na enoto površine akumulacija sicer manjša, absolutno pa večja. Za dolgoročno zagotavljanje večnamenske vloge gozda (ciljev gospodarjenja), med drugim tudi ponorov ogljika, je poleg akumulacije lesne zaloge pomembna ustrezna zgradba in drevesna sestava gozdov, ki zagotavlja večjo stabilnost in manjšo ranljivost gozdov, kar je v GGN GGO 2021–2030 zajeto v sklopu temeljnih strategij in usmeritev za usmerjanje razvoja gozdov in se kvantitativno opredeli v ukrepih (višina možnega poseka, vlaganja v gozdove – gojitvena, varstvena in ostala dela).

V prihodnje se v vseh GGN GGO zagotavljajo ponori ogljika, ki pa bodo v večini GGN GGO v povprečju nižji kot v preteklem načrtovalskem obdobju. To je predvsem posledica višjega načrtovanega poseka v primerjavi s preteklim obdobjem, kar izhaja zlasti iz potreb po intenzivnejšem prilagajanju gozdov na podnebne spremembe ter zagotavljanju trajnosti vseh funkcij (gozdnogospodarskih ciljev) gozda. To se kaže predvsem v povečani potrebi po obnovi gozda in optimizaciji starostne strukture gozdov ter v nadaljevanju sanacij v zadnjem desetletju poškodovanih in degradiranih gozdov, kar je posebej izraženo v GGO Postojna (lesna zaloga se bliža optimalni, gozdovi se starajo, vitalnost in stabilnost gozdov se zmanjšujeta). V preteklih obdobjih oz. referenčnem obdobju za izračun ciljnih vrednosti ponorov ogljika je bil v Sloveniji realiziran najvišji ponor ogljika na gozdno površino glede na najbolj gozdnate države EU.

Ključni dejavniki, ki prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in na katere GGN GGO 2021–2030 vplivajo, so površina gozdov, lesna zaloga in njena debelinska struktura, prirastek ter možni posek.

---

⁹ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU

Kazalce usmerjamo predvsem s sečnjo (obnova, redčenja) in vlaganji v gozdove, kjer je pomembna zlasti nega mlajših razvojnih faz. Pomemben pa je tudi posreden in sinergijski vpliv nege (gojitvena dela, redčenja) saj, poleg krepitve stabilnosti gozdnih sestojev in njihove prilagojenosti rastiščnim razmeram in podnebnim spremembam, dolgoročno prispeva k boljši izkoriščenosti proizvodnih potencialov gozdnih rastišč in večji kakovosti gozdnih lesnih sortimentov, ki se predelani lahko še dolgo uporabljajo in ne povzročijo emisij CO₂.

Površina gozdov se je povsod v Sloveniji v zadnjih 50 letih zelo povečala. V zadnjem obdobju se je povečevanje površin gozdov umirilo, površina gozdov se je v nekaterih območjih tudi rahlo zmanjšala. Največji vpliv na spremembe gozdnih površin ima sprememba zakonodaje (izločitev površin rušja iz gozda), delno pa tudi izgradnja infrastrukture in pa urbanizacija. GGN GGO 2021–2030 preko določitve funkcij gozdov preprečujejo krčitve tistih gozdov, ki so varovanja z vidika večnamenskosti najbolj potrebni. Vseeno pa lahko ocenimo, da je napovedanih še kar nekaj infrastrukturnih posegov (drugi tir, tretja razvojna os...), ki bodo vplivali na zmanjšanje površine gozdov v naslednjem desetletju. Po drugi strani bo v nedostopnih predelih tudi v naslednjem desetletju še vedno potekal proces zaraščanja. Večjih sprememb površine gozdov zato v prihodnjem desetletju ne pričakujemo.

Lesne zaloge naraščajo, delež debelega drevja se kljub ujмам v preteklem desetletju še vedno krepí, prav tako pa narašča tudi prirastek. Tak trend je v GGN GGO 2021–2030 predviden tudi v prihodnje, saj je v naslednjem desetletju načrtovano povečanje lesne zaloge za več kot 12 M m³, kar pomeni okrog 3,5 % sedanje lesne zaloge slovenskih gozdov. V skladu z GGN GGO 2021–2030 se bodo lesne zaloge povečevale v vseh GGO, z izjemo GGO Postojna, kjer je zaradi velikih površin, kjer se bodo še sanirale posledice ujм, predviden možni posek enak prirastku.

Negativni vpliv na ponor CO₂, zlasti pa na prilagajanje gozdnih sestojev podnebnim spremembam, ima dolgoročno lahko nizka realizacija gojitvenih del. Izvajanje gojitvenih del se je v preteklosti zmanjševalo, še posebej na račun neizvajanja načrtovanih gojitvenih del v zasebnih gozdovih. Razlog za to v zasebnih gozdovih lahko pripišemo sanacijam obsežnih ujм, premajhnemu obsegu sredstev za sofinanciranje, premajhni stopnji sofinanciranja gojitvenih del, nizkih cenah lesa, razdrobljeni posesti, neizkušenosti lastnikov, neekonomičnosti in posledično neaktivnosti lastnikov gozdov. Nizka realizacija gojitvenih del v državnih gozdovih izhaja iz obdobja koncesij, ki se je z ustanovitvijo SiDG leta 2016 zaključilo, realizacija pa se je tako v zadnjih letih močno izboljšala. Zmanjšan obseg izvedenih gozdnogojitvenih del lahko dolgoročno pomeni manj stabilne sestoje, kjer drevesna sestava ni prilagojena rastiščem oziroma podnebnim izzivom, nižje lesne zaloge in prirastke, slabšo kakovost drevja in s tem tudi manjše ponore ogljika. Kot odgovor na to sta v GGN GGO 2021–2030 opredeljena minimalni in optimalni obseg gojitvenih del. Minimalni obseg je tisti, ki ga je treba nujno doseči za zagotavljanje stabilnosti sestojev, v optimalnem obsegu pa so zajeta vsa tista dela, ki bi jih bilo smiselno izvesti za povečanje stabilnosti in kakovosti sestojev. Za učinkovitejše izvajanje GGN GGO 2021–2030 se predlaga zagotovitev finančnih sredstev za financiranje gozdnogojitvenih del v zasebnih gozdovih iz državnega proračuna in s tem profesionalizacija gozdnogojitvenih del v gozdovih. Prav tako bi bilo smiselno okrepiti izobraževanje lastnikov gozdov o pomenu izvajanja gozdnogojitvenih del za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe ter povečanje vrednostnih donosov iz gozda. Čim bolj je treba tudi spodbujati predelavo lesa. Spodbujati je treba

lesarstvo in lesarsko industrijo ter doseči, da se čim več lesa predela v izdelke, kar prinese dolgoročno shranjevanje CO₂ in lahko pomembno pripomore k blaženju podnebnih sprememb. Energetsko rabo lesa je smiselno spodbujati za lesne ostanke in tiste sortimente, ki se jih na trgu ne da oplemenititi.

PRILAGAJANJE NA PODNEBNE SPREMEMBE

Posledice podnebnih sprememb, ki se kažejo v naraščanju povprečne temperature zraka, vse višjih temperaturnih ekstremih in bolj pogostih naravnih ujmah (žledolomi, vetroolomi, suše in napadi škodljivcev), močno vplivajo tudi na slovenske gozdove. Aktivna sanacija posledic naravnih ujm v slovenskih gozdovih, ki jo lastniki gozdov izvajajo ob pomoči in strokovnem usmerjanju javne gozdarske službe, je zgled drugim evropskim državam. Kljub temu pa vsakoletne naravne ujme, ki jih spremljajo prenamnožitve podlubnikov (predvsem smrekovih lubadarjev), spreminjajo podobo slovenskih gozdov. Pri sanacijah ujm je treba v prihodnje še bolj upoštevati ostale funkcije gozdov, zlasti ohranjanje biotske pestrosti in varovanje narave, ter sanacijo prilagoditi varstvenim ciljem (npr. puščanje odmrle mase, ohranjanje posameznih debelejših (habitatnih) dreves ali delov sestojev, ki so sicer lahko poškodovani, a ne predstavljajo groženj za sekundarne ujme (npr. gradacije lubadarjev). Kot posledica sprememb v okolju in človekove dejavnosti, predvsem globalne trgovine, se v slovenskih gozdovih pojavljajo tudi invazivne tujerodne vrste, ki otežujejo naravno obnovo gozdov z avtohtonimi drevesnimi vrstami.

Glavni prihodnji izziv pri gospodarjenju z gozdovi v Sloveniji bo prilagajanje drevesne sestave in zgradbe gozdov. Z ukrepi prilagajanja gospodarjenja z gozdovi je treba okrepiti stabilnost in odpornost gozdnih sestojev na pričakovane pogoste naravne ujme, bolezni in škodljive organizme.

Gozd igra tudi pomembno vlogo pri prilagajanju na podnebne spremembe v širšem smislu, kjer s svojo varovalno in zaščitno funkcijo prispeva k blaženju posledic podnebnih sprememb (zaščita pred erozijo, zadrževanje voda, regulacija klime...). Zato je izrednega pomena, da v gozdovih, ki zagotavljajo zaščito naselij, objektov in infrastrukture pred različnimi naravnimi nevarnostmi oz. močno zmanjšujejo tveganja, z različnimi prilagojenimi gozdnogojitvenimi ukrepi vzdržujemo primerno zgradbo in drevesno sestavo. S takšnim ukrepanjem zagotavljamo dolgoročno zaščito na širšem območju. Izvajanje del v zaščitnih gozdovih ima zato prioriteto, prav tako naj se na ta območja prednostno usmerja financiranje del. Pomembno bo tudi nenehno izobraževanje lastnikov gozdov za izvajanje del v teh gozdovih.

V GGN GGO 2021–2030 je prilagajanje gozdov na podnebne spremembe vgrajeno v temeljne strategije in usmeritve ter se kvantitativno odraža v opredeljenih ukrepih. Je bistvena prvina načela trajnosti in sonaravnosti. Strategije dajejo ključna navodila za usmerjanje in prilagajanje gozdnih sestojev na podnebne spremembe. Ključne usmeritve za to so predvsem: 1) obnova, ki z naravnim pomlajevanjem oziroma sadnjo ustreznih vrst zagotavlja gensko pestro in primerno drevesno sestavo in zgradbo gozdov, ki omogoča dolgoročno prilagajanje sestojev na podnebne spremembe; 2) nega v mlajših razvojnih fazah in redčenja, s čimer pomembno vplivamo na drevesno sestavo gozdov, zgradbo gozdnih sestojev in s tem njihovo stabilnost ter 3) usklajevanje in prilagajanje lesnih zalog in proizvodnih dob predvsem v rizičnih sestojih, s čimer pomembno zmanjšujemo riziko gospodarjenja z gozdovi. Podrobne smernice in ukrepi so v GGN GGO 2021–2030 določeni po RGR in so prilagojeni različnim rastiščnim in podnebnim razmeram ter ciljem gospodarjenja z gozdovi v

različnih GGO. Pomembno sporočilo GGN GGO 2021–2030 je, da podnebnim spremembam prilagojeni in stabilni gozdovi pozitivno vplivajo na blaženje podnebnih sprememb.

Predvideni usmeritve in ukrepi bodo dolgoročno prispevali k povečevanju površin sestojev z ohranjeno drevesno sestavo in zmanjšanju površin sestojev s spremenjeno in izmenjano drevesno sestavo. Jasno pa je, da se bodo rezultati pokazali šele čez desetletja. Prav tako bodo ukrepi prispevali k oblikovanju takšne zgradbe sestojev, ki bo zagotavljala stabilnost in odpornost gozdov na klimatske izzive. Prednostno se obnavljajo sestoji, ki so bili prizadeti z ujmami. V labilnih sestojih se lahko tudi prilagodijo ciljne proizvodne dobe in lesne zaloge. Ukrepi, ki so določeni po RGR, dajejo usmeritve za načrtovanje na nižjih ravneh, vendar predlagamo pripravo podrobnejše študije vplivov podnebnih sprememb na gozdne sestoje s predlogi ukrepov za prilagajanje sestojev na podnebne spremembe, ki bo lahko učinkovita podpora za izdelavo GGN GGE. Ta naj na podlagi podnebnih scenarijev podrobneje prostorsko opredeli posledice podnebnih sprememb na gozdne sestoje in pripravi še konkretnije ukrepe za prilagajanje, ki se jih uporabi pri izdelavi GGN GGE.

Stabilni gozdovi v okolici naselij so tudi zelo pomembni z vidika blaženja in prilagajanja vpliva podnebnih sprememb na ljudi. Zaradi blaženja klimatskih ekstremov in emisij imajo gozdovi v bližini naselij v GGN GGO 2021–2030 opredeljeno klimatsko oziroma higiensko zdravstveno funkcijo. Ukrepi pri gospodarjenju s temi gozdovi so usmerjeni k zagotavljanju čim bolj ugodnih mikroklimatskih pogojev v naseljih. Gozdovi na vodovarstvenih območjih v območjih retencij in ob vodotokih imajo opredeljeno hidrološko funkcijo. Predvideni ukrepi pri gospodarjenju z gozdovi prispevajo k ohranjanju vodnih virov, upočasnjujejo odtoke poplavnih voda ter prispevajo k filtraciji vode. Gozdovi z opredeljeno zaščitno funkcijo varujejo naselja in infrastrukturo pred ekstremnimi pojavi. V vseh zgoraj navedenih gozdovih se z njimi gospodari tako, da se spodbuja delovanje gozdov v smeri zagotavljanja njihovih funkcij.

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe lahko ocenimo kot pozitiven (ocena A) zaradi: spodbujanja trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi, krepitve stabilnosti in odpornosti gozdov, akumulacije prirastka in povečevanja lesnih zalog, spodbujanja naravne obnove sestojev in spodbujanja ali pospeševanja rastiščem prilagojene drevesne sestave, izvajanja obnovitvenih in negovalnih del v gozdovih, zagotavljanja stalne pokrovnosti tal z gozdno vegetacijo, omejevanja prisotnosti tujerodnih vrst, omejevanja velikopovršinskih sečenj, zadrževanja voda, pravočasnega in pravilnega ukrepanja po ujmah (določanje protokolov za ukrepanje ob naravnih katastrofah, sodelovanje med strokami), krepitve funkcij gozdov, ki so pomembne z vidika blaženja podnebnih sprememb na ljudi.

Za izboljšanje izvajanja načrtov so podana priporočila, ki pa se ne nanašajo na določila GGN GGO 2021–2030, temveč na izvedbene pogoje in strokovne podlage za podrobnejše načrtovanje:

- pripravi se študija vpliva podnebnih sprememb na gozdne sestoje s predlogi ukrepov za prilagajanje sestojev na podnebne spremembe, ki bo lahko učinkovita podpora za izdelavo načrtov gozdnogospodarskih enot. Rezultati študije bodo pomembno prispevali k blaženju podnebnih sprememb, razmisli se o možnosti financiranja študije in ukrepov, ki iz nje izhajajo iz podnebnega sklada;

- zagotovi se (so)financiranje ukrepov za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe;
- okrepi se izobraževanje lastnikov gozdov o pomenu izvajanja gojitvenih del za stabilnost in kakovost sestojev, o delu v varovalnih in zaščitnih gozdovih, o pomenu ukrepov za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe. Sredstva za izobraževanje se zagotovijo iz različnih finančnih virov (proračun RS, PRP, Gozdni sklad, Podnebni sklad);
- spodbuja se sodelovanje z lesarstvom in lesarsko industrijo za čim večjo predelavo lesa; na ta način se zagotavlja trajnostna predelava lesa v izdelke, ki prinese dolgoročno shranjevanje CO₂ in lahko pomembno pripomore k blaženju podnebnih sprememb. Energetsko rabo lesa se spodbuja le za lesne ostanke in tiste sortimente, ki se jih na trgu ne da oplemenititi;
- gozdarska stroka skupaj z varstvom narave pripravi protokol in usmeritve za sanacijo ujm v predelih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (Natura 2000) in varstva narave (npr. zavarovana območja), z vidiki, pomembnimi za zagotavljanje ciljev ohranjanja biotske pestrosti in varstva narave.

5.2 OBRAVNAVA MOŽNIH ALTERNATIV

Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje v 3. členu navaja, da je okoljsko poročilo dokument, v katerem se opredelijo, opišejo in ovrednotijo pomembni vplivi izvedbe plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturne dediščine ter možne alternative, ki upoštevajo okoljske cilje in značilnosti območja, na katerega se plan nanaša. V 6. členu je navedeno, da mora okoljsko poročilo vsebovati poleg ostalih informacij tudi informacijo o tem, katere možne alternative so bile obravnavane in razlogi za izbor najustreznejše alternative.

V skladu s 13. členom (2. odstavek, 5 alineja) te Uredbe je potrebno v primeru ugotovitev bistvenih ali uničujočih vplivov plana v okoljskem poročilu preveriti in ovrednotiti možne alternative. V predmetnem okoljskem poročilu niso bili ugotovljeni bistveni vplivi izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okolje, zato alternativnih rešitev, kot to določa 13. člen navedene Uredbe, nismo iskali.

5.3 SKLEPNA OCENA

GGN GGO 2021–2030 imajo v ciljih in temeljnih strategijah vgrajen princip trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi. S tem je zagotovljeno dolgoročno ohranjanje gozdov kot naravnega vira, njihove stabilnosti, s tem pa tudi ohranjanje tal in njihove rodovitnosti. Hkrati s trajnostnim in sonaravnim gospodarjenjem GGN GGO 2021–2030 zagotavljajo ohranjanje biotske raznovrstnosti v gozdovih. S temeljnimi strategijami in usmeritvami težijo k zmanjšanju ali preprečevanju nastajanja neželenih vplivov v okolju, kot so ujme v gozdovih, neprimerna rekreacijska raba gozdov itd.

Sklepna ocena vrednotenja vplivov GGN GGO 2021–2030 na posamezen okoljski cilj je sledeča:

Okoljski cilj: Trajnostna raba in varstvo naravnih virov

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj trajnostna raba in varstvo naravnih virov lahko ocenimo kot pozitiven (ocena A) zaradi:

- spodbujanja trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi;
- spodbujanja naravne obnove sestojev in spodbujanja ali pospeševanja rastiščem prilagojene drevesne sestave;
- krepitev stabilnosti in odpornosti gozdov;
- akumulacije prirastka in povečevanja lesnih zalog (ponori ogljika);
- izvajanja obnovitvenih in negovalnih del v gozdovih;
- zagotavljanja stalne pokrovnosti tal z gozdno vegetacijo;
- omejevanja prisotnosti tujerodnih vrst;
- določitve funkcij gozdov in usmeritev za prilagojeno ukrepanje in načrtovanje na območju gozdnega prostora (npr. prostorsko načrtovanje, krčitve gozdov v kmetijske namene);
- členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma;
- usmerjanja rekreacije, omejevanja obiska z določanjem mirnih con;
- ekološkim razmeram prilagojene gradnje gozdnih prometnic (gozdne ceste, vlake);
- gradnje infrastrukture (npr. ceste, vlake, skladišča lesa), ki omogočajo dostopnost v primeru naravnih nesreč;
- ekološkim razmeram prilagojene tehnologije spravila lesa;
- usmerjanja paše;
- omejevanja velikopovršinskih sečenj, odstranjevanja obrečne zarasti (ohranjanje zasenčenosti), uporabe gnojil in FFS;
- zadrževanja voda;
- pravočasnega in pravilnega ukrepanja po ujmah (določanje protokolov za ukrepanje ob naravnih katastrofah, sodelovanje med strokami);
- blaženja hrupa drugih dejavnosti v prostoru.

Okoljski cilj: Ohranjena narava

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj ohranjena narava lahko ocenimo kot nebistven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (ocena C):

- Tudi GGN GGO Kranj in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 podata sklic na prilogo, v kateri so navedene varstvene usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij. Ob tem naj v načrte tudi vključita omenjeno prilogo.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj po zgledu GGN GGO Ljubljana v poglavje 5.3.9. k splošnim varstvenim usmeritvam dodajo usmeritev: »Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki si se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.«
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne varstvene cilje glede površine negospodarjenih gozdov v kompleksnih območjih Natura 2000, navedene v preglednici 31 pričujočega Dodatka.

- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključijo usmeritev: Povečati površine negospodarjenih gozdov v varovanih območjih s prednostnim usmerjanjem v upravljavske cone.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključijo usmeritev: Ekocelice naj se prioritetno oblikuje znotraj upravljavskih con za vrste, vezane na negospodarjene gozdove, v območjih že do sedaj negospodarjenih gozdov oziroma gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja v zadnjih 20 letih in v varstvenem pasu gozdnih rezervatov; ključen pogoj je primernost habitatov, pri čemer se zgleujemo po primerih dobrih praks in izdelanih priročnikih (Support, Life Kočevsko).
- Zaradi bolj jasno izraženega namena oblikovanja novih ekocelic naj tudi GGN GGO Postojna in Kraško GGN GGO v temeljnih strategijah izpostavi usmeritev za oblikovanje dodatnih ekocelic, kakor to izhaja iz usmeritev v drugih poglavjih omenjenih načrtov.
- GGN GGO Kranj, Novo mesto, Slovenj Gradec, Brežice ter Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9, v del besedila, ki se nanaša na konkretne varstvene usmeritve za Naturo 2000, vključijo usmeritev: »Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %.« Pri tem naj GGN GGO Kranj, Novo mesto in Slovenj Gradec v poglavje 5.3.9 dodajo Konkretne varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000, ki izhajajo iz naravovarstvenih smernic, Brežice pa poglavje Konkretne usmeritve za vsa Natura 2000 območja prestavi iz priloge v besedilo načrta.
- GGN GGO Tolmin, Bled, Ljubljana in Kočevje naj tudi v poglavje Konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000 dodajo usmeritev: Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %. Pri tem naj GGN GGO Ljubljana poglavje Konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000 doda v poglavje 5.3.9.
- GGN GGO Tolmin naj v poglavje 5.3.9 doda ustrezen sklic na Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.
- GGN GGO Slovenj Gradec in GGN GGO Murska Sobota naj popravita zaporedne številke prilog v poglavju 5.3.9, da bo jasna povezava med sklicem na prilogo in Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 v Konkretne varstvene usmeritve za Natura 2000 območja dodajo usmeritev: Delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera naj se zagotavlja na predpisani vrednosti znotraj UC (50 %), podan v Prilogi posameznega načrta.
- V besedilo poglavja 5.3.9 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, ki so hkrati del UC«.
- V GGN GGO Novo mesto se zniža možni posek v varovalnih gozdovih na najnižjo, z vidika trajnega zagotavljanja varovalne funkcije še sprejemljivo raven, ki mora biti prilagojena stanju sestojev (cca. 85 % prirastka).
- V GGN GGO Murska Sobota naj se poglavji 5.3.9 in 5.3.10 dopolnita z besedilom, ki bo določalo, da se dolgoročno poveča delež površin varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljavskih con (vrst ptic z večjimi zahtevami

glede sestojev z drevjem nad 30 cm prsnega premera: belohrbti detel, črna štorcklja, divji petelin itd.), na 10%.

- V besedilo poglavij 5.3.9 in 5.3.10 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.«.
- GGN GGO Ljubljana, Postojna, Brežice, Celje, Slovenj Gradec in Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9 Konkretna varstvena usmeritve za Naturo 2000 zapišejo usmeritev »Ohranja naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradba gozdov«.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Proizvodne dobe v posameznih UC prilagajati glede na naravovarstvene smernice ob upoštevanju strateških usmeritev glede ohranjanja površine varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja in zagotavljanja ustreznega razmerje razvojnih faz in zgradbe gozda.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Pri obnovi gozdnih sestojev v posameznih UC upoštevati usmeritve za velikost pomladitvenih jeder, podane v naravovarstvenih smernicah oziroma v PUN za posamezne upravljavske cone oziroma vrste; v kompleksnem območju Mura podati max. 2 ha velikost pomladitvenih jeder v gozdnem habitatnem tipu GHT 91F0 - hrastovo-jesenovo-brestovi logi znotraj UC za srednjega detla v kompleksnem območju Mura.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih v upravljavskih conah, ki so pomembne predvsem zaradi ohranjanja spodaj navedenih kvalifikacijskih vrst ptic (glej tudi Posebno prilogo 1), kot je določeno v Preglednica 32. Pri tem naj vsi GGN GGO 2021–2030 v poglavje 5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih na območjih Natura 2000, ki niso zajeta v osrednjih conah in so pomembna predvsem zaradi ohranjanja saprofitskih vrst hroščev, kot je določeno v Preglednica 33.
- Besedilo GGN GGO Brežice, Slovenj Gradec, Maribor naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo za gozdove znotraj območij Natura 2000 predpisal vsaj 3 % odmrle lesne biomase v lesni zalogi s prevladujočim drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Besedilo GGN GGO Tolmin naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo načrtovalca napotil k usmeritvam glede odmrle lesne biomase po upravljavskih conah, ki se nahajajo v prilogi posameznega načrta. GGN GGO Slovenj Gradec in Murska Sobota naj uredita številčenje prilog, da bo jasen sklic med tekstom načrta ter Prilogo za konkretne varstvene usmeritve za upravljavske cone.
- Zaradi bolj jasno izraženega določila o ohranjanju naravne drevesne sestave na vseh območjih gozdov naj tudi GGN GGO Kranj v poglavje 5.3.9 Splošne varstvene usmeritve doda usmeritev »ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb«.
- Zaradi večje preglednosti naj GGN GGO Postojna in Brežice poglavje Konkretna varstvena usmeritve za celotno območje Nature 2000 predstavijo iz prilog v poglavje 5.3.9, GGN GGO

Celje, Tolmin in GGN za Kraško GGO, v katerih se Konkretna varstvena usmeritve za celotno območje Nature 2000 podvojijo v prilogi in v tekstu, pa naj te usmeritve v prilogi odstranijo, ob tem pa preverijo, da so vse navedene usmeritve v prilogi tudi v poglavju 5.3.9.

- GGN GGO Novo mesto, Slovenj Gradec in Maribor naj v poglavje 5.3.9 vključijo še konkretne varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000 z dikcijo: »Zagotavlja naj se naravno in rastišču prilagojeno drevesno sestavo gozdov ter omogoča naravno pomlajevanje.«.
- V vseh GGN GGO naj se po zgledu GGN GGO Ljubljana v delu poglavja 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti, ki se nanaša na splošne usmeritve, doda besedilo: »Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst)«.
- V GGN GGO Murska Sobota naj se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti doda besedilo »V ekocelicah je dovoljeno odstanjevanje invazivnih tujerodnih vrst.«.
- Tudi GGN GGO Tolmin naj po zgledu drugih GGN GGO 2021–2030 doda med temeljne strategije usmeritve glede prisotnosti invazivnih tujerodnih drevesnih vrst.
- Tudi GGN GGO Bled, Kranj, Novo mesto, Brežice, Nazarje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj v poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor pri krčitvah gozdov v kmetijske namene dodajo dikcijo »V območjih z močno poudarjenimi ekološkimi funkcijami so krčitve dovoljene le v primeru, kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda«.
- V GGN GGO Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj pred zapisom o izločitvi gozdov z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami (1. stopnja) za gozdove s posebnim namenom bolj jasno zapišeta, da krčitve gozdov na območjih s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij praviloma niso dopustne.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor dodajo dikcijo: V skladu z naravovarstvenimi smernicami iz priloge načrta omejevati krčitve za izbrane upravljavske cone.
- Tudi GGN GGO Tolmin 2021–2030 naj po zgledu drugih načrtov v poglavje 5.3.9 doda sklic na konkretne varstvene usmeritve po upravljavskih conah iz Prilog. načrta.
- V GGN GGO Kočevje, Nazarje, Slovenj Gradec, Maribor in Sežana naj se po vzoru GGN GGO Ljubljana navede najpomembnejše ukrepe, združene v skupini ukrepi za nego habitatov, ki so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti pri poglavju Splošne varstvene usmeritve dodajo podpoglavje Druge usmeritve, tu pa dodajo usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje (npr. divji petelin, črna štoklja, velika uharica).« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.13 Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge dodajo usmeritev: »Obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma«.

- GGN GGO Ljubljana, Celje in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti dodajo usmeritev: »Rekreacijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven naravovarstveno najobčutljivejših območij«.
- Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa dodajo usmeritev »Načrtovanje in umeščanje gozdnih cest naj se prednostno izvaja v območja gozdov iz karte E brez omejitev in v območja z omejitvami v primeru, da bodo po presoji s strani pristojnih organizacij označena kot ustrezna«.
- V GGN GGO Postojna in Novo mesto naj se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti vključi usmeritev: »Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.«.
- Poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti za GGN GGO Celje, Murska Sobota, Brežice in Slovenj Gradec naj se dopolni z usmeritvami, ki prepovedujejo uporabo neselektivnih kemičnih sredstev v gozdovih na območju Natura 2000.
- Besedilo GGN GGO Kraško se v poglavju 5.3.7. Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave dopolni s splošnimi usmeritvami za varstvo naravnih vrednot glede na zvrst iz pripravljenih naravovarstvenih smernic ter doda priporočila.
- Poglavje 5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni na način, da so pri posamezni gozdarski dejavnosti podane usmeritve za posamezne zvrsti naravnih vrednot:
  - pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču;
  - novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljsko geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik;
  - pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote;
  - čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja;
  - spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja;
  - gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna;
  - pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja;

- gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
  - v obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru;
  - na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.
- V vseh GGN GGO 2021–2030 naj se poglavje 5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor v delu, ki se nanaša na usmeritve za krčitve gozda, dopolni s: »Krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO«.
  - Poglavje 5.3.7 Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni s spodnjimi besedili:
    - »Na območju strogih naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
    - »Na območju naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Izjemoma so dovoljena dela in ukrepi, ki povečujejo in izboljšujejo lastnosti narave, zaradi katere je bil naravni rezervat določen in so v skladu s cilji zavarovanja. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
    - »Pri gospodarjenju z gozdovi na naravnih spomenikih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Na območju naravnih spomenikov je prepovedan vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil lastnosti, zaradi katerih je bil del narave določen za naravni spomenik - gradnje gozdnih prometnic, gospodarjenje z gozdovi in krčitve gozdov so izjemoma dovoljene le, v kolikor to ni prepovedano in je v skladu s cilji zavarovanja. Na najpomembnejših območjih je določena 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«
    - »Pri posegih v prostor v narodnem parku se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. V prvi varstveni coni je prepovedano gospodariti z gozdom in graditi novo gozdno infrastrukturo. Izjemoma je dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v

gozdovih, ter izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO. Na območju prve varstvene cone TNP sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«

- »Pri umeščanju novih gozdnih prometnic se na širših zavarovanih območjih obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«
- »Pri posegih v prostor na širših zavarovanih območjih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«
- V vse GGN GGO 2021–2030 naj se po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti pri poglavju Splošne varstvene usmeritve doda podpoglavje Druge usmeritve, tu pa doda usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje.« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.
- V GGN GGO Brežice, Maribor in Murska Sobota se v poglavje 5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti doda usmeritev, ki velja za vse gozdove: »V gozdovih uporabljati ustrezno, sestojnim in terenskim razmeram prilagojeno tehnologijo dela v gozdu.«

Zaradi aktivnih ukrepov, ki prispevajo k ohranjanju narave, kot so povečanje deleža površin negospodarjenih gozdov, povečanje deleža in debelinske strukture odmrlega in odmirajočega drevja, načrtovanja ukrepov za varstvo biotske raznovrstnosti, omejevanja krčitev gozdov bo prišlo do pozitivnih vplivov (ocena A).

Okoljski cilj: Ohranjena kulturna dediščina ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj ohranjena kulturna dediščina lahko ob upoštevanju in ohranjanju lastnosti enot kulturne dediščine ocenimo kot nebitven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (ocena C):

- Enote kulturne dediščine se v besedilu GGN GGO 2021–2030 navede z ustreznim imenom in EŠD iz Registra kulturne dediščine in ne s poljudnimi imeni.

- V sloj funkcije varstva kulturne dediščine se doda manjkajoče enote kulturne dediščine in odstrani izbrisane v skladu z aktualnimi podatki Registra kulturne dediščine iz leta 2021 ter doda vplivna območja spomenikov, pri katerih je v sloju eVRD prišlo do napake (podatek posreduje pristojno ministrstvo).
- V čim večji meri se odpravi razlike pri določitvi stopnje poudarjenosti funkcije med posameznimi GGO (pripombe posreduje pristojno ministrstvo).
- Prouči se možnosti vključitve sloja eVRD v Pregledovalnik podatkov o gozdovih in vključitev tudi izvede.

V primeru aktivnih ukrepov, ki prispevajo k celovitemu ohranjanju kulturne dediščine (npr. vedutne sečnje) bo prišlo do pozitivnih vplivov (ocena A).

Okoljski cilj: Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe

Vpliv izvedbe GGN GGO 2021–2030 na okoljski cilj blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe lahko ocenimo kot pozitiven (ocena A) zaradi:

- spodbujanja trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi;
- krepite stabilnosti in odpornosti gozdov;
- akumulacije prirastka in povečevanja lesnih zalog;
- spodbujanja naravne obnove sestojev in spodbujanja ali pospeševanja rastiščem prilagojene drevesne sestave;
- izvajanja obnovitvenih in negovalnih del v gozdovih;
- zagotavljanja stalne pokrovnosti tal z gozdno vegetacijo;
- omejevanja prisotnosti tujerodnih vrst;
- omejevanja velikopovršinskih sečenj;
- zadrževanja voda;
- pravočasnega in pravilnega ukrepanja po ujmah (določanje protokolov za ukrepanje ob naravnih katastrofah, sodelovanje med strokami);
- krepite funkcij gozdov, ki so pomembne z vidika blaženja podnebnih sprememb na ljudi.

5.3.1 OMILITVENI UKREPI

Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje v 12. členu navaja, da se, v kolikor so ugotovljeni bistveni ali uničujoči vplivi plana ali s planom načrtovanega posega v okolje, preveri, ali se jih lahko z ustreznimi omilitvenimi ukrepi prepreči, omili ali odpravi v taki meri, da postanejo vplivi izvedbe plana za okolje sprejemljivi.

Preglednica 57: Omilitveni ukrepi

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
1	Enote kulturne dediščine se v besedilu GGN GGO navede z ustreznim imenom in EŠD iz Registra kulturne dediščine in ne s poljudnimi imeni.	Z omilitvenimi ukrepi se preprečuje možnosti izvajanja posegov s potencialnimi	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
2	V sloj funkcije varstva kulturne dediščine se doda manjkajoče enote kulturne dediščine in odstrani izbrisane v skladu z aktualnimi podatki Registra kulturne dediščine iz leta 2021 ter doda vplivna območja spomenikov, pri katerih je v sloju eVRD prišlo do napake (podatek posreduje pristojno ministrstvo).	bistvenimi negativnimi vplivi na kulturno dediščino.	kulturne dediščine. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
3	V čim večji meri se odpravi razlike pri določitvi stopnje poudarjenosti funkcije med posameznimi GGO (pripombe posreduje pristojno ministrstvo).		
4	Prouči se možnosti vključitve sloja eVRD v Pregledovalnik podatkov o gozdovih in vključitev tudi izvede.	Pojavlja se težava nenehnega posodabljanja sloja eVRD. Posledično je treba pri vseh posegih v gozdu, kot tudi pri načrtovanju gospodarjenja z gozdom na nižjih ravneh načrtovanja (GGN GGE), upoštevati ažuren sloj eVRD in vse spremembe na podlagi določil pravilnika vključiti v načrte na nižjih ravneh načrtovanja v GGN GGE. V obdobju izvajanja GGN GGO 2021–2030 je treba zato poleg območij, kjer je funkcija varovanja kulturne dediščine opredeljena, pri gozdnogospodarskem načrtovanju na nižjih ravneh upoštevati tudi ažurne enote kulturne dediščine.	Proučitev možnosti vključitve sloja eVRD v Pregledovalnik podatkov o gozdovih in izvedba najboljše variante se naredi do faze predloga GGN GGO 2021–2030. Nosilec izvedbe je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo kulturne dediščine. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
5	Tudi GGN GGO Kranj in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 podata sklic na prilogo, v kateri so navedene varstvene usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij. Ob tem naj v načrte tudi vključita omenjeno prilogo.	Z omilitvenim ukrepom se bo načrtovalca napotilo na ustrezne usmeritve za varstvo biotske raznovrstnosti.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
6	GGN GGO 2021-2030 naj po zgledu GGN GGO Ljubljana v poglavje 5.3.9. k splošnim varstvenim usmeritvam dodajo usmeritev: »Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki si se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.«	Z omilitvenim ukrepom se bo poudarilo usmeritev za varstvo biotske raznovrstnosti.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
7	Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 <i>Gojitvena, varstvena in ostala dela</i> vključijo konkretne varstvene cilje glede površine negospodarjenih gozdov v kompleksnih območjih Natura 2000, navedene v preglednici 31 pričujočega Dodatka.	Z omilitvenim ukrepom se dolgoročno zagotavlja zadosten delež gozda v starejših razvojnih fazah in s tem posledično dobro stanje saproksilnih kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
8	Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti</i> vključijo usmeritev: Povečati površine negospodarjenih gozdov v varovanih območjih s prednostnim usmerjanjem v upravljavske cone.	Z omilitvenim ukrepom se dolgoročno zagotavlja zadosten delež gozda v starejših razvojnih fazah in s tem posledično dobro stanje saproksilnih kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Oमितven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
9	Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti</i> vključijo usmeritev: Ekocelice naj se prioriteto oblikuje znotraj upravljaljskih con za vrste, vezane na negospodarjene gozdove, v območjih že do sedaj negospodarjenih gozdov oziroma gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja v zadnjih 20 letih in v varstvenem pasu gozdnih rezervatov; ključen pogoj je primernost habitatov, pri čemer se zgledujemo po primerih dobrih praks in izdelanih priročnikih (Support, Life Kočevsko).	Z omilitvenim ukrepom se dolgoročno zagotavlja zadosten delež gozda v starejših razvojnih fazah in s tem posledično dobro stanje saproksilnih kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
10	Zaradi bolj jasno izraženega namena oblikovanja novih ekocelic naj tudi GGN GGO Postojna in Kraško GGN GGO v temeljnih strategijah izpostavita usmeritev za oblikovanje dodatnih ekocelic, kakor to izhaja iz usmeritev v drugih poglavjih omenjenih načrtov.	Z ukrepom se bo povečala notranja skladnost načrtov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
11	GGN GGO Kranj, Novo mesto, Slovenj Gradec, Brežice ter Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9, v del besedila, ki se nanaša na konkretne varstvene usmeritve za Naturo 2000, vključijo usmeritev: »Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %.« Pri tem naj GGN GGO Kranj, Novo mesto in Slovenj Gradec v poglavje 5.3.9 dodajo Konkretne varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000, ki izhajajo iz naravovarstvenih smernic, Brežice pa poglavje Konkretne usmeritve za vsa Natura 2000 območja prestavi iz priloge v besedilo načrta.	Z omilitvenim ukrepom se dolgoročno zagotavlja dovolj visok delež površin z odraslim drevjem in s tem potencialen habitat kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
12	GGN GGO Tolmin, Bled, Ljubljana in Kočevje naj tudi v poglavje Konkretna varstvena usmeritev za območja Natura 2000 dodajo usmeritev: Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %. Pri tem naj GGN GGO Ljubljana poglavje Konkretna varstvena usmeritev za območja Natura 2000 doda v poglavje 5.3.9.	Z omilitvenim ukrepom se na območjih Natura 2000 zagotavlja zadostna količina odraslega drevja.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
13	GGN GGO Tolmin naj v poglavje 5.3.9 doda ustrezen sklic na Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.	Z omilitvenim ukrepom se izboljšuje izvedljivost načrtov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
14	GGN GGO Slovenj Gradec in GGN GGO Murska Sobota naj popravita zaporedne številke prilog v poglavju 5.3.9, da bo jasna povezava med sklicem na prilogo in Prilogo, v kateri so podane naravovarstvene smernice za upravljavske cone.	Z omilitvenim ukrepom se izboljšuje izvedljivost načrtov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
15	Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 v Konkretna varstvena usmeritev za Natura 2000 območja dodajo usmeritev: Delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera naj se zagotavlja na predpisani vrednosti znotraj UC (50 %), podan v Prilogi posameznega načrta.	Z omilitvenim ukrepom se na območjih Natura 2000 zagotavlja zadostna količina odraslega drevja in s tem potencialen habitat kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
16	V besedilo poglavja 5.3.9 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, ki so hkrati del UC«.	Z omilitvenim ukrepom se na območjih Natura 2000 zagotavlja zadostna količina odraslega drevja in s tem potencialen habitat kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
17	V GGN GGO Novo mesto se zniža možni posek v varovalnih gozdovih na najnižjo, z vidika trajnega zagotavljanja varovalne funkcije še sprejemljivo raven, ki mora biti prilagojena stanju sestojev (cca. 85 % prirastka).	Z omilitvenim ukrepom se dolgoročno zagotavlja dovolj visok delež površin z odraslim drevjem in ustrezna intenzivnost gospodarjenja za klimaksne vrste.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
18	V GGN GGO Murska Sobota naj se poglavji 5.3.9 in 5.3.10 dopolnita z besedilom, ki bo določalo, da se dolgoročno poveča delež površin varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljavskih con (vrst ptic z večjimi zahtevami glede sestojev z drevjem nad 30 cm prsnega premera: belohrbti detel, črna štorklja, divji petelin itd.), na 10%.	Z omilitvenim ukrepom se dolgoročno zagotavlja dovolj visok delež površin z odraslim drevjem in ustrezna intenzivnost gospodarjenja za klimaksne vrste.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
19	V besedilo poglavij 5.3.9 in 5.3.10 vseh GGN GGO 2021–2030 naj se doda usmeritev »Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.«.	Z omilitvenim ukrepom se v habitatu kvalifikacijskih vrst značilnih za starejše razvojne faze gozda zagotavlja zadostna količina odraslega drevja..	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
20	GGN GGO Ljubljana, Postojna, Brežice, Celje, Slovenj Gradec in Kraško GGN GGO naj v poglavje 5.3.9 Konkretno varstvene usmeritve za Naturo 2000 zapišejo usmeritev »Ohranja naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradba gozdov«.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost gozda in s tem habitata kvalifikacijskih vrst in HT na območjih Natura 2000.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
21	Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Proizvodne dobe v posameznih UC prilagajati glede na naravovarstvene smernice ob upoštevanju strateških usmeritev glede ohranjanja površine varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenzivnostjo gospodarjenja in zagotavljanja ustreznega razmerje razvojnih faz in zgradbe gozda.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost gozda in s tem habitata kvalifikacijskih vrst in HT na območjih Natura 2000.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
22	Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.9 dodajo usmeritev: Pri obnovi gozdnih sestojev v posameznih UC upoštevati usmeritve za velikost pomladitvenih jeder, podane v naravovarstvenih smernicah oziroma v PUN za posamezne upravljavske cone oziroma vrste; v kompleksnem območju Mura podati max. 2 ha velikost pomladitvenih jeder v gozdnem habitatnem tipu GHT 91F0 - hrastovo-jesenovo-brestovi logi znotraj UC za srednjega detla v kompleksnem območju Mura.	Z omilitvenim ukrepom se preprečuje fragmentacija habitata kvalifikacijske vrste	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
23	Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.4.3 <i>Gojitvena, varstvena in ostala dela</i> vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih v upravljavskih conah, ki so pomembne predvsem zaradi ohranjanja spodaj navedenih kvalifikacijskih vrst ptic (glej tudi Posebno prilogo 1), kot je določeno v Preglednica 32. Pri tem naj vsi GGN GGO 2021–2030 v poglavje 5.4.3 <i>Gojitvena, varstvena in ostala dela</i> vključijo konkretne usmeritve za delež odmrle biomase ter število dreves v B in C razširjenih debelinskih razredih na območjih Natura 2000, ki niso zajeta v osrednjih conah in so pomembna predvsem zaradi ohranjanja saprofitskih vrst hroščev, kot je določeno v Preglednica 33.	Z omilitvenim ukrepom se dolgoročno zagotavljata dovolj visok delež količina in struktura odmrle lesne biomase za klimaksne vrste.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
24	Besedilo GGN GGO Brežice, Slovenj Gradec, Maribor naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo za gozdove znotraj območij Natura 2000 predpisal vsaj 3 % odmrle lesne biomase v lesni zalogi s prevladujočim drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja struktura habitata kvalifikacijskih, saproksilnih vrst. .	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
25	Besedilo GGN GGO Tolmin naj se v poglavju 5.3.9 dopolni na način, ki bo načrtovalca napotil k usmeritvam glede odmrle lesne biomase po upravljaljskih conah, ki se nahajajo v prilogi posameznega načrta. GGN GGO Slovenj Gradec in Murska Sobota naj uredita številčenje prilog, da bo jasen sklic med tekstom načrta ter Prilogo za konkretne varstvene usmeritve za upravljaljske cone.	Z omilitvenim ukrepom se izboljšuje izvedljivost načrtov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
26	Zaradi bolj jasno izraženega določila o ohranjanju naravne drevesne sestave na vseh območjih gozdov naj tudi GGN GGO Kranj v poglavje 5.3.9 Splošne varstvene usmeritve doda usmeritev »ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb«.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost kvalifikacijskih gozdnih habitatnih tipov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
27	Zaradi večje preglednosti naj GGN GGO Postojna in Brežice poglavje Konkretna varstvena usmeritve za celotno območje Nature 2000 predstavijo iz prilog v poglavje 5.3.9, GGN GGO Celje, Tolmin in GGN za Kraško GGO, v katerih se Konkretna varstvena usmeritve za celotno območje Nature 2000 podvojijo v prilogi in v tekstu, pa naj te usmeritve v prilogi odstranijo, ob tem pa preverijo, da so vse navedene usmeritve v prilogi tudi v poglavju 5.3.9.	Z omilitvenim ukrepom se izboljšuje izvedljivost načrtov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
28	GGN GGO Novo mesto, Slovenj Gradec in Maribor naj v poglavje 5.3.9 vključijo še konkretne varstvene usmeritve za vsa območja Natura 2000 z dikcijo: »Zagotavlja naj se naravno in rastišču prilagojeno drevesno sestavo gozdov ter omogoča naravno pomlajevanje.«.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost kvalifikacijskih gozdnih habitatnih tipov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
29	V vseh GGN GGO naj se po zgledu GGN GGO Ljubljana v delu poglavja 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti</i> , ki se nanaša na splošne usmeritve, doda besedilo: »Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst)«.	Z omilitvenim ukrepom se omejuje pojavljanje invazivnih tujerodnih vrst v podrasti.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
30	V GGN GGO Murska Sobota naj se v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti</i> doda besedilo »V ekocelicah je dovoljeno odstanjevanje invazivnih tujerodnih vrst.«.	Z omilitvenim ukrepom se omejuje pojavljanje invazivnih tujerodnih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
31	Tudi GGN GGO Tolmin naj po zgledu drugih GGN GGO 2021–2030 doda med temeljne strategije usmeritve glede prisotnosti invazivnih tujerodnih drevesnih vrst.	Z ukrepom se bo povečala notranja skladnost načrtov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
32	Tudi GGN GGO Bled, Kranj, Novo mesto, Brežice, Nazarje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj v poglavje 5.3.2 <i>Posegi v gozd in gozdni prostor</i> pri krčitvah gozdov v kmetijske namene dodajo dikcijo »V območjih z močno poudarjenimi ekološkimi funkcijami so krčitve dovoljene le v primeru, kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda«.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost gozdnih habitatov kvalifikacijskih vrst in kvalifikacijskih habitatnih tipov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
33	V GGN GGO Murska Sobota in GGN za Kraško GGO naj pred zapisom o izločitvi gozdov z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami (1. stopnja) za gozdove s posebnim namenom bolj jasno zapišeta, da krčitve gozdov na območjih s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij praviloma niso dopustne.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost gozdnih habitatov kvalifikacijskih vrst in kvalifikacijskih habitatnih tipov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
34	Vsi GGN GGO 2021-2030 naj v poglavje 5.3.2 <i>Posegi v gozd in gozdni prostor</i> dodajo diktijo: V skladu z naravovarstvenimi smernicami iz priloge načrta omejevati krčitve za izbrane upravljavske cone.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost površin gozdnih habitatov kvalifikacijskih vrst in kvalifikacijskih habitatnih tipov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
35	Tudi GGN GGO Tolmin 2021-2030 naj po zgledu drugih načrtov v poglavje 5.3.9 doda sklic na konkretne varstvene usmeritve po upravljavskih conah iz Prilog. načrta.	Z omilitvenim ukrepom se izboljšuje notranja skladnost in izvedljivost načrtov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
36	V GGN GGO Kočevje, Nazarje, Slovenj Gradec, Maribor in Sežana naj se po vzoru GGN GGO Ljubljana navede najpomembnejše ukrepe, združene v skupini ukrepi za nego habitatov, ki so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost habitatov kvalifikacijskih vrst in kvalifikacijskih habitatnih tipov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
37	<p>Vsi GGN GGO 2021–2030 naj po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti</i> pri poglavju Splošne varstvene usmeritve dodajo podpoglavje Druge usmeritve, tu pa dodajo usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje (npr. divji petelin, črna štoklja, velika uharica).« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.</p>	<p>Z omilitvenim ukrepom se ohranja mir v gozdnem prostoru in s tem preprečuje negativne učinke na kvalifikacijske vrste in HT:</p>	<p>Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.</p>
38	<p>Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.13 <i>Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge</i> dodajo usmeritev: »Obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma«.</p>	<p>Z omilitvenim ukrepom se ohranja mir v gozdnem prostoru in s tem preprečuje negativne učinke na kvalifikacijske vrste in HT:</p>	<p>Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.</p>
39	<p>GGN GGO Ljubljana, Celje in Slovenj Gradec naj v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti</i> dodajo usmeritev: »Rekreacijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven naravovarstveno najobčutljivejših območij«.</p>	<p>Z omilitvenim ukrepom se ohranja mir v gozdnem prostoru in s tem preprečuje negativne učinke na kvalifikacijske vrste in HT:</p>	<p>Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.</p>
40	<p>Vsi GGN GGO 2021–2030 naj v poglavje 5.3.4 <i>Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa</i> dodajo usmeritev »Načrtovanje in umeščanje gozdnih cest naj se prednostno izvaja v območja gozdov iz karte E brez omejitev in v območja z omejitvami v primeru, da bodo po presoji s strani pristojnih organizacij označena kot ustrezna«.</p>	<p>Z omilitvenim ukrepom se ohranja nizko intenzivnost gospodarjenja na območjih z ekološkimi lastnostmi ustreznimi za kvalifikacijske vrste značilne za starejše razvojne faze gozda.</p>	<p>Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.</p>

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
41	V GGN GGO Postojna in Novo mesto naj se v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti</i> vključi usmeritev: »Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.«.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost habitatov kvalifikacijskih vrst in kvalifikacijskih habitatnih tipov.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
42	Poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti</i> za GGN GGO Celje, Murska Sobota, Brežice in Slovenj Gradec naj se dopolni z usmeritvami, ki prepovedujejo uporabo neselektivnih kemičnih sredstev v gozdovih na območju Natura 2000.	Z omilitvenim ukrepom se zagotavlja dolgoročna stabilnost populacij kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
43	Besedilo GGN GGO Kraško se v poglavju 5.3.7. <i>Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave</i> dopolni s splošnimi usmeritvami za varstvo naravnih vrednot glede na zvrst iz pripravljenih naravovarstvenih smernic ter doda priporočila.	Z omilitvenim ukrepom se bo z	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

44	<p>Poglavje 5.3.4 <i>Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa</i> vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni na način, da so pri posamezni gozdarski dejavnosti podane usmeritve za posamezne zvrsti naravnih vrednot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču; • novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljsko geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik; • pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote; • čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja; • spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. ne izvaja; • gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja, ipd. niso dopustna; • pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote 	<p>Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.</p>
----	---	--

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
	<p>se uporablja biološko razgradljiva olja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru; • v obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru; • na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom. 		
45	<p>V vseh GGN GGO 2021–2030 naj se poglavje 5.3.2 <i>Posegi v gozd in gozdni prostor</i> v delu, ki se nanaša na usmeritve za krčitve gozda, dopolni s: »Krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO«.</p>	<p>Z izvedbo omilitvenega ukrepa se prepreči krčitve z negativnim vplivom na ZO.</p>	<p>Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.</p>

<p>Poglavje 5.3.7 Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave vseh GGN GGO 2021–2030 naj se dopolni s spodnjimi besedili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • »Na območju strogih naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.« • »Na območju naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Izjemoma so dovoljena dela in ukrepi, ki povečujejo in izboljšujejo lastnosti narave, zaradi katere je bil naravni rezervat določen in so v skladu s cilji zavarovanja. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.« • »Pri gospodarjenju z gozdovi na naravnih spomenikih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Na območju naravnih spomenikov je prepovedan vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil lastnosti, zaradi katerih je bil del narave določen za naravni spomenik - gradnje gozdnih prometnic, gospodarjenje z gozdovi in krčitve gozdov so izjemoma dovoljene le, v kolikor to ni prepovedano in je v skladu s cilji zavarovanja. Na najpomembnejših območjih je določena 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.« • »Pri posegih v prostor v narodnem parku se obvezno upoštevajo 	<p>Z izvedbo omilitvenega ukrepa se prepreči krčitve z negativnim vplivom na ZO.</p>	<p>Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.</p>
---	--	--

<p>usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. V prvi varstveni coni je prepovedano gospodariti z gozdom in graditi novo gozdno infrastrukturo. Izjemoma je dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih, ter izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO. Na območju prve varstvene cone TNP sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.«</p> <ul style="list-style-type: none"> • »Pri umeščanju novih gozdnih prometnic se na širših zavarovanih območjih obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.« • »Pri posegih v prostor na širših zavarovanih območjih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja 		
---	--	--

Št. OU	Omilitven ukrep	Obrazložitev ukrepa	Časovni okvir, nosilec in način spremljanja uspešnosti
	ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.«		
46	V vse GGN GGO 2021–2030 naj se po zgledu GGN GGO Novo mesto v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti</i> pri poglavju Splošne varstvene usmeritve doda podpoglavje Druge usmeritve, tu pa doda usmeritev: »Treba je osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje.« Zaželeno je, da se po zgledu GGN GGO Novo mesto doda še stavek, kjer se opredelijo glavna takšna območja v GGO.	Z izvedbo omilitvenega ukrepa se bo preprečilo vznemirjanje kvalifikacijskih vrst.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.
47	V GGN GGO Brežice, Maribor in Murska Sobota se v poglavje 5.3.9 <i>Natura 2000 in ohranjanje biotske raznovrstnosti</i> doda usmeritev, ki velja za vse gozdove: »V gozdovih uporabljati ustrezno, sestojnim in terenskim razmeram prilagojeno tehnologijo dela v gozdu.«.	Z izvedbo omilitvenega ukrepa se bo preprečilo negativne vplive strojne sečnje na habitat vrst in na habitatne tipe.	Popravke se izvede v posameznih GGN GGO 2021–2030 do faze predloga. Nosilec izvedbe popravkov je ZGS v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo narave. Upoštevanje omilitvenih ukrepov se preveri v okviru priprave mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na okolje.

5.3.2 PRIPOROČILA

Z namenom izboljšanja izvajanja GGN GGO 2021–2030 in povečanja njihovih pozitivnih vplivov na okolje v okviru okoljskega poročila podajamo priporočila, ki pa se ne nanašajo na določila GGN GGO 2021–2030, temveč na izvedbene pogoje in strokovne podlage za podrobnejše načrtovanje in so povzeta v spodnji preglednici.

Preglednica 58: Priporočila

Št. P	Priporočilo
1	Pripravi se študija vpliva podnebnih sprememb na gozdne sestojne s predlogi ukrepov za prilagajanje sestojev na podnebne spremembe, ki bo lahko učinkovita podpora za izdelavo GGN GGE. Rezultati strokovne podlage bodo pomembno prispevali k blaženju podnebnih sprememb, razmisli se o možnosti financiranja študije iz Podnebnega sklada.
2	Kakovostni in stabilni gozdovi prispevajo k blaženju podnebnih sprememb, zato se predlagana dela obnove in nege v GGN GGE načrtujejo v optimalni in ne v minimalni različici.
3	Zagotovi se sofinanciranje vlaganj za optimalni obseg gojitvenih, varstvenih in ostalih del. Sredstva za sofinanciranje se zagotavlja tudi iz podnebnega sklada, saj bodo pomembno prispevala k skladiščenju ogljika in prilagajanju gozdov na podnebne spremembe (zmanjševanje škod, optimalno zagotavljanje vseh dobrin, ki jih družba pričakuje od gozdov).

Št. P	Priporočilo
4	Poveča se aktivnosti za zagotavljanje naravovarstvenega in gozdarskega nadzora na območjih z izjemno poudarjenimi funkcijami, kot so npr. mestni in primestni gozdovi, zelo obiskana naravovarstveno pomembna območja itd.
5	Pripravi se sistem financiranja del v gozdovih z izjemno poudarjenimi funkcijami (npr. varovalna, zaščitna...), kjer prihodki iz ukrepov ne pokrijejo stroškov izvedbe, je pa ukrepanje nujno za zagotavljanje funkcij gozdov in širše prispeva k varnosti ljudi, kar je ob pogostejših ekstremnih vremensko pogojenih pojavih še pomembnejše.
6	Pristojno ministrstvo (MOP) pripravi kakovostne strokovne podlage za ogrožena območja po ZV-1 (področje plazljivosti, plazovitosti in erozije) v primernem merilu (1:50.000), ki bodo v naslednjem obdobju podlaga za posodobitev karte funkcij gozdov. Območja naj se predhodno medsektorsko uskladi in jih skladno s 83.členom ZV-1 sprejme Vlada Republike Slovenije.
7	Aktivnosti ZGS se okrepijo na področju ozaveščanja lastnikov glede kriterijev, kako izbrati izvajalca, o pomenu pravnega varstva, ki ga zagotavlja odločba o odkazilu drevja, in načinu preverjanja, ali so količine posekanega in prodanega lesa pravilne in ali so dela v gozdu izvedena v skladu s predpisi. Promovirajo se portali, kot je npr. Moj gozdar, ki podajo oceno izvajalca in opozorijo na morebitne nepravilnosti. Okrepi se gozdarski nadzor.
8	Na nekaj GGN GGE se preizkusi uporaba slojev vodnih in priobalnih zemljišč za določitev hidrološke funkcije in na podlagi morebitnih pozitivnih izkušenj posodobi podrobnejša navodila za določanje funkcij gozdov in jih uporabi pri naslednjem območnem načrtu.
9	V GGN GGO 2021–2030 se ohrani zgolj tiste vsebine smernic DRSV, vezane na varstvene in varovalne režime, ki se nanašajo na gozdnogospodarsko načrtovanje, pri čemer velja izpostaviti, da gre zgolj za spoštovanje področne zakonodaje.
10	Mirne cone, ekocelice in druge ukrepe za izboljšanje biotske pestrosti se lahko v utemeljenih primerih ob soglasju lastnikov določi tudi zunaj območij z naravovarstvenim statusom, za take potrebe pa koristi nacionalna shema sofinanciranja vlaganj v gozdove.
11	V varovalnih gozdovih s poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti se usmeritve in ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti uskladijo na podrobnejši ravni načrtovanja GGN GGE (npr. znotraj varovalnih gozdov se ohranja skupine in posamezna habitatna drevesa ter v sestojih zagotovi višjo stopnjo odmrle biomase (med 5 in 10 % delež LZ), v kolikor to ni v nasprotju z varovalno funkcijo).
12	Tekom izvajanja GGN GGO 2021–2030 se kartografska priloga funkcije varovanja kulturne dediščine posodablja z novimi podatki, vezanimi na objekte, gozdove ali njihove dele, ki: <ul style="list-style-type: none"> • imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine; • še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni oziroma imajo potencial za doseganje tega statusa; • zajemajo tradicionalne oblike gospodarjenja z gozdovi.
13	Tekom izvajanja GGN GGO 2021–2030 se prilagodi oziroma poenoti način opredeljevanja atributnega dela funkcije varovanja kulturne dediščine in estetske funkcije med posameznimi GGO, kriteriji za opredelitev funkcije pa se opredelijo v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine.
14	Na nižji ravni načrtovanja se s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine opredelijo bolj natančni kriteriji za odločanje o potrebi po pridobivanju kulturnovarstvenih pogojev in soglasij.
15	Okrepi se (so)financiranje ukrepov za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe.
16	Okrepi se izobraževanje lastnikov gozdov o pomenu vlaganj v obnovo in nego, o pomenu izvajanja gojitvenih del za stabilnost in kakovost sestojev, o delu v varovalnih in zaščitnih gozdovih, o pomenu ukrepov za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe. Sredstva za izobraževanje se zagotovijo iz različnih finančnih virov (proračun RS, PRP, Gozdni sklad, Podnebni sklad).

Št. P	Priporočilo
17	Spodbuja se sodelovanje z lesarstvom in lesarsko industrijo za čim večjo predelavo lesa; na ta način se zagotavlja trajnostna predelava lesa v izdelke, ki prinese dolgoročno shranjevanje CO ₂ in lahko pomembno pripomore k blaženju podnebnih sprememb. Energetsko rabo lesa se spodbuja le za lesne ostanke in tiste sortimente, ki se jih na trgu ne da oplemenititi.

Preglednica 59: Priporočila, ki presegajo načrtovalski okvir GGN GGO

Št.	Priporočilo
1	Metodologijo zbiranja podatkov v okviru opisov sestojev se dopolni z novim kazalnikom in beleži prisotnost tujerodnih in invazivnih tujerodnih vrst (ki negativno vplivajo na pomlajevanje sestojev) v zeliščnem sloju in pomladku. V skladu z usmeritvijo se načrtuje varstvena in gojitvena dela za odstranitev invazivnih tujerodnih vrst.
2	Za doseganje varstvenih ciljev povezanih s količino odmrle biomase naj se predlaga sprememba Pravilnika o vlaganjih v gozdove, saj 5-7 odmrlih ali odmirajočih dreves B+C debelinskega razreda, potrebnih za dobro stanje saproksilnih vrst pomeni vsaj 20 m ³ /ha (sedanja omejitev v Pravilniku je 10 m ³ /ha).
3	Ob izvajanju ukrepa puščanje odmrle stoječe biomase je trenutna omejitev vrednosti Pravilnika o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove 25 €/m ³ kar pa je trenutno močno podcenjena vrednost goli na panju (realna vrednost bi bila več kot 50 €/m ³ oziroma cena trdega lesa vsaj v višini cene goli). Predlaga naj se ustrezna sprememba Pravilnika.
4	Pravila državnih pomoči za prepuščanje gozdov naravnemu razvoju v zasebnih gozdovih za obdobje 20 let (ekocelice brez ukrepanja), puščanje habitatnega drevja in odmrle lesne biomase ne bi smela veljati. Trenutna veljaven znesek, 200.000 EUR v katerem koli obdobju treh poslovnih let, onemogoča podpise pogodb z velikimi zasebnimi lastniki gozdov. Predlaga naj se ustrezna sprememba.
5	Dolgoročni cilj gozdov, prepuščenih naravnemu razvoju, se lahko doseže tudi z odkupi in menjavami gozdov s strani države in določitvijo teh gozdov z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom za gozdne rezervate. Poleg tega se lahko v državnih gozdovih t.i. »dislocirane« parcele zemljišč v soglasju s SiDG določi za gozdove, prepuščene naravnemu razvoju.
6	Priporočamo, da ZGS skupaj z ZRSVN pripravi protokol in usmeritve za sanacijo posledic ujm v predelih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti (Natura 2000) in varstva narave (npr. zavarovana območja) z vidiki, pomembnimi za zagotavljanje doseganja ciljev ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva narave.
7	Podaja naj se predlog povišanja glob, izrečenih zaradi neupoštevanja pravnih podlag obiska gozda.
8	Za potrebe vzpostavitve naravovarstvenega in gozdarskega nadzora je treba spremeniti Zakon o gozdovih in Zakon o ohranjanju narave, s katerima se omogoči za potrebe nadzora avtomatske vpogleda vsaj v baze podatkov naravovarstvenim nadzornikom o registru prebivalstva, registru motoriziranih vozil in vzpostaviti obvezno registracijo motoriziranih vozil na način kot je to urejeno s cestnoprometno zakonodajo.
9	Za uspešno zatiranje ITVR v gozdovih naj se opredelijo sredstva Podnebnega sklada s katerimi se ugotovijo najučinkovitejše metode varstvenih in gojitvenih del (odstranjevanje, preprečevanja širjenja, uspešna vzgoja avtohtonih sestojev) ter opredeli normative teh del. Na podlagi novih normativov varstvenih in gojitvenih del za obvladovanje ITVR se spremeni Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove.
10	Priporočamo, da ZGS v navodilih za izdelavo GGN GGE zagotovi ustrezen prenos ciljev, temeljnih strategij in ukrepov za ohranjanje lastnosti zavarovanih območij in Nature 2000 iz GGN GGO 2021–2020 na nižjo raven načrtovanja.
11	Uporaba strojne sečnje na območjih Natura 2000 in v UC znotraj območij naj se uskladi na nivoju GGN GGE in se omejitve zabeleži na najpomembnejših delih UC na obrazec E4.
12	Skladno s sistemom označevanja in evidentiranja načrtno puščenih habitatnih dreves v zasebnih gozdovih se enak sistem označevanja in evidentiranja razširi tudi v državne gozdove.

Št.	Priporočilo
13	V NGP in operativnem programu za izvajanje NGP je treba določiti, da se poveča delež trajno negospodarjenjih gozdov znotraj območij Natura 2000.

5.4 SPREMLJANJE STANJA OKOLJA V ČASU IZVEDBE PLANA

Upošteva se monitoring kazalcev stanja okolja, kot ga predvidevajo evropske direktive in veljavna nacionalna zakonodaja in obveznosti države glede poročanja Evropski komisiji. Spremljanje stanja okolja, ki bi izhajalo iz ugotovitev celovite presoje vplivov na okolje, ni potrebno.

6 OPOZORILO O CELOVITOSTI OKOLJSKEGA POROČILA

Ekipa strokovnjakov ZGS, ki je pripravljala GGN GGO 2021–2030, je zelo izkušena in utečena. Pomembni prednosti sistema gozdnogospodarskega načrtovanja in organizacije gozdarstva v Sloveniji sta dolga tradicija in dejstvo, da strokovnjaki, ki izdelujejo načrte, zelo dobro poznajo svoje območje, njegove značilnosti in problematiko gospodarjenja z gozdovi, zato so lahko pri načrtovanju konkretnješi.

GGN GGO 2021–2030 so prva generacija območnih gozdnogospodarskih načrtov, za katere se izvaja CPVO. Ekipi strokovnjakov ZGS je strokovno pomoč nudila zunanja ekipa strokovnjakov, ki ima veliko izkušenj z izvajanjem CPVO. Obe ekipi sta že v fazi priprave GGN GGO 2021–2030 delovali povezano in stremeli k optimizaciji določitve ciljev, strategij in usmeritev ter določitve funkcij gozdov z namenom, da bodo načrti okoljsko čim bolj sprejemljivi. Zaradi tradicionalnega trajnostnega pristopa pri gozdnogospodarskem načrtovanju ter vključitve znanja zunanjih strokovnjakov ocenjujemo, da bodo načrti še bolj prispevali k ohranjanju gozdov v Sloveniji in h krepitvi njihove večnamenske vloge.

CPVO pomembno prispeva h GGN GGO 2021–2030 tudi z vidika opozoril na to, katere pogoje izven gozdnogospodarskega načrtovanja je treba okrepiti oziroma vzpostaviti, da bo izvedba GGN GGO 2021–2030 in podrejenih GGN GGE lahko optimalna.

VLAGANJA V GOZDOVE

Zakaj vlagati v gozdove?

Letna vrednost ponorov ogljika v slovenskih gozdovih je na podlagi seštevka povprečnih vrednosti po GGO 4.910 gg CO₂. Ponori ogljika so odvisni od razlike med prirastkom in sečnjo v gozdovih. V splošnem lahko prirastek povečujemo tako, da poskrbimo za dobre zasnove sestojev v fazi obnove gozdov in da z gojitvenimi deli poskrbimo, da bodo gozdovi kar v največji meri izkoristili produkcijske potencialne gozdnih rastišč. Zaradi značilne razpršene lastniške strukture in velikega števila neaktivnih lastnikov gozdov je posek v zadnjih 30 letih vedno precej pod načrtovanim. Če želimo v prihodnje zagotavljati oziroma ohranjati ponore v gozdovih, je ključnega pomena današnje vlaganje v gozdove, še posebej ob dejstvu, da imamo v zadnjih letih zaradi ujma v nekaterih GGO veliko gozdov, ki so v fazi obnove. Zagotoviti je treba, da se v teh gozdovih obnova izvede tako, da bodo zasnove gozdnih sestojev zelo dobre in da bo na njihovi osnovi v prihodnje mogoče oblikovati stabilne in kakovostne sestoje, ki bodo čim bolj odporni na podnebne spremembe.

Kako doseči izvedbo gozdnogojitvenih del v zasebnih gozdovih?

Za izvedbo gozdnogojitvenih del so potrebna sredstva; trenutna sredstva za sofinanciranje vlaganj v gozdove ne zadoščajo za izvedbo nujnih del, kaj šele za njihov optimalni obseg. Težava je tudi usposobljenost lastnikov za izvajanje gozdnogojitvenih del. Večina lastnikov nima potrebnega znanja, saj jih nikoli niso izvajali. V preteklosti so gozdnogojitvena dela največ izvajali delavci gozdnogospodarskih podjetij. Za povečanje izvedbe načrtovanih gozdnogojitvenih del je pomembno:

- usposobiti lastnike gozdov;

- ustvariti okolje, da bodo lastniki najemali usposobljene delavce za izvedbo del – zagotovi naj se 100 % financiranje gozdnogojitvenih del v zasebnih gozdovih;
- okrepiti promocijo za izvajanje del in nadzor nad izvajanjem del v gozdovih s strani ZGS.

PRISPEVEK DRUGIH SEKTORJEV

Kateri sektorji?

Gozdarske aktivnosti so zelo povezane predvsem z upravljanjem z vodami in ohranjanjem narave. Ohranjanje biotske raznovrstnosti, varstvo narave, ohranjanje vodnih virov, zagotavljanje zaščitne in varovalne funkcije gozda predstavljajo pomembne cilje gospodarjenja z gozdovi. Zato imajo gozdnogospodarski načrti vgrajene usmeritve, ukrepe ter tudi omejitve in prepovedi pri gospodarjenju z gozdovi, ki krepijo biotsko raznovrstnost v gozdovih in prispevajo k ohranjanju narave, tal in voda. Za učinkovito upravljanje voda in ohranjanje narave v okviru gospodarjenja z gozdovi so potrebne podrobnejše strokovne podlage drugih sektorjev.

Kako?

Sektorja za upravljanje voda in ohranjanje narave naj v prihodnje pripravita podrobnejše monitoringe in druge strokovne podlage, ki bodo izboljšali usklajenost gospodarjenja z naravnimi viri. Do naslednjega načrtovalskega obdobja pričakujemo, da bodo za območje cele Slovenije posodobljene in v ustreznem merilu prikazane karte erozijskih, plazljivih in plazovitih območij, karte razredov poplavne nevarnosti in vodovarstvena območja ter vodotoki in vodna zemljišča. Trenutno je najbolj pereče stanje pri kartah erozijskih, plazljivih in plazovitih območij, ki so le splošne, izdelane v grobih merilih (1:250.000) in za konkretno načrtovanje neuporabne. Izjema so nekatere občine, ki so naredile podrobnejše karte. Karte razredov poplavne nevarnosti niso narejene enovito za celo Slovenijo, temveč se dopolnjujejo glede na sprejemanje občinskih prostorskih načrtov, kar lahko pomeni, da bo celotna Slovenija obdelana po kosih in da celovite karte ne bo še dolgo časa. VVO so v skladu z ZV-1 urejena na zelo majhnem območju. Večino vodovarstvenih območij urejajo 30 in več let stari občinski odloki. Prav tako pa ni usklajena evidenca vodotokov in vodnih ter priobalnih zemljišč. Koristno bi bilo gozdnogospodarske načrte usklajevati tudi z načrti upravljanja s porečji, ki pa se v Sloveniji še ne izdelujejo.

Na podlagi dosedanjih izkušenj upravljanja z območji Natura 2000 v gozdnem prostoru smo identificirali v Analizi doseganja ciljev in izvajanja ukrepov PUN 2000 v obdobju 2015–2018/19 (Danev in sod., 2020) nekatere ključne vsebine/področja dela, ki jih bo potrebno v prihodnje nadgraditi. Analiza je pokazala, da se na področju gozdarstva in upravljanja divjadi dela ciljno in da se uresničuje 60–80 % zastavljenih ciljev. Izpostavljenih je 8 sklopov omejitev in razlogov, zakaj je implementacija PUN 2000 nezadostna:

- pomanjkanje osnovnih podatkov in informacij o razširjenosti in stanju vrst ter HT – popisi, monitoringi, kartiranja;
- pomanjkljiva prostorska opredelitev gozdnih HT;
- pomanjkanje sinteznih in celovitih raziskav;

- zbiranje osnovnih informacij o stanju habitata, oblikovanje ustreznih kazalnikov za spremljanje stanja biotske raznovrstnosti v gozdovih;
- pomanjkanje znanja o vrstah in njihovem življenjskem okolju vpliva na izvedbo ukrepov;
- neskladnost med načrtovanjem, izvajanjem in spremljanjem izvedenosti ter manko financiranja ukrepov;
- sistemska neurejenost informatike, podatkovnih baz in digitalizacije podatkov.

V vsakem sklopu so dodani tudi predlogi izboljšav, ki se vsebinsko nanašajo na omejitve. Rezultati dela javne gozdarske službe in dela na projektih so pokazali pravo pot, ki se je z uveljavitvijo Gozdnega sklada kot sistemskega vira financiranja za ukrepe Natura 2000 v zasebnih gozdovih začela tudi dejansko implementirati v redni praksi.

Gozdarstvo prispeva z zbiranjem podatkov o stanju gozdov ključne podatke, ki se uporabljajo za ugotavljanje stanja vrst in HT na 70 % območij Natura 2000. Od sektorja varstva narave se pričakuje, da pripravi program nacionalnega monitoringa biotske raznovrstnosti in začne spremljati nosilne vrste v gozdovih, da se bo ob naslednjih obnovi GGN GGO lahko načrtovalo in odločalo na podlagi relevantnih podatkov in trendov.

MOTIVACIJA LASTIKOV GOZDOV ZA SKUPNO GOSPODARJENJE

Zakaj?

Velik delež lastnikov gozdov izvaja samo nujna dela v gozdovih. To z vidika trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi ni optimalno. Lastnikov lastništvo gozdov večinoma ne bremeni, saj so letne dajatve nizke, zato kljub negospodarjenju niso zainteresirani za prodajo.

Kako?

Če želimo izboljšati izvedbo gozdnogospodarskih načrtov, je treba vzpostaviti okolje, ki bo spodbujalo povezovanje lastnikov gozdov za skupno gospodarjenje. Trenutni ukrepi tega ne dosegajo. Menimo, da bi bilo najbolj učinkovito, če bi vlogo povezovalca prevzela Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, ki pa bi se za izvajanje te naloge morala okrepiti. Ko bi bile povezave utečene, bi lahko začele delovati po tržnih načelih.

IZVAJANJE DEL V GOZDOVIH, KJER SO PRIHODKI MANJŠI OD STROŠKOV DEL

Kaj je problem?

V nekaterih varovalnih gozdovih, malodonosnih gozdovih, gozdovih, kjer se vzpostavljajo ali ohranjajo posebni habitati za določene vrste oziroma gozdovih, kjer prihodek iz posekanega lesa ne pokrije stroškov sečnje in spravila, ter gozdovih, kjer se pojavlja problematika invazivnih tujerodnih vrst, ki onemogočajo pomlajevanje, se potrebna dela ne izvajajo zaradi majhnih prihodkov, ki niti ne pokrijejo stroškov del. Dela morajo biti izvedena zaradi zagotavljanja določenih funkcij gozdov, ohranjanja varovalne oz. zaščitne funkcije in podobno. Trenutno ni mehanizma, ki bi reševal to problematiko, zato se potencialni problemi na teh območjih povečujejo.

Kako rešiti?

Za določena območja je najboljša rešitev, da se lastnikom gozdov ponudi odkup. Za druge primere je treba oblikovati mehanizem izvedbe del, ki predvideva nadomeščanje višjih stroškov od prihodkov in v primeru neizvajanja del izvršbo.

KAKO FINANCIRATI IZVAJANJE PREDLAGANIH UKREPOV?

Iz sredstev, ki so namenjena prehodu v brezogljicho družbo, je izračun enostaven. V uvodu je zapisano, da je ponor ogljika v slovenskih gozdovih 4.910 gg CO₂. Če bi takšno količino ponora rabili kupiti na trgu, bi to ob sedanji ceni emisijskih kuponov, ki znaša malo nad 50 € za tono CO₂, znašalo okrog 250 M € letno. Za financiranje gozdnogojitvenih del in z njimi povezanih aktivnosti je bilo v zadnjih letih na razpolago okrog 3,5 M €, za izvedbo optimalnega obsega del načrtovanega v GGN GGO 2021–2030 pa bi letno potrebovali 13,1 M €.

Sektorja za varstvo voda in ohranjanje narave imata predvidena sredstva za pripravo načrtov in strokovnih podlag, vendar v premajhnem obsegu. Predvidene aktivnosti in ukrepi, ki jih predlagamo, so zelo povezani z blaženjem in prilagajanjem na podnebne spremembe, zato so tudi lahko predmet financiranja iz sredstev prehoda v brezogljicho družbo oziroma iz Podnebnega sklada.

Povezovanje lastnikov gozdov za skupno gospodarjenje, izvajanje gozdnogojitvenih del ter izvajanje del v gozdovih, kjer so stroški del večji od prihodkov od prodaje lesa, zahteva poleg finančnih virov za izvajanje del tudi krepitev ZGS, ki bo moral povečati izobraževalne aktivnosti in izvajanje nadzora sečenj in izvedb gozdnogojitvenih in drugih del, kot tudi usmerjanje in nadzor številnih dejavnosti v gozdnem prostoru (gozdarski in naravovarstveni nadzor).

Poleg tega so za ta namen primerni viri financiranja tudi Gozdni sklad, LIFE program in drugi Interreg programi.

Predlagani ukrepi so stroškovno učinkoviti in bodo dolgoročno prispevali k stabilnim gozdovom v Sloveniji, ki bodo družbi zagotavljali zelene učinke. Trenutno so predlagani ukrepi najučinkovitejša in najcenejša oblika blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe. Glede na zaveze, katerih podpisnica je tudi Slovenija, in predvidene scenarije bo ponor ogljika v gozdovih v prihodnje eden od najbolj pomembnih elementov, ki bo omogočal razvoj slovenskega gospodarstva.

7 VIRI IN LITERATURA

- eVRD 5. 7. 2021. Varstveni režimi kulturne dediščine. Ministrstvo za kulturo. URL: <https://data-mk-indok.opendata.arcgis.com/>
- Bončina, A. ed., 2017. V4-1421 Presoja parametrov stanja in razvoja gozdov za namen uresničevanja ciljev Nacionalnega gozdnega programa: poročilo raziskovalnega projekta. Ljubljana: BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.
- Breznikar, A., 2019, Podnebne spremembe postajajo glavni izziv javne gozdarske službe na področju gojenja in varstva gozdov., Gozdarski vestnik 77.
- Cambi M., Certini G., Neri F., Marchi E., 2015. The impact of heavy traffic on forest soils: A review. *Forest ecology and management*, 338, pp.124-138.
- Chaudhary, A., Burivalova, Z., Koh, L.P. and Hellweg, S., 2016. Impact of forest management on species richness: global meta-analysis and economic trade-offs. *Scientific reports*, 6(1), pp.1-10.
- Danev G., Žitnik D., Kutnar L. 2020. Analiza ciljev in ukrepov Programa upravljanja območij Natura 2000 2015–2018/19, 2020. LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji. Akcija A.3 – Sektor gozdarstvo in upravljanje z divjadjo. MOP, ZGS, ZRSVN
- DOPPS, 2019. Atlas ptic Slovenije
- Dyderski, M.K. and Jagodziński, A.M., 2019. Similar impacts of alien and native tree species on understory light availability in a temperate forest. *Forests*, 10(11), p.951.
- EEA, 2021. <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/forest-growing-stock-increment-and-fellings-3/assessment> Dostopno 10. 4. 2022
- Ferreira A. 2005. Turizem v naravovarstvenih območjih. Predstavitev na delavnici Turizem in rekreacija v območjih natura 2000 – Črna na Koroškem, 22.11.2005.
- Golobič, M., Penko Seidl, N., Lestan, K.A., Žerdin, M., Pačnik, L., Libnik, N., Vrbajnsčak, M., Vrščaj, B., Kralj, T., Turk, B., Bergant, J. and Šinkovec, M., 2015. Opredelelitev krajinske pestrosti in krajinskih značilnosti, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti: Ciljni raziskovalni program (CRP) ; »Zagotovimo si hrano za jutri«; 2011-2020"; končno poročilo projekta. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo .
- de Groot M., Kavčič A, Kus Veenvliet J., Kutnar L., Marinšek A., Ogris N., Rozman S., Verlič aA.. 2017. Sistem zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja na invazivne tujerodne vrste v gozdu. Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica,, 34 str.
- Hulme, P.E. ed., 2009. *Handbook of alien species in Europe* (Vol. 569). Dordrecht, Netherlands: Springer.
- Jarni, K., Robič, D. and Bončina, A., 2004. Analysis of the influence of ungulates on the regeneration of Dinaric fir-beech forests in the research site Trnovec in the Kočevje forest management region. *Zbornik gozdarstva in lesarstva*, (74), pp.141-164.
- Jogan, N., 2021. Tujerodne lesne vrste skozi oči botanika. V Jarni, K. ed., 2021. Tujerodne drevesne vrste v slovenskih gozdovih: zbornik prispevkov posvetovanja: XXXVII. gozdarski študijski dnevi: Ljubljana, 28. september 2021
- Kavčič, A., Pišur, B., de Groot, M., Šramel, N., Smolnika, P., Zidar, S., Brglez, A., Jurc, M., Hauptman, T., Pavlin, R., Obris, N.. 2021, Biotska tveganja pri vnosu tujerodnih drevesnih vrst v slovenske gozdove. V Jarni, K. ed., 2021. Tujerodne drevesne vrste v slovenskih gozdovih:

zbornik prispevkov posvetovanja: XXXVII. gozdarski študijski dnevi: Ljubljana, 28. september 2021

Kosmač, M., 2017. Vpliv velike parkljaste divjadi in antropogenih dejavnikov na življenjski prostor dvoživk v visokokraških dinarskih gozdovih.

Krč, J., Beguš, J. 2013. Planning Forest Opening with Forest Roads. Croatian Journal of Forest Engineering 34/2, str.: 217–228.

Krč J., Beguš J., Primožič J., Levstek J., Papler-Lampe V., Klun J., Mihelič M. 2014. Vodila dobrega ravnanja pri strojni sečnji. URN:NBN:SI:DOC-NVEBD19T from <http://www.dlib.si>

Krč, J., 2017. Strojna sečnja kot dejavnik vpliva na gozdna tla in uspešnost obnove gozdnih sestojev. Gozdarski vestnik, letnik 75, številka 4, str. 218-223. URN:NBN:SI:DOC-UQ9VEHAP from <http://www.dlib.si>

Kutnar L., Pisek R. (2013). Tujerodne in invazivne drevesne vrste v gozdovih Slovenije. Gozdarski vestnik, letnik 71, številka 9, str. 402-417. URN:NBN:SI:DOC-VUHJ8DM from <http://www.dlib.si>

Larson, L.L. and Larson, S.L., 1996. Riparian shade and stream temperature: a perspective. Rangelands Archives, 18(4), pp.149-152.

Martinčič, A., 1975. Vpliv človeka na nastanek nekaterih mrazišč v Trnovskem gozdu. Razprava, posebna številka, 1, str. 35-43.

Mali, Boštjan, Kušar, Gal. Progress Report on LULUCF Actions : Slovenia. Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2021. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (34 str.)). URL: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKGP/PODROCJA/GOZDARSTVO/LULUCF_2020_progress_report_SI.pdf [COBISS.SI-ID 57681667]

MKGP, 2019, Nacionalni načrt RS za obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov na področju gozdarstva (NFAP) z referenčnimi vrednostmi za gospodarjenje z gozdovi (FRL).

MKGP, 2021. Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. 129 str.

Müller, J. and Bütler, R., 2010. A review of habitat thresholds for dead wood: a baseline for management recommendations in European forests. European Journal of Forest Research, 129(6), pp.981-992.

Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10005&d-49683-s=1&d-49683-p=1&d-49683-o=2>

Ortar, J., 2011. Tipizacija in regionalizacija slovenskih mrazišč: diplomsko delo. Ljubljana: [J. Ortar].

Paillet, Y., Bergès, L., Hjältén, J., Ódor, P., Avon, C., Bernhardt-Römermann, M.A.R.K.U.S., BIJLSMA, R.J., De Bruyn, L.U.C., Fuhr, M., Grandin, U.L.F. and Kanka, R., 2010. Biodiversity differences between managed and unmanaged forests: Meta-analysis of species richness in Europe. Conservation biology, 24(1), pp.101-112.

Poboljšaj K.. 2000. Pomen gozda za ohranjanje biodiverzitete dvoživk (Amphibia) na območju načrtovanega regijskega parka Kočevsko-Kolpa. Zbornik gozdarstva in lesarstva, številka 63, str. 119-136. URN:NBN:SI:DOC-AN3UZLRL from <http://www.dlib.si>

Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16)

Računsko sodišče RS, 2021, Uspešnost doseganja ciljev na področju zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov, Revizijsko poročilo.

Rozman S., M. Kolšek, S. Zidar, A. Marinšek, L. Kutnar, J. Malovrh, M. de Groot. 2020. Akcijski načrt za obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlin na območju Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib za obdobje 2021–2025. Projekt LIFE ARTEMIS, izdelek akcije B4. Ljubljana:

Gozdarski inštitut Slovenije, Zavod RS za ohranjanje narave in Zavod za gozdove Slovenije.

Rozman, S. in D. Žitnik, 2021. Tujerodne drevesne vrste - priložnost ali past. V V Jarni, K. ed., 2021. Tujerodne drevesne vrste v slovenskih gozdovih: zbornik prispevkov posvetovanja: XXXVII. gozdarski študijski dnevi: Ljubljana, 28. september 2021

Russo, D., Billington, G., Bontadina, F., Dekker, J., Dietz, M., Gazaryan, S., Jones, G., Meschede, A., Rebelo, H., Reiter, G. and Ruczyński, I., 2016. Identifying key research objectives to make European forests greener for bats. *Frontiers in Ecology and Evolution*, 4, p.87.

Šilc, U., Vreš, B., Čelik, T. in Gregorič, M., 2020. Biodiversity of Slovenia. In *The Geography of Slovenia* (pp. 109-124). Springer, Cham.

Šušnjar M., Horvat D., Šešelj J. 2006. Soil compaction in timber skidding in winter conditions. *Croatian Journal of Forest Engineering*, 27, 1: 3–15.

Vlada RS, 2020, Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije, verzija 5, 28.februar 2020.

Vrezec, A., 2011. Invazijski proces tujerodnih vrst s primeri iz Slovenije = Invasive process of non-native species with examples from Slovenia. In: M. Vičar and S. Kregar, eds. *Povezanost procesov : zbornik prispevkov = Interdependence of processes : proceedings, Povezanost procesov : zbornik prispevkov = Interdependence of processes : proceedings*. Zavod RS za šolstvo. pp.138–151.

Vrezec, A., De Groot, M., Kobler, A., Ambrožič, Š. and Kapla, A., 2014a. Ekološke značilnosti habitatov in potencialna razširjenost izbranih kvalifikacijskih gozdnih vrst hroščev (Coleoptera) v okviru omrežja Natura 2000 v Sloveniji: prvi pristop z modeliranjem = Ecological characteristics of habitats and potential distribution of selected qualification species of beetles (Coleoptera) in the scope of Natura 2000 network in Slovenia. *Gozdarski vestnik = Slowenische Forstzeitung = Slovenian journal of forestry : slovenska strokovna revija za gozdarstvo*, 72(10), pp.452–471.

Vrezec, A., De Groot, M., Kobler, A., Mihelič, T., Čas, M. and Tome, D., 2014b. Ekološke značilnosti habitata in potencialna razširjenost izbranih kvalifikacijskih gozdnih vrst ptic (Aves) v okviru omrežja Natura 2000 v Sloveniji: prvi pristop z modeliranjem = Ecological characteristics of habitats and potential distribution of selected qualification forest bird (Aves) species in the scope of Natura 2000 network in Slovenia. *Gozdarski vestnik = Slowenische Forstzeitung = Slovenian journal of forestry : slovenska strokovna revija za gozdarstvo*, 72(10), pp.472–492.

Vreš B., Šilc U., Čelik T. (2016). Monitoring tarčnih habitatnih tipov: HT 6510, HT 6410 in HT 7230. Ljudje za Barje – ohranjanje biotske pestrosti na Ljubljanskem barju. Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, Ljubljana, 162 str. (73 str. + priloge).

Vítková, M., Müllerová, J., Sádlo, J., Pergl, J. and Pyšek, P., 2017. Black locust (*Robinia pseudoacacia*) beloved and despised: A story of an invasive tree in Central Europe. *Forest ecology and management*, 384, pp.287-302.

Zafran, J., 2019, Kaj bo prineslo uresničevanje ciljev podnebne politike?, Kočevje, 18. april 2019
Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20) URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1244>
<https://sidg.si/index.php/medijsko-sredisce/iz-korenine/kaj-bo-prineslo-uresnicivanje-ciljev-podnebne-politike>

ZGS, 2020, Dan Zemlje 2020: Gozd in podnebne spremembe, Sporočila za javnost, 21. 4. 2020
URL http://www.zgs.si/aktualno/sporocila_za_javnost/news_article/dan_zemlje_2020_gozd_in_podnebne_spremembe_646/index.html

ZRSVN, 2019a. Zbirno poročilo po 17 členu Direktive o habitatih 2013-2018 URL: <https://zrsvn-varstvonarave.si/informacije-za-uporabnike/katalog-informacij-javnega-znacaja/porocanje-po-17-clenu-direktive-o-habitatih/>

ZRSVN, 2019b. Zbirno poročilo po 12 členu Direktive o pticah 2013-2018 URL: <https://zrsvn-varstvonarave.si/informacije-za-uporabnike/katalog-informacij-javnega-znacaja/porocanje-po-12-clenu-direktive-o-pticah/>

Žitnik D., Kozina M., Kotnik, T., Bitorajc Z. P Prijanovič, 2018. Priročnik za izvajanje gozdarskih ukrepov za izboljšanje stanja ogroženih vrst na območjih Natura 2000. Life Kočevsko, 48 str.

8 PRILOGE

Priloga 1: Vrste in pomen gozdnogospodarskih ciljev po GGO

GGO	Gozdnogospodarski cilji											
	Proizvodnja lesa	Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst	Rekreacija in turizem	Ohranjanje voda	Čiščenje zraka in regulacijo klime	Lov in dohodek od lova	Zagotavljanje ponorov ogljika	Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov	Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov	Estetski videz krajine	Varovanje pred naravnimi nesrečami	Ohranjanje kulturne dediščine
Tolmin	1	4	9	2	8	6	5	10	7	12	3	11
Bled	1	3	7	2	5	6	8	11	8	8	4	12
Kranj	1	3	5	2	7	6	8	9	11	10	4	12
Ljubljana	1	3	5	2	4	11	6	8	9	12	7	10
Postojna	1	3	8	2	4	5	6	6	7	8	7	8
Kočevje	1	3	7	2	4	6	5	10	8	12	11	9
Novo mesto	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Brežice	1	2	9	3	4	11	6	5	10	8	7	12
Celje	1	3	8	2	5	9	7	6	10	11	4	12
Nazarje	1	3	5	2	7	10	6	9	12	11	4	8
Slovenj Gradec	1	2	6	3	5	8	7	10	11	9	4	12
Maribor	1	2	8	3	4	7	5	10	9	11	6	12
Murska Sobota	1	4	5	2	2	11	6	7	9	8	10	12
Kraško	2	4	7	3	5	6	8	11	10	9	1	12

Priloga 2: Možni posek po GGO v m³, m³ na ha, leto, % od LZ, % od P za listavce in iglavce

GGO		m ³	m ³ na ha, leto	% od LZ	% od P
Tolmin	Iglavci	1.873.000	1,3	20,5	78,7
	Listavci	5.381.000	3,6	19,4	79,3
	Skupaj	7.254.000	4,9	19,7	79,1
Bled	Iglavci	2.615.000	4,1	17,1	91,8
	Listavci	787.000	1,3	12,9	65,4
	Skupaj	3.402.000	5,4	15,9	84,0
Kranj	Iglavci	3.689.000	5,2	21,9	103,8
	Listavci	1.672.000	2,4	17,8	81,1
	Skupaj	5.362.000	7,6	20,5	95,5
Ljubljana	Iglavci	3.485.000	2,4	21,5	80,3
	Listavci	4.889.000	3,4	20,3	75,1
	Skupaj	8.374.000	5,8	20,8	77,2
Postojna	Iglavci	2.976.000	3,8	24,8	111,0
	Listavci	2.092.000	2,6	17,4	93,0
	Skupaj	5.068.000	6,4	21,1	103,0
Kočevje	Iglavci	3.187.000	3,4	24,0	92,6
	Listavci	3.224.000	3,5	19,0	87,3
	Skupaj	6.411.000	6,9	21,2	89,9
Novo mesto	Iglavci	2.148.000	2,2	24,4	70,8
	Listavci	5.852.000	6,0	26,3	90,0
	Skupaj	8.000.000	8,2	25,8	83,9
Brežice	Iglavci	752.000	1,1	23,5	83,0
	Listavci	4.218.000	6,0	25,2	94,6
	Skupaj	4.970.000	7,1	24,9	92,6
Celje	Iglavci	2.026.000	2,7	23,7	91,0
	Listavci	3.530.000	4,7	23,3	92,3
	Skupaj	5.556.000	7,4	23,4	91,8
Nazarje	Iglavci	2.591.000	5,4	20,0	86,0
	Listavci	711.000	1,5	14,5	57,4
	Skupaj	3.302.000	6,9	18,5	77,7
Slovenj Gradec	Iglavci	4.030.000	6,6	20,5	90,9
	Listavci	764.000	1,3	18,5	62,9
	Skupaj	4.794.000	7,9	20,2	84,9
Maribor	Iglavci	3.021.000	3,1	19,7	87,8
	Listavci	4.113.000	4,3	20,3	85,9
	Skupaj	7.134.000	7,4	20,0	86,7
Murska Sobota	Iglavci	542.000	1,3	20,2	91,0
	Listavci	1.984.000	5,0	22,9	80,0
	Skupaj	2.526.000	6,3	22,3	82,0
Kraško	Iglavci	1.281.000	1,4	27,3	121,0
	Listavci	2.337.000	2,6	22,9	78,0
	Skupaj	3.618.000	4,0	24,3	89,3
Skupaj	Iglavci	34.216.000	2,9	22,0	91,0
	Listavci	41.554.000	3,5	20,0	81,0
	Skupaj	75.771.000	6,4	21,0	87,0

Priloga 3: Okvirne potrebe po gojitvenih, varstvenih in ostalih delih po oblikah lastništva po GGO

GGO	Skupina del	Enota	Skupaj	
			Minimalno	Optimalno
TOLMIN	Obnova	ha	1.508	6.722
	Nega	ha	9.621	18.026
	Varstvo	dni	15.926	17.804
	Nega habitatov	dni	2.256	8.103
BLED	Obnova	ha	360	450
	Nega	ha	2.672	4.110
	Varstvo	dni	4.500	6.350
	Nega habitatov	dni	1.050	2.100
KRANJ	Obnova	ha	400	1.030
	Nega	ha	3.470	9.955
	Varstvo	dni	7.000	13.725

GGO	Skupina del	Enota	Skupaj	
			Minimalno	Optimalno
LJUBLJANA	Nega habitatov	dni	1.050	1.400
	Obnova	ha	1.100	2.756
	Nega	ha	5.648	14.028
	Varstvo	dni	4.010	4.308
POSTOJNA	Nega habitatov	dni	790	818
	Obnova	ha	6.280	11.010
	Nega	ha	5.890	12.070
	Varstvo	dni	7.590	12.750
KOČEVJE	Nega habitatov	dni	8.950	10.530
	Obnova	ha	1.570	5.371
	Nega	ha	3.470	11.152
	Varstvo	dni	3.220	10.094
NOVO MESTO	Nega habitatov	dni	2.140	4.712
	Obnova	ha	1.000	1.390
	Nega	ha	7.385	13.800
	Varstvo	dni	4.200	4.500
BREŽICE	Nega habitatov	dni	500	1.000
	Obnova	ha	950	1.650
	Nega	ha	3.300	6.200
	Varstvo	dni	4.650	6.000
CELJE	Nega habitatov	dni	2.100	2.520
	Obnova	ha	330	530
	Nega	ha	4.400	7.320
	Varstvo	dni	2.550	4.110
NAZARJE	Nega habitatov	dni	625	750
	Obnova	ha	628	1.141
	Nega	ha	1.960	2.948
	Varstvo	dni	4.505	6.700
SLOVENJ GRADEC	Ostala dela	dni	360	633
	Obnova	ha	1.483	1.483
	Nega	ha	5.478	12.200
	Varstvo	dni	11.521	11.521
MARIBOR	Nega habitatov	dni	1.609	2.010
	Obnova	ha	2.000	3.242
	Nega	ha	5.000	8.751
	Varstvo	dni	16.000	21.235
MURSKA SOBOTA	Nega habitatov	dni	230	315
	Obnova	ha	920	1.672
	Nega	ha	3.365	8.013
	Varstvo	dni	5.538	8.820
KRAŠKO	Nega habitatov	dni	600	840
	Obnova	ha	1.590	2.358
	Nega	ha	2.615	5.915
	Varstvo	dni	20.800	30.339
SKUPAJ	Nega habitatov	dni	650	2.959
	Obnova	ha	20.119	40.805
	Nega	ha	64.274	134.488
	Varstvo	dni	112.010	158.256
	Nega habitatov	dni	22.910	38.690

Priloga 4: Okvirne načrtovane dolžine gozdnih prometnic po GGO

GGO	Gradnja gozdnih cest (km)		Gradnja gozdnih vlak (km)		Gradnja protipožarnih presek (km)	
	Za optimalno odprtost	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju	Za optimalno odprtost	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju	Za optimalno odprtost	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju
Tolmin	370	200	1.400	750	40	21
Bled	91	19	1.000	300	0	0
Kranj	224	78	1.469	410	0	0
Ljubljana	405	34	2.000	350	0	0
Postojna	107	91	862	706	12	5
Kočevje	143	54	600	200	0	0
Novo mesto	314	50	2.000	165	0	0
Brežice	170	20	2.000	320	0	0
Celje	61	19	300	200	0	0
Nazarje	19	12	180	180	0	0
Slovenj Gradec	20	13	200	150	0	0
Maribor	50	30	2.000	500	0	0
Murska Sobota	20	14	60	20	0	0
Sežana	223	75	450	150	200	80
Skupaj	2.217	709	14.521	4.401	252	106

Priloga 5: Površine in delež površin, primernih za strojno sečnjo po GGO

GGO	Površina strojne sečnje ha	Površina %
Tolmin	4.400	3
Bled	9.000	20
Kranj	16.330	23
Ljubljana	20.000	15
Postojna	10.224	13
Kočevje	13.209	15
Novo mesto	20.000	25
Brežice	3.485	5
Celje	2.991	4
Nazarje	953	2
Slovenj Gradec	5.821	10
Maribor	23.608	25
Murska Sobota	26.000	65
Kraško	4.447	5
Skupaj	160.468	14

Priloga 6: Površine gozda po GGO v obdobju 2011–2020

GGO	Površina gozda (ha)		Delež gozda
	2011	2020	2020
Tolmin	150.265	148.883	67
Bled	64.642	63.312	62
Kranj	72.144	71.000	66
Ljubljana	145.254	144.335	58
Postojna	79.648	79.135	74
Kočevje	92.435	93.044	79
Novo mesto	97.239	98.153	64
Brežice	70.486	69.692	51
Celje	75.831	74.986	49
Nazarje	49.161	48.058	70
Slovenj Gradec	59.577	60.718	68
Maribor	96.791	95.966	41
Murska Sobota	39.393	40.018	30
Kraško	86.463	88.873	58
Skupaj	1.179.329	1.176.173	58

Priloga 7: Krčitve gozdov v obdobju 2011–2020 po namenu po GGO

GGO	Krčitve gozdov po namenu (ha)						Skupaj
	Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
Tolmin	70	29	547	0	21	44	711
Bled	4	16	73	13	1	7	114
Kranj	97	78	242	10	0	7	434
Ljubljana	199	121	490	97	6	34	947
Postojna	6	5	128	2	0	4	145
Kočevje	8	22	40	13	6	9	98
Novo mesto	135	30	286	35	74	5	565
Brežice	30	8	247	51	18	24	377
Celje	13	9	272	18	0	1	313
Nazarje	4	24	125	3	0	0	156
Slovenj Gradec	2	0	142	0	0	0	144
Maribor	30	19	234	69	26	12	390
Murska Sobota	9	11	47	3	10	0	79
Kraško	8	84	494	6	11	4	607
Skupaj	613	455	3.367	321	173	150	5.081

Priloga 8: Lesna zaloga gozdov po GGO v obdobju 2011–2020

GGO	Lesna zaloga 2011 (m ³)			Lesna zaloga 2020 (m ³)			Lesna zaloga 2020 (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	9.574.646	24.950.860	34.525.505	9.134.472	27.690.301	36.824.773	61	186	247
Bled	14.567.592	5.643.510	20.211.102	15.267.777	6.085.228	21.353.005	241	96	337
Kranj	15.916.804	8.643.294	24.560.098	16.817.946	9.385.268	26.203.214	237	132	369

GGO	Lesna zaloga 2011 (m ³)			Lesna zaloga 2020 (m ³)			Lesna zaloga 2020 (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Ljubljana	16.702.858	22.224.123	38.926.981	16.199.235	24.115.101	40.314.336	112	167	279
Postojna	12.254.466	10.645.691	22.900.157	12.017.664	11.995.441	24.013.105	152	151	303
Kočevje	13.625.215	15.389.964	29.015.179	13.257.268	16.949.858	30.207.126	142	183	325
Novo mesto	7.989.574	18.502.758	26.492.332	8.783.579	22.242.043	31.025.622	89	227	316
Brežice	3.120.021	15.925.122	19.045.143	3.197.404	16.703.671	19.901.075	46	240	286
Celje	8.051.957	14.031.927	22.083.884	8.552.375	15.168.470	23.720.845	114	202	316
Nazarje	12.809.999	4.498.194	17.308.193	12.962.456	4.914.281	17.876.737	270	102	372
Slovenj Gradec	17.495.719	3.299.800	20.795.520	19.585.571	4.141.387	23.726.958	323	68	391
Maribor	14.583.375	17.757.033	32.340.408	15.333.094	20.263.954	35.597.048	160	211	371
Murska Sobota	2.526.379	7.348.771	9.875.150	2.683.510	8.646.264	11.329.774	67	216	283
Kraško	4.602.817	8.659.825	13.262.642	4.694.079	10.212.394	14.906.473	53	115	168
Skupaj	153.821.422	177.520.872	331.342.294	158.486.430	198.513.661	357.000.091	135	169	304

Priloga 9: Prirastek gozdov po GGO v obdobju 2011–2020

GGO	Prirastek 2011 (m ³)			Prirastek 2020 (m ³)			Prirastek 2020 (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	238.637	681.905	920.542	237.736	679.600	917.336	1,6	4,6	6,2
Bled	285.784	121.458	407.242	287.842	119.958	407.799	4,5	1,9	6,4
Kranj	345.776	192.159	537.935	355.420	206.073	561.493	5,0	2,9	7,9
Ljubljana	387.671	545.741	933.412	434.178	650.887	1.085.065	3,0	4,5	7,5
Postojna	287.032	267.986	555.017	267.122	226.171	493.293	3,4	2,9	6,2
Kočevje	320.412	371.209	691.621	344.119	369.128	713.246	3,7	4,0	7,7
Novo mesto	238.483	493.107	731.591	303.904	650.338	954.242	3,1	6,6	9,7
Brežice	91.259	445.601	536.859	91.444	443.846	535.290	1,3	6,4	7,7
Celje	204.475	354.982	559.458	222.676	382.347	605.023	3,0	5,1	8,1
Nazarje	297.525	122.174	419.699	301.133	123.849	424.982	6,3	2,6	8,8
Slovenj Gradec	366.384	89.463	455.847	441.749	120.944	562.692	7,3	2,0	9,3
Maribor	373.965	494.604	868.570	344.179	478.655	822.834	3,6	5,0	8,6
Murska Sobota	58.483	186.886	245.369	59.830	247.934	307.764	1,5	6,2	7,7
Kraško	129.197	273.527	402.723	105.847	299.435	405.282	1,2	3,4	4,6
Skupaj	3.625.082	4.640.803	8.265.886	3.797.176	4.999.165	8.796.341	3,2	4,3	7,5

Priloga 10: Drevesna sestava gozdov po GGO v obdobju 2011–2020 v m³

GGO	Leto 2011									
	Smreka	Jelka	Bori	Macesen	Ost. iglavci	Bukev	Hrasti	Pl. List.	Dr. t. Ist	Meh. Ist
Tolmin	6.277.268	1.509.433	1.319.496	448.963	19.485	15.698.233	1.059.305	3.244.731	4.400.305	548.286
Bled	12.782.883	823.142	289.619	670.288	1.660	4.756.517	105.668	371.640	279.281	130.404
Kranj	12.844.582	1.472.952	966.271	627.093	5.906	5.919.341	1.170.818	685.113	755.142	112.880
Ljubljana	11.562.167	2.441.798	2.525.987	159.038	13.867	14.120.151	3.013.614	2.144.504	2.656.719	289.135
Postojna	4.846.160	6.019.979	1.306.923	24.263	57.141	8.167.067	451.049	1.096.320	800.175	131.080

Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030

Kočevje	8.110.565	5.134.283	361.603	10.513	8.250	10.620.915	1.366.049	2.001.150	1.099.376	302.473
Novo mesto	5.462.256	1.885.392	442.892	25.490	173.544	9.202.906	3.763.752	1.415.836	3.610.435	509.829
Brežice	2.027.391	196.277	723.436	55.769	117.148	8.614.548	3.157.373	967.340	2.731.587	454.274
Celje	5.894.507	649.778	1.371.026	89.643	47.003	9.128.053	2.145.864	999.314	1.570.906	187.790
Nazarje	10.560.092	935.197	594.997	716.680	3.033	3.269.219	353.623	537.704	256.826	80.822
Slovenj Gradec	14.430.837	772.390	1.482.780	793.191	16.523	2.313.696	86.381	774.712	65.122	59.890
Maribor	9.213.922	2.777.188	2.206.060	254.212	131.993	9.550.497	2.973.164	1.232.025	3.198.608	802.739
Murska Sobota	510.285	1.581	1.966.644	25.536	22.332	1.862.688	1.770.632	541.133	1.792.723	1.381.595
Kraško	357.003	19.610	3.921.557	106.593	198.054	2.235.802	1.834.159	242.123	3.766.306	581.435
Skupaj	104.879.918	24.639.000	19.479.292	4.007.273	815.939	105.459.634	23.251.451	16.253.645	26.983.511	5.572.632

GGO	Leto 2021									
	Smreka	Jelka	Bori	Macesen	Ost. iglavci	Bukev	Hrasti	Pl. list.	Dr. t. lst	Meh. lst
Tolmin	6.187.931	1.383.433	1.143.484	403.613	16.011	17.260.137	1.154.946	3.840.850	4.885.687	548.681
Bled	13.320.944	963.564	304.379	678.528	362	5.110.236	96.557	447.016	287.465	143.953
Kranj	13.522.016	1.617.228	1.010.086	663.417	5.199	6.402.579	1.208.508	788.462	852.967	132.752
Ljubljana	11.032.843	2.604.910	2.387.217	156.193	18.072	15.364.609	3.166.842	2.376.616	2.852.739	354.295
Postojna	4.989.246	5.937.084	1.019.947	11.358	60.029	9.256.766	361.812	1.333.525	913.415	129.923
Kočevje	7.565.254	5.288.256	382.775	12.312	8.671	11.491.648	1.490.036	2.361.298	1.333.450	273.426
Novo mesto	5.906.224	2.139.528	528.733	25.739	183.355	10.924.879	4.260.916	1.852.539	4.598.680	605.029
Brežice	1.975.737	275.830	776.757	56.675	112.405	9.082.398	3.180.836	1.063.185	2.903.484	473.768
Celje	6.241.891	754.127	1.420.576	87.854	47.927	9.853.299	2.283.569	1.131.851	1.701.674	198.077
Nazarje	10.411.599	1.192.636	580.863	774.910	2.448	3.511.128	374.200	652.877	289.915	86.161
Slovenj Gradec	16.094.201	1.000.797	1.601.157	871.033	18.383	2.767.966	102.176	1.054.576	91.298	125.371
Maribor	9.366.979	3.348.072	2.226.519	259.640	131.884	11.522.449	3.378.936	1.317.967	3.244.995	799.607
Murska Sobota	531.454	569	2.089.605	40.726	21.156	2.372.338	2.126.163	657.152	1.970.322	1.520.289
Kraško	479.336	22.153	3.738.477	115.206	338.907	2.615.120	2.082.617	444.092	4.459.978	610.587
Skupaj	107.625.655	26.528.187	19.210.575	4.157.204	964.809	117.535.552	25.268.114	19.322.006	30.386.069	6.001.919

Priloga 11: Debelinska struktura gozdov po GGO v obdobju 2011–2020 v m³

GGO	Leto 2011									
	Razred 10 do 19 cm		Razred 20 do 29 cm		Razred 30 do 39 cm		Razred 40 do 49 cm		Razred nad 50 cm	
	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci
Tolmin	747.214	4.425.760	1.674.680	7.270.491	2.220.713	6.202.820	2.362.234	4.071.983	2.569.762	2.979.358
Bled	967.203	871.620	2.428.652	1.650.940	3.642.768	1.572.638	3.668.394	957.651	3.860.575	590.661
Kranj	1.061.000	1.078.972	2.595.107	2.246.639	3.946.286	2.347.560	4.163.459	1.601.979	4.150.776	1.367.871
Ljubljana	1.163.476	2.837.847	2.941.309	6.015.798	4.444.197	5.711.484	4.366.931	4.295.922	3.786.782	3.362.883
Postojna	880.372	1.439.395	1.752.863	2.716.386	2.377.112	2.922.795	2.735.331	2.166.289	4.508.578	1.400.464
Kočevje	821.258	1.514.985	1.775.042	3.160.451	2.547.741	3.888.900	3.237.079	3.515.312	5.243.900	3.310.117
Novo mesto	840.242	2.340.064	1.558.424	4.500.016	1.800.856	4.757.683	1.769.336	3.697.759	2.020.578	3.207.164
Brežice	275.410	1.821.985	640.049	4.303.566	817.285	3.886.249	824.863	3.258.616	562.337	2.654.411
Celje	1.187.082	2.306.756	2.006.855	3.585.887	2.419.082	3.765.766	1.629.794	2.554.247	809.104	1.819.329
Nazarje	1.095.277	641.548	2.486.981	1.185.110	3.246.717	1.074.807	3.367.617	817.541	2.613.269	779.184
Slovenj Gradec	1.441.739	553.370	3.366.042	957.867	4.342.035	786.679	4.463.983	562.974	3.881.809	438.980
Maribor	995.252	1.781.259	2.507.037	4.138.485	3.637.280	4.592.765	3.731.939	3.707.936	3.711.811	3.536.132
Murska Sobota	364.538	1.131.114	838.035	1.955.648	801.035	1.669.491	366.270	1.215.959	156.419	1.376.483
Kraško	651.171	2.523.316	1.499.698	3.025.485	1.403.488	1.738.394	774.401	825.155	273.985	547.090
Skupaj	12.491.234	25.267.991	28.070.773	46.712.769	37.646.596	44.918.033	37.461.629	33.249.323	38.149.685	27.370.129

GGO	Leto 2021									
	Razred 10 do 19 cm		Razred 20 do 29 cm		Razred 30 do 39 cm		Razred 40 do 49 cm		Razred nad 50 cm	
	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci
Tolmin	724.412	4.326.582	1.529.169	7.571.265	1.936.894	6.571.651	2.166.963	5.148.588	2.777.034	4.072.215
Bled	917.106	911.452	2.485.425	1.745.517	3.810.830	1.709.657	3.882.666	1.049.943	4.171.749	668.658
Kranj	970.425	1.028.358	2.456.116	2.183.271	3.726.126	2.483.134	4.389.554	1.957.285	5.275.725	1.733.221
Ljubljana	1.004.709	2.528.375	2.543.787	5.744.584	3.784.280	5.930.158	4.277.989	5.256.030	4.588.470	4.655.953
Postojna	732.481	1.318.920	1.673.212	2.673.584	2.153.671	3.285.960	2.632.135	2.752.199	4.826.166	1.964.777

Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030

GGO	Leto 2021									
	Razred 10 do 19 cm		Razred 20 do 29 cm		Razred 30 do 39 cm		Razred 40 do 49 cm		Razred nad 50 cm	
	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci	Iglavci	Listavci
Kočevje	649.810	1.438.591	1.586.061	3.175.897	2.247.463	4.139.830	3.000.922	4.105.362	5.773.011	4.090.178
Novo mesto	695.092	2.335.860	1.587.007	4.822.767	1.931.308	5.468.335	1.971.062	4.931.452	2.599.109	4.683.629
Brežice	244.837	1.599.774	572.239	3.826.084	800.964	4.165.613	841.423	3.663.819	737.941	3.448.381
Celje	1.019.810	2.091.411	1.969.475	3.547.105	2.345.407	3.764.397	1.886.115	3.103.654	1.331.568	2.661.902
Nazarje	883.870	571.188	2.237.151	1.195.113	3.003.995	1.100.406	3.499.651	992.242	3.337.789	1.055.333
Slovenj Gradec	1.352.855	559.567	3.028.001	990.071	4.415.133	970.031	4.992.147	834.882	5.797.435	786.837
Maribor	810.506	1.593.441	2.301.539	3.695.181	3.537.211	4.970.441	3.968.548	4.665.416	4.715.290	5.339.474
Murska Sobota	244.672	978.144	823.699	2.003.505	919.410	1.896.195	482.873	1.613.367	212.856	2.155.052
Kraško	509.475	2.469.816	1.418.280	3.358.143	1.515.516	2.310.069	879.465	1.255.970	371.343	818.396
Skupaj	10.760.061	23.751.479	26.211.160	46.532.088	36.128.209	48.765.877	38.871.514	41.330.212	46.515.486	38.134.005

Priloga 12: Deleži ohranjenosti drevesne sestave gozdov

GGO	Površina (%)			
	Ohranjeni	Spremenjeni	Močno spremenjeni	Izmenjani
Tolmin	24,7	62,3	11,2	1,7
Bled	17,7	45,6	33,4	3,3
Kranj	13,0	43,3	39,2	4,4
Ljubljana	22,9	55,4	18,8	2,9
Postojna	68,7	13,9	10,5	6,9
Kočevje	35,0	43,0	16,0	7,0
Novo mesto	31,4	46,5	17,6	4,5
Brežice	29,0	61,0	9,0	1,0
Celje	34,0	41,0	21,0	4,0
Nazarje	7,9	35,7	40,6	15,7
Slovenj Gradec	5,0	18,0	57,0	19,0
Maribor	32,6	46,4	16,2	4,8
Murska Sobota	17,0	49,0	29,0	5,0
Kraško	27,3	29,7	24,8	18,2
Skupaj	27,5	44,3	22,0	6,3

Priloga 13: Delež drevja po vrstah poškodovanosti

GGO	Delež drevja po vrstah poškodovanosti (%)		
	Deblo in koreničnik	Veje in krošnja	Osutost
Tolmin	5,1	7,7	1,9
Bled	2,6	2,5	3,4
Kranj	6,2	5,7	1,0
Ljubljana	4,4	3,0	2,0
Postojna	3,3	1,3	1,3
Kočevje	12,7	4,0	2,2
Novo mesto	3,7	1,3	1,1
Brežice	3,1	12,3	0,3
Celje	4,7	3,3	4,0
Nazarje	8,8	2,9	0,8
Slovenj Gradec	4,3	1,5	1,0
Maribor	4,7	0,3	1,3
Murska Sobota	3,3	0,5	2,3
Kraško	3,3	3,1	5,7
Skupaj	5,2	3,3	2,0

Priloga 14: Delež realizacije možnega poseka v obdobju 2011–2020

GGO	Realizacija (%)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	101	47	63
Bled	153	36	122
Kranj	78	55	71
Ljubljana	119	64	89
Postojna	137	63	105
Kočevje	128	63	95
Novo mesto	104	67	78
Brežice	82	56	61
Celje	67	56	60
Nazarje	78	60	74
Slovenj Gradec	102	65	97
Maribor	73	54	63
Murska Sobota	48	78	69
Kraško	31	35	33
Skupaj	99	58	77

Priloga 15: Možni posek in posek po GGO v obdobju 2011–2020 v m³

GGO	Možni posek			Izveden posek		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	1.779.338	4.424.535	6.203.873	1.801.863	2.080.366	3.882.229
Bled	2.129.567	769.433	2.899.000	3.254.984	278.049	3.533.033
Kranj	3.317.751	1.582.249	4.900.000	2.594.693	864.973	3.459.666
Ljubljana	3.219.333	3.902.005	7.121.338	3.817.193	2.513.350	6.330.543
Postojna	2.683.300	1.992.000	4.675.300	3.665.764	1.261.786	4.927.550
Kočevje	3.126.216	3.063.784	6.190.000	3.993.454	1.915.633	5.909.087
Novo mesto	1.827.141	4.218.275	6.045.416	1.905.308	2.806.580	4.711.888
Brežice	759.985	3.422.060	4.182.045	620.384	1.919.903	2.540.287
Celje	1.604.290	2.595.625	4.199.915	1.067.240	1.450.186	2.517.426
Nazarje	2.584.146	719.093	3.303.239	2.019.730	428.655	2.448.385
Slovenj Gradec	3.263.858	468.574	3.732.432	3.321.200	304.026	3.625.226
Maribor	3.254.906	3.856.840	7.111.746	2.378.987	2.083.066	4.462.053
Murska Sobota	622.890	1.432.402	2.055.292	296.075	1.122.273	1.418.348
Kraško	1.222.465	1.646.222	2.868.687	383.565	576.367	959.932
Skupaj	31.395.186	34.093.097	65.488.283	31.120.440	19.605.213	50.725.653

Priloga 16: Sanitarni posek po GGO v obdobju 2011–2020 v m³

GGO	Abiotski			Biotski			Sanitarni skupaj	Delež sanitarnega poseka (%)
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj		
Tolmin	329.986	733.086	1.063.072	851.168	83.248	934.416	1.997.488	51
Bled	575.405	116.293	691.698	2.073.915	15.084	2.088.999	2.780.697	79
Kranj	678.498	328.980	1.007.479	786.749	31.982	818.731	1.826.209	53
Ljubljana	804.622	1.322.871	2.127.493	2.007.537	119.947	2.127.484	4.254.977	67
Postojna	1.506.639	530.670	2.037.309	1.479.707	69.969	1.549.676	3.586.985	73
Kočevje	1.255.035	296.627	1.551.661	1.630.594	85.283	1.715.877	3.267.538	55
Novo mesto	195.852	215.647	411.498	668.592	182.115	850.707	1.262.206	27
Brežice	83.186	408.866	492.052	187.197	169.112	356.309	848.361	33
Celje	130.497	195.012	325.509	224.825	61.593	286.418	611.927	24
Nazarje	539.462	152.370	691.832	467.516	14.275	481.791	1.173.623	48
Slovenj Gradec	928.994	93.078	1.022.071	951.292	30.554	981.847	2.003.918	55
Maribor	418.446	235.131	653.577	631.393	275.536	906.929	1.560.506	35
Murska Sobota	21.815	84.465	106.280	88.311	212.786	301.097	407.377	29
Kraško	94.139	105.023	199.163	54.725	33.121	87.846	287.008	30
Skupaj	7.562.575	4.818.119	12.380.694	12.103.520	1.384.606	13.488.125	25.868.819	51

Priloga 17: Razvojne faze oz. zgradbe gozdov po GGO v obdobju 2011–2020 v ha

GGO	Razvojne faze 2011										
	Mladovje	Drogovnjak	Debeljak	Sestoj v obnovi	Dvoslojni sestoj	Raznomerno (ps.-šp.,preb.)	Raznomerno (sk.gnz.)	Panjevec	Grmičav gozd	Pionirski gozd z grmišči	Tipični prebiralni sestoj
Tolmin	4.263	34.190	37.667	9.777	417	1.237	18.946	23.138	10.331	10.299	0
Bled	4.136	9.467	13.371	6.249	0	0	31.419	0	0	0	0
Kranj	4.614	12.826	37.953	13.734	0	783	1.108	0	1.118	8	0
Ljubljana	7.101	47.497	75.120	13.103	53	683	1.587	0	84	28	0
Postojna	2.671	19.160	24.939	11.004	299	9.671	11.289	0	200	41	377
Kočevje	2.781	12.988	41.910	8.479	182	556	15.254	0	3	5.635	4.647
Novo mesto	4.186	22.103	40.032	10.401	1.411	2.531	2.640	4.144	534	8.714	542
Brežice	3.643	26.291	27.895	5.288	322	2.023	2.950	1.626	307	141	0
Celje	4.522	21.094	39.292	10.801	0	63	0	39	20	0	0
Nazarje	1.115	4.322	28.852	5.622	4	4.697	2.839	0	1.241	240	226
Slovenj Gradec	2.087	5.996	39.083	9.423	7	2.239	112	0	0	9	621
Maribor	4.073	25.372	50.773	8.466	0	0	0	0	204	148	7.755
Murska Sobota	2.173	18.080	15.870	1.005	40	1.485	659	40	17	24	0
Kraško	1.417	55.543	15.659	1.989	0	0	0	11.751	69	36	0
Skupaj	48.782	314.929	488.416	115.341	2.733	25.969	88.802	40.737	14.130	25.322	14.168

GGO	Razvojne faze 2021										
	Mladovje	Drogovnjak	Debeljak	Sestoj v obnovi	Dvoslojni sestoj	Raznomerno (ps.-šp.,preb.)	Raznomerno (sk.gnz.)	Panjevec	Grmičav gozd	Pionirski gozd z grmišči	Tipični prebiralni sestoj
Tolmin	3.828	28.017	38.647	14.054	0	446	31.868	20.768	4.783	6.468	0
Bled	4.451	8.222	14.733	8.069	0	2	27.835	0	0	0	0
Kranj	4.950	10.427	40.547	14.621	0	157	284	0	14	0	0

Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030

GGO	Razvojne faze 2021										
	Mladovje	Drogovnjak	Debeljak	Sestoj v obnovi	Dvoslojni sestoj	Raznomerno (ps.-šp.,preb.)	Raznomerno (sk.gnz.)	Panjevec	Grmičav gozd	Pionirski gozd z grmišči	Tipični prebiralni sestoj
Ljubljana	5.784	39.846	73.137	25.145	328	0	0	0	96	0	0
Postojna	2.810	21.094	28.096	14.218	0	6.461	5.669	0	199	0	587
Kočevje	4.191	7.598	39.893	8.639	0	0	26.693	0	0	3.108	2.921
Novo mesto	4.099	22.120	43.243	14.642	175	1.662	4.616	259	258	5.067	2.012
Brežice	2.675	15.766	33.778	10.089	189	561	5.492	797	181	150	0
Celje	3.732	20.149	37.211	13.895	0	0	0	0	0	0	0
Nazarje	1.251	3.583	28.011	7.722	0	4.360	2.266	0	528	162	176
Slovenj Gradec	3.125	6.072	37.572	12.587	0	1.166	0	0	0	0	197
Maribor	3.639	22.121	52.150	10.785	0	0	69	0	219	148	6.835
Murska Sobota	1.531	15.451	19.979	1.126	113	1.461	264	40	11	41	0
Kraško	2.344	47.359	25.607	4.213	0	0	0	9.351	0	0	0
Skupaj	48.410	267.825	512.602	159.805	805	16.276	105.057	31.214	6.288	15.145	12.728

Priloga 18: Količine odmrlega drevja v m³/ha po GGO

GGO	Odmrlo drevje (m ³ /ha)		
	Iglavci	Listavci	Skupaj
Tolmin	7,0	23,5	30,4
Bled	30,1	10,1	40,2
Kranj	15,2	10,8	26,1
Ljubljana	9,7	12,8	22,5
Postojna	9,3	7,7	17,0
Kočevje	6,5	7,5	14,0
Novo mesto	4,5	12,7	17,2
Brežice	4,2	26,3	30,5
Celje	5,5	10,9	16,5
Nazarje	18,2	8,9	27,0
Slovenj Gradec	10,8	2,8	13,6
Maribor	5,6	8,7	14,2
Murska Sobota	5,3	10,3	15,6
Kraško	4,1	10,4	14,5
Skupaj	8,3	12,6	21,0

Priloga 19: Odprtost gozdov s cestami primernimi za gozdno proizvodnjo in vlakami po GGO

GGO	Odprtost gozdov (m/ha)	
	Ceste za gozdno proizvodno	Vlake
Tolmin	22,0	82,0
Bled	26,9	87,0
Kranj	26,9	99,0
Ljubljana	28,0	83,0
Postojna	21,0	123,9
Kočevje	19,5	113,0
Novo mesto	19,8	109,0
Brežice	17,6	93,0
Celje	37,6	95,8
Nazarje	30,5	100,0
Slovenj Gradec	40,7	96,0
Maribor	57,4	87,0
Murska Sobota	60,1	83,0
Kraško	17,0	57,2
Skupaj	30,5	92,5

Priloga 20: Gradnja gozdnih prometnic v preteklem ureditvenem obdobju po GGO v km

	Priprava in gradnja gozdnih vlak km	Rekonstrukcija gozdnih vlak km	Gradnja gozdnih cest km	Rekonstrukcija gozdnih cest km	Gradnja protipožarnih presek km
Tolmin	631,4	110,8	23,6	0,0	10,7
Bled	314,3	9,9	5,1	0,0	0,0
Kranj	500,5	59,0	14,3	0,5	0,0
Ljubljana	459,3	110,9	7,7	0,0	0,0
Postojna	56,7	1,6	4,1	0,0	2,0
Kočevje	218,6	328,1	15,7	6,4	0,0
Novo mesto	429,0	371,0	12,0	1,0	0,0
Brežice	257,7	94,6	3,8	2,8	0,0
Celje	223,8	11,4	2,7	5,2	0,0
Nazarje	394,9	59,3	21,2	0,2	0,0
Slovenj Gradec	379,2	170,6	5,1	2,6	0,0
Maribor	156,8	12,3	2,2	0,1	0,0
Murska Sobota	14,4	0,0	4,5	0,0	0,0
Sežana	61,5	19,7	4,6	0,0	74,5
Skupaj	4.098,1	1.359,4	126,5	18,8	87,2

Priloga 21: Kazalci stanja ohranjenosti narave po GGO

GGO	Površina gozda (ha)	Natura 2000		Zavarovana območja		Naravne vrednote		Gozdni rezervati		Ekocelice brez ukrepanja		Mirne cone		Varovalni gozdovi		EPO v gozdu	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Tolmin	148.883	69.298	46,5	39.991	26,9	36.184	24,3	1.383	0,9	519	0,4	22.354	15,0	28.848	19,4	93.075	62,5
Bled	63.312	37.298	58,9	40.292	63,6	37.771	59,7	1.296	2,0	15	0,0	2.959	4,7	23.410	37,0	55.947	88,4
Kranj	71.000	26.599	37,5	1.711	2,4	12.103	17,1	238	0,3	155	0,2	13.535	19,1	7.641	10,8	30.302	42,7
Ljubljana	144.335	41.732	28,9	13.779	9,6	13.245	9,2	783	0,5	311	0,2	869	0,6	10.979	7,6	53.566	37,1
Postojna	79.135	58.353	73,7	28.085	35,5	9.203	11,6	1.752	2,2	1.068	1,4	20.092	25,4	1.267	1,6	75.823	95,8
Kočevje	93.044	70.211	75,5	42	0,1	5.324	5,7	1.239	1,3	4.721	5,1	2.004	2,2	3.725	4,0	93.037	100,0
Novo mesto	98.153	43.099	43,9	3.065	3,1	3.917	4,0	471	0,5	358	0,4	4.581	4,7	1.578	1,6	57.789	58,9
Brežice	69.691	20.616	29,6	7.088	10,2	7.744	11,1	93	0,1	97	0,1	0	0,0	1.458	2,1	28.435	40,8
Celje	74.986	7.315	9,8	4.911	6,6	7.401	9,9	207	0,3	200	0,3	2.889	3,9	3.165	4,2	9.945	13,3
Nazarje	48.058	14.723	30,6	5.008	10,4	14.906	31,0	391	0,8	25	0,1	7.276	15,1	6.461	13,4	20.413	42,5
Slovenj Gradec	60.718	18.414	30,3	1.423	2,3	4.560	7,5	641	1,1	459	0,8	12.457	20,5	2.790	4,6	14.545	24,0
Maribor	95.966	40.538	42,2	4.745	4,9	6.666	7,0	684	0,7	478	0,5	14.728	15,3	2.913	3,0	8.622	9,0
Murska Sobota	40.018	28.246	70,6	21.508	53,8	7.820	19,5	54	0,1	93	0,2	0	0,0	2.998	7,5	29.286	73,2
Kraško	88.873	48.150	54,2	1.245	1,4	13.433	15,1	194	0,2	478	0,5	3.846	4,3	1.594	1,8	54.178	61,0
SKUPAJ	1.176.173	524.593	44,6	172.894	14,7	180.277	15,3	9.426	0,8	8.977	0,8	107.590	9,1	98.829	8,4	624.962	53,1

Priloga 22: Režim varstva enot kulturne dediščine po GGO

GGO	Površina gozda	Spomenik			Arheološko najdišče			Vplivno območje spomenika			Vplivno območje			Dediščina			Dediščina priporočilno		
		ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št
Tolmin	148.883	9.311	6,25	552	326	0,22	227	157	0,11	615	5.015	3,37	422	22.930	15,40	654	25	0,02	79
Bled	63.312	37	0,06	122	521	0,82	164	168	0,27	89	979	1,55	207	41.764	65,97	734	167	0,26	41
Kranj	71.000	3.559	5,01	305	765	1,08	179	756	1,06	191	1.212	1,71	372	1.990	2,80	454	63	0,09	51
Ljubljana	144.335	1.008	0,70	110	5.570	3,86	439	348	0,24	43	2.012	1,39	158	5.436	3,77	374	3	0,00	36
Postojna	79.135	266	0,34	98	2.674	3,38	267	349	0,44	24	265	0,33	129	1.057	1,34	195	32	0,04	15
Kočevje	93.044	54	0,06	6	562	0,60	74	62	0,07	4	163	0,18	26	864	0,93	104	25	0,03	25
Novo mesto	98.153	950	0,97	90	1.089	1,11	205	391	0,40	51	497	0,51	109	443	0,45	108	10	0,01	8
Brežice	69.692	659	0,95	74	1.038	1,49	167	280	0,40	74	321	0,46	82	500	0,72	94	3	0,00	6
Celje	74.986	2.167	2,89	96	159	0,21	46	221	0,29	13	686	0,91	129	768	1,02	159	37	0,05	19
Nazarje	48.058	4.309	8,97	64	52	0,11	24	21	0,04	2	108	0,22	43	435	0,91	46	0	0,00	3
Slovenj Gradec	60.718	125	0,21	179	27	0,04	10	7	0,01	29	15	0,02	50	34	0,06	51	0	0,00	0
Maribor	95.966	746	0,78	287	148	0,15	58	158	0,16	34	80	0,08	22	14	0,01	31	6	0,01	3
Murska Sobota	40.018	366	0,91	203	480	1,20	321	3	0,01	6	65	0,16	32	1	0,00	17	0	0,00	1
Kraško	88.873	2.007	2,26	570	1.332	1,50	601	1.004	1,13	141	561	0,63	300	10.772	12,12	1.033	21	0,02	78
Skupaj	1.176.173	25.564	30,36	2.756	14.743	15,77	2.782	3.925	4,63	1.316	11.979	11,52	2.081	87.008	105,50	4.054	392	0,53	365

Priloga 23: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine po GGO

GGO	Površina gozda	Arheološka dediščina			Stavbna dediščina			Naselbinska dediščina			Kulturna krajina in zgodovinska krajina			Vrtnoarhitekturna dediščina			Memorialna dediščina			Drugo		
		ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št	ha	%	št
Tolmin	148.883	755	0,51	413	5.211	3,50	1.239	261	0,18	240	23.533	15,81	169	16	0,01	22	246	0,17	357	3	0,00	3
Bled	63.312	575	0,91	187	526	0,83	310	1.337	2,11	262	41.038	64,82	398	30	0,05	27	124	0,20	164	6	0,01	9
Kranj	71.000	0	0,00	0	2.029	2,86	579	499	0,70	250	4.727	6,66	249	13	0,02	43	174	0,25	164	903	1,27	267
Ljubljana	144.335	6.283	4,35	472	1.598	1,11	398	352	0,24	81	5.817	4,03	40	230	0,16	16	38	0,03	145	59	0,04	8
Postojna	79.135	0	0,00	0	578	0,73	199	52	0,07	87	1.052	1,33	57	6	0,01	6	38	0,05	54	2.919	3,69	325
Kočevje	93.044	588	0,63	76	200	0,21	73	9	0,01	24	767	0,82	13	53	0,06	1	1	0,00	28	112	0,12	24
Novo mesto	98.153	1.898	1,93	260	450	0,46	181	81	0,08	15	392	0,40	16	11	0,01	3	65	0,07	58	483	0,49	38
Brežice	69.692	0	0,00	0	713	1,02	209	387	0,56	33	469	0,67	18	23	0,03	6	23	0,03	18	1.540	2,21	213
Celje	74.986	513	0,68	86	699	0,93	298	189	0,25	43	1.035	1,38	8	89	0,12	12	1.480	1,97	13	33	0,04	1
Nazarje	48.058	121	0,25	38	139	0,29	108	590	1,23	10	4.074	8,48	6	1	0,00	1	0	0,00	19	0	0,00	0
Slovenj Gradec	60.718	0	0,00	0	36	0,06	180	36	0,06	25	1	0,00	6	2	0,00	6	37	0,06	28	95	0,16	74
Maribor	95.966	755	0,79	274	209	0,22	124	36	0,04	17	0	0,00	1	126	0,13	11	26	0,03	8	0	0,00	1
Murska Sobota	40.018	0	0,00	0	86	0,21	76	3	0,01	11	0	0,00	0	3	0,01	3	0	0,00	12	388	0,97	219
Kraško	88.873	2.218	2,50	902	105	0,12	329	941	1,06	659	12.411	13,96	703	6	0,01	15	15	0,02	115	0	0,00	0
Skupaj	1.176.173	13.706	12,55	2.708	12.579	12,55	4.303	4.773	6,60	1.757	95.316	118,36	1.684	609	0,62	172	2.267	2,88	1.183	6.541	9,00	1.182

Priloga 24: Površine funkcij gozdov po stopnjah poudarjenosti

Funkcija	1. stopnja ha	2. stopnja ha	3. stopnja ha	Skupaj ha
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	247.913	233.344	751.009	1.232.266
Hidrološka funkcija	55.885	581.876	597.254	1.235.015
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	161.693	640.964	432.457	1.235.115
Klimatska funkcija	42.317	46.508	1.146.189	1.235.015
Zaščitna funkcija	26.388	6.081		32.469
Higiensko-zdravstvena funkcija	28.637	86.616	1.119.762	1.235.015
Obrambna funkcija	7.563	24.414		31.977
Rekreacijska funkcija	21.394	32.498	1.176.541	1.230.432
Turistična funkcija	14.131	5.146	1.211.220	1.230.497
Poučna funkcija	3.134	1.598	1.184.484	1.189.216
Raziskovalna funkcija	9.980			9.980
Funkcija varovanja naravnih vrednot	50.434	237.985		288.419
Funkcija varovanja kulturne dediščine	19.935	107.575		127.510
Estetska funkcija	39.710	106.325		146.035
Lesnoproizvodna funkcija	982.187	65.708	110.372	1.158.267
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	13.537	88.889		102.426
Lovnogospodarska funkcija	21.572	172.386		193.958